tract' de
[illegible]
egidij
tract'
la [illegible]
[illegible]

lib' m Johis Sgekme
ttus de corpore x' ad lectura sup sinas

N. Inv. 1178.

Tractatus de sacramento Eucharistie editus ab Egidio

Quamvis inter cetera sacramenta romano-
rum ecclesie eucharistie sacramentum plus
difficultatis continere videtur, et que omni sensui repu-
gnare videntur et contradictionem implicare in hoc sacramen-
to includi videntur, ne incredulis prestetur occasio con-
tradicendi catholicis sacramentis dicendo quod fides nostra con-
tineat repugnantia, rationem, quantum fas est, domino
concedente, quamvis meo sermone supplicitate in sua contradictioni
implicare videntur declarabimus ostendentes nichil im-
possibilis sacramentum predictum habuerit continere. Non enim
quod fidem probare non possumus, repugnantia verita-
tis. Sed quia que continet super rationem sunt, ad ea pro-
banda ratio non attingit. Et sicut propter sui excellen-
tiam rationes deficiunt comprobantes in hoc magis de-
ficiunt improbantes. Quicquid contra fidem potest per hominem
rationes concludi potest ab homine ratione dissolvi. Hinc igitur
firmam tenentes fiduciam aggrediemur quod diximus et trac-
tatum presentem prout rei congruentia postulat per
theoremata distinguentes. Capitulum primum.

~~Omnipotens deus convertere ad aliud actu preexistens potest hanc substantiam panis in hoc corpus Christi convertere non obstante quod corpus Christi huiusmodi conversionem actualiter preexistit.~~ Comentum

Docet enim fides catholica quod virtute verborum
que Christus tradidit quando dicta illa cum intentione
conficiendi a sacerdote dicuntur, substantia panis in verum
corpus Christi convertitur, in illud quod formatum ex sanguinibus virgi-
nis de virgine fuit, quod in cruce pependit, quod fuit
pro redemptione totius humani generis immolatum. Ex
quo prestatur occasio ut hii qui virtutem divinam secundum
non possunt metiri conantur dicant fidem nostram in-
possibilia continere. Sic enim in conclusionibus singulis occul-
tata fide conspicimus quod nichil continetur in ad

preexistens. Si enim ex aqua fit ignis, ignis qui ex
aqua producitur nequaquam actu prius fuit ignis, scilicet enim
in omni transmutatione que est prius talis fit actu ta-
le. Cum igitur corpus Christi actu existat, videtur rationem nullo modo
nichil videri posse converti. Ut igitur ista repugnantia tolla-
tur de medio ostendemus quod in rem actu preexisten-
tem potest deus aliquid convertere. Ad cuius evidentiam adverten-
dum quod inter agens naturale et deum quantum ad presens du-
plex est differentia. Prima est quod naturale agens agit per
motum et transmutationem. Deus autem potest res sine motu
et transmutatione precedente in esse producere. Nam cum
agens proprium agat ut instrumentum eius qui agit per
intellectum omnino divine instrumenti sic quod agat motum
quicquid ab agente naturali in esse producitur medi-
ante motu et transmutatione sumit originem.
Propter quod secundum motum naturalis agentis universaliter
quod scribitur VIII Physicorum quicquid est in aliqua dispositione in
qua prius non erat est per precedentem motum. Deus autem
qui est principale agens non agens ut instrumentum non agit
motum sine precedente transmutatione res in esse pro-
ducere. Secunda differentia sequitur secundum videlicet quod naturale agens
prout res producit in esse ex materia aliqua prius at-
tingit eam ut est quanta quam ut est quid. Nam cum
materia secundum suam essentiam ut est omnino prima secundum mo-
tus esse non possit, ut probat commentator VIII Physicorum et ut
etiam potest haberi ex dictis philosophi VI Physicorum ubi scribitur quod nullum
impartibile mobile quod dimensionem non habet agere non potest transmuta-
tionem et motum terminare materia ut est quod prout motum
subiecta esse non potest nullatenus attinget. Deus autem
qui omnium entium constituit in esse qui est quodammodo
rei intimior quam ipsa sibi non presuppones in
actione transmutationem et motum et prout res produ-
cit ex aliqua materia eam non solum ut est quanta sed etiam ut
est quid intime attingit. Ex hiis duabus differentiis

dic possum. dm. duo posse. q nale agens.
ulla tem pt. pm est qd pa qnt forma cessit i
pam m. agens nele excadm mt ullam eand
for. nuo no pt pduce. na q aliq no redit.
idm nuo si suu esse intrupat z discotinuet
dup ea esse pt. pma sunt ex ipo pducto. Sa ex
mo pducendi. pp pm medi successiuo si dis
ptinuet redit idem nuo pp q si mot discotinu
aret z cessaret ullu agens esset ulli po. quod
face posset. mot redire eund nuo q dr vone
unitatis mot. e ptinuitas pp qd mot intcisu
redire eund nuo e pone opposit in abiecto.
pp sedm for. cadens in po. m. si pea de eadm
educit p mot eadm nuo no redibit. no qd h
repugnt ipi pducto. q no e de unitate nali
reru pmantiu cotinuato. vn no pp hoc. qd
for. esse intcidit for no redit eadm nuo s3 pp
modu pducendi. q pot e ipam pduci p mot
z q mot intcisus no redit idm nuo. for sic e
ducta eadm nuo redire no potit pp qd loqndo
de agente nali qd p mot z trasmutom pducit
vm e qd scribit in fine sedi dyone quoz liba
depit. no redut eadm nuo. ds au qui p mot.
z trasmutom no necio agit de ead m re corrup
tam pot eand nuo restaurare ut for. que tn.
pam. cessit eadm nuo i m. inducat. na cu hoc.
no repugnet ipi pducto q no e de unitate nna
li rei pmant. cotinuato ipi esse si repugnt mo
pducedi q pt ds no mediante motu pduce p. ds
face ut ea q. sta putri edant ead nuo ut si
exigne fiat aq p. ds exaq gnata aliu eunde
igne nuo cu sba put pducebm. q adhuc no
heni quo ad pt consulta z aliud p exsistis di
na irtute cu ignis corrupt q pmo id nuo.

exaq pduc. sic pductoi no actu pexstatit.
le declaret seda dra que dicebat mt nale agens
z dm esse diligent considanda ex3 dm i me. m.
attinge ut equid nale vo agens solu ut est qnta.
exq. dra seqt. qd si ds excadm m pt for. q in po
m cessit eadm nuo pduce q possit manete aliq
forma. in aliq m. alla m p eand. d a. m. educe.
ut manete forma aq. in su m. pt ds illam eand
form. nuo educe d m. ignis qd si fiet q ad eand
form nuo seqt eadm m. nuo. aq sit pdca exigne
ess3 eadm nuo cu aqua pexistente pp qd seqret.
igne z pusu. in aliq pexsistis q in aq ex quo ulti
seqt dm posse una m. comute in alia m. e cu pos
sit face m. aliqm in form ead for nuo q alia i
format. no n. diffe m. am. Pm secu acd sit qui
disting. s3 solu i une for. Extn. p se loqndo ma q
ou3 hntu eam ut scribit ip dyone. q au ds
possit una m. in alia coute su possit una m. face
aliq m. hce ead for nuo cu a lbe sic oidi pt. q
m. am no diffi ut e quid z s ceiu considata.
q sic accepta i upei lu. e. z ab alia m diffie no
pt. q nec alia ee posset. s3 put m logn. stat
q extendit extensioe cotinui. e accipe iea.
diuisas ptes z indiuisis pbz m possit indua
duise for. qp qd m. a m. diff. agens q nale
q solu i me. attig m. ut e qnta solu i me.
atting. hac m. ut ab oi a m diff. Et q ab
aliquibz ut sut dra solu dra p sit educi no
p. nale agens face qd illa ead for nuo p sit
at. hac m. que p sic aliam. pp qd nec pt una
m. z alia comute. Ds a t qui i me atting m.
ut equid eu m. sit accepta. ab a m. no diffat
qm e3 form. nuo pt induce i una m. pt i
duce z in aliaz. z q ut hitu e p pam. dcim

mate agens naturale. cum igitur huius materie que dicitur potest illam eandem
formam numero que cessit in potentia materie. de materia educere ut si materia
aque forma privaretur eandem numero formam nullam materia re
stitueret. et quia quamcumque formam potest educere in materia aque
potest et in materia aliam ut in materia ignis. sic si materia aque sua
forma privaretur. facere posset quod de una eademque forma numero
perficeretur sicut facere potest quod materia ubi forma ignis existens pri
vata forma aque eadem numero perficiatur. quia perficitur hec materia
aque propter quod facere potest quod hec materia ignis fiat hec materia aque et
quod hic totus ignis conversus in hanc totam aquam. Non est ergo in
conveniens virtute divina quod secundum ordinem preparatum
vel etiam secundum alium ordinem aliqua res convertatur in aliud preexistens ut hic ignis fiat hec aqua vel hec materia in illa materia. / quia sa
cramentum eucharistie secundum quod ponimus hanc substantiam panis
converti in corpus christi. ex parte conversionis impleri non
possunt. quod ex parte autem impleri non possit in sequentibus
apparebit. Videtur specialiter ostendere quod substantia panis conver
tatur in substantiam corporis christi quia hic solum convenit aliter
consumi quod dicitur potest converti ad materiam preexistens. Ca. iii.

~~Quod cum res converti in aliud preexistens non est possibile quantitatem eiusdem converti sed quantitate eius materia apparet quantitatem corporis christi esse sub sacramento extensam commensuratam et non extra sacramentum.~~

Cognoscimus si considerantur predicta ponere quod cum res convertitur in aliud preexistens quod solum convertatur quod ibi est non quantitatem eius. Dicebatur enim quod quia naturale agens at
tingit materiam solum mediante quantitate ut est quanta non ut est quod idem
eandem formam numero educere non potest de una materia quam
educebat extra quia ab aliquibus ut est divisa. so
lum divisa produci posset. et quia per divisas partes quanti
tatis sequitur divisitas in materia educere de diminutis ut suppone
recitatur et educere ex eis ut divisitatem habent. ad in
ventionem propter quod ut dicebatur naturale agens non potest edu
cere eandem formam numero ex eius materia quam educit ex alia materia.

potest una materia et alia convertere. Ita sic. quia albedines solum
distinguntur ex subiectis in quibus sunt si albedo esset separa
ta esset una albedo numero et una superficies una ex
istit albedo que posset una superficies converti in aliam
unam albedinem et aliam convertere. quia ut utraque illarum super
ficierum albedinem esset subiecta. cum in eadem superficie
due albedines numero differentes esse non possint. sic
et quia materia distinguitur per formas quam esset unius potentie quod facere
posset hanc materiam eandem formam esse subiectam cum alia subiectatur.
hanc materiam in aliam convertere et quia hic potest dici quia non distinguit
materiam et utrumque secundum quod una materia alia non distinguitur per
esse in modo ordinis quo videmus talis conversio. solum ex parte potest
ut convertatur quod in materia non quantitatem in quantitate. Sed si per quantitatem at
tenderetur conversio. cum per hoc materia quidem ad suas partes divisa
fiet. propter quod indivisibilis partibus materie tendatur divisibile
forme sicut de conversione loquendo. numquam hec materia eandem formam
numero poterit esse subiecta cum subiectatur alia. et quia de con
versione que est hic in hoc sacramento convertitur substantia panis in aliud
preexistens et materia panis efficitur materia corporis christi. Non est
possibile quantitatem panis converti in quantitatem christi. Sed substantiam
panis in substantiam corporis. Est et hoc videre aliter unde nam
si [illegible] convertatur res in aliquid preexistens ut puta hec aqua
in hunc ignem autem preexistentem si non solum substantia convertetur in sub
stantiam sed quantitas in quantitatem esset ignis maior post eam conver
sionem quam dimensiones quas habet existit aqua vel ut ad propositum
substantia cum panis in corpus christi convertitur esset localiter
secundum dimensiones quas corpus christi in altari accipit quas exis
tebat panis substantia cum quantitate et quanta ubi situatur. Sed contra in
inconveniens. Si poneretur corpus christi esse in altari secundum di
mensiones quas ibi esset ut in loco non esset idem
corpus numero et idem individuum corpus christi quod est in celo et quod est
in altari non quidem loquendo de conversione ut ad propositum spec
tat est possibile converti quantitatem in quantitatem. Et non
est ibi extra sacramentum nisi in magis aliquid est conversum quam solum

specie panis continetur. in speciem cuius non quantitas in quantitate quantitatis corporis xpi. ex vi sacramenti in hoc sacramento esse non potuit. unde quia non est dare speciem. Sed propria quantitate ex naturali concomitantia quantitas corporis xpi in sacramento existet. cum sit in specie corpus xpi ad quam habet ordinem naturalem quod declarare volebamus. Cap. iiii.

Quod corpus xpi sub speciebus hostie ut est in sacramento altaris diffiniri non potest localiter sed spiritualiter diffinitur.

Arguunt rationibus ignari fidei impossibilitatem ponentes contra fidem catholicam ponendo unum corpus xpi quod existit declaratione esse sub speciebus panis in sacramento altaris. cum unum et idem corpus nullo modo in diversis locis nullo modo simul esse non possit. cum idem corpus est in uno altari non est in alio. et cum est in celo in altari esse non potest. Ad hanc autem rationem solvendam dicunt aliqui corpus xpi esse in celo secundum dimensiones proprias. esse autem in altari secundum dimensiones panis et ita quasi per accidens et quod non est inconveniens idem in diversis locis esse per accidens sed per se. sic in diversis locis ponitur corpus xpi. ut fides ponit nichil inconveniens accidit. hii autem licet evadant in aliquo veritate difficultatem tamen non removent. ponent enim aliquis et per se et per accidens impossibile esse idem in diversis locis existere quia sit dare modum et hic per accidens rationem assignare quare corpus xpi sub speciebus illis non diffinitur sed simul cum est in celo est sub sacramento altaris et cum est in uno altari est in alio esse potest. immo quod plus est sequi videtur corpus xpi esse posse ubique. quia si totum universum occuparet species panis et tota alia species in corpus xpi converteretur. hoc corpus ubique esset. Nec valet si quis diceret posito in hanc impossibile esse quia nullus esset sacerdos cuius est verba proferre per que fit talis conversio ubi panis esse non posset. quia potest deus sine sacramento efficere rem sacramenti. absque sacerdote posset talem conversionem efficere. posset etiam deus totum universum annichilare et etiam tantam quantitatem panis producere quanta est quantitas universi. Similiter et maiorem. et quia quacumque ratione potest hanc particulam panis convertere in corpus xpi potest et totam. potuit corpus xpi ubique esse. quod esse videtur contra rationem auctoribus creditur. propter quod advertendum quod diffiniri idem est quod finiri sive terminari. propter quod philosophus v methaphysice appellat diffinitionem terminum. quia in ea ponuntur rei principia intra que velud proprios terminos. et intra proprios fines res diffinita concluditur. hec autem diffinitio vel finitio que rei competit non semper est uniformis. nam aliter competit diffinitio rei ut est substantia aliter ut est quanta. Nam ut est substantia finitur quelibet res creata. sive sit corporalis. sive spiritualis. quia declinat ad certum genus. et ad certam speciem. et ad certum individuationis modum. Solus autem deus qui est substantie infinite generis rationem nescit. ita quod nec per se nec per reductionem declinat ad genus. et multo minus declinat ad speciem vel ad hoc aliquid. quia hec declinatio ingeniis determinata esse concludit. prout autem res est quanta. sic per hoc quod quantitati comparatur ad aliquid sic competit ei determinatio loci. non enim diffinitur res creata hoc loco vel illo ratione substantie quia substantie finitas non sumitur per comparationem ad locum quia substantia unde substantia non debet locus. Finitas ergo per comparationem ad locum est ratione quantitatis. secundum ergo quod rei competit aliqua quantitas sic per eam comparatur ad locum. sic et loco diffinitur. utrique habet quantitatem dimensivam diffinitur loco per commensurationem. ut quia commensurantur se iterum isti loco quam non alii. que vero quantitatem virtualem habent diffiniuntur per operationem. secundo cum angeli operantur in terra. desinunt operari in celo. Si igitur aliquid esset alicubi solum ratione substantie quantitas autem eius in existeret per naturalem ordinem quam ad substantiam haberet illi rei competeret finitas que sequitur unitatem substantie

·3·

nō aūt finitas que sequitur nam quantitas per ut per quantitatem res ad aliquid comparatur quod quia corpus Christi est in altari racione illius speciei et per quantitatem non comparatur ad aliquid quia finitas illa non conuenit determinatum sed determinatum generis et speciei sufficit corpori Christi competit. multa in secundum fidem nostram possunt determinari ad aliquid genus et ad illam speciem et ad illum indiuiduacionis modum ad quod determinatur ut est in celo. non tamen omnes determinari ad illum situm cum talis finitas competat quantitati competit per eam res comparatur ad locum. ex quo apparet quod illud patet euidens. cum ei cui quelibet assignata est ro-

-lucius et ex hoc innotescit corpus Christi ut est in celo non posse esse alibi nisi inde recederet atque prout est in uno altari potest esse in alio cum non sit per se ei competit. ille finitas speciei quia per quam sit totum. -omnino esset panis in eo et reciens esset corpus Christi secundum hunc modum ubique existere. Diffinitur aliquis angelus loco quia per quantitatem suam est in loco illa sua secundum quod quantitati ei competit operari non autem alibi quantitas mensura illa quia finite quantitati competit finita operacio quia spirituale illam competit eis competit esse in loco. loco diffiniri. Christus autem ut est in altari quia ibi est per se et primo mensurate illa ad quantitatem secundum se finitas illa equiualenter comparatur. sic existens ibi per se loquendo diffiniri non potest. Capitulum iiij.

Quod corpus Christi in sacro altaris circumscriptiue esse non potest.

Sunt autem aliqui ymaginacionem transcendere non ualentes cum audiunt uinculum corporis Christi esse sub speciebus panis. dicunt corpus Christi dimensionibus panis commensurari ut in suprema parte hostie sit caput et in inferiori pedes quia si illa sic dicta recte intellexerint hic intellectu hic non potest. Nam quod ad aliquid circumscriptiue existat hoc est quia quantitatis locatum

sui id. per locatum in loco existit. dimensio separata. ad quantitatem loci et non corporis existit. ita a loco per quantitatem separatam omnis spirituale in loco existit eo quod non quantitatis dimensionis. de racione locati locatum si illa separata ut angelus operaretur circa aliquid corpus in eo quod sua uirtute existeret non circumscriberetur ibi quod posset esse in parte et totaliter in toto eo quod non quantitatis non dimensionis. quantitatis uirtutis et quantitatis molis et quia non sunt commensurabilia nec dimensionis separate. ad inuicem commensuracione separacionis inspicitur. quod solum dimensione esse probatur. probatur uirtute phis. uirtus angeli quantitatis corporis commensurari non potest loco commensurari eo quod ille locum non esse non potest quod una pars uirtutis angelice sit in una parte corporis et aliqua in alia quia quod nisi angelus circumscribi ibi. Si ergo angelus non circumscribitur loco quia non magnitudinis non dimensionis sed quantitatis uirtutis. secundum quod angelus in loco existit. et quantitatis corporis et cetera quod operando angelus non est circumscribi in loco in corpore Christi ut est in sacro altaris circumscriptiue esse potest. [illegible] illam corporis contineri non esse sub hoc sacro mensurate quantitate sed quantitate mensurate illa excedendo ergo hic non magnitudinis acceptacionem illa ut sic in parte illa secundum se suprema secundum finitatis et infinitatis per omnia sic et magnitudinem esse per quantitatem. Inueniendum magnitudinem equiualenter dici magnitudine dimensione magnitudine molis et magnitudine illa quantitatis et magnitudinis uirtualis nam cum racione finitatis et infinitatis magnitudinis ponatur et relinquitur cum magnitudine equiualenter dicatur finitas uel infinitas de magnitudine molis et illa quantitatis uirtualis et magnitudo de eis magis dicetur equiualenter de magnitudine molis finita quia occupat determinatum locum uel quia clauditur in determinata puncta uel determinatos numeros infinitas autem clausionem eorum nescit. sed quantitatis uirtualis finita dicitur quia potest in determinatum obiectum uel quod uirtus illa se non potest extendere. In illa non reperitur finitas solum ex eo quod determinatur

ro ge z spem. ex quo app3 qd lic3 rõ. fini^tas domi
b3 hus tib3 dicat equi^ce q no repit. rcis mag
tudo uni rõnis potissie tn rõ. equiuocois ac
cipit. ex eo qd quti^tas mol. ad sbam cpat. n
solu rõ fint^as. accipit ex eo. qd adgenit ul adesse
dicat. Dr igr angls no circuscrib3 loco qz p uirtute
sua. i esse dr cu equi^ce cpetit. rõ quti^tis. multo
mag cor xpi ut ẽ. sb sacro altaris circuscribi
no potit cu ibi p se z pmo sit solu me^te sba.
z fin itas z magnt^o mag repiat. equi^ce in
sba z qnti^te dimsiua. qm inqnt^te dimsiua.
r. qnti^tis ꝯtutis. Cap^m v^m. Qz corpus
xpi ut ẽ sub sacro altaris aliquo mo
do deriat. ad locu licet no circuscrib3 nec
diffiniat ibidem.

Credet forte aliqs eo qd ex supioib3
ẽ ostisu. cor xpi sub sacro altaris dif
finiri no posse. Ꝫ simil mdiuisis altarib3
ee n ẽ circuscribi ut q cor xpi zmsiuet di
msioib3 hostie qd exq seqret. nllomo cor
xpi deriari ad locu cputt ps. esse sub sac
mto altar. que ps stare no pot q si nllo
mo. deriaret ad locu cor xpi ut ẽ in altari.
Sic accept n p se n p acciis mouet. cu igr
p. consecratum hostie uisse sit cor xpi in al
tari licet no medi^tib3 dimsioib3 zpus. Ꝫ me
di^tib3 dimsioib3 panis z desinẽ cor xpi i altari
esse si hostia csecrata tollet. oz nos dice
cor xpi sit accept aliqlit deriari ad locu.
cu nllo mo mot localis cpetit rei. q nllomo
deriat ad locu. an hr uitas sic deriari pot.
Nam qd res no deriet ad locu dupl^r dcã.
qnt ad psens spectat. pot ztinge. p si ma

gnitudo illa p qz competit. ei esse in loco ẽ infini
ta. z q infint^e magtudi no debet deriat loc
res q sic cpat ad locu loco deriari no pt. Scdo
lz 3 si hr mag^o. realit no diffẽ a rei sba. illa
cu sbe p m qd hr no debeat deriat loc. eo qd
finitas z infinitas i sba accip3 scdm deriatu3
z mderiatu3 ad gen^o z spem n rei cu magtudo.
tal cpetit assignab3 deriat loc. p utraqz
ds ip e loco. deriari no pt. tu q mag^do ipa. sic
ut sua p qm ẽ in oib3 oia cõ fuando z i finita
ta tu z q tal mag^e. a dina sba no ẽ realit
distincta. ꝯu z hylari. dina sbam. ubiqz esse
pbat q sua itus q ẽ sua sba ubiqz existit z q
ds no deriat. ad locu. uitat hc q pbat. viii.
phyc. pm motore dim ipm no moui n p se
n p acciis. ꝯu moueti b3 nb. ds qui i nob
ẽ locu no mutat n p se n p acciis. q ad loc
sunt deriari no pt. Cor an xpi ut ẽ in
altari. tu q dimsiones panis. p qs i ẽ ꝯs
fint q sit tu q hr. dimsioes no sit sua sba
cor xpi cor sic accept. aliqlit deriari ad locu.
in q no deriat ad locu medi^tb3 dimsioib3
zpis q hr dimsioes solu i se me^te sba. Ꝫ me
di^b3 alius. q medi^b3. dimsioib3 panis deriat
li deriato e duo colude possu. pmo q de
riato tal no sit p se. Ꝫ p acciis. Nam^t. dr
ee p se ono mo sumptu. qd est p eam inse exu
tem. cu igr xpi cor p dimsioes zpas. existen
tes in ipo. ut in sbo no deriet. ad locu ut
est sb sacro altari. Ꝫ solu p dimsioes alias
sic sumptu p acciis. deriat ad locu. p qd amo
cpetit. ei mot. Scdo ꝯclude possum z
ipm sic accept loco no diffiniri. Nam cu

onis rei sit una quantitas. vel una magnitudo per quam in
loco potest omnis circumscribi. cum comparatur ad locum secundum
quantitatem propriam. solum in uno loco esse potest cum
ei sit una sola propria quantitas. per quam comparatur ad
locum. sed quia corpus Christi est sub sacramento mediantibus di-
mensionibus panis. cum dimensiones panis pos-
sint esse alie et alie et in diversis locis dimen-
siones huius esse possint. et in alias et alias di-
mensiones simul in diversis altaribus esse potest
corpus Christi. si sic accipitur loco diffiniri non dicitur. Ex
quo patet alia ratio a ratione supra assignata. quare in-
ultima loco diffinitur et corpus Christi sub sacramento non
diffinitur loco quia ut intelligimus per quam comparatur
ad locum est una. dimensiones autem panis per quas
Christi corpus comparatur ad locum possunt esse diverse. Sed
si secundum easdem dimensiones panis corpus Christi com-
pareretur ad locum. sic intelligimus per virtutem suam
que una est ad locum comparatur et sicut quelibet
creatura. dicitur esse in loco. per quantitatem propriam dice-
mus corpus Christi secundum illas easdem dimensiones
diversis altaribus simul esse non posse. sicut non
circumscribi cum mediante sua quantitate que est una com-
paratur ad locum simul in locis pluribus esse non potest.

Ex quo apparet ista tria differre. declarari ad lo-
cum. diffiniri loco et loco circumscribi. Nam cum res
declaratur ad locum cum magnitudo vel per quam in lo-
co esse potest est finita et non est sua substantia. Sed tunc
loco diffinitur cum hec finita magnitudo per eam
comparatur ad locum. Sed loco circumscribitur cum per quantitatem
propriam comparatur ad locum et ibi quantitatem omnino re-
perit in quantitate localis et locata quod si bene adverti-
mus dicere possumus ista. quare si deus corpus Christi
ut est sub sacramento intelligimus et huiusmodi cetera ut ap-

aret. ad locum. hunc hoc ordine quia deus non ad locum decla-
ratur. nec loco circumscribitur non diffinitur. corpus Christi ut est sub sacramento
aliquo modo declaratur ad locum sed non diffinitur vel circumscri-
bitur loco. Intelligentia non potest esse in loco quia in loco
operatur non solum declaratur ad locum sed et loco diffinitur.
Omnia tamen probat quod angelus est vel operatur in uno loco.
desinit esse vel operari in alio non tamen loco circumscribitur
Sed alia corporalia declarantur ad locum et diffiniuntur et circum-
scribuntur loco. Non enim declaratur deus ad locum quia sua
magnitudo est infinita. et sua substantia non diffinitur loco.
quia diffiniri loco includit declarari ad locum. Nam res
ex hoc dicitur loco diffiniri. quia ita est in uno loco quod non
in alio. quod sibi denegatur loci esse non potest non et circumscribi lo-
co cum non magnitudinis equivoce dicatur de magnitudine di-
vina et de magnitudine creature nisi deus esse dicimus in uno si
volumus uti loqui ut reperitur omnino in creatore
et creatura. Intelligentia non ad locum declaratur quia sua
virtus est finita et non est sua substantia et est in loco dif-
finitur quia per quantitatem propriam comparatur ad locum que cum
sit una et finita et locus unus atque finitus debet
propter quod cum finiri vel diffiniri loco sit solum in
uno loco esse cognoscimus. ad ponendum intelligentiam loco
diffiniri et cum in uno loco esse incipit. in alio esse de-
sinat non tamen loco circumscribitur quia in ea quantitatem non reperitur
omnino in quantitate virtualis per quam quod angelus possit esse in
loco et in quantitate corporum circa quod angelus operando
in loco esse dicitur. Corpus autem Christi ut est sub sacramento aliquo
modo declaratur ad locum quia dimensiones panis per quas
in altari potest sunt quod finite et non sua substantia non tamen dif-
finitur loco. quia non est in altari secundum dimensiones
proprias sed secundum dimensiones panis. propter quod secundum ali-
as et alias dimensiones panis simul in diversis
altaribus esse potest. Non igitur sic accipitur loco.

diffinit. cum incipiat esse in uno altari absque
eo quod in alio esse desinit. non tamen est concipere cum
quantitas propria sit in medio, illa et finitas et magnitudo equi-
requiratur in illa quantitate dimensiua. et modo cum non concu-
rrebat loco non competit ad locum secundum quantitatem propriam et
et non requiratur in quantitate inquantitatis locati secundum quod
comparatur ad locum et inquantitate locantis dicere possumus quod
circumscribi loco includi diffiniri loco includebat
determinatum ad locum. Est enim implicitus et illius determinari
ad locum quam diffiniri loco et diffiniri loco quamuis
quam circumscribi loco et quod ab inferiori ad superius argui-
mus affirmando a superiori ad inferius negando uice
possimus quod quicquid loco circumscribitur diffinitur et determinatur
loco et quod in loco diffinitur loco determinatur. Negando autem
debemus arguere econuerso quod quod non determinatur ad locum nec
diffinitur nec circumscribitur loco et quod loco non diffinitur. Sic
accepto loco circumscribi non potest cum hoc corpus Christi ut est in
sacramento non diffinitur loco. loco circumscribi non potest
quod uero corpus quod ad locum comparatur per quantitatem propriam de-
terminatur ad locum et circumscribatur et diffinitur loco quod quan-
titas ponebatur declarando satis apparet si considerant
predicta. Nam licet corpora sic accepta determinantur ad
locum quod quantitas secundum quod in loco ponitur est fini-
ta et non est ipsa illa res corporalium diffinitur loco quod
secundum propriam quantitatem ad locum comparatur et tamen uid.
corporis una sit quantitas secundum quod esse in loco dicitur quod
unum corpus solum in uno loco esse dicitur et unum corpus solum
quod est in loco diffinitur circumscribitur quod loco quod hic
corpora uel ubi in loco [illegible] collocatur. Sic re-
quiratur unitas quantitatis in corpore locante et locato quod utrum-
bique est quantitas dimensiua. Sed corpora commetata ac-
libus continentibus circumscribi. Dum quod circumscripto includitur
diffinitum et determinatum ad locum licet per se omnis sit.
corporalia diffiniri loco et ad locum determinari posset in

ex isto solo ut utrumque illorum omnino cum probatur sit dicere
quod loco circumscribi determinari ad locum et loco diffiniri.

Quod corpori Christi existenti Cap. vi. sub hostia competit positio siue situs que dicitur quantitatis est non autem positio que unum de decem predicamentis nuncupatur.

Quia ex precedentibus est habitum corpus Christi ut est in sacra-
mento altaris loco circumscribi non posse, uidetur alicui
quod positio et situs partium ei sic competere non posset cum
pertinent ut hoc apparet quod licet ei positio competat ad intendis.
quod positio uno modo supra est dicta quantitatis, Unde in predicamento
scilicet quod quantitatis hic quidem habent positionem ad se inuicem
ille uero minime. Alio modo secundum predicamentum. Nam positio siue situs
unum ex predicamentis computatur. Sic autem et sic accepta positio
a predicamento in v. methaphysice isto modo distinguitur. Est autem positio
siue situs quidam ordo partium in ipso toto ut patet per Philosophum
capitulo in eodem v°. Ordo autem partium duplex est: uidelicet
ordo partium in toto et in loco. Et primus ordinatur partes
in toto consequenter inde positio que est dicta quantitatis. Secundum uero
ordinem in loco accipitur positio que est predicamentum. Si
hoc omnino potuimus quod partibus corporis Christi existentis sub
hostia non habent ordinem ad locum sed ad totum omnino
sibi. Erit quod corpus Christi sacramentaliter considerata compe-
tit situs qui est dicta quantitatis non qui est predicamentum.
/Probatur. Quod utrumque talis ordo partium competit quantitati aliter
et aliter supra. Nam sicut qualitates duplicem comparationem
habent unam ad subiectum secundum quod competit eis da-
re esse et aliam ad obiectum siue ad exteriora. Primo
quod sunt principium actionum et modo agendi ut puta
calor per comparationem ad subiectum dat esse calidum; prout
uero comparatur ad calefactibile est calefactiuum principium. Sic et
quantitas prout comparatur ad subiectum competit dare
esse quod prout uero ad exteriora comparatur est in loco sic

g si calidum no cparet ad calefcile pcalore tn
esset calor me int calefcibile et calefaciens. Sic u
tus e media int agens et actu. Si calor daret suo
sbo ee calid qd no esset calefact. pm. cu no sit in
telligible agens age no existe ute media it
upm et ui. Sic cor quti hns suo cparet cqui
te ad id inq existit cosequis eet. qd quti tal suo
sbo daret esse qrtu qd tn pream locali non
esset. cu g situ sit quit corpus xpi no esse in sa
cro exu sacri cu nih contat in upaz 3 solu ex
nali conutatia ut qr cor xpi sit quti cpa
ee no posset. exq. sba panis e cusa in sbam cor
pus in altari phi conusiom existe oz quti cpa
q no desint i ee pp qd appet vm ee qd a
e dr xpm sb hostia ee quitu no quti. Est
n. qrtu cu cpia quititas det ei ee quit no tn
i. e quti qr exch quti ad existit alicubi p
ut me quit ibi ee et qr sba cois xpi no z
sb hostia me quti 3 quit tal me sba i qn
ti esse no potit. Sicut ymagiari debe qd
exh cor sit in loco et hnt esse quitat cput p
qn cpant ad locu sic calid calefacit put p
qd calore ad calefcile cpat. cu g sciat po
q e dra quit cput cor ht esse quit cptes ordi
nant ad totu. po uo q e pmitu fiat cput ad
e alicubi quti cptes eo cpant ad locu m
3 qd declarare uolebam vz cor xpi ut e sb hos
tia. hre pom q e dra quit cu quti tal sua detei
qntu cu no desat ord me q ht ad sbm no tn
hre pom q e pmitu cu dtm cor no existat sb
hostia. quti eo qd sua quit desit ord me q
ht ad extioa cu sba no sit l. me quti 3 qn
titas me sba Capim vii

C Q non e i conueniens simul cu
dimsionibz panis esse dimsio
nes corpis xpi.

Oportet si cosidant pmissa nos fati sil
cu dimsioibz panis ee dimsioes cois x.
Lrtu e n. qd mihi facio sic e cusio sba et q tn
acnt. i acnt no cutitur vn dimsioes panis
remanet pq sba panis cusa e in sbam cois
cu g an cusioem eet sba panis v erant dimsi
oes panis eo qd sar et m no optinet ducsio
cu qp qd phi ip. dana. duc. ad pens. dicet aliq
esse cor. qr exh seqbat duo cor in eod loco exis
te. ne e g sbam panis an cusiom ee u sue
dimsioes existit cu sba r. quit hat i omni.
et sbi q u pus fit. sba panis sta cusioe est
sba cois. Sic sil cu dimsioibz panis an cv
siom erit sba panis sic sta cusioe sil cu eis
de dimsioibz erit sba cois. Rursus q dimsioes
cois xpi cpm sbm no desunt et oz dimsioes
cois xpi e v e upm cor exq simul cu dimsioi
bz panis e sba cois xpi oz simul cu dimsioibz
panis esse dimsioes cois. Cognim g ad sic pq
nend difficultates tn. hac possom katho i
pugnates vitare no e facile. dicu. 3 dcom
i plicare q dimsioes sil cu dimsioibz esse pos
sint. Arguit n phs i q. phic. cponetes uacu
u et dicentes locu esse dimsioes sepatas qd si
cu dimsioibz recipet aliq cor seqret duo
cor in eodem loco posse existe. Na totu cu qr
dui cor cu a cor sil esse no p. sint exeo qd
dimsioes dimsioibz resistunt p sc e n. ut uide
phs inuit qd dimsioes a dimsioes no cpa
tiunt et q no e intellig qd remaneat ad pua
tu. eo qd sibi pse cpetit. n i inplicet contr
dco vr ueritate supficiali. Cosidant xpi co no

ee possibile. quod dimensiones cum dimensionibus coexistunt.

¶ Preterea advertendum quod si esset ipse dimensiones non
spatii. sicut sunt et ipse homines esse alii frustra laboraremus
ad solvendum rationem predictam quia sine implicatione contradictionis esse
non posset. Ideo notandum quod dimensiones dimensionibus re
sistere non est ita ipse sicut ipse genus de se predicatur. vel sicut
ipse superiora inferioribus repugnant. Sed est ita per
se sicut ipse est activum genus agere ut puta competit ipse
calidi calefacere. Dicimus enim quod sicut calor duplex comparationem
habet. unam ad subiectum secundum quod dat esse calidum et
aliam ad obiectum. sicut ad materiam per quam est calefactibile.
ita quantitati talis competit comparatio ad subiectum dat esse quod partes
atum ad extra. Sed ut comparatur ad dimensiones
alias competit ei resistere et ideo quia corpus habens hanc quan
titatem existat in loco. Sicut igitur absque implicatione contradictio
nis potest esse aliquid calidum absque eo quod calefaciat et ca
lor potest dare calidum absque eo quod sit calefactivum. pari
sic et dimensiones potuerunt dare esse quantum absque eo quod
dimensionibus aliis resistant et consumpti. nam quod supra
dictum est mediante actione et actu. unde quia calidum comparatur
ad calefactibile mediante calore semper calidum calefaceret quod
si ista mediatio tolleretur calidum calefacere non posset
sic et omne quod est ideo aliud quadam modo mediationis habet.
Sicut ergo quantitati talis sit ideo quia quantitati resistat quanto omnis quan
tum sumptum ad quantum aliud comparatum mediante quantitate et quan
titate esse mediam ut corpus resistat et cum sit resis
tentia quia corpus sit simul in loco mediante quantitate ut pro
bat auctor distinctione sua. Ideo est intelligibile. corpus ali
cui localiter esse non in tali mediatione inveniatur per quod
secundum istum modum ordinis quem videmus. reservata hac me
diatione salvare non possumus duo corpora localiter exi
stentia simul esse. Sed si illa non esset alicubi mediante quantitate et
modo quo quantitativum esset mediante illa talis mediatio
tolleretur et per consequens huiusmodi resistentia non esset. Cum igitur

experiencialibus patefiunt dimensiones corporis Christi esse sub
hostia mediante illa sicut non est contra rationem sive simul cum
dimensionibus esse sic non est contra rationem dimensionum corporis Christi exten
tum in altari mediante illa esse simul cum dimensionibus panis
tota igitur causa quare non inconveniens esse dimensiones corporis simul
cum dimensionibus panis est quia corpus Christi non est in altari lo
caliter nec mediante quantitate. Ipsa tamen per conversionem substantie panis in
ipsum per hoc quod tollitur illa mediatio. sed quam oriebatur
resistentia. quia dimensiones dimensionibus resistebant.
Videtur autem salvum modum ordinis et per aliam. aliquam causam quod
possibile est absque mediationis salvare possimus dime
nsiones simul cum dimensionibus esse ita quod duo corpora a
lium localiter existentia competit localiter existit in eo
dem loco esse possit. dicere non est plenius specu
lationis. Sed fides ponit catholica. quod Christus corpore
inviolatis claustris virginis debetur quod. utero exivisse.
et ianuis clausis ad discipulos intrasse et corpore glori
ficatum. cum non glorificato. in eodem loco posse con
sistere. Capitulum viii.

~~Quod non inconveniens est corpus Christi sic esse sub speciebus hostie quod simul cum dimensionibus unius partis dimensiones alterius partis esse contingit.~~

Corpus autem dimensum est. sed illum modum extendi quem
habet Christus sub speciebus hostie non esse impossibile.
simul cum dimensionibus panis esse dimensiones corporis
Christi. Nunc autem restat ostendere quod per prefatum modum
extendi simul cum dimensionibus unius partis possint
esse dimensiones alterius partis. Ad cuius evidentiam advertendum. quod ex causa procedit quia duo corpora
non possunt esse in eodem loco. quia plura duobus vel
et infinita. et quia sic unum et primum corpus non posset esse
maius vel maximum. vel et infinitum. Si esset da
re magnitudinis infinitam. Nam tota causa quare.

duo cor. in eod' loco esse no possunt. sicut ut supi
dicebat. exeo qd dimsioes dimsoibz resistut.
qd si tollet hi resistitia no eet dare cam.
qr duo cor. ul' e infinita in eod. loco esse n
possent. Io phs q° phie. ca. declaratio. at qd si
duo cor in eod. loco. ee posset 7 quelz e e infi-
nita. ut . 2° supplet. cu g duo cor in eod' loco
esse no possit n resistetia tollat. 7 resistitia
dimsionu. amota quelz cor. ul' e infin. sil'
ee valent. loca e 2ntia. cetis 2dinibz pibz
qd si duo cor. simul ee valet posse ee sil. qlz e
infinita. e n. tota ca. hi ut pz exhitis amo
tion. resistitie ca e. qr duo cor. e qlz e e in
fin. si infin. eet dare sil' esse possit. 3° e talis
amotio. ca existit. qr n e mi cor. pt ee mai'.
e maxim e e infinit. si eet dare magtudi'. in
fin. nam sic. duo cor. plis occupet. de loco q
unu cor. qr dimsioes. resistut dimsoibz e d
2 unu cor. d. ee no pt. qr si tal. resistitia tol
let e unu cor sil' cu d. ee posset no plis occupa
rent d' loco pla cor ul' e infita. qm unu solu
cor. ° e ubi. e mi. cor mai' cor ee no pot.
Iz plis occupet de loco mai. cor qm mi. cor.
qr ptes magni cois s adinice resistut e d
e una ps. d ps esse no pt. 3 ic n. ymaginari
debe. qd sic. inter cor 2tiguis cor resistit cor.
sibi 2tiguo. sic e mptibz ei de cois 2tinui ps
resistit pti sibi 2pate e n e una ps. ta. ee si
valz. Iz si ps simul cu pte esse posset no plis
occupa ret. de loco magni cor. e tot. cor. qm
una ps. dare g m' e. qd si dimsioes dimen
sioibz no resisterent. p qd ad pns ptat ui. in
sequere. p° qr n e unu cor. posset esse duo.
e qlz e infinita. 2° qr n e mi' cor possz ee mai.

e maxim e infinit. 3° qr n e una ps a lia cois
possent ee due e et oms ptes. 4ta e ultio qd
n singla ps existit. tot cor posset 2ulte.
Huiusmodi de leui pz ppoit. nam cu cor xpi e
qlz ps ei no sit sb spebz hostie nisi qd dimsio
nes dimsoibz resistat qr no e l sba. me. quti.
Iz quti. me. sba. simul cu dimsoibz uni pns
esse potut dimsioes alti pns. Sic. g sil' cu di
msoibz panis esse possit dimsioes cois xpi
eo qd iste dimsioes no resistat dimsio illis.
sic sil' cu dimsoibz uni pns posse ee dimsioes
alti pns qr tal' resistitia e amota m g qd
declarare uoleba. Iz ut magis pateat uitas no.
qd no e resistitia dimsion n utqz dimsioes re
sistat. dupl' g tal' resistitia tolli pot. p° si neut
dimsioes resistant. 2° cod n solu alte no resis
tat. Si g esset duo gna dimsionu e onu qd de
se resistat. altm vo no resistet. tal' dimsioes
sil' ee possent. amota n eet resistitia cu resis
tetia ee no valet n dcm e n utqz dimsioes re
sistant. Cu g in sacro altaris sit duo dimsio
nu g. videlz dimsioes panis e dimsioes cois
x. p has dimsioes tp° 2paco. sic pot pmo. n.
2pari posse. dimsioes panis ad dimsioes cor
pis. sic 2pari potut. dimsioes uni ptis cois.
ad dimsioes alti pns. g. dimsioes pns.
hostie ad dimsioes alti pns potunt g ee
sil' dimsioes cois. cu dimsoibz hostie e di
msioes uni pns. cois x. cu dimsoibz alti
pns dimsioes tn uni ptis hostie cu dim
soibz alti pns n illate esse potunt na si
dimsioes hostie qnt e de se resistat dim
soibz potunt tn sil' ee cu dimsoibz cois xpi
qr dimsioes dei cor d no sut sb sacro mo.

quo resistant. sic n. argu(itur) p(er) ph(ilosoph)os q(ui) p(ro)b(a)nt q(uod) si ad
cor(pus) poneret(ur) vacuum sil(icet) cum dimensionibus cedent di-
mensiones. nam vacuum non est n(atur)a aliqua que possit
cedere vel que possit resistere sic (ergo) vacuum vel ut debia
t(ur) antiqui ponere n(on) est nisi dimensiones separate. sed hu(ius)
dimensiones non cedunt nec resistunt. si in(ter) tales dimen-
siones poneret(ur) aliquod cor(pus) q(uo)d utrumque cor(pus) n(on) esset aptum
natum resistere cum dimensionibus illius cor(poris) essent di-
mensiones separate. q(ui)a tales dimensiones non resistunt.
et si non resistunt non cedunt tota n(atur)a q(ui)a q(uo)d ce-
dit. et q(ui)a resistit. Verbi n. aer cedit lapidi q(ui)a
resistit ei et sic cum dimensionibus lapidis non possunt
esse dimensiones aeris q(ua)lib(et) (ergo) dimensiones hos-
tie q(ue) est de se sint apte nate resistere sic tamen cum ta-
libus dimensionibus poterunt esse dimensiones cor(poris) x(risti).
eo q(uod) hu(ius) dimensiones non sunt sub hostia. in quo
resistant dimensiones et unius p(ar)tis cor(poris) sic et esse
poterunt. non q(ui)a alte(re) resistant alte(re) non resistant.
Sed q(ui)a neut(ra) resistunt. sed dimensiones unius p(ar)tis
hostie cum dimensionibus alterius nullo modo sic esse poterunt
(quia) est n. completa resistentia cum utr(um)q(ue) resistant.

Quod totus xp(istu)s est in tota hostia
et totus in qualibet p(ar)te. Ca(pitulum) ix(um).

Licet videat(ur) valde mirab(i)le q(uo)d totum cor(pus) xpi.
tante quantitatis existens sub dimensionibus tam
p(ar)vae hostie contineat(ur). tamen secundum infallibilem ve-
ritatem fidei katholice cogimur dicere ad p(ro)positum q(uo)d non so-
lum totus x(ristus) sit in tota hostia. Sed et q(uo)d totus x(ristus)
sit in qualibet p(ar)te hostie. hanc aut(em) veritatem triplici-
ter venari possu(mus). p(rim)o q(ui)a sub illa cor(pus) x(risti) comparat(ur).
ad sub(stanti)am panis que in ipsum convertitur. Secundo
pu(ta) quanti(ta)s cor(poris) x(risti) comparat(ur) ad quantitatem eius in qua
includitur. Tertio p(ro)ut quantitas cor(poris) x(risti) comparat(ur)
ad quantitatem hostie et p(ro)ut quantitas unius p(ar)tis comparat(ur)

ad quantitatem alterius p(ar)tis. (Quantum) ad p(ri)mum p(ro)positum q(uo)d q(ui)a ad p(rese)ns
sp(ect)at mirab(i)lib(us) corpor(ibus) duplex totalitas distingui
possumus. unam quanti(tati)ve et aliam essentialem. Albedini
enim d(icitu)r totalitas competit una dimensiva. s(ecundu)m q(uod)
extendit(ur) albedo. extensione superficiei p(ro)p(ter) q(uo)d d(icitu)r in
p(re)dic(amen)tis q(uo)d albedo d(icitu)r multa eo q(uo)d superficies mul-
ta sit. s(ecundu)m aut(em) totalitatem albedo est tota in superficie
et p(ar)s in p(ar)te ut si superficies sit duarum palmarum et
me(dieta)s superficiei erit albedo unius palmi et loq(uendo)
de totali(tate) p(re)dicta non secatur albedo ut secat(ur) su-
perficies. Alia aut(em) totalitas albedinis est totalitas
essentialis. siue totalitas diffinitiva. et s(ecundu)m hanc totalitatem
non secat(ur) albedo ut secat(ur) superficies. sed est tota in
tota et p(ar)s in p(ar)te. sed tota albedo est in tota superficie
et tota in q(ua)lib(et) p(ar)te. sit n. sic. aliq(ua) superficies al-
ba et dividat(ur) q(ua)lib(et) p(ar)s superficiei erit alba et albe-
do resultabit in q(ua)lib(et) p(ar)te. cum (ergo) non sit albedo nisi
habeat in se om(n)ia que p(er)tinent ad r(ati)onem albedinis. sic
non est homo. n. qui aggregat in se quicquid p(er)tinet ad
r(ati)onem hominis q(ui)a (ergo) in q(ua)lib(et) p(ar)te superficiei resultat al-
bedo. in q(ua)lib(et) p(ar)te erit tota albedo. lo(quendo) de totalitate
diffinitiva et essentiali. et sicut est in accidentibus sic suo
modo et in substantiis corporalibus. Nam lapis p(er) totalitatem
dimensivam sic est in aliquo loco et totus in toto et p(ar)s in
p(ar)te. sed q(ui)a quelibet p(ar)s lapidis lapis est et in q(ua)lib(et) p(ar)-
te lapidis resultat tota r(ati)o lapidis et reservat(ur)
om(n)ia que p(er)tinent ad diffinitionem lapidis. io s(ecundu)m
diffinitivam totalitatem tota illa lapis est in toto
lapide et totus in q(ua)lib(et) p(ar)te. Cum ius inse p(re)
q(ue) d(icitu)r de cor(pore) x(risti) n(atur)a ut p(ro)p(ter) p(rese)nte ex hiis
tota sub(stanti)a panis convertit(ur) in totam sub(stanti)am cor(poris)
x(risti) non p(er) totalitatem quantitativam s(e)d p(er) totalitatem essentialem
dicebat(ur) n. q(uo)d in hac conversione ita convertit(ur) quid in
q(uo)d q(uo)d non convertit(ur) quanti(tas) in quant(itatem) (ergo) cor(pus) sacri x(risti).

ē sb hostia . totū s͡m total.te sbalem corpꝰ tota
sba panis 9uſa ſit in totā sbam corꝰ xpi . cū g̊
an 9uſioñ s͡m total.te sbale eēt tota sba pa-
nis sb tota hostia ⁊ tota ī q̄lꝫ pte q̄r ſc̄a eē
9uſiōe ł ē tota sba corꝰ v̄ fiat tota sba panis.
oīo cogimr ad dicend'. q̄d ſc̄a 9uſiōe ſit tota sba
corꝰ xpi . sb hostia tota ⁊ tota in q̄lꝫ pte ⁊ q̄r
n̄alr tota sbam corꝰ xpi seq̄r . totalitas q̄nti.
q̄ fundat ī ip̄o corꝛ . io corꝛ xpi tam s͡m total.te
sbale q̄ s͡m totalr q̄nti.ua ꝫ totū in tota hostia .
⁊ totū in q̄lꝫ pte alī ⁊ alī . q̄r s͡m totalr sbale ē tot̄
corꝛ xpi in q̄lꝫ pte hostie exīn sacrī . ꝫ s͡m total̄
q̄nti.ua eēt tot̄ v̄ in q̄lꝫ pte . s͡m n̄ale 9comitā-
tōm . patefc̄a ē g̊ s͡m . uia ⁊ uidꝫ ſi 9pent. sbam
corꝰ xpi ad sbam panis . q̄ in parꝫ 9uēit. q̄d oꝫ
nos dic̄e q̄d ſit totū corꝛ xpi in tota hostia ⁊ to
tū in q̄lꝫ pte ſic . sbali . an 9uſioñ erāt ī tota
hostia ⁊ totā in q̄lꝫ pte sba panis ⁊ tota in
q̄lꝫ pte . Sc̄da uia ſic oñdꝛ uā mō opposito .
ē corꝛ xpi in celo ⁊ put h̄r eē sb hostia . nam
ī celo ē locali . io ē ł s͡m dimīſiōes pp̄as . ⁊ p
q̄nti.te ſua ut plīat aīe inſuffi. ſua . oīs
sba corꝛ eēt ī loco p q̄nti.te pp̄ q̄d put x̄ ē ī ce
lo . q̄rꝫ ł locali . ē ł sba me.te q̄nti.te ꝫ put ē sb
hostia nō ē ł locali ꝫ ē ł totū ex 9uſiōe alterius
ꝑp̄m ſuū ē ī ſolū ſacāli . m̄g v̄tute ſacri
sba panis ē 9uſa in corꝛ xpi ⁊ q̄r exīn ſacri
nō ē ł . n̄ sba corꝰ xpi eo q̄d ſolū in tale sbaꝫ
9uſa ē sba panis . io pſe ꝑ sb hostia ē sba
corpis . 9 ā ū ē ł q̄nti.tali ⁊ alia acc̄ñ . h̄ ē ex
n̄ali 9comitātia ⁊ me.te sba . hm̄ g̊ . ē cū q̄d
xp̄r ē quodamō opposite in celo ⁊ sb hostia . Na
in celo ē sba me.te q̄nti.te sb hostia aūt ē q̄nti.tas
me.te sba . io in celo ł ē sba me.te q̄nti.te tm

hr̄ . total.tis sbe ad mod' . total.tis ad mod' q̄nti.ue
s͡m total.te q̄nti.ua . ē ad totū in toto ⁊ p̄s in pte . ſo
lū . 3 corꝛ xpi ut h̄r eē in celo . ē totū corꝛ x̄ in
toto loco ſuo ⁊ p̄s in pte . In hostia aūt ł ē q̄n
ti.tas me.te sba total.tis q̄nti.ue . tn ł h̄r ad mod' to
talit.tis sbe . ita q̄d tota q̄nti.tas corꝰ ꝫ in tota hostia .
⁊ tota ī q̄lꝫ pte . q̄r mō total.tis sbal' ē . q̄d ſit to
ta in toto ⁊ tota ī pte . Sic g̊ sba q̄ de ſe nō di
uidꝛ q̄r ē ī loco me.te q̄nti.te cui 9petit diō ē ł dis
ſtā . Sic eē q̄nti.tas corꝰ xpi q̄ de ſe ē diuiſi. q̄r
ē sb hostia me.te sba cui p ſe nō 9petit diō ꝫ
ł diuiſi.lis . ꝑp q̄d p̄ꝫ 9pando . q̄nti.te corꝰ xpi ad
sbam me.te q̄ ē sb hostia oꝫ nos dic̄e totū xpꝫ
eē sb tota hostia ⁊ totū in q̄lꝫ pte . Tc̄a uia
ſic oñdꝛ dicebā . n̄ impediūt eē . q̄d s͡m dim̄
ſiōes pāis ⁊ dim̄ſiōes corpis x̄ tp̄ 9pen̄ .
ſiu potat p̄ q̄r dim̄ſiōes corꝰ x̄ q̄d ſit cū di
m̄ſioib̄ poſſr eē dim̄ſiōes corꝰ . Sc̄d' q̄r
dim̄ſiōes uni' p̄tis corꝰ x̄ . Sic ē 9pant dim̄
ſiōes alt'ius p̄tis q̄d ill' nō reſiſtit ꝫ ſit cū
eis eē ualet ꝫ s͡m 9patōm dc̄ā . s͡m q̄m dim̄
ſiōes uni' p̄tis hostie ad dim̄ſiōes alti' p̄tis
9pant . ē ł 9pleta reſiſt.te . ꝛ ſic cū ill' eē nō
poſſr . q̄nti.tas g̊ . hostie eēt tota ī tota hostia ꝫ
p̄s in pte eo q̄d v̄ una p̄s hostie exiſtit . alta
eē nō p̄t . io p̄s occupat de loco . tota hos
tia . g̊ p̄s eī . ꝫ ut p̄ꝫ p̄hita . ū eē p̄s hostie ibi
ē aliq̄ p̄s corꝰ xpi q̄r q̄nti.tas hostie nō reſiſtit
q̄nti.te corpis . ūn ſi ū ē una p̄s corꝰ x̄ ł p̄t eē
x̄ . ⁊ ī p̄ans ł eē p̄t totū corꝛ . q̄r dim̄ſiōes .
uni' p̄tis corꝰ dim̄ſioib̄ alti'ius p̄tis nō re
ſiſtit g̊ ū ē q̄ꝫ p̄s hostie nō ē in 9ens q̄d ł
ſit totū corꝛ x̄ . Sic g̊ uia ē decl'ata . Ex hiis
aūt trib̄ uijs decl'aꝛ plene uitās . Na p

pma via hꝫ totam sbam corꝑis xpi. ee in to
ta hostia ⁊ tota in qlꝫ pte. Sic sbali- to
ta sba panis ɔůsa. in tota sbam corꝑis xpi
erat sbali- tota. i tota hostia ⁊ tota in qlꝫ
pte. Secundam aūt viā ꝑ quam ondr total[r]
qnti[ua] corꝑis xpi. trahi ad modos total[tas] sbe
manifeste colligi qd corꝑ xpi sic sbali- ē tot
i tota hostia ⁊ totū in qlꝫ pte. sic ⁊ scdm to
tam qntitatē suā ē totū. sb tota hostia ⁊ tot
sb qlꝫ pte. Per tiam aūt viā oēs ambigui
tates tollunt. Non .n. debꝫ esse ambiguū ut
tota qnt[tas] xpi possit esse in qlꝫ pte hostie.
nā si vna ps corꝑis xpi. alii pti resisteret ⁊ ꝑ
vna ps eet. alia ps esse nō possꝫ. q̄ꝛ requi
reret de spatio magna ps q̄ ꝑua ⁊ totū
corꝑ qm ps qlꝫ. Sꝫ q̄ꝛ ptes corꝑis sic sūt sb hos
tia qd sibi inuicē nō resistūt qd si po[us] ym
aginatū. nrāꝫ qd in qlꝫ pte hostie possit
ēē totū corꝑ xpi. qd declarare volebamus.

Quod licet totus xpc Cap. x.
sit in qlꝫ pte hostie. tam ille in qui
bꝫ ipse ē totus xpc nō sūt finite set
finite.

Est aūt in supiori declaratū qd rebus cor
poralibꝫ competit dupx totalitas. vna qnti[ua].
alia sbalis. Cū ḡ totū ⁊ ps. correlatē dicantr
oꝫ cuiꝫ totalitati rūde sua parcialitē. aliter n.
diuidi res ut ē ɔtinua. aliter ut ē sba et
ut ē na qdam. lapis .n. ut ē q̄ ɔtinuū ē
diuisibilis in infinitū. Est .n. diffinit ɔtinuū qd
sit diuisibile in sp diuisibilia. ut pꝫ ꝑ phm
vi phicorū ⁊ p celi ⁊ mūdi. p fē uiqꝫ in libris
inuenit h sua. nō .n. ē possibile ɔtinuū diui
di in diuisibilia ⁊ si in diuisibilia ɔponatr. nullam eet
sicut magnitudo nec ⁊ plā indiuisibilia nō sūt a
liqua mag q̄ vnū indiuisibile. Si ḡ ɔtinuū diui
deret in indiuisibilia. fieret q̄ ex nō qntis ⁊ mag ex
nō magnitudinibꝫ ⁊ diuisū nō eet aliqd mal. ali
q ɔ diuidetur ḡ ē ɔtinuū diuisibile in infinitū ⁊ qlꝫ
res si diuidatr. ut ɔtinuū pt diuidi in infinitas
ptes nō ē ḡ dare minimū inde si considat
ut ɔtinuū. ē tn dare minimū si ɔsidatr ut sba ⁊
ut na qdam. vn phic ip phicorū disputans ɔ
anaxā. d. qd ē dare minimā carne ⁊ minimā aq̄
stat n. res nālr ⁊ in magis ⁊ in mi q̄ oīm nā
ɔstanciū ē ēta rō ⁊ nūs eorum magnitudinis ⁊ aug
menti. ut dr in scdo de aīa. possꝫ ḡ ee ado minima
caro qd si ultī diuideret nō remaneret in spē
carnis. ⁊ ado possꝫ eē magnū leo. qd si ultī
cresceret nō sufficeret ad salvandū. tm corꝑ leonis
aīa. sp qd nō esset leo n remaneret in spē leo
nis. ... ulum ē de augmento ut res aliq nā
les possit augi in infinitū. aplicat qd phs in scdo
de aia. vr dite qd ignis in infinitū augeret si
haberet ɔbustibile. de diminutōe tn nulla ē ꝙ
q̄ā nō sit dare ado accossi.. in nā. nulla res
sit destituta ab operatiōe ꝙ nos dicē qd
cū accipitr ado modica caro qd si ultī diui
deret nō possꝫ ei ɔpetere aliqua opatō carnis qd
i sit stat ⁊ ɔsa. talis caro. nō eit in spē
carnis. Manifestū ē ḡ. qd lapis ut ɔtinuū ē
diuisibilis in infinitas ptes ⁊ nūqꝫ ado pt diui
di qn sp maneat ɔtinuū. Sꝫ lapis ut lapis
⁊ ut ē na qda nō hꝫ infinitas ptes ⁊ pt
ado diuidi qd nō remanꝫ in spē lapidis.
Nota aūt facit ad ppositū panis utꝫ qd sub

diuisibilis est in infinitum. Sed ut est substantia quedam non habet infi-
nitas partes. potest enim adeo modicum accipi de pane quod
si ultimo diuideretur non remaneret species panis. Et sicut
christus totus in tota hostia et totus in qualibet parte hostie tamen
quia non est in partibus hostie ut sunt quoddam continuum. Sed est in ta-
libus partibus ut potest in reseruari species et substantia panis que
non sunt infinite sed finite partes. Ergo hostie in qui-
bus totus christus presens existit non erunt infinite sed finite.
Sic ergo arguebatur in precedenti capitulo quod quia tota substantia
panis per totalitatem dimensionum erat in tota hostia et
tota in qualibet parte ideo tota substantia corporis christi facta conuersione
est tota in tota hostia et tota in qualibet parte. Sed cum to-
ta substantia panis secundum rationem dimensionum non reser-
uetur in qualibet parte hostie loquendo de partibus. Sed ut hostia
diuiditur ut quoddam continuum et ut habet partes infinitas quia possit
adeo accipi modicum de hostia quod non reseruaretur ibi
species panis non est totus christus in qualibet parte hostie. Sed quod di-
uiditur hostia non ut quoddam continuum et ut habet partes infinitas sed
reseruatur in qualibet parte hostie totus christus ut hostia diui-
ditur in tales partes in quibus potest reseruari species panis
et ut partes finitas immo quia in hoc sacramento est conuersio
substantiarum absque conuersione accidentium, de omnibus nos loqui
de partibus. Sed quelibet pars continui est continua quia nulla
hostia cum consecratione diuisibilis est in infinitas partes in
quibus reseruetur species panis. Licet quelibet hostia diuisibilis sit in
infinitas partes in quibus reseruari potest ideo continui in
nulla hostia facta consecratione erit dare infinitas par-
tes in quibus presens sit totus christus. Sed cum consecratione infinite
finite partes in hostia in quibus reseruaretur species et substantia
panis esse non potuit. Nunc apparet non bonam
ymaginationem esse dicentium christum sic esse totum in
tota hostia et totum in qualibet parte sicut ymago est
in toto speculo et tota in qualibet parte. Unde concludi-

debat quod cum non sit tota ymago in parte speculi
nisi in speculo fracto non est totus christus in parte hostie
nisi hostia fracta. Videmus enim adeo [illegible] quod sit speculum
unum loquendo de speculo constitutis quando sunt finite connexe [illegible]
in uno speculo unius et eiusdem uultus non apparet nisi unum
[illegible]. Sed si frangatur speculum quot sunt partes speculi tot
apparent ymagines unius et eiusdem uultus. Sic dicebat
isti de corpore christi existente sub hostia quod hostia integra perma-
nente sic erit totus christus in tota hostia quod non erit
totus in qualibet parte. Sed si diuideretur hostia in partes suas
in quas in qualibet parte hostie reseruabatur totus christus. Hec autem
ymaginatio non ualet. Quia quod una ymago unius
et eiusdem uultus apparet in uno speculo continuo hoc est
propter unitatem superficiei speculi quia per unam superficiem
est una reflexio et propter unitatem reflexionis apparet
una ymago. Sed fracto speculo plurificatur superficies
et plurificatis superficiebus apparent plures ymagines.
Quod autem totus est sub hostia non est totaliter substantia panis con-
uersa in totam substantiam corporis christi quia ergo simpliciter et absolute loquendo
totus panis per totalitatem substantialem est in tota hostia et
totus in qualibet parte loquendo de partibus in quibus potest reseruari
species panis simpliciter concedere debemus quod facta con-
uersione totus christus sit in tota hostia et totus in qualibet parte
cum per conuersionem non sit totus christus nisi erit totus pa-
nis per substantiale totaliter. Isti ergo quod dicimus eos debebat
mouere non quia nulla adeo est modica in qua ut est conuic-
ta aliquid non reseruetur species panis ergo in qualibet parte
hostie ut est conuicta aliquid habet esse christus. Tamen quia possit
modicum accipi de hostia quod ibi reseruari non
posset species panis non quelibet pars hostie si frangatur
hostia continebit totum christum immo omnis illa pars tam
modica in qua non potest reseruari species panis preter ac-
cepta. Nam continentia [non est continua] corporis christi et sic non est continua.

pars panis est panis et non pure quelibet pars

·II·

totius corporis non erit continua partis eius. Declaratum est enim sic Christus esse sub hostia quod ubi est una pars corporis quod ibi est totum corpus. Clarum est ergo quod non solum per se loquendo partes hostie in quibus habet esse totus Christus non sunt infinite sed finite. Sed etiam est probatum finitas esse illas partes in quibus per se accepte habent esse partes corporis. Cum adeo modicum hostie possit ab hostia separari quod nunquam esset ibi potius corpus Christi nec pars corporis. Capitulum xi.

Quod sic est totus Christus in qualibet parte ita quod in parte punctali hostie non est Christus nec pars Christi.

Sed movet quis forte ex hiis [?] certam nostram dictis Christum esse in parte punctali hostie. Dicebatur enim supra Christus sic esse in celo quod est sub mensura quantitatis. Sed ut est sub hostia est ubi quantitas mensure sua. Cum ergo sua de se sit divisibilis quantitas non dicitur ex hiis. Arguebatur substantiam corporis Christi ut esset in celo esse divisibilem quia est in propria quantitate cui competit divisio. Quantitative vero est esse sub hostia indivisibiliter quia est ibi quantitas per substantiam. Cum per se dictio non competat vel est sub hostia omnino indivisibiliter in puncto verum quod Christus possit esse in puncto hostie. Huius suppositio considerationis videtur omnino esse quod in parte punctali hostie sit tota quantitas corporis Christi et esse totus Christus. Unde quia hoc veritati repugnat ut probata sophistica solvatur duo declarabimus. Primo enim ostendemus quod in parte punctali hostie non est Christus nec pars Christi. Secundo manifestabimus quomodo intelligendum sit quantitatem corporis Christi esse sub hostia indivisibiliter. Propter primum notandum quod corpus Christi non incipit esse sub hostia quia descenderit de celo ingrediatur dimensiones hostie quia cum idem corpus ad diversa loca opposita non continua ordine ad unitatem simul fieri non valeat si Christus sub hostia inciperet esse per descensum eius de celo. Sic in diversis altaribus non posset confici corpus Christi quod est inconveniens primo quia cum corpus per motum localem incipit esse alicubi de necesse localiter ubi existit. Esset ergo Christus localiter sub hostia si per descensum localem inciperet. Quo posito corpus Christi circumscriberetur sub hostia sicut circumscribitur corpus in loco proprio et tota quantitas corporis Christi esse non posset sub tam parvis dimensionibus hostie que omnia repugnant catholice veritati. Restat ergo dicendum quod non per motum localem nec per descensum de celo incipit Christus esse sub dimensionibus hostie. Sed quia substantia panis conversa est in substantiam corporis Christi ideo facta conversione est corpus Christi sub dimensionibus hostie quia sub talibus dimensionibus erat prius substantia panis. Hec enim suo modo est ista conversio supernaturalis sicut est in generatione naturali. Videmus enim quod si ex aqua generatur aer ubi prius fuerat aqua iam corrupta ibi est aer generatus. Sic ergo substantia panis conversa in substantiam corporis Christi ubi erat prius panis substantia ibi facta conversione est substantia corporis Christi. Cum ergo in parte punctali hostie non possit esse panis substantia ibi non esse poterit corpus Christi nec pars corporis. Cum prius habitum sit quod ubi est una pars corporis quod ibi est totum corpus. Dicebatur enim supra quod est dare minimam aquam et minimam carnem et minimum panem. Possumus enim adeo modicum accipere de pane quod si ulterius divideretur species panis ibi reservari non posset. Cum ergo quantum non possit tamen dividi quin semper remaneat quantum, panis autem tamen potest dividi quod non remanet panis. Unde nos dicimus quod nunquam in parte continui quantitas possit reservari species panis multo ergo minus reservari potest in parte punctali. Immo quia in nulla absolute quantitate ut patet per philosophum in pluribus locis et per rationem inde substantia ordinis quia in puncto non reservatur ratio quantitatis ... esse actuale quod habet nunquam habet esse punctuale ...

g demo hntu spem · i m · ptesse maliq
pte pũctuali · i mo qd sb pte pũctali
n e in n ps m · cu m · z qlz ps ei · sit qnti
eo q n m · p se n p suas ptes · aqntite · possit
absolui · i pte pũctuali hostie no potit
esse panis · n ps panis cu pais sit dmio
hntu spem i q · bn g dcm e q in pte pũc
tuali hostie no pt ee cor xi · n ps · cors acti
prius pũctale p qntite · q in tali pte no pt
esse pais n ps pais · ut au accipitur pũc
tale alr q accept sit · dicte possu q in to
ta e tot xpc · z in qlz pũcto hostie · z xpc to
tus sit infius onder · tps tn restat on
de quo qnti tatis · cors xpi sit sb hostia · indiuis
p q in pte pũctali hostie no e sba cors xpi
z p ans no e ei ci · qntitas · na si hostia z
qnti tatis · cors x me · sba · si mpte pũct no pt
ee sba cors x · n ei qnti tatis · i tali pte potit ee.
Sed g qd sic · distiguimus carne p spem · z car
ne p m · sic distigue possu pane p spem ·
z pane p m · na p plim tp · deg tione cap ·
d augmto z oilz hntibz spem ui · pt dici h
p m · h vo p m spem · sic g illa de caro · p m
spez q p se accepta ht actuz z opatom cor
nis sic ille panis d p spem q p se accept
hre pt aliq actom z opom pais · eu g p m
spem sit dare pane athom z carne athoma.
e qnti tatis · cors x · z totu cor xpi dr ee in host a
* dist · p qd stat · dio ad pte · p ptes mles va
dit in infinit sic · dio oti illam pais p m
z caro p m · dici q p se q alti oucta hre posse
actoz pais carnis · no e g i uenire pane a
thom p m · n carne athoma ulla n · caro.

ado modice qntitatis q alti oucta no posset hre
actom carnis sic z d pane · z dquolz alio hnte
spez i m semi z · si g in talibz repit minim · q
sic pced · dio in ptibz p m · sic · iptibz · ad · mi
nimu iusus z minim pũct · reducet n minim i * · i matia ad minimu
qntite ut sic pũct q e minim · i qntite · n e qnti tatis n
ps qnti tatis lo · dpte dcegli · S · tale minim n eit
m · n ps m · m g habitu sit · qd in pte pũct · ii
e cor x · n ps ei eit cor p rei · qntit · sb hostia
i diuisi · ut stat indio ad pte p spem non
ad pte sedm matiam. Caplm xij

~~Qz simlitas pctu xpi in qlz pte
hostie no confundit ordine ptium
ad se inuice z ad totu ordine ptui ad
locu tolle uideatur.~~

Ostendebat supius qd xpo existe sb hostia
petit po q e dcta qntitatis no au q e ponita.
cu g po q e dcta qntitatis d · ordine ptui ad to
tu illa vo q e ponitu dicit ordine ptui ad
locu · satis ex illo cap posset hri uitas · hui
cap · uidz qd mo · extendi q ht x · sb hostia
no tollit ordine ptui ad totu in q pu
isitis inicia no satis sit p uba com n
ei s manifestet · pu z inde ac(t)iones educa.
nesciuit se ipos mouere z eaz q est intelle
i mo modicu ligamt eos ligat · sane
forte ligaret tal · i · qd supius dicebat.
desilitate ptui x bonu e ulti · apire ui
tate · na si ordo ptui in toto requir · qd
cap sit sup pect z genu s · s · tybia · si
v e in a ps cors x i e qlz ps · int ptes ·
sic existes · no respualz dcuis ordo · uo · n ·
ut uidz e intellig · qd cap · sit sil cum.

* sedm spem · n ad pte p matia · sz diuisio

pectore et tn sit sup pect ut g tollat dubio
tacta dua declarabi p. n. ondem. qd inx
exnte sb hostia d necce repit. ordo ptiu
ad tot et ordo ptiu. ad se inuice sic declarabi.
qd silitas ptiu tale ordine no confundit.

Ppt p'm no. qd ordo ptiu. ad tot et
ordo. eay ad inuice st relones qdam. Na
ipa relo sm sua quiditat et eenlit est
ordo. quid et ordo lz mlr supt dicat ip
sas res. ordinatas formalr tn et sed se ac
cept e relo qdam pdca ad ordines sui
pdce relones conexiom quida hnt ad se
inuice. no n. e ordo ptiu ad tot n sit or
do ptiu ad se inuice. Nam n ipe ptes
ordinate constitute eent tot. no constituet
toto aut no constituto. no esset ordo ptiu
ad tot. Si g onde possu. qd x exnt sb
hostia. competit ordo ptiu. ad totu onsu
eit ibi esse ordine ptiu ad se inuice.

Nod g xm. sic sb hostia qd ptes sut ibi
rone totl. no totu rone ptiu. nam
supi dicebat xe. quch est sb hostia. qiba
panis conusa e in sbam cois x. lz p isloce
tiu ppt. sic total panis in totale cor. cuntit
qr nlla ps panis tnsit in aliq pte cors
Non n. e intelligle qd totu tnseat in tot
et ps in pte. il p. totu pptes tnsibat
et sic tot in toto et ps in pte. Sig esset ad
q eet tot in toto et totu in qlz pte et que
t in a. qd fca cusioe silr eet totu in toto et
tot in qlz pte tal cusio sic eet totu in tot.
qd nullo mo esset ptis in pte. cu g totus
panis cutat in totu. cor xpi no p total
conn. s qm panis extendat. extensioe hostie
et e tot in tota hostia et ps in pte. lz fiat tal
cusio. p totali tale e tu e tot. panis in
tota hostia et tot in qlz pte e qr fca cusioe est
in tot xpc. in tota hostia et tot in qlz pte. vt de
clarabit supi plibz argutis. io bn dcm e qd in
hc cusioe mirabli sic e cusio totu in totu.
qd nullo mo cutit. ps in pte. Sut g in host
ptes rone totil e g ps e p sb hostia tot cor x.
in qd tot conuitit tota sba panis et qr no z to
tu sti ptibz. Si z sb hostia totu cor x. Sut i
et ptes. ut hnt ordil ad totu ut dicebat or
do ptiu ad tot sb potu ordine ptiu ad se i
uice. Declaratu e q qd pponebat declarand
videlz qd inx exnte sb hostia repit ordo ptiu
ad tot et ordo eay ad inuice. Reliquu decla
re restat vz qd similitas ptiu tale ordine
no confund. Nod g. qd ordo ptiu ad locu
vniuslo. alu silis e ordi ptiu ad tot. alu
dissilis et diuisus spebz aiatoy exntau. sm
siu nale ee repit silis et dissilis. In hoie
n. q ht pedes versus tram et cap ertu. ad ce
lu repit ordo ptiu ad totu et ad locu sui vni
versi. Na ptes q st supiores in toto qr mag ap
pinqnt celo. sut supiores in loco et v. vniu
si. In plantis aut in quib radices tenet loc
oris. in aialibz repit ordo cuersus. Si n. volu
accipe supi et insi in plantis p ordine pti
vm ad totu radices st i supi et rami inferius
qr os in aialibz est in capite. qd e ps supior
alis prenuisis aut e e. Nam cu radices
sint intra fixe p locu et p ordine vniusi
radices sut infius Et sig ho ut plo di

tebat platani sui planta ulla. Sicut si uideret
hominem qui haberet caput uersus terram et pedes eleua
tos in altum licet caput esset inferius secundum locum tamen superius
esset secundum ordinem ad totum. ubicumque enim sit caput
et qualitercumque uariatur alia species erit superius et pedes erunt
inferius. locus ergo ordine partium ad totum. Sic ergo ordo s
ui... et ordo partium ad locum non tollit ordinem
partium ad totum nulli esse debet dubium quod si ordo partium
ad locum omnino tolleretur adhuc remaneret ordo partium
ad totum. nam si posito capite uersus terram et inferi
us et pedibus sursum in alto caput est superius et pedes in
ferius. nihilominus si simul cum capite essent pedes.
non putetur ordo quin caput sit super pedes. Sic
ergo dicendum est quod si totas partes corporis Christi existens sub hos
tia non tollit in continendo ordinem quem partes ha
bent ad inuicem et ad totum. Capitulum xiii.

~~Quod licet Christus non sit sic sub hostia ut
appareat ymago in speculo aliquo tamen modo
est in hostia ut ad superficiem speculi mul
tiplicatur ymago.~~

Poterit autem in precedentibus sufficienter ostensum Christum
non sic esse sub hostia ut ymago apparet in
speculo ad maiorem tamen expressionem ueritatis pos
sumus attendere uerbum innocentii pape dicentis quod dicitur
a quibusdam quod quamdiu species panis integra persi
stat sub tali specie totale corpus existit. Diuisa autem
in singulis partibus incipit esse totum sicut in speculo
dum est integrum una tamen ibi apparet ymago.
Sed eo fracto tot apparent ymagines quot sunt in
firmitate posita. Hanc ponere sic dicit quod aliqui dicentes illam
sententiam protulerunt uerbis ut ad perlatorem eorum corpus
dicatur incipiat esse sub specie sacramenti quia illa uerba
non perfunt in fractione diligenter attendant et illi

qui hic docent. Dum corpus Christi ante fractionem non in singulis
partibus erat totum sed sub totali specie totaliter existe
bat post fractionem uero quia partes suscipit hostia incipit
esse sigillatim in singulis partibus totum corpus quod integre
gratia erat in integro. certe non uia ad euadendum
quomodo saluare possimus quod per solam fractionem incipiat
esse Christus in singulis partibus hostie. cum uerba tamen sub bandi
sub eam panis in Christi corpus non sit data fractioni
sed uerbis primo si sic uellemus iudicare de ecclesia
Christi sub hostia sicut de apparentia ymaginis in speculo omnino
dicendum esset corpus Christi non esse in hostia. Nam ymago
non apparet in speculo nisi ut est in speculo. Solum enim dia
fanum corpus susceptiuum est talium intentionum. spe
culum autem de duritie est albe si posset. Non ergo ymago
in speculo uero apparet in eo loco de speculi uisitati sequen
tis ut plurimum sibi annexa. Utrum autem sit ymago ubi
autem apparet et quomodo potest apparere ubi non est inquirere non est presen
tis speculationis sufficit autem nobis tantum patefecimus Christum
non esse in hostia nisi ut apparet ymago in speculo in
uero existit in illo. Relinquitur autem est ostendere aliquo
modo Christum esse in hostia ut ad superficiem speculi mul
tiplicatur ymago. Ad cuius euidentiam ad intendum
intentiones non suscipere nisi in albis in quibus sunt ...
sunt enim in eadem parte aeris esse diuerse species luminarium.
quibus enim pars albedinis semel suscipitur est in toto medio. Et ...
dicendum est de albedine intelligimus de qualibet specie intentionali.
ergo secundum esse intentionale tota albedo in toto medio.
et tota in qualibet parte quod dicendum est de medio. Sic et de organo.
non ad quodlibet enim punctum oculi multiplicatur speciem suam. quibus
punctum rei uisibilis ita quod sic quodlibet rei uisibilis suscipiatur
in toto oculo et tota in qualibet parte non tamen in quolibet puncto
oculi sicut uidetur de quolibet puncto rei misse. Nam si
per quemlibet punctum oculi uidemus quemlibet punctum rei uisibilis

et iudicaremus de quolibet puncto rei visibilis esset confusio in videndo: apparent enim dextra sinistra et sinistra dextra. Non enim iudicare possemus que visibilium essent a dextris et que essent a sinistris quia appareret situm falsum esse, et oppositis enim visibilibus coram nobis, et ideo non iudicatur dextrum esse a dextris et sinistrum a sinistris. Quod ideo contingit quia in intersectione nervorum opticorum fit iudicium de re visa. Solum per partem dextram iudicatur de dextris et per sinistram de sinistris et per mediam de mediis. Si autem hic queratur ideo quare de parte dextra visibilis fit solum iudicium in parte dextra, cum illius visibilis partes non solum suscipiantur in parte dextra sed in parte sinistra et in qualibet parte oculi, quia quilibet punctum rei visibilis multiplicet speciem suam ad quodlibet punctum organi, dicendum quod dyametraliter et fortius imprimunt species suas in parte dextra quam in aliis partibus, et quia non quelibet impressio sufficit ad videndum et iudicandum sed solum impressio dyametralis et fortis, ideo licet pars dextra visibilis imprimat speciem suam in quolibet puncto organi et tota etiam illius rei visibilis sit in qualibet parte organi, non tamen videtur tota visibilis per quamlibet partem oculi, sed de parte dextra iudicatur per quamlibet partem organi sed per dextram partem organi iudicatur de parte dextra visibilis et per sinistram de sinistra, eo quod diverse partes rei visibilis in talibus partibus organi fortius speciem suam imprimunt. Immo si quelibet impressio sufficeret ad videndum, possemus videre que essent post nos et montes non celarent nobis visibilia existentia post ipsos, immo ea que sunt post nos, sed dyametraliter non possunt imprimere speciem suam in oculum nostrum. Cogimur tamen ad ponendum quod oculus noster aliquo modo suscipiat intentiones visibilium existentium post ipsum; nam cum res multiplicet intentionem suam in toto medio, res que sunt retro nos multiplicant

speciem suam in aere qui est ante nos et ab ipso multiplicata in aere sita coram oculis nostris aliquo modo suscipitur intentio in oculo nostro, tamen quia hec susceptio est debilis propter talem susceptionem non iudicatur. Deinde visibilibus sic et res post montem existentes possunt multiplicare speciem usque ad aerem qui est ante nos, propter quod oculus noster potest suscipere similitudines illorum visibilium, numquam tamen illa videtur manente monte in medio, quia sic in omnibus statibus numquam dyametraliter et fortiter oculos suscipere similitudines illorum. Et forte illud est quod communiter et vulgariter dicitur lincee videre post montem. Ista possunt esse causa quia debilis impressio ei sufficit ad videndum, possunt enim existentia post montem imprimere suas similitudines in oculum licet non dyametraliter. In hoc ponimus oportet nos ponere aliquam virtutem in oculo aliis perfectiorem ordinantem et dirigentem intentiones susceptas ne longinqua appareant propinqua et econverso, et ne sinistra appareant dextra et econverso. Viso quomodo intentiones et ydola se multiplicant in medio et organo restat alius videre quomodo ymagines et ydola se multiplicant ad superficiem speculi, nam cum quilibet punctus superficiei speculi contingat aliquem punctum aeris quia in quolibet puncto aeris est tota intentio et tota ymago rei visibilis, oportet nos dicere quod non solum ad totam superficiem speculi multiplicetur tota ymago sed quod ad quemlibet punctum superficiei speculi et tota multiplicetur ymago in speculo. Quia speculum non oportet esse dyafanum sed sufficit [illegible] et politum ut fiat in reverberatio et reflexio in [illegible] appareat ydolum et ymago. Si enim esset speculum omnino dyafanum, quia non obsisteret visui propter transparentiam, nullum in eo appareret ydolum. Non tamen oportet in speculo suscipere ymaginem; tamen ad superficiem speculi multiplicatur ymago eo quod superficies attingat medium et aerem susceptivum intentionis et ydolum ydolorum et ymaginum. Est ergo aliquo modo simile de

susceptione organi. et de multiplicatione ymaginis ad superficiem speculi. nam sicut tota res visibilis imprimit similitudinem suam in toto organo. et tota in qualibet parte et sicut in [illegible] quibus punctis rei visibilis multiplicatur speciem suam ad quelibet punctum oculi non tamen quibus punctis et quelibet pars rei visibilis videtur in omni parte oculi. sed una pars visibilis videtur in una parte organi et in uno loco. Ergo quelibet res visibilis opposita speculo multiplicatur ymaginem suam ad quelibet puncta superficiei speculi non tamen videtur in quolibet puncto et influente et manente in tergo speculo non videtur una ymago nisi in uno loco.

Hiis autem diligenter perspectis apparet verum esse quod proponebatur. videlicet aliquo modo sit esse corpus christi in hostia non sicut apparet ydolum in speculo sed sicut ymago multiplicatur ad superficiem speculi quia sicut tota ymago multiplicatur se ad totam superficiem speculi et tota ad quodlibet punctum superficiei. Sic totus christus est in tota hostia et totus in quolibet puncto hostie. [illegible] sic declaratur [illegible] supra dixi dicebatur [illegible] quod sic est totus christus in qualibet parte hostie quod tamen in parte punctualiter hostie [illegible] corpus christi in parte corporis. Sed quod non sit [illegible] cum in simili [illegible] occurrit. tamen potest declarari ad plenius. cum omnino sit quomodo sit simile et quam dissimile comparatur corpus christi ad hostiam et ymago ad speculum. propter quod si diligenter aliter invenitur per quod essentia in hostia accipiatur. Secundum comparationem quam habet ymago ad speculum diligenter inquisitor non erat esse ille proportionem modo. [illegible] sufficiant. Secundum [illegible] exemplum [illegible] exponere [illegible].

Quod secundum doctorem sententias videtur esse tenendum quod christus ut est in loco proprio et ut habet esse in hostia ad corpora glorificata et non glorificata modo opposito comparatur. Capitulum xiiii

Videtur enim esse communis doctorum sententia quod corpus glorificatum cum non glorificato simul in eodem loco possit existere glorificatum autem cum glorificato simul esse non potest. hoc autem quo [illegible] non diffinimus. ad primum [illegible] auxilium [illegible] sit locus [illegible] corporum resurgentium possit [illegible] ponere [illegible] quo [illegible] sic se habeat [illegible] proponebam tamen non aliqualiter [illegible] ille potest ad hec tales [illegible] eandem rationem [illegible] ad locum non videtur quod in eodem loco simul esse [illegible] que differunt [illegible] non est [illegible] simul esse. videtur enim quod angelus et corpus simul esse posse quia spiritualis [illegible] non cedit corporali. ut patet [illegible] Damasceno libro ii capitulo iii [illegible] quod angeli non [illegible] clausis. [illegible] separata et anima in eodem corpore esse possunt. Dimensiones non [illegible] corpus humana ut patet [illegible] cum anima [illegible] in qualibet parte corporis tota ut vult [illegible] in qualibet parte corporis ponatur [illegible] in illa parte erit dimensio et anima. [illegible] non [illegible] quia species et anima non eodem modo [illegible] sic [illegible] in quolibet [illegible] eodem modo [illegible] in loco [illegible] et dimensio [illegible] non simul esse posset in eodem corpore et duo angeli non posset esse in eodem loco et si essent duo [illegible] non posset alius esse. ergo duo corpora glorificata eodem modo comparantur ad locum [illegible] glorificata esse [illegible] mihi [illegible] deus faceret speciale miraculum [illegible] corpora glorificata et non glorificata [illegible] comparantur ad locum non [illegible] et absque miraculo talia duo corpora simul esse non [illegible] corporis glorificati [illegible] speciale miraculum [illegible] claritas lune et claritas solis et corpora glorificata non sunt [illegible] talia corpora in eodem loco simul esse non possunt. sicut quia omnis albedo [illegible] eandem rationem [illegible] subiectum proprium susceptivum. quamvis una albedo sit clarior alia due tamen albedines in eodem subiecto simul esse non possunt.

Utrum aut pruriratulum posset fi. aut non. R. z p sentis speculatoris unum tamen certum sit. quod sicut due forme eiusdem rationis non possunt in eadem parte esse ut due albedines non possunt esse in eadem parte pomi di uersa tamen rationis possunt ut saporem et colorem esse in eadem parte pomi. non uidetur dicens sic duo corpora glorificata et duo non glorificata in speciale miraculum simul esse non posse. corpus tamen glorificatum cum non glorificato et absque miraculo simul esse non ut esse in dicens ut iuso et huius po. et huius sequi ut. quod christus ut est sub hostia et ut est in loco proprio sicut ut est in celo. ad corpus glorificatum propter oppositam rationem ut in celo et ut localiter potest simul esse cum corpore glorificato in fiat in speciale dei miraculum sicut ut est sub hostia sed quia non potest esse simul cum corpore non glorificato in forte per dei miraculum sed non ut repugnare corpori glorificato quin possit simul esse cum hostia.

Ut autem hoc appareant notandum quod dimensiones corporis christi sub hostia me. illa. si hostia consecrata in potest simul esse cum alio corpore. hoc non ratione dimensionum corporis christi sub hostia quod non est apta nata resistere aliquibus di mensionibus cum dimensiones christi non sint in propria tota forma cum his resistunt. sunt dimensiones ipsius hostie nam secundum philosophum si dimensiones essent separate adhuc ut resisterent et non compaterentur secundum dimensiones aeris. sed ergo dimensiones hostie consecrate sunt sibi subiecto tamen quod per se et dimensionum resistere iis dimensiones ille resistunt et non compatiuntur secundum dimensiones ali as in essent tales dimensiones que differentes apparent ad locum hoc dimensiones sunt corporis glorificati. Sed ergo di mensiones corporis christi nullam resistentiam faciunt quin possit esse hostia consecrata simul cum alio corpore sed to ro. resistentia fluit ex dimensionibus hostie per se loco quamquam corpus patiat esse simul cum hostia non conse crata potest simul esse cum hostia consecrata corpus autem

glorificatum quia non repugnat esse simul cum hostia non consecrata eo quod corpus glorificatum simul cum non glorificato esse potest non repug nat tali corpori esse simul cum hostia consecrata secundum hanc formam id corpus christi possit simul aliubi sacramentali esse et localiter sed non eodem modo. sed sacramentali est in eo quod sub specie panis esse. et sub alio modo. est localiter. esse in esse permissiones propias. Sed non corpus christi glorificatum potuit esse simul cum animus potest esse simul cum hostia non consecrata et per omnes simul esse potest cum hostia consecrata. Advertendum tamen quod si non repugnat corpus glorificatum esse simul cum hostia con secrata tamen per reuerentiam sacramenti numquam hoc fieret. immo si aliquis uidens hominis corpus glorificatum uideret aliquam hostiam consecratam quod credibile est quod per sigillum aliquem uel prelatorum uel aliquem modo cognosceret in esse corpus christi non transiret per eam sed eam adoraret et ueneraret uidens in esse illum dominum per quem facta est redemptio totius humani generis immo quia peccatum si talem hostiam uidens in esse illum domi num ueneraret. eam sed transiret per eam posset habere bonum intellectum dictum dicentis corpus glorificatum non simul pos sit esse cum hostia non propter resistentiam dimensionum ratione eius compossibilitatis et impossibilitatis loqui intendit. Sed quia habentes glorificata corpora pertinere non possunt. ut est ergo quo corpus glorificatum potest esse simul cum corpore christi non existit in hostia quod corpus non glorificatum non possit esse simul cum hos tia consecrata propter quod dimensiones remanent ipsius hostie. et secundum non compatiuntur dimensiones aliquas non glorificatas. per ergo quod ratione dimensionum christi ut habet esse in loco proprio et in hostia est ex parte oppositum ad corpus glorificatum et non glorificatum modo quomodo dignum est quod declarare uolebamus. Ca. xv.

Quod christus prout existit in hostia uidi non potest ab aliquo alio oculo corporali.

Consequenter restat uidere quod nullus alius a christo uidere potest christum existentem in hostia oculo corporali

*| non glorificato. sed non potest esse cum corpore

hec autem explicari uia declarare possumus. Sit autem in quolibet
sensu ita consideretur. obiectum quod sentitur modo quo habemus in
sentiendo et medium proportionaliter deferunt species sensibiles usque ad orga
num sensus. per hoc ergo ostendamus corpus christi non posse uideri ab ali
quo alio corporali secundum quod existit in hostia. excepto ipsius oculo
sensibili. Ad cuius euidentiam notandum quod secundum philosophum in secundo de anima
sensibile est triplex. quoddam enim sensibile per se proprium ut est quod pa
titur uno sensu ut color uisu et sonus auditu et cetera
a quibus sentiuntur uno proprio sensu. sensibile uero commune est id quod
percipitur pluribus sensibus ut magnitudo siue quantitas. numerus. et conti
nuus. motus. quies et figura. horum autem unumquodque non
solum uno sensu percipitur. sed pluribus ideo hec sensibilia licet necessaria
per se non patiantur dicuntur tamen sensibilia communia quia sentiuntur pluribus
sensibus. Quoddam uero est obiectum sensibile non per se sed per accidens quod non
efficitur in sensu tamen. quia est subiectum uel coniunctum ei quod sentitur
per se ideo dicitur sensibile per accidens ut dicitur filius patris
sentiri. quia in eo contingit esse magnitudo et color que sentiuntur per
se. Intellectum autem sensibilium est hic ordo quia sensibile commune et sensibile sentitur
per se. non tamen semper per naturam est et per se. per philosophum in primo Priorum
cum est alterum per primum. non ipsi passum ut quod habent uires
apparent triangulo per cum apparet talis passio apparet
ut ei per triangulum et si ab omni alio remouetur habent
uires non remouetur a triangulo. Sic ergo sensibilia communia
sentiuntur per se sicut et sentiretur ad sensum possunt sentiri
magnitudo et quantitas ad sensibile commune habet esse sicut ita si et ad
quod est quantum et non habet esse aliquid quale sensibile non possunt
sentiri aliquo sensu. Nunquam enim uidemus aliquid quod non sit colo
ratum uel uisibile uel aliquid quod tangitur non sit durum uel
molle uel habet in se qualitatem actiuam uel passiuam et
sic distincte percipitur sensus mathematice appellatur quod nunquam
sentitur. sensibile commune non habet annexum sensibile proprium mediante
quo moueat sensum et ideo est quod quantitas mathematice abstracta
habent aliquid non abstrahunt agito. dicit tamen abstracte a
materia sensibili quia quod nunquam facit se in sensu nisi mediante

quali. Sic ergo sensibile commune nunquam mouet sensum nisi mediante sensibili proprio
uel tamquam sensibile per accidens. per se accepit non potest mouere
sensum. Per hoc enim quidem ad propositum locum dicere possumus quod accidentia
corporis christi habent esse actio. sed accidentia autem habent modum agendi accidentia
per accidens non per se et mediante locale actio in modo agendi.
color enim ipse et lux agunt et mouent uisum et per hoc quod
dicitur uel per modum piramidis et triangulo modus ergo agendi
sunt a magnitudine et a superficie quia basis uisibilis piramidis
dicitur per quam percipitur uisibile. Filius autem dicitur quod sentitur per accidens
non per se et mediante agit in sensum non ab eo per se sunt modi
agendi. Ideo ergo de tactu naturali mediante attingit pas
siua qualitas quia quantitas quia quantitates non mouent passiue nisi mediante
qualitate et mediante enim color mouet aerem et uisum per se
sensibilia ergo in sacramento eucharistie per se sunt in illa existentia et
et existentia accidentia. Sed in certa autem cum quantitas et me
diate adhereat substantia qualitas ut dicitur supra mediante
mediante illa ordine ut sic ratione per se immediate quantitatis
qualitas. Sic ergo corpus christi existens in hostia debet agere
in uisum quia sicut res habet se ad esse ita habet se ad agere
mediante mouet uisum illa et mediante illa mouet quantitas
et mediante quantitate qualitas et sic in toto modo. Similis modo
quo uidemus in actione sensibilium quod stare non potest cum sensibile
sensibilibus omnia per accidens et mediante non possit agere in sensum.
et etiam quantitas per se ut qualitas includat medium non possit
mouere sensum excepto ipsius oculo sensibili quod christus existens in hos
tia non uisu nec alio sensu sentiri potest quod prius proponebatur
declarandum. ¶ Secunda autem uia. ad ostendendum hoc id excepto
modo agendi. de lumine quia non modo agendi in uisu
uel tactu est per modum piramidis. hec autem piramidis
basis et quantitas nunquam enim potest esse piramis non habet
basem extensam. Nunquam ergo saluare poterimus modo
uidendi ratione cuius nos possumus dicere quod christus uideatur
in hostia. hec autem patet ex eo quod christus non est in hostia modo
extenso quia non est totus christus in toto hostia et totus in parte

licet totus in toto et totus in qualibet parte quod autem sic habet esse alicubi non potest esse basis alicuius pyramidis.

Rursum quia in quantitate media ista et non est in Christo quantitas vel sit in quantitate cum piramis non possit fundari in media super illo eo quod pyramis et omnis figura sit qualitas in quantitate et quantitate in qualibet ut dicitur in predicamentis et ut habetur in methaphisice nullomodo saluare possumus quod Christus uideat sub hostia aliquo alio cum in saluare non possumus modus uidendi nunquam enim agens agit in passum nisi sit debitus ordo et debita proportio inter actiuum et passiuum et nisi sit in dispositione illa modo quo ordinatur requiritur ad actiuum et passiuum. Sublato autem ablato modo agendi cessat actio sic non existente modo uidendi non est uisio. Tercia uia ex parte medii sic habet. nunquam enim sensibile mouet sensum nisi immediate attingat medium per quod defertur species sensibilis usque ad organum. sed autem ut est in hostia nullo modo immediate attingit aerem sed dimensiones hostie immediate aerem attingunt. ipsa ergo hostia uel ipse dimensiones panis potuerunt percipi in uisu. Christus autem in existens uideri non potuit. non possumus etiam dicere quod quia dimensiones ille uidentur sub quibus existit Christus quod ideo Christus uideatur per accidens sicut filius cleonis per accidens dicitur quia uidetur sensibile per se coloratum sub quo existit filius cleonis uel persona. dimensiones hostie non sunt in christo. sicut in illo sensibile per se colorata sunt in illo filio cleonis et ille dimensiones panis non sunt apte nate ducere in cognitionem istius corporis Christi sicut illa sensibilia sunt apta nata ducere in cognitionem istius filii cleonis. patet ergo quod corpus non uidetur ab aliquo nec percipi aliquo sensu prout habet esse sub hostia quod declarare uolebamus. Capitulum xvi.

Quod Christus oculo corporali se non uidet in hostia prout in hostia habet esse.

Consequenter ad ostendendum quod licet Christus existens in hostia ab aliquo corporali uideri non possit a se ipso cum oculo corporali uideatur. hic autem ueritatis modum et rationem declarare non est facile ut patet. autem quidam quod quia oculus Christi est in hostia uidet potest. sed alius oculus uidere quidem non potest in hostia existentem eo quod omnis alius oculus preter oculum Christi non est in hostia. sed extra hostiam hic autem ut uidetur non quietat intellectum. Videtur enim talem causam petere quod est in questione quia Christus non se uidet in hostia ratione qua in hostia habet esse.

Preterea oculus eius non potest quod numquam fit sensus nisi sensibile moueat organum sensitiuum et nisi imprimat suam speciem in sensum quia non agit nisi quod est in actu. cum ergo uirtus uisiua fiat in actu per speciem uisibilis nisi uisibile agat in uisum numquam erit uisio. Adhuc autem quod agens agat in aliud duo requiruntur. primum enim requiritur quod agens sit in ea dispositione quod possit agere propter quod nisi sensibile sit in ea dispositione quod possit mouere sensum nullus fiet sensus. Secundo requiritur quod passiuum sit in ea dispositione quod possit moueri ab actiuo propter quod quantumcumque sensibile esset in propria dispositione quod possit mouere organum si tamen sensus non esset in dispositione quod possit moueri et quod possit pati ab ipso sensibili non fiet sensus. hac autem duplici uia declarare possumus Christum non uidere se in hostia. Si enim Christus ut existit in hostia se uideret oporteret nos dicere corpus Christi esse in ea dispositione quod possit mouere uisum et oculum eius uel existentem in ea nulla dispositione quod possit immutari a sensibili. Primum non ualet. Unde sunt due uie conclusionis ipsa declarata sunt in precedentibus corpus Christi existens in hostia non esse in ea dispositione quod possit oculum alicuius alterius ostendi est. preterea corpus Christi existens in ea dispositione non esse quod immutare possit corpus organum sensitiuum dicebatur enim prius quod quia ista est sensibilia solum per accidens et non sentiuntur nisi mediante quantitate et qualitate. qualitas autem et quantitas secundum actum sunt inter factum mediante ista. sed ergo ipsa ista.

ime. sentiri; no(n) p(otes)t o(mn)z q(uo)d talia no(n) sit i(n) ea
disp(ositi)o(n)e. q(uo)d possint sentiri z q(uo)d possit i(m)mutare
uisu(m). (Secund)o q(uia) n(ec) ali(us) ocul(us) ocl's ab oculo xpi no(n) uidet
ip(su)m ut e(st) in hostia q(uia) ab eo i(m)mutari no(n) p(otes)t. sic n(ec)
x(ps) ut existit i(n) hostia a seip(s)o uideri pot(est) q(uia) ocl's
e(ius) a seip(s)o ut existit i(n) hostia i(m)mutari no(n) u(idelicet).
(Secun)do x(ps) e(ss)e(n)s i(n) hostia ut dicebat(ur) no(n) u(ide)t ab ali
q(uo) oc(u)lo c(or)p(or)ali q(uia) i(n) saluari no(n) p(otes)t mo(dus) uidendi (secundu)m q(uem) n(on)
uidem(us) s(u)b angulo z uide(m)(us) mo(do) pyramidali. cu(m) py
ramidis basis z res uisi(bi)l(is). q(uia) g(o) x(ps) no(n) z s(u)b hos
tia no(n) extenso. n(u)ll(iu)s piramidis p(otes)t e(ss)e basis
io ab a(li)q(u)o uideri n(on) p(otes)t. z si no(n) u(idelicet) ab a(li)q(u)o q(uia) i(n) saluare
no(n) possi(bi)l(e) mo(dus) uidendi sic z. n(ec) a seip(s)o uidebi(tu)r ut
existit i(n) hostia. cu(m) s(imi)l(ite)r mo(dus) uidendi i(n) saluari n(on) p(otes)t.
Tertio. o(ste)ndeba(tur) h(oc) id(em). ex p(ar)te mediu(m) q(uia) nu(m)q(ua)m u(is)i
bile z i(n) ea disp(ositi)o(n)e ut possit uideri n(isi) in me(diate)
attingat aere(m). u(e)l ad dyafanu(m) q(uia) no(n) (com)petit x(ps)
exi(ste)nti s(u)b hostia i(m)mediate attinge(re) dyafanu(m) c(on)du
ce(n)s possi(bi)l(e) q(uo)d no(n) solu(m) ab a(li)q(u)o s(ed) z a seip(s)o non
ui(de)t(ur) x(ps) ut existit i(n) hostia. o(mn)es g(o) ille r(ati)o(n)es p(er)
q(ua)s (con)cludebat(ur) x(ps) exi(ste)ntem i(n) hostia no(n) uideri ab
a(li)q(u)o. q(uia) no(n) z sic sensi(bi)l(e) q(uo)d sit i(n) ea disp(ositi)o(n)e qua
possit uisu(m) i(m)mutare adaptari possu(n)t q(uia) z a
seip(s)o uideri no(n) possit. (Secund)o p(otes)t r(ati)o(n)es su(m)ptas
ex p(ar)te sensi(bi)l(is) possu(mus) adde(re). iii. r(ati)o(n)es ex p(ar)te or
gani c(on)pluri(bus) n(a)m (con)clude(re) possu(mus). oculu(m) xpi
ut z i(n) hostia no(n) e(ss)e i(n) ea disp(ositi)o(n)e q(uod) possit a
sensi(bi)li i(m)mutari p(ri)mo q(uia) nu(m)q(ua)m uisus z i(n) ea dis
p(ositi)o(n)e ut possit i(m)mutari a uisi(bi)li n(isi) sit de
bita distantia. i(n)t(er) organu(m) (et) re(m) uisa(m). sensi(bi)le
e(ni)m positu(m) sup(ra) s(ensu)m nulla(m) fac(it) s(ensatione)m. ut d(icitu)r s(e)c(un)do
de a(n)i(m)a. q(uia) g(o) sic z x(ps) i(n) hostia q(uo)d u(bi) z ocul(us) i(bi) z q(uo)l(ibet)
membr(um) x(pi) ut ocl's x(pi) existit i(n) hostia null(u)s m(em)br(um)
x(pi) uide(re) pot(est) no(n) g(o) x(ps). ut existit in hostia.

seip(su)m uide(re) p(otes)t. s(e)c(un)do declarat(ur). h(oc) id(em) si c(on)sidera(mus) uid(elicet)
n(atur)a(m) sp(eci)al(e)m (qua) n(on) organ(um) e(ss)et mo(do) q(uanti)tatiuo. nu(m)q(ua)m pot(est) u(idere)
diuidere i(n) re(m) deruisa. u(e)l sup(er)i(us) dicebat(ur). io(nem) dext(ra)m appa
rent dext(ra) z sinistr(a) sinistr(a). z no(n) fallimur i(n) uide(n)do
uideri e(ss)e a dext(ri)s q(ue) s(un)t a sinist(ri)s q(uia) p(ro)p(ter) p(ar)te(m) dextra(m)
organi. uidem(us). de dext(ri)s z p(er) sinistra(m). de sinist(ri)s.
cu(m) g(o) c(or)p(us) x(pi). no(n) sit mo(do) q(uanti)tatiuo. i(n) hostia no(n) uid(e)
bit se x(ps). ut i(bi) existit q(uia) no(n) h(ab)ere(t) re(m) uide(n)da(m) de
re uisa. (Ter)cio si b(e)n(e) c(on)sidera(tu)r. h(ec) ca(usa) no(n) solu(m). ar
guit oculu(m) x(pi) no(n) e(ss)e i(n) ea disp(ositi)o(n)e i(n) hostia qua
re(m) possit uidere deuisi(bi)l(ite)r. s(ed) z p(ro)p(ter) ea(n)de(m) ca(usa)m
ma(teria)te h(ab)et(ur). no(n) e(ss)e i(n) ea disp(ositi)o(n)e q(uod) possit a(li)qu(a)m
d(icta)m de re uisa. Dicebat(ur) n(am) sup(er)i(us) q(uo)d nu(m)q(ua)m fit
uisio n(isi) uisi(bi)le q(uo)da(m) mo(do) dyametral(ite)r i(m)p(ri)mat sua(m)
sp(eci)em i(n) organu(m) sensitiuu(m). cu(m) g(o) dyametral(is) i(m)p(re)ssio
q(ue)da(m) mo(do) q(uanti)tatiuo i(m)p(or)tet ocl's xpi. q(uia) mo(do) q(uanti)tatiuo
no(n) z i(n) hostia. ut i(bi) existit no(n) pot(est) sic suscipe(re)
sp(eci)e(m) z p(er) (con)s(equ)ens no(n) erit i(bi) uisio u(e)l uid(er)e de re uisa.

Post(e)a h(oc) id(em) o(ste)ndi q(uia) nullu(m) n(atur)ale agens i(m)
me(diate) atting(it) passiuu(m) ut z quid. s(ed) ut z q(uanti)tatiu(m) u(e)l
ut z q(ua)le. (con)c(ed)it(ur) n(am). a nulla s(u)b(stanti)a c(re)ata egredit(ur) actio i(m)
me(diate). s(ed) o(mn)is c(re)atu(m) agit p(er) a(ccidens). ali(quo)q(ui)n (con)t(inu)e sup(er)
additu(m) sic s(u)b(stanti)e sicut nulla c(re)atu(m). ab aliq(uo) c(re)ato a
gente u(e)l sit i(n) sua passiuu(m) i(m)me(diate) atting(it) ut z q(ui)d.
o(ste)ndebat(ur) n(am) i(n) z (secund)o. p(ro)p(ter) (com)po(siti)o(n)us solu(m) d(omi)n(u)m i(m)me(diate)
attinge(re) passiuu(m) ut z q(ui)d. Dica(mus) g(o). q(uo)d sicut
no(n) u(idetu)r x(ps) i(n) hostia. q(uia) ut i(bi) existit no(n) z i(n) ea dis
p(ositi)o(n)e q(uod) possit sentiri z q(uod) possit organu(m) i(m)mu
tari q(uia) sicut c(or)p(u)s x(pi) z q(uia) s(u)b(stanti)a c(re)ata. i(m)me(diate) no(n) pot(est)
i(m)mutare s(ensu)m n(isi) z i(m)mediat(ur) p(er) aliq(uo)d accidens.
sic ocl's xpi ut existit i(n) hostia no(n) z i(n) ea dis
p(ositi)o(n)e q(uod) possit sp(eci)e(m) suscipe(re) z q(uod) possit i(m)mu
tari a s(ensi)b(i)l(i) q(uia) s(u)b(stanti)a no(n) p(otes)t e(ss)e i(m)me(diate) p(ri)n(cipiu)m passio(n)is
n(ec) a(ccide)ntis z s(u)b(stanti)a c(re)ata c(on)sideratur u(e)l acta n(isi) ut

c(on)siderat(ur) s(ecundu)m q(ua)ntu(m) z s(ecundu)m q(ua)le. nec c(on)siderat(ur) ut

Nam

passiva. Sic ergo omnia accidentia corporis Christi sunt in hostia mediante substantia. Ex ratione qua est in hostia non immutabilis nec immutabilia nec videbit nec videbitur. Apparet ergo quomodo impossibile sit Christum ea ratione qua existit in hostia videre a se ipso. Quia aliud enim non est si videre non possit Christum existentem in hostia. Licet non sit ex parte organi. Est enim oculus eius in ea dispositione quod potest immutari a sensibili, sed tota causa sumitur ex parte obiecti, videlicet quia Christus non est in hostia quod possit visum immutare. Sed si Christus ratione qua existit in hostia se non videt tamen ex organo quod exercebo ratione sui, propter non est enim Christo in hostia sub ea dispositione quod possit sensum immutare nec oculus eius est sic existat quod possit a sensibili immutari. Sic ergo declaratum est quod Christus non se videt in hostia ratione qua in hostia habet esse quod declarare volebamus. — Capitulum xviii.

Quare Christus se videt in hostia prout extra hostiam habet esse. —

Credet forte aliquis simpliciter concedendum esse Christum non videre se in hostia eo quod pluribus rationibus sit ostensum quod Christus existens in hostia ratione qua existit in hostia se non videt. Hoc autem non patitur veritas quia Christus simpliciter oculo corporali se videt, non ratione qua in hostia existit sed ex eo quod extra hostiam habet esse simpliciter enim concedendum est quod homo sit aliquo colore coloratus licet homo unde homo est non sit albus nec sit niger nec medio colore coloratus. Nam simpliciter et proprio iudicanda est via si praedicatur de subiecto dato quod in tali propositione non exprimatur ratio veritatis. Sic enim edificare dicitur homini simpliciter hoc proprio iudicanda est via quando dicitur quod homo edificat licet in ea non exprimatur ratio veritatis. Homo enim unde homo est non habet quod edificet sed homo edificat unde edificator et non unde homo. Licet enim hoc propria et per se edificator edificat sic quare videt in hostia. Sic ipsi Christo simpliciter fatendum est Christum se videre in hostia licet in tali dicto non exprimatur ratio veritatis. Declaratum est enim quod Christus se non videt ratione qua existit in hostia

nunc ergo restat declarare quod Christus se videt in hostia ex eo quod extra hostiam habet esse. Propter quod evidentius ad intendendum quod licet sola substantia corporis Christi sit in hostia virtute sacramenti eo quod solum in talem substantiam panis sit conversa, ex naturali tamen concomitantia est ibi corpus Christi quantitatis et coloris, est ibi anima et omnes virtutes animae tam organice quam non organice et quicquid habet esse in Christo vel virtutibus. Omnia enim substantia corporis Christi habet naturalem connexionem ad omnia ista. Utrumque enim erit substantia locorum esse omnia praedicta. Sed ergo Christus ut et in caelo se ipsum videat et oculus Christi est in hostia et idem oculus Christi qui est in caelo et in hostia species illa visibilis quae est in oculo Christi non ergo Christus se videt in hostia quia nobis est ut in hostia existunt posset suam speciem imprimere in oculum Christi sed quia oculus Christi existens extra hostiam suscipit similitudinem in baculo Christi. Ideo ex naturali concomitantia illa species et illa similitudo habet esse in illo oculo in hostia existente propter quod per hostiam se videt cum visio non sit tantum visa sed videre eo quod videre et intelligere sint actus animae non sensibiles et extrinseci sed habent naturalem ordinem ad potentias in quibus existunt. Sic oculus Christi idem in caelo et in hostia illa eadem visio et ille idem actus videndi in oculo et idem oculus Christi existente in caelo et in oculo Christi existente in hostia. Non ergo Christus se videt in caelo se videt in hostia nec potest actio in aliquo agente nisi ubi agens agat. Impossibile est enim quod actus intellectus sit in intellectu et intellectus non intelligat. Non est ergo possibile quod sit actus videndi in aliquo oculo et tamen ille oculus non videat. Propter quod simpliciter verum est Christum se videre in hostia tamen ut ostensum est videt se ex eo quod extra hostiam habet esse quod patet quod cum species rei visibilis non sufficit in oculo nisi ad percipientiam rei visae sed potius impossibile quod Christus quod absit desineret esse extra hostiam et non esset alicubi tamquam in loco proprio sed solum sacramentaliter in hostia haberet esse nisi forte fieret ibi speciale miraculum se in hostia non videret. Oculus enim Christi naturaliter loquendo non posset in se habere speciem rei

existentem in caelo et in oculo eius existentem in hostia

uise n tale spem suscipiat aput ex hostiam h[...]
ee no z. n. in hostia ut supra dicebat dedispone
qua possit assensus[...] mutari. Cap. xviii.

Quomodo x. existentem in hostia non solum sensu sed etiam intellectu uideri non potest.

Multa remanent inquirenda.

Mo[...] demultis per intellectum disputetur que quandoque
intelligere non possumus. Dicimus quod irrationabiliter conclu
di. illas separatas esse intelligentias et licet ut entes
et ea talia que probauimus in esse illis separatis quod tamen
ille separate sint earum quidem. et nam quandiu durat
status uite presentis scire non possumus. et si nescimus quid sit
natura intelligentiarum nescimus quod sit earum intelligere quas sibi in
telligentiam. quid z intelligere angelorum cum opera comporta
ille ducit in cognitione quid sit rei natura et illa cognito
intelligere angelorum cognoscimus quod esset eorum illa et natura
[...] ergo in duas solum [...] uel angelos esse intelligentes
quod sit tamen eorum intelligere intellectu non capimus. [...] de corpore x.
sub potentiis fundamentis fidei multa inuestiganda perquirimus ut
sub potentia quod panis illa conuertitur in illam corporis x. sic quod
ipsa illa z i. exsustentari. ea non sint. existenti accomi
tans. Sed quia inuiolabili concluditur x. esse totum in qualibet par
te hostie et dimensiones corporis x. et sub eadem dimensione hostie.
et ea talia que supra probata z uera [...] tamen x. existentem
in hostia quod diu durat status presens misse et intelle
cti uidere non possumus. quod applicare inua declarari potest. ponatur ex
parte ipsius. sensibus. ex parte ymaginationis et ex parte
intellectus. prima sic ostendit quod secundum philosophum primo posteriorum nostra
cognitio incipit a sensu et deficiente sensu necesse est deficere
scientiam. quia secundum illum sensum z [...] ut philosophus dicit quod cecus a
natiuitate non silogizabit de coloribus. Si ergo intellectum uidere
possumus x. existentem in hostia oportet quod aliquo sensu manu du
camur in illud. Sed ut habitum est nullo sensu sentiri potest x. ut
existit in hostia quia accidentia corporis x. sensum in inmuta
re non possunt. cum sint in me[...] illa que inme[...] sensum inmu
tare non potest. Ymo si per sensum aliquid inmutarem post
tam consecrationem hoc non est per accidentia corporis x. sed per accidentia pa
nis. quia licet mutentur declarabitur. accidentia panis remanent
post quam illa panis conuersa z in illam corporis x. Sic ergo pos
sum sillogizare et arguere de existentia x. in hostia sicut cecus
a natiuitate silogizare potest de coloribus. Sed in ceco a natiuitate
dicerent aliqui quod in cecitate de natura colorum possit per intellectum
se mouere ad concludendum aliquas conclusiones ueras ex illis
principiis. tamen quia illa principia non supposuit ex sensu. Sed solum
narratore et pandit illa principia cognoscet non uidet
ea in lumine intellectus agentis quia non tali lumine ut. n alia
quomodo excellentibus. Sicut ostenditur. Pater ergo hic. cecus. potest dum
aliquam assentire illis principiis. non tamen dicere ea intelligere
n esse per se dicam quod per intellectum talia principia uidere et quod ceco
cognito. conclusionum innititur cognitioni principiorum. Si cecus illa principia
intellectu non uidet. quia excepto excellentibus principiis. uidet conclusiones elicitas
at non dicitur illas conclusiones uidere per intellectum. Hoc suo modo
ex parte ista dicere possumus. quod licet sub potentiis fidei fundamentis
que ex auditu cognosci possunt existentia principiis de corpore x.
existente sub hostia conclusiones ueras elicere tamen quia illa principia
non simpliciter. sumuntur originaliter ex his que uidentur in sensu non est
potest concedi. quia per intellectum uidere x. existentem in hostia.
quia licet non z nobis notum in lumine intellectus possimus ergo per fidem
apprehendere ueritatem predictam. Sed quod in lumine intellectus eam
uideamus et quod ea sit esse simpliciter. possumus priorum ostendere
per esse sensum. Si non per intellectum possemus uidere ueritatem predictam.
possemus comprobare quid dicimus. de sacramento eucharistie. Sed ut
dictum est in principio huius operis ea que sunt fidei. non possunt
ratione comprobari. licet possint ratione defendi. per ergo. ex ista
parte. quod x. existentem sub hostia intellectu uidere non pos
sumus. Secunda uia ad probandum hoc idem ex parte ymaginationis
sic potest. natura secundum philosophum in tertio de anima. cum intellectus speculatur
necesse est simul et fantasmata speculari et in primo de anima dicit

qd intellre vl' e fantasia qda. vl' no e sine fan
tasia. Et n nrm itllre cu contino et tpe vl tpe,
vt dr in p de memo. et reminiscen. Nos g intellcu vide
possum n qd ht fantasma, vl qd pportonat e nris
fantasmatibz. Sba n. cois xpi et si se accep
ta et considata put ht ee alicubi mediantibz dimen
sionibz ppis fantasma habet. tn put existit in
hostia n fantasma ht nec e in mo pporto. nris
fantasmatibz. possum ipam sbam cois x. itllie
sed ea put existit i hostia vide no possum. qd au
mo xpm ut e x. in hostia trascendit virtute fan
tastica et no sic pportonat nris fantasmatibz. Satz
pz. Nam sic n e sensibile n sit qle et habeat esse q
litatum, ita nec e ymaginabile n sit qtu et habeat esse
qntitatum. Sic g cor x. existens in hostia lz sit qle
no pt pcipi a sensu. qr lz i existens sit qle tn no
e i mo qlitatis io sensum imutare no pt. Sic cor
x existens in hostia lz sit qtu qr sua qntitas ppm
sbm no desit tn p ymaginatoz apphendi n
vz. qr no e ibi qntitative no e n. i mo extensio.
qr no e sba mediante qntitate sz qntitas mediante sba. Y
maginato aut n apphendit n qd ht ee mo exten
so. Dbm g. credere sbam cois x. p qd existit in
hostia n hre fantasma. Qd au put considatur i
hostia no sit pportonata nris fantasmatibz.
sic ondatur nam mod. exndi q. cor xpi exist.
i host. ut infra apparebit potissime simulat mo q
spualia sunt i corpibz suis sicut i ut forma sua ut
motor. nam sic aia ronal' e tota in toto et tota
in qlibz pte. et sic angls in ea pte cois sui i eo
cor qd mov p e tot in toto et tot in qlibz pte.
Sic cor x. totu in toto host. et totu in qlibz pte
cu g spualibz fantasmatibz careant cor put ex
istit in hostia no solu trascendit virtute fantas
tica et caret fantasmate sz et no e pportonat nris
fantasmatibz. pt g. ex pte ipi ymaginatois cor
x. in hostia intellcu vide no possum. hoc et cotz
et. ex pte ipi intellcus. Na cu in host. supnali
existat, supnalia cape no possum si cosideram
q' xpm existere ipm intellcm f se pr ee viat in hostia intelle
tu vide no possum. Debem g. cu devotione

et fide suscipe xpm ee sb host ut tenz eccia et sb poitus
aliqbz pncipiis et aliqbz fundamentis fidei possum mul
tas conclones elicere q' pdcam sacram sic. pt. p spitual
multas conclones inferre ex sb poitis suppoitionibz geometrie
nllo tn sb poito possum fide defendere et resiste contradice
tibz et asserentibz fide impossibilia continere et contradictoria
implicare. Caplm xix

Qr ois sba separata xpm existente in hostia
p intellcm videre pt. modum tn exndi eius
nulla intelligentia cophendit.

Est aut dra int sbas separatas et hoies qr
sbe separate no intellut cu discursu. hnt
n. intellcm deiformem et eoz cognico no e discsi
va vt vult dyo. vii. dedi. no. hoies aut intelli
gt. cu discursu. qr ipoz intellre e cu contg et tpe v
unito. g. vii. d di no. appellat dyo. anglos in
tellectuales et hoies ronales. qr intelle noiat simplice
intuitu. ro vo ipat discursum cogne. Si g.
angli hnt cogne simplice et absqz discursu ferunt
i cogne reru. cu qd simplici intuitu conticant nas
et quiditates entium. pr qd lz p rem. ro fu ro. cog
nita plus imitetur cogne anglica q' facit cog nra
sensitiva. tn qr ad mo cognoscendi aliq mo ps plus
imitat intellcm anglicu q' faciat ro. Nam sic
sensus visus simplici intuitu fert i cogne colori
debitis condicoibz concurrentibz ipm no latet ali
qs color sic sbe separate qr simplici intuitu ferunt
i cogne entium accia rea q' eua adiacet quiditatibz en
tium no celat eis sbas et nas rer. Sicut g si insup
opposita oculis nris diversus color muttaret talium non
latet nos color ille in qm color aliter eet diversus.
cu nulls color excedat nram itutte visiua et absqz
discursu fam. i cogne colore scieu sbas pais co
sa in sbam cois x. qr accia no celat angl. rer
quiditates qz sba separata n lit. lo. p intellcm vide
pt. mt dimsioes hostie no ee sbam panis. sz co
i. sbaz cois xpi. vr aut intelle. h' vide no pt. qr
paccia deveim i cogne quiditatis pusillo qd
het mps d aia. accia confert magna pte ad
cognes. qd quid e incpt. g' nra cognito. assu
et nlla sba e sensus i medicibz accntibz cu g in

hostia. sit accn̄ cor̄s xp̄i me. sba. ꝛ nullū accn̄s
cor̄s x̄. n̄rm sp̄m ꝯmutet. s; solū appeant accn̄.
pan̄s. l; possim⁹ ꝯuenādo. ꝯclude qḋ nō implicat
ꝯdc̄om n̄ ꝫ impoỏ qḋ sba pan̄s ꝯuertat in sbam
corpis xp̄i. tn̄ sbam cor̄s x̄ ēē in hostia n̄ sēn̄ n̄
ymaginaco͞e nec intellcū uidē possim⁹. s; solū hoc
fide suscipim⁹. n̄ sīat uidē large p qḋ ⁊n̄i. uidi
q̄ uidet ꝑspeculm ⁊ enigmᵗᵉ. sbe aūt sepate nō s
ꝯnt in ꝯgnē sbaꝝ pactia q̄ nō intelligūt cum
discursu. īmo q̄ simplr̄ intuet. quidtᵉˢ rei. nōꝫ ꝯ
intellc̄m eoꝝ nālit lo̊. uide que sba ꝛ q̄ nā ēē hāt
int̄ dimsiōes hostie sic nō sup r̄m. uisus n̄ri.
ꝫ ꝯgnoscē qs color sit in supfic. quib; oc̄ꝫ g̊ dim
sioib; ꝯpositis. nō latet eos q̄ sba sit int̄ dime
siōes istas. ꝛ si dimsiōes aliqs eēt āqꝰ sba q̄
pus. nō latet eos illa sba qḋ nālit lo̊. ut sba
panis iam ꝫ ꝯusa in sbam cor̄s x̄. non Nam possim⁹
dicē qḋ angli uidentes dimsiōes panis decipi
ant cdentes l; ꝫ panis sbaꝝ cū reuelata facie
uidant quidtᵉˢ rei. nam ꝑ dimsiōes pan̄s non
deueniūt ī ꝯgnē sbe ꝑ illā n̄. accn̄ manuducit
ī notici. quidt ḡ nō ꝫ g̊ sup nam intllc. alit sbe
sepate uide xp̄m in hostia ꝯtinē ꝫ si q̄rit ut
demōes q̄ st demū sbaꝝ sepataꝝ uident xp̄m
in hostia ꝯtinē cū tal' uisio non excedat intellcm
alit sbe sepate dici posset. sic iudicand esse de
x̄ ꝯtinē ī hostia. sicut iudicare de marie ꝯiug
lo̊ deuidicō ꝯput spectat ad ꝯgom ꝯposita nā int
alias cāˢ spūal' qs hūit qꝫ ꝯiugiū h̄ fuit vna
vt ptus dy. celarent. vt ḋ ꝫ uij. sniaꝝ d xxx.
ꝯstatem qḋ dy⁹ n̄ eēt dīna uirtute ꝓhit uide
potuiss; ūginē qꝫ intactā ēē ꝛ uirū nō ꝯgno
uisse. ꝯiugiū g̊ ioseph nālit lo̊. dy⁹ ꝑt ūgis
celare nō posset. ī talib; g̊ ꝯ ꝫ. qḋ ait. aug.
iij. de tri. ca viij. loquēs de magis q̄ ayaliod
mon̄ ꝛ maloꝝ angꝰ fecerūt ranas ꝛ spentes.
nō tn̄ eoꝝ auxilio. fac̄e potuūt. minutissīas
muscas. ꝯ. qḋ io. h̄ nō potuit q̄ ꝑmissi non
fuerit potuisset si ꝑmissi fuissent. io aūt id
uult qḋ r⁹. qḋ angli possūt ꝑ nām. nō possē
ꝑ ꝓhibitoꝫ ꝯcibis ḡ suis illud ꝑ talis.

distinctō colligi qḋ aliq nō possim⁹. q̄ repugnat
nē aliq uō dīme nō posse nō q̄ sit nē ꝯ ia. s; q̄
ꝓhibeni ꝛ repugnat ꝑmissōi. Dicē g̊ qḋ nā
liter lo̊. ut loqui intendimꝰ nō repugnat alit sbe
sepate. uide sbam cor̄s xp̄i ꝑ intellcm in hostia ex
nīte. dubit tn̄ ꝫ repugnē ꝑmissōi ꝓbabil' n. ur.
qḋ ds̄ excellens tn̄ sacrm. celat aliquib; sbys se
patis ꝛ nō ꝑmittit dmōes hr̄e certā ꝯgnē. de
factō exclꝰ q̄ nālit hr̄e posset sic nō sinebat
eos om̄ ꝯgnē ꝯceptu ūgis q̄ eoꝝ n̄ notic̄a exige
bat. Declaratū ꝫ g̊ quō sba sepata. uide ꝑt xp̄m
ī hostia ꝯtinē qḋ ꝑ mas ꝑs ꝓpōis ꝓponebat.
Restat g̊ declare scdm v; qḋ modꝰ ꝯtendi x̄ in host.
nlit nullā intelligēn̄ ꝯphendit qs de facili decla
rat. na mod⁹ ille ꝯtendi supnl' ꝫ excellēs n. agēs nālē
ꝑt ꝯsumē aliq̄ ī aliud. actu ꝑ ꝯtn̄s s; solus ds̄ hoc
ꝑt efficē ut supꝰ dicebat. q̄ aūt supnālia sūt
nullā cātaui nālit ꝯphendi. ꝯtn̄ q̄ oem̄ nāꝫ cā
tā sup excedit. si g̊ nālit cāta supnālia ꝯphen
det eēt nālit nā cātuire ꝯ oem̄ nāꝫ cātā. ꝛ sic
id ꝑ id. ꝯ ipm̄ excedet nā nā cātā ꝫ inf tios
cātuire. si g̊ cātura supnālia nālit ꝯphendet
esset nālit cātuia infra tios ꝛ sup tios cātu
re. Dicā g̊ qḋ sic res cātas ꝯtinēto ꝓcedās
angli nālit ꝑ intellcm uidet mō tn̄ ꝑductōis
rei ꝯtinēlo eo qḋ supnl' sit. nullā intllia ꝯphendt
sic x̄ ꝯtinē in hostia nālit lo̊ ꝛ n̄ sit ꝓhibi
ta. oīs intllia ꝑ intellcm ꝑt uidē mō ꝯtinēdi
eꝰ q̄ ꝫ supnl' nālit ꝯphendē nō ꝑt aliq sba se
panita.

Capitulum xx.

~~Que xp̄c ut existit in hostia potissime ꝑ in
tenti nālia ꝛ spūalia innotescat utꝝ n. ip
se ꝯtinētem aliqualit imitant.~~

Proposita ꝓpō duo ꝯtinet. qꝛ pm̄ ꝫ. qḋ
ꝑ intec̄onalia repn̄tāt xp̄m ꝯtinē scd̄
uō qḋ ipm̄ spūalia imitant. pm̄ aūt ꝫ aliq
mō declaratū dicebat n. qḋ intēc̄oalia sic hūt
ēē tn̄ inmē. q̄ inꝯtinuo. q̄ sit tota intō ꝛ tō
mpte. sili n colouis ꝫ tota intō. aere ꝛ tō ī
q̄l; ꝑte pūcto aeris. sic x̄ ꝫ totus intō host.
ꝛ tot in q̄l; pūcto hostie tn̄ q̄ in h̄ uidem ꝯdee.

speciales

ꝯ ē supnls

ī hostia

supponebat dcs v ostendebat qd in parte puctali hostie xc esse no p[ot]. id declarabim dubitat supi tat tam. videt qd sic e xc in toto hostia et totus in qua lz pte pucto hostie hostie sit. z tota intentio co loris in toto aere et to in quolz pucto aeris. n tn z simpl et absqz additone fatendu qd i pte puctali hostie sit tot xc. Adhuc aut eundem adutendu qd puct dup[licite]r p[otes]t accipi. puct ut de eo lo mathe et ut de eo lo pspectiu. maths au lo de pucto put e pri et finis linee. et put e simp q indiuit. un in pn geomete en clides diffinit puctu per carentia ptm. Dices puct e cui ps no e et sic accipi puctu in puc to aeris no e aliq silr colous puct n sic acce pt no e susceptiu alicu impssionis. pspctiu uo no sic accipit puctu. Et puctu nomat minima pte aeris susceptiua speru intecionaliu. ut a si in ae no sit dare minimu ut aer consid[e]ratur q continuu tn e dare minimu in aere ut e suscep tiu speru intecionaliu posst n accipi ita mo dicu de aere qd si ulti diuidet no posst i susti pi aliq silr intecionaliu. ca au q mathe acci pt puctu ut dr q oio indiuile est silu p[ot]. qd a math potissime considat q figr lo math de quib lo de eo ut no diuidt put e continuu et qlz q sit diuile in infinitu et put q au g qlitati et qlz q sit diuile in infinitu q no sit qq genus qntus oz qd illud qd e indiuile in gne qntitatis e oio puc tale pspctiu au no intendit tractare de linea simp sz linea usuali au g lo de indiuiduali n lo de indiuiduali p qntit sz fm actom et passi one largit sed qd uisile ut agere in me et msfm

[margin: Accipiendo actio et passione]

in medio spem sua apta et p[ot] in me pacitur. a sensibili suscip spem ex au g dr pspctiu qd quilz puct albedis si facit i quolz pucto aeris per puctu albedis no intellit puctu simp sz intellit minima pte albedis potente in pme silitud sua i aere ulla cu supficies sit qntm et in me silz coloris et puct no e supfic n ps superficiei in pucto n e albedo n ps albedis ez g p puctu

pte minaz albedis potente gnare sua spez i me et p puctu aeris potente illam spem genita susci pere e g tota intentio albedis i toto aere et tota i quolz pucto aeris accipi puctu aeris ut accipit pspectiu no ut accipit mathe. Sic e tot xc in to hostia et totus in qlz pucto hostie no accipi puctu ut de eo lo geometr sz accipi minimu et indiuile ut p accipi i uilib[us] llam sic distingueri qd e puct ma the et e puct pspctiu sic distinguere posst qd e mi nimu ut de colo geometr et e minimu ut de eo lo nal. minimu n ap geometru e oio indiuile p qntit sz minim ap nale e indiuile fedm actoz d n nl mi ma aqua et minima carne q si ulti diuidet no hret actoz carnis et aq. qd sic minim no e puctale sz e qntu sn g considerami sic accipit pspctiu minimu p actoz et passiom itencionale. Sic accipit nal mi nimu fedm actoz et passiom reale ut sunt de carn minima ap nale que fed reale actoz p[otes]t hre opatom carnis. sic dicit p albedo mia apud pspctiuu que si diuidet no hret intecionalitr opom albedis un sic distingu nal qd e caro p spem et caro p m sic posst distinguere pspctiu qd e albedo sz spem et albedo p m e appllaret albed sed spem il lam que fedm se accepta gnare posst sua silid i aere et intecoalit et imutare me sic appllat na lis carne p spem qq p[ot] totalit pute ase alimtu et hre actom et opatom carnis i potestat g nob xc p intecionalia et mos exendi i tencoaliu i mita mo exendi qm ht xc in hostia q sic tota inte cio colous e i toto aere et tota in qlz pte aeris accipi ptem aeris fedm forma ut accipit pte q p hre opone aeris insuscip tencoaliu colous q e ps ad e qd puct pspctiuu sic tot xc in to hostia et tot in qlz pte lo de pte p form in q p[ot] resualiter spes panis q ps p diti minu ap nale. ex quo appet qd sic ptes hostie in quibz ps ht esse xc non sunt i finite sz finite. Est g totus xc in to hostia et totus in qlz pucto. Sic e to intecio colous i toto aere et tota in qlz puc to accip puctu in hostia ad silitudine pucti

[margin note: sic pcta et ptes aeris in qbz ht ee tencio colous n sut i finite sz finite.]

accepti ī p̄spectiua. Tum q̄r mḡr ꝑpe lo. d puncto
mathē. qm̄ faciat ꝑspectiuus no simp̄ lo. no ē ꝯcedend
xp̄m esse in pte punctali hostie. tn̄ cū addicōne no ē
ꝯueniens li concede iam si concedimus xp̄m esse in
quolꝫ puncto hostie sicut ē intentio colouris in quo
lꝫ puncto aeris ꝓp addicōm declaracōis pꝫ no ēe
intellud de puncto simp̄ ⁊ absolute ut d eo lo. ꝑsp̄c-
tiu. no ē ḡ. abiicienda notic. qm̄ possum h̄re d xp̄o
existente in hostia. p intencōnes existentes ī me. Deus.
aūt ulis restat onde quō sp̄ualia imitant xp̄m.
ī hostia existentē d quo h̄nt titulum q̄r d hoc in seq̄n
ti ꝓpone difficult tractabit. Ad. ḡ. qd̄ sp̄ual sbē
ꝯ sensio diuidit lo. de sp̄ualibꝫ sbīs quibꝫ con
petit intellc. tales n. appellam̄ sp̄ual sbas. nā
oīs intellia ē q no diuidit ut dr̄ in li. de aīa. quod
no solu ūitatē h̄t. d intelligenciis ꝑpe supius. Et d viri
ē d aīalibꝫ ronalibꝫ. q no debent dici intellincie nisi
large. illa ḡ sp̄ual sba p se diuidit ⁊ n ē ꝑ patens.
pt dici. cū no educant d pō. cois alicuiꝫ. ḡ ē an
gl's ⁊ aīa. ubi ē sc̄dm totalit ꝯmitant. ḡ sp̄ualia
xp̄m existentē ī hostia. q̄r sic ē tot xp̄. in tota hostia.
⁊ tot in q̄lꝫ pte sic ē tota aīa ronal in toto corp. q̄d
ī forit. ⁊ tota in q̄lꝫ pte ⁊ tot angl's ē ī toto cor
ꝑ q̄d opat ꝑmo. ⁊ totus in q̄lꝫ pte. Cap. xxi.

Quod xp̄c ut existit in hostia ꝑ sp̄ua
lia mag̃ quam p intencōalia innotesc
it nec tn̄ ipm totalit repsentant.

Sicut in p̄cedentibꝫ declaratū ē.
Sqd̄ intencōalia ⁊ sp̄ualia repsentāt xp̄m
existentē in hostia nūc aūt restat onde qd̄ mō exn
di q̄ h̄t xp̄c in sacro mḡr innotescit ꝑ sp̄ualia
ḡ ꝑ intencōalia qd̄ pria ps ꝯpocōis ꝓpoit. Ad eui
eundm aduertend. qd̄ lꝫ quilꝫ punct. colouris se fa
ciat in q̄lꝫ puncto medii ⁊ quilꝫ punct rei. uise
generet suā similitud. ī quolꝫ puncto organi ꝓp qd̄ a
liq̄ mō. saluam. totam intencōm colouris. esse ī
toto me. ⁊ totam in q̄lꝫ pte. Induobꝫ tn̄. q̄.
ad pn̄s. differt mō existendi intencōalium ī me. a
mō existendi xp̄i in hostia. Nā sic xp̄c ē in hostia
ꝑ ꝯuersionem toti. sbe panis in totam sbam cor'p

xp̄i. qd̄ nulla ps panis ꝯuersa ē in aliq̄ pte cor'p xp̄.
ut dicebat sup̄ auctē ī nocentī. Sꝫ tota intencō
colouris no ē sic ī me. qd̄ nulla ps. colouris se faci
at ibid. Tum ē n. qd̄ a quolꝫ puncto colouris mul
tiplicet sp̄es ī quolꝫ puncto medii. sūt ḡ ptes
corpis xp̄i in hostia. solū in me. toto ptes aūt co
louris. no solu sūt in me. me. toto. ī mo totu
ē. aliq̄ mō ī me. medii ꝓbabile. Secda diuī ē q̄r ī
tencōes sꝫ aliq̄ mō ī med. situalit multiplica
ret se color ī me. aliq̄ mō. Sꝫ situ ꝑpc aū nullomō
ē situalit ī hostia. Scd̄m n. qd̄ ē in hostia n pot
assignari qd̄ ī una pte hostie sit p dextrū. ⁊ in a.
sinistrū. ul qd̄ in una pte hostie sit ps cois xp̄i su
perior in alia uo inferior q̄r ex quo no sūt ptes corpis
xp̄i in hostia. n in me. toto. ptes cois xp̄i ut ibid
tea h̄nt ordi ad totū q̄r nullomō sūt ī situalit n
h̄nt ordinē ad locū. Sꝫ ptes colouris no solu sūt
ī me. me. toto. sꝫ quelꝫ ps colori generat suā similitu
dinē ī me. ꝑmo q̄r diametū una ps colori respicit
unā pte medii. q̄ faciat a. foriū ⁊ ꝑfectius una
ps colouris inprimit sp̄em suā. ī una pte medii.
q̄ faciat in alia ꝓp qd̄ aliq̄ mō. situalit ē inten
cio. colouris ī me. Hus ḡ dcīs ulis q̄ h̄t
xp̄. existens in hostia ad sp̄es intencōales. appet qd̄
sp̄ualia mḡ imitat xp̄m existentē ī hostia. q̄ intē
cōalia. cū xp̄ ut existit in hostia no h̄at illas diu
ꝯ sp̄ualia qs h̄t ad intencōalia nā sp̄ualia ubicūq
sint. sꝫ rōne toti. cū careant ptibꝫ rursū nullomō
sꝫ situalit alicubi cū no extendat extencōne cor
poris ꝓp qd̄ ē ꝑma ps ꝯpocōis declarata. Reliquū
ḡ ē declarare scd̄m uidꝫ qd̄ n sp̄ualia n intencōalia.
ꝯplete repsentent xp̄. existentē in hostia qd̄ sic pꝫ qd̄
xp̄. existens in hostia no distat ibid. Sꝫ intencōalia
⁊ sbe sp̄ual aīe distāte sꝫ alicubi alia n. eadē
intencio nullo q ē ī una pte aeris no ē ī alia q
ua eād. aīa nullo q in forīt cor. sperus no in forīt
cor. plonis ⁊ intellia cū opat. ī una pte nullū
si. desinit opari in alia. Sꝫ cor. xp̄i q̄r no distat.
in hostia ill. ⁊ sel. ē ꝑ indiuisibil. altabꝫ ut su
pius ē ꝯsū possibil. ḡ. dre. q̄. ad distīcōm cor.

·22·

qr spualēs substātie

Spūalis subā diffi nit' i toto

xpi ut ē in hostia. spūales sbas. ⁊ intēcōnes.
se hn̄t p ordinē min⁹. n. diffin̄ cor⁹ xp̄i ut sacrali
ter esse ⁊ spūales sbe mi⁹ diffiniūt. quā spēs
coloꝝ intencōalit̄ ex̄ns ī me. nā cor⁹ xp̄i ex̄ns
ī hostia. n̄ diffinit̄ in ptib; n̄ in toto ⁊ nō in
ptib;. Intencō hn̄t diffiniri tā in ptib; quā ī
toto q̄ gio possīt exhitis ēē maīfesta nō. n. cor⁹
xp̄i diffi. in ptib; hostie ⁊ n. in q̄l; pte hostie to
t⁹ xp̄i. ꝑ qd cū ē. in una pte hostie nō desinit
ēē in alia. Dicit̄ nō diffi. in tota hostia q̄r sil'
⁊ sel' pt̄ ēē in diuisis hostiis ⁊ cū ē ī una. hostia
nō desinit̄ ēē in alia. Sba nō spūal' nō diffinit̄
ī ptib; q̄r aīa ītal' ē in q̄l; pte corꝑis tota ⁊ cū ē
ī una pte corꝑis nō desinit ēē ī a. sic ⁊ angls ē
tot⁹ in q̄l; pte corꝑis in q̄ opat̄ p. Diffin. tū spū
al' sba in toto. q̄r una aīa nō ꝑt in diuisis cor
pib; ⁊ vn⁹. angls nō pt̄ in diuisis locis ēē sil'.
Jntencōes aūt coloꝝ diffiniūt̄ in ptib; ⁊ in
toto. nā illa eadem intencio coloris nūo q̄ ē ī
vna pte aeris nō ē in a ⁊ multo mag̃ illa ead
intēcio q̄ ē ī vno toto nō ē in a. ꝑquid. n. diffi.
ī ptib; diffi. in toto. Utrū aūt si sil' pla corpa
coexistūt. possīt ēē null' plib; corpib; vna in
tencō nūo q̄r intēcōnes nō uidet̄. sus̄ape nīz
albiis in quib; sūt tū pla lūiaria solo nūo dif
feū ⁊ plēs intencōes albedis ēē possīt in ea
de pte aeris declāre nō ē p̄ntis negotu. cum
tū ōnsū sit qd solū spūalia. plus imitant̄ xp̄i
exītē in hostia q̄ intēcōalia. ex eo qd nō hn̄t
esse situalit̄ n̄ sūt alicubi. medi⁹ ptib;. sic n̄ xp̄i
hn̄t esse situale ut ē in hostia. n̄ ubi totū rōne p
tiū. Sꝫ ⁊ plus reꝑntant. spūalia mod. ex̄ndi.
q̄ hn̄t xp̄i in hostia. quā intēcōalia q̄r mi⁹ diffi
niūt̄ spūales sbe quam ītencōales ut p; tū
deficiūt. a p̄fca repsentcōe cū nō solū intencō
nes sꝫ ⁊ spūal' sbe diffiniāt̄ pl; q̄ sba corꝑis xp̄i.
ex̄ns in hostia. Caplm xxiii.

Quō modo xp̄i ut existit in hostia quant̄
ad esse q̄ hn̄t unde ignotior sbis sepatis
ē. quant̄ ad rōēm quiditatis ē notior. Cu
q̄ mod⁹ ēndi quem hn̄t xp̄c in hostia di
cat quendam modū ex̄ndi ⁊ nō dicat ali
am rōnē quidi͠tal simpl' ē fatendū. qd in
tellāi nāli ignotior ē nob' xp̄c ut existit ī
hostia quam sūt sbe sepate.

Cognī. ad dō. qd de sbis sepatis quādiu
duiat status. p̄ntis misie nālit̄ intellie
nō possum⁹ quid sūt possu⁹. tū scire eas esse uel
nō. Nam intellcū ēēnh cū nrm̄ intellie nō sit.
sn̄ fantasmate intellie nō possu⁹. ut supi⁹ tange
bat̄ n̄ que hn̄t fantasmata ul' sūt ꝯporata hn̄ti
b; fantasmata. sbe aūt sepate fantasmata nō hn̄t. q̄r
carent q̄ntitate molis n̄ sūt ꝯporata hn̄tib;
fantasma. q̄r s̄z dyo⁹ p̄. de di no. intelligibilia nō
sūt ꝯphensib' a sensib; ⁊ simplicīa ꝯphendūt
ab hiis que sūt ī ꝯpōne ⁊ figa. nō ḡ possu⁹. cog
noscē quid sit intellie. eas tū esse nō latet nos nā
om̄s effcus duc̄ ī cogncōm cē. Sꝫ si effcus ꝯporna
le. possu⁹ cognoscē quid ē causa ā ꝑ ipōs actus
ꝑcedentes ab hitū. scire possu⁹. quid sit hn̄t q̄r ac
tus ꝯporati habitib;. si uō effcus ē ꝯporali nō
ducit ī cognicōm q̄r ē cā ⁊ nō ē qd creature sit ꝯpor
nate p̄me cause ducūt ī cogm q̄r ē dōs ꝑeas tū
quid sit dōs scire nō possu⁹. cū ḡ ducta illa nō cog
nosc⁹. dīm nisi p creaturas hn̄ dām ē qd aīt dam.
p̄ li⁹. ca iiij. qm̄ aū dōs ē m̄ ē. quid aūt ē scdm sb
am. in m̄ ē lz ⁊ oīo ignot. Sic ḡ de eo p effcus tā
ī ꝯpornat⁹ scu possu⁹ scire q̄r ē nō ē ī deus si scim⁹
intellias esse p effcus eaꝝ lꝫ nesciam⁹ eas q̄ ad
rōne eē quiditatis. Hoc uō appet hn̄ esse dem̄. qd
ignocōr ē xp̄c. q̄ ad m̄ ēēndi quē hn̄t in hostia q̄
sint sbe sepate nam nāli intellcū scire possu⁹.
intellias ēē in celo eo qd ꝑcipim⁹ cor⁹ celestia mo
ui a substancijs sepatis q̄r s̄z dām li. p̄. ca xvi.
angls lz ē u opat̄. Si ḡ angli opant̄ in celo mo
uendo cor⁹ celestia. s̄z eos ēē in celo. sic ⁊ possu⁹
ꝑcipe sbas spūales ēēh' nobeū. cū uideam⁹ aliq̄s
effcus h' in sūs. qui si' nō possent a sbis. se

patis. Albertus tamen libro de theoretica exa[...] ma
gistri asserit Aristotelem dixisse quod quicquid movetur est in motu
agitur et effectus supercelestis corporis et non sit absque sua
separata. quod autem illa fuit opinio Aristotelis maxime non habetur
pluribus apud nos existentes. posset forte ex dictis suis
concludi quod si nollet dicere repugnans dictis suis. opor
tet eum sic dicere quicquid movetur. dicit sit non est unum. quod dicit
compertum est. enim. oppressos a demonibus loqui linguam ig
notam et loqui latinum dato quod antea essent layci et ig
norantes quod a corpore supercelesti fieri non posset. possunt
autem cognoscere philosophi quia videmus intelligentias esse in celo
et eas esse infinitas. cum videmus effectus aliquos qui fieri
non possent nisi per spirituales substantias. Ulterius enim tales corporales certa
per spirituale amiserint. quod lex divina est secundum dyonisium re
ducere infima et suprema per media. propter quod apprehendere pos
sumus tales effectus esse ab intelligentiis per principia sensibilia. ubi
innotescit. Christum esse in hostia. quia quantum ad modum essendi quem
habet Christus in hostia. nocciores nobis sunt substantie separate quam
sit ipse cum naturaliter aliquo modo possimus cognoscere substantias
separatas esse. Christum tamen esse in hostia naturaliter
non solum possimus. sed et non possimus supernaturaliter non so
lum ad hoc secundum naturalem intellectum non potest fieri. sillo[gismus]
demonstrativus. sed nec dyalecticus nec rethoricus. Se[cundo]
liquet quod est considerandum quomodo Christus ratione quidditatis ut exis
tit in hostia. sit nocior quam intelligentie quod deleuit o[mne]
dictum. Nam corpus existit in hostia. habet quendam
modum existendi quem non habet. ut est in celo quia non est
in situ medio. [...]
[...] est in loco proprio et ut est in celo non tamen habet
aliam rationem quidditatis. ut est in hostia et ut est in
celo. quia et et ratione quidditatis diffinitur esse specifi
cum corpus autem Christi in celo et in hostia non est diversum specie.
sed non est diversum numero quod et si corpus Christi [...]
diffinire illa eadem diffinitio quia competeret corpori Christi
in celo competeret ei existenti in hostia. Si igitur corpus Christi ex
istens in loco proprio ratione quidditatis est notum intellectui
non est supra intellectum nostrum cognoscere quod sit corpus ha[...]
nec corpus Christi non habet aliam rationem quidditatis ut est in hostia
sacramentali et ut est in hostia et in celo. localiter [...]

et corpus Christi. quia ad rationem quidditatis et ut existit in hostia. quam
sunt substantie separate. Unde in quantum existit in hostia ut dictum est
addit quendam modum essendi et non dicit aliam rationem quidditatis.
[...] et quod corpus Christi cum ista reduplicatione ut existit in hos
tia. simpliciter sit nobis ignotius quam sint substantie separate.

Quod Christus miraculose appareat in hostia in fi
gura pueri vel in specie carnis. putet Christus ubi fantas
tice existit dimensiones illi apparentes dimensiones
corporis Christi esse non possunt. Cap. XXIII.

Omnia de sacris excellentis Christiani aliquid dubitaverit.
O pluries decretis sacris deus paterna providentia vo
lens nos erudire ut firmiter credat. i. esse unum Christi
corpus. ostendere dignatus est miraculose unde hostia
in figura pueri et in specie carnis. quod tamen tenere. ad doc
toribus et ad defensoribus fidei orthodoxe quod sub illa specie
sit unum corpus Christi. Deus enim quia est inceptor malorum quod se
ipsum negare non potest. non faceret quod homines temptarent
et mentirentur. ad advertandum [...] vel carne sit apparente.
ubi esset corpus Christi. Sed tamen est illa species que apparet
et utrum sit intra ut apparet sunt diversi modi dicendi. dicunt
enim quidam quod figura pueri apparens et species carnis que
visa non sit aliquid intra. sed solum sit in oculo videntis.
forte enim deus in oculis fidelium vel eos erudiat ydolum
pueri vel speciem carnis et quod sit iudicat deus sensibilibus
ut habemus speciem in oculo visus. fidelibus videre carnem
vel puerum cum tamen non sit ibi aliqua mutatio. Utrum ex
[...] hoc sufficienter improbari quod sit dicta [...] talis apparitio. — 1. opinio
[...] sit omni astantium et non alii vel sit omnibus astan — Instantia
tibus modo ut dicitur esse talis apparitio ut sit omnibus asta
tibus videtur quod sacerdos tenet puerum in manibus et post
modicum deficiet talis visio et videt quod tenet hostiam
consuetam. postea habere veritatem quod est tantum quia talis
apparitio alium deum dicunt et omnibus apparet talis visio.
et non potest quod hoc solum sit habet per immutationem oculorum
ideo dixerunt alii quod talis apparitio habet esse quia Christus
in specie pueri vel in specie carnis. non obstat dicere sic — 2. opinio
apparet puer tamen sic tantum quantitas quia corpus Christi
occupare ad libitum magnum locum vel parvum locum.
Ista autem potest triplex improbari propter quod quia tantum est naturali — Instantia

hic. apparitio duraret per horam uel per modicum tempus forte esset probabile quod dicit. Sed quod alii pro reliquiis illa species carnis sic apparens diu reservata et non esse credibile christum in dimensionibus propriis et localiter diu sic esset. Rursum quia uel dimensiones proprias non et unum corpus in uno loco. oportet christum descendere de celo ut talis apparitio fieret quod si forte sic dicentes non haberent pro inconvenienti quod christus de celo descenderet et a celo se absentaret et tam diu in ampulla aliqua uel in aliquo vase localiter existeret quam diu illa species carnis visibiliter appareret quod si forte haberent pro inconvenienti. cum tamen talis apparitio sit indivisibilis partibus et cum in una parte non desinit esse in alia. eo quod dicendum sit. quod species carnis sic apparens diu reservaretur christum autem indivisis partibus localiter esse non potest. Item inconveniens tale dicendum sit. quod licet in parte corporis glorificati esse cum corpore non glorificato duo tamen corpora non glorificata ut communiter ponitur simul esse non possint. cum ergo quelibet pars corporis glorificati sit glorificata qua ratione duo corpora glorificata simul esse non possunt. pari ratione videtur et una pars corporis glorificati in alia sui parte esse non potest et quamvis aliquod corpus existens alicubi localiter et per dimensiones proprias occupat minorem quam sua quantitas requirat non una pars subintrat aliam partem et sic simul erunt. non est concedendum esse in parte corporis glorificati occupare minorem locum quam sua quantitas requirat. propter hoc dixerunt alii quod secundum quod dicere quod sicut quando est corpus sub specie panis erant quedam dimensiones per se subsistentes et in illis alia accidentia fundabantur sic ille eedem dimensiones manent et in eis alia accidentia sensibilia sunt adiuncta divina virtute que pretendunt speciem carnis sicut accidentia panis pretendebant speciem panis. Sed istud ipsi duo non videtur. quietare intellectum primo quia ipse dimensiones apparent transmutate ut cum apparet christus. iterum quia prius uel ergo dimensiones panis efficientur dimensiones pueri et tunc non remanent eedem dimensiones uel dimensiones pueri ut in illo fundantur in dimensionibus panis quod non uidetur posse cum existentes eedem rationis unum non possit esse subiectum alterius. numquam albedo in albedine fundatur ut in subiecto et sic discurrendo per singula accidentia ille modus non apparet uerus. Preterea cum dimensionibus panis superadduntur accidentia carnis. uel simul cum specie carnis erit species panis quod uidetur inconveniens quia opposita in eodem subiecto esse non possunt uel adveniente specie carnis. cedet species panis et tunc ille dimensiones non debent dici dimensiones panis. Sed dimensiones carnis. non enim differunt dimensiones

panis a dimensionibus carnis. quia ille sunt triangulares et ille rotunde. potest enim de pane accipi corpus triangulare et de carne corpus rotundum. Sed iste dimensiones ab illis differunt quia iste sunt coniuncte speciei panis ille uero speciei carnis. Si ergo ille dimensiones sunt coniuncte speciei carnis. magis debent dici dimensiones carnis quam panis sicut si materia que erat sub forma panis si fiat post sub forma carnis manente substantiali forma non diceretur materia carnis. Sed propter hoc probabilius uidetur esse dicendum quod virtute divina convertuntur dimensiones panis in dimensiones carnis et ibi corpus christi sicut prius erat sub specie panis. Sicut ergo dimensiones panis que prius non erant dimensiones corporis christi. sic dimensiones carnis postea apparentes non sunt dimensiones christi quidquid autem sit de veritate dictorum tamen quia esse sacramentaliter oppositum ei quod est esse localiter christus ut sacramentaliter existit ubi non est ibi mediantibus oppositis. Sed ergo dicendum quod sive hostia appareat in specie carnis. sive in specie pueri. dimensiones in apparentes non sunt dimensiones corporis christi ut ibi singulariter existit quod declarare volebamus. Cap. xxiiii.

~~Quod si uirtute diuina post sacratam hostie species panis conuertat in speciem carnis non erit ibi christus quamvis et de lege communi sed dei dispensatione speciali ibi christum esse et omnino fatendum.~~

Sciendum autem catholice sacramenta. congruentissime ordinata. et quamvis sacramentum habet fieri in convenienti materia. non tamen debet concedere virtutem divinam alligatam esse in sacramentis possit enim deus sine sacramento rem sacramenti efficere et sicut ordinatione divina fit aliquod sacramentum in aliqua materia. sic virtute et ordinatione eius in possibili materia posset enim fieri baptismus in oleo. sicut fit in aqua. si hoc ordinasset deus et sic sacramentum eucharistie. fuit sub specie panis sic fieri posset sub alia specie si legislator hoc ordinare voluisset. Dicimus ergo suo modo dicendum. et de sacramento eucharistie sicut dicitur de aliis sacramentis videmus enim in sacramento baptismi quod si angelus aliquem baptizaret. quamvis de lege communi baptizatus ab angelo non esset baptizatus. preter enim baptismum non tenentur deus angelis sed hominibus. unde quia boni angeli non baptizantur aliquem non hic faceret dispensatione divina faciendo. esset baptizatus ab angelo. angelo suscipere fructum baptismi. Item enim boni angeli in gratia confirmati et peccare non possunt non est credibile quod boni angeli aliquos deciperent. reciperent. aut si aliquem baptizarent et ille non sus-

exper fructum baptismi et quod sicut baptismus qui non fit debito
ministro et debitam materiam et quod est de lege communi non de
bita in concurrant non fit in baptismus de lege tamen specia
li privilegio taliter aliter sic sacramentum eucharistie requirit debitam materiam
et debitum ministrum. debita vero materia eius est panis
[t]olitur triticeus. ne horror esset sumentibus eucharistie sacramentum
ordinavit et statuit quod corpus eius sumeretur sub specie panis
non quod est de lege communi quamdiu durat in species panis tam
diu est corpus Christi. Si igitur species panis post consecrationem hos
tie virtute divina convertatur in speciem carnis quod est de
lege communi non est ibi Christus. unde quod ut tactum est supra deus non in
citat nos ad ydolatriam nec intendit nos decipere nullo
modo species panis converteret in speciem carnis nisi specialiter
dispensatione sua faceret quod sua virtute et sua omnipotencia
quem non alligavit sacramentis. unde corpus Christi secundum quod experimentis
habemus sanguinibus vigens est sub specie carnis. quod erat sub
specie panis. [illegible] verum esse quod in theoreumate propone
batur quod si post consecrationem virtute divina convertatur
species panis in speciem carnis quod est de lege communi non est ibi
Christus. sed specialiter dei dispensatione oportet fateri esse ibi Christum existere.

~~Utrum si virtute divina post consecra~~ Cap. XXV.
~~tionem hostie species panis convertatur in spe[ciem]~~
~~pueri ut Christus ubi sacramentaliter existit non describe~~
~~tur puer ille describitur ut sic caput in ca~~
~~pite et pes in pede. sed in capite et in pe~~
~~de et in qualibet parte eius. utrumque esse totum~~
~~Christum existere.~~

Si hostia appareat in specie pueri vel astancium et
non aliis vel ad modicum tempus appareat omnibus as
tantibus. quod hostia existens in manu sacerdotis ha
beat speciem pueri et quasi statim postea appareat in
specie panis circulariter ut supra innuebatur. talem
immutationem esse factam in oculis videncium non in
exteriori natura. sed de tali immutatione loqui non inte
ndimus. sed si dimensiones consecrate convertantur in speciem
et dimensiones pueri quod si fit hoc divina virtute et est specia
li dei dispensatione ubi Christus existere requirendum est
utrum Christus ibi sacramentaliter existens describatur descriptione
pueri ut sic caput in capite et pes in pede.
Ad cuius evidentiam advertendum quod ut plures tactum est
esse corporaliter oppositum est ei quod est esse localiter neque est corpus
idem corpus nunquam fit in hostia sacramentaliter. quod est in
celo localiter [illegible] ut dicebatur modo oppositio est hic in
quantum in celo est sua mensura quantitatis sed in hostia est quantitas
mensura sua. Secundo in celo inquam esse localiter per motum loca
lem. sed in hostia inquam esse corpus Christi esse ut substantia
panis convertatur in ipsum. Tertio in celo dicitur una pars Christi
non est alia in hostia. ubi est quelibet pars corporis ibi est totum
corpus. Quarto in celo est totum corpus medietatibus partibus in
quibus ubi partes loci correspondent partibus corporis in hostia autem
nullo modo sunt partes in mensura toto. quod ut tangebatur ita
tota substantia panis conversa est in totam substantiam corporis quod nulla
pars panis convertitur in aliqua parte corporis. Si igitur corpus Christi non habet
esse in sacramento nisi quia ad est conversionem in ipsum cum talis conver
sio solum fiat in toto et non in partes. sub sacramento nullo modo
erunt partes corporis Christi in ratione totius. Quinto in celo sunt par
tes corporis Christi ut habent ordinem ad totum et ad locum. in sacra
mento non solum sunt tales partes ut habent ordinem ad totum
et non ad locum. Hiis autem sic positis possumus v rationes quod
secundum conversionem speciei panis in speciem pueri ut sacramentaliter
est ibi Christus non describitur corpus descriptione pueri ut sit in
capite caput et pes in pede. nam si sacramentaliter esse non est esse
secundum mensuram quantitatis sed quantitatis mensura substantia quia per hunc ta
liter substantialem res non dicitur ut sit tota in toto et pars in
parte sed secundum eandem totaliter ut supra probabatur est tota
res in toto et tota in parte sic. igitur describitur descriptione
pueri. Secunda ratio talis est quia si adesse sacramentaliter requirit quod ubi
sit una pars corporis Christi ibi sit totum corpus quia nullo modo esse pa
nendum describi Christum descriptione pueri ut sit totus
in toto et pars in parte. Tertio probatur per hoc Christum sacramentaliter esse
sub specie pueri quia secundum esse sacramentale ubi est una pars
ibi est totum in qualibet parte pueri sacramentaliter ponendum est totus
Christus. Quarta ratio talis est quia quod naturaliter prius existens acquirit
novum locum non per motum localem. cum igitur corpus moveatur
autem localiter propter divisibilitatem et quod motus dividitur per
partes eius quod modo ut dicitur in vi Physicorum sic mobile suc
cessive commensurat se spacio. per partes eius sic con
mensurat se loco propter quod corpus Christi ut existit in celo est
totum in toto loco et pars in parte. Sed quia in sacramento est
prout tota substantia panis est conversa in ipsum corpus vel cuiuslibet
est pars sacramentaliter est totus in toto et totus in parte cum substantia
panis. cum conversionem sic esset in hostia per totaliter substantia
lem non igitur describitur Christus descriptione pueri prout sacramentali
ter esset sub specie per eius. Quinta ratio sic sumitur nam si partes
corporis Christi non sunt sacramentaliter alicubi in mensura totalitatis
non est totum corpus Christi cum non est pars corporis quia non est prius
ubi non est prius. [illegible] in unum modo in illud prius
est totum corpus sub sacramento quam eius partes cum non sit in

·26·

ps cois. nisi me͂te toto. si g͂ x͂ ht esse sacrali sub
spe piu. no͂ ꝯmsurabu͂t se ptes cois ptib; piu.
Cum ro talis. dicebat n ptes cois xpi n hnt
ee sacrali alit no͂ sit i. situalit ⁊ ut hnt ordine͂
ad locu͂. Sꝫ xpo ꝯtite sacralit sb for piu. si ptes
cois ꝯmsiuirent se ptibz piu. xp ibi esse situa
lit. qꝫ oppositu͂ ei qd ꝫ sacralit existe. Dicamus
g͂ qd sic xpc exns sacralit in hostia sb spe panis
no͂ ꝯmsuiret se ptibz hostie sꝫ ꝫ totus in tota ⁊ to
tus in qlꝫ pte. ꝑ qd si uteatur hostia ut ps supior
fiet inferior no͂ uteret x͂ ut caput eet inferius ⁊ pedes
inferius supi. Sic ꝯ uirtute diuina dimisioes ⁊ spes pa
nis sb quib; ꝫ x͂ sacralit cointent in dimisioes ⁊
spem piu ⁊ spali dei dispensacoe eet cor xpi sa
cralit sb spe piu. Judicandu eet de exntia cois x͂
sacralit sub for piu. sic iudicabat de exntia x͂.
sb spe panis. no͂ g͂ ꝯmsiuribit se ptes cois x͂
ptibz piu. Sꝫ erit tot x͂ sb tota for piu ⁊ totus
in qlꝫ pte ꝑ qd si utet piu ut caput hret inferi
⁊ pedes supi no͂ uteretur xpc. Sꝫ in qlꝫ pte piu
totus xpc existet. Capitulum XXVI

Quod corpus qd e altera ps compositi cui
ꝯiuncti pdicatone no͂ suscipit solam
mam signe diuostit. si g͂ intale cor conuite
tur panis sba in solam mam eet ꝯuisa

Intencio au͂ ꝓ pocois ꝓpositc ꝫ loqui.
de ꝯposito ul' de ꝯiuncto. qd ꝫ ingne sbe ut de
equo. l' de leone ul' de quocuq alio. qd ꝫ ingeiue
sbe cui ps eent l' dr esse corpus. qdꝫ enim al' diui
dr ⁊ aia ⁊ cor tanq in ptes eent l'. hr au͂ cor.
qd ꝫ ps alis ⁊ d ali no͂ pr realit ⁊ eenlr no͂ sig
cat n mꝫ tm sꝫ signt mꝫ cu for. sbali ul' cu ac
cen li. no͂ qꝫ for accntal' no͂ e eenl ps alicl ꝯpoiti.
qd ꝫ ingne sbe. accntia n no͂ ingrediut quidtes
sbarum. Nec nos loqui intendimus n de cor qd sic ꝫ ps
ꝯiuncti qd ꝫ ingne sbe l' ducte ul' p reductione ina
sic tale cor ducte no͂ pt mꝫ cu for. sbali qꝫ
m cu tali for. ꝓstitur de ꝯposito. cor au͂ qd ꝫ ps.
no͂ pr de ꝯposito. al' n. no͂ ꝫ cor qd ꝫ ps e. no͂ g͂
possum dice qd m cu for corporeitatis dicat cor.
qd ꝫ ps alis qꝫ m cu tali for. ꝯstituit cor qd ꝫ ge
na lo de sbis sensiblz de quib ꝫ nra intencio.
loq gr no͂ d mꝫ solam n formam solam. Sꝫ ꝯpot
exnt ⁊ for. io boe in ꝯmto sup pdicamtis dr qd

phs volens declare de gne sbe relictis exntibus i ex
ncia mꝫ ⁊ for. agit de me͂ i de ꝯposito. nam ⁊ sic no͂ ꝫ ue
ru͂. qd sba simp dicat ꝯpositu͂ ex m ⁊ for. sba tn
sensibil ⁊ cor qd ꝫ gns dicit ꝯpom exnt ⁊ for. sic g͂.
m cu for. alis facit al' qd ꝫ gns. sic m cu for cor
peitatis facit cor qd ꝫ gns. cu g͂ gens pdicet de suis
sꝑioribz ⁊ qdꝫ compositu suscipiat pdicacoem ei
qd respuat in ꝯpo. qꝫ cor sensile ꝫ cor put cor
noiat ꝯpositu exnt ⁊ for. corporeitatis cu g͂ ps no͂ pdi
cet de toto cor qd ꝫ ps alis cui al' pdicacoem no͂
suscipit. ꝗ ut ꝓbat ꝫ n d mꝫ cu for. accntali n cu
for sbali relinqt g͂ qd tale cor solam mꝫ noiet
quo au͂ sola m ꝓt dici cor in xxviij ꝓpone de
clarab ad pns aut sufficiat nob scire qd cor
qd ꝫ altera ps alis n d ali pdicet sola m noiat.
Dicam g͂ qd cor tpli sumpt sic n mag dns
una dimisoni ꝫ linea ⁊ hns duas ꝫ supficies sic
mag hns tres dimisoes ꝫ cor ꝑ qd cor sic ac
ceptu n ꝫ ad qd ꝗ tria dimisio. Secdo mo cor
noiat ꝯpositu exnt ⁊ for corporeitatis ⁊ sic cor ꝫ gens
ad qd ꝫ al'. Tercio mo cor d ipam m cor p
mo sumptu ꝫ quantitas ꝫ n ingne quantitatis secdm
recam lineam ꝑ qd cor sic acceptu n ꝫ ingne sbe
p reductoem sicut pns sunt ingne. quantitatis n ꝫ sba
n ꝫ p n ingne sbe cor uo sumptu scdo mo put d
mꝫ cu for corporeitatis ꝫ ingne sbe p rectam lineam
⁊ ꝗ ut tertiu͂ ꝫ cor sic acceptu ꝫ gns ad qd ꝫ al'
qꝫ gns de suis ꝓ spebz ⁊ hrt ronem totius cor. sic sup
tu pdr de quolꝫ ali ⁊ hrt se ut totu n alis sic n
argu phs in iiij top. qd gens no͂ ht ronem ptis
qꝫ gens pr ps no͂ pe. no͂ g͂ cor sic acceptu noi
at cor qd ꝫ altera ps alis qd d ali pri no͂ pt. Et
difficultas n esse dice al' esse cor qd ꝫ ps ei si n al'
no͂ ꝫ aia q ꝫ ps ipi in libro magnus no͂ ꝫ cor qd ꝫ ps ei
cu n res pncip ht ee ꝓ for ⁊ ex aia prim. Si
in ꝯpetenti dr qd res ꝯ sua for in ꝯpetencia dr qd
sit sua m ⁊ cu al' pncipali hret paia ⁊ ex ꝯ
ti p cor. Si in ꝯpetenti dr qd al' sit sua aia in ꝯ
petencia dr qd al' sit cor. dicu͂ dici g͂ ponentes ples
fors in ꝯposito sui no͂. p qd ꝓstat. ad ꝓpositam
difficultate questionis no͂ variat pro n ꝯgnoscibilz
forma ꝯpone d vnitate for. mh differt qꝫ ponentes
una forma sbalem in ꝯpoito cogunt dice qd totus
ordo pdicamenti sit ab una for sm rem ut aia leonis

aliter et aliter considerata dat leoni quod sit albus quod sit color quod sit al' et quod sit leo. Sed ponentes quidam dicunt dicunt leonem per aliam formam esse colorem et per aliam al' sed nec in
cum formam corporeitatis faciet colorem quod est genus et nichil non est distinctio. modo ponentes multas formas et unam formam suam ergo ponant multe formas suas una colorem ut dictum est in alia
formam corporeitatis non est colorem quod est alterum pars alius et quod ab alio
non potest cum colorem sit superius quorumque ponunt. secundo oportet
teat nos dicere quod sit genus et quod ab alio predicatur. eo omnino
ergo ad videndum quod colorem suum possit secundum modum quem quod nominat ipsum
totam in materia organizata que est sub forma alius et inferius ab
anima et sic acceptum colorem est in genere sic non dicitur sicut
compositum et principiata sunt in genere per reductionem sic
principium sunt in genere. isto autem modo superius colorem dicitur partem
compositi quia dicitur parte alius et coniunctum non suscipit predicationem eius.
quod colorem sic dicitur non potest de alio quod est quid coniunctum et quid
compositum. tale colorem nominat solam materiam quod declarare volebam materia ergo organizata que est alterum pars alius potest dici
colorem. sed quando in sit superius dicitur potest solam materiam non
addendo aliquid eorum in capitulo xxvii apponendo declarabitur ad
principium tamen declaratum sit quod in sic accepta potest dici colorem
et quod similiter tale colorem autem pars sola in solam materiam
esset confusa. Capitulum xxvii.

Quod res unius predicamenti modum alterius predicamenti per accidens potest suscipere licet forte non predicatio essentialiter
esse non possit in genere corporis et ideo in infinito
quantitatis esse non valeat tamen per eius modum aliquis
quantitatis actus competere.

Differt aliquid considerare secundum rem et secundum modum.
Quod sic notandum, scilicet quod sit res vel illa alia vel
alia forma quia quelibet forma dat rei quod sit hoc et quod non
sit ab alia. quelibet forma est unitas quedam. omnis enim
cum ente convertitur et unitas cum ente. cum ergo sit indistinctum
tum a se et distinctum ab alia forma dando rei et quod sit hoc
dat ei quod non sit ab nulla. ergo res que per aliquid in materia
est in alio predicamento potest esse in alio predicamento realiter differente ab illo. sed ergo dicendum est quod diversorum generum et
non subalternatim positorum diverse sunt species et dicitur
non ergo unius predicamenti res per se loquendo potest esse in alio predicamento
realiter differente. tamen si duo alia predicamenta realiter
non differunt non esset inconveniens idem secundum rem
individualiter praedicari. et modo est quia actio et passio secundum
philosophum in iii physicorum eandem rem nominant et non differunt
nisi sicut via qua itur ab thebis ad athenas et ab
athenis ad thebas. Ideo eadem res est actio et passio.
Nam calefactio ut est a calefaciente nominat calefacere et
predicatur actionis ut suscipitur in calefacto nominat pati
et dicitur calefieri et est in predicamento passionis. Sed si actio
et passio realiter differret res que esset in predicamento
actionis esse non posset in predicamento passionis et modo est
quod in proposito non simpliciter asserebat rem unius predicamenti non
posse in alio. Sed dicebat forte quod si ultimate debet habere
quod dicit intellectus est illa predicamenta differre realiter vel intellectus
est tamen reduplicative. Nam si eadem res potest esse in predicamento actionis
et passionis nunquam tamen res illa ut est in predicamento actionis
est in predicamento passionis. Per intellectus est quod addendo quod res
significat quod potest in principio implicatur in praedicato. Non quod addendo quod
implicat quod implicatur exeuntium. Nam album significat album
quod est in predicamento qualitatis et in alio predicamento esse non potest implicat tamen illud quod in predicamento sic. Sed hoc bene intelligatur
dicimus quod potest quando res unius predicamenti in alio predicamento esse
non potest non tamen est inconveniens rem unius predicamenti habere modum alterius predicamenti et vel unam rem habere modum alterius quia licet
esse spectat rei per suam essentiam et modum tamen potest
rei spectare ex eo quod alteri adiungitur vel per quod ad aliquid comparatur quia per quod ad aliquid et ad aliud comparatur quandoque aliter et
aliter sortitur alium et alium modum videndum. quod declarari
potest tam in hiis que naturaliter sunt apprehendi quam in hiis
que supernaturaliter. Sed suscepi videndum. quod forma suscipitur
aliquo modo mensura et modus a materia. esse enim quod recipitur
in aliquo per modum recipientis recipitur et non rei recepte
ut dicitur in libro de causis. per enim modum et mensuram passivorum
est modus et mensura formarum receptarum in ipsis. Actus
enim activorum sunt in patienti disposito ut dicitur in ii de
anima. unde per enim formam ut apparet ad intellectum magis suscipiens apparet
loquendo mutatur rem per modum rei non enim si forma caloris
suscepta in uno suscipiente dat esse calidum. suscepta
in alio dat esse frigidum. sed ut suscipiens sunt magis
agis et minus disposita magis et minus calefiunt et secundum
alium et alium modum et mensuram eiusdem suscipientis sic
est in significatione forma caloris suscipiunt et sic est tenendo
quod res una sunt modum ex alio ut forma sunt modum et
et mensuram eiusdem suscipientis secundum significationem et predicatum quia
quod significat et predicatur rem unam potest predicari vel dicere vel
significare rem illam per modum alterius et quod significat quod potest
dicere quid per modum qualitatis et quod significat quando potest dicere quale
per modum ad aliquid. scientia enim que secundum rem est qualitatis est enim
licet in predicamento qualitatis habet quendam modum relationis ex eo quod.

rite rest ad sibile · et in supsit origine qd q̄dam sīt ista p ēē et quedam p d · qz ea que sūt talis pdicti et sūt eēnlr qualitas · l' sba · ul' alia pdicta hnt quenda mo' rlatu · ppt qd dcā sūt ista · p̄m d' · nō n. sūt rlta · p̄m ēē et eēnli · qz nō sūt eēnlr · in pmo relacōis · set tn rlta p̄m d' · rōne mōi illi que inptant sic et ōis · for' sbal' que p̄m rem z sba hz tn quenda mō' · quale · pp qd · v · me · Sz qd qualitas · vno mō dr de for' sbali · sui d eo · p qd diff' vna sba ab alia · et qz dcā talem formā · nōiat in supsit origi' · illud qd cōit dr uidlz qd dnis rem d' · qi et p̄m mod d' quale · sic et ulia · et ōis sic sbe p̄m rem diuit quid · sz p̄m mo' dnt quale · et ıō lz fide sbe rōne silitudis no' uidant signi e lz aliq qz pri' nom pt inportatu sba vlis et pti' · nō tn signit ad lz magis quale quid · ut dz in pmis signt n. q p̄mo' q̄lis ıō dn' signe quale quid reratur ad re quale ad mod' · et sic vlia · et dce quep re sūt qz possit hre quedā mod' q̄le sic in que p̄m re z quid pt hre q̄dam mo' quantu · sui q̄ntitim · ut inf · dicet qd dem z dehus q̄ntalit sensu pcepim' · qd ıō qd z p rem · vnū p mo' pt ēē aliud sentire debem' in hus que sedm fide coplendum' · nā in sacro exth' et acta sū i · sn lbo · ut infra declabit qd i p rem · z actus hz q̄ndā mo' sbe · ing' competit ei · pse esse et nā huana inf · lz p̄m rem sit sba · tn qz adueniit ulio · hz q̄ndam mo' acc̄ntis · nō in septa aū vnio illa signabz phitu' sui p induntur · p apli · in silitud' hōuz fcus · z hitu īuēt ut hō · z n · drōne hitus sui d rōne induuntā qd adueniat hnt et induto p' ēē apletu · n q m̄ g sedm rez · eit actus p̄m rem n eē · et qd z sedm rem · qp nūq̄ eit p rem q̄le ul' quant · Sz sicut qd z p rem q̄le ul' q̄ntū · pt hre q̄ndam mo' quale ul' quendā mod' · quant et q̄ p̄m re z sba pt hre quenda mo' acc̄nle et cō · ex q̄ma · pz qd sic distinguit rlta p̄m esse et p̄m dici · sic dce possim' · qd z sba · p̄m esse et sba sedm dici · et z actus p ēē · et actus p̄m d' · et q̄litas et q̄ntitas p̄m ēē et p̄m d' · ppt qd pz quō res vnl p̄mnt nō z in alio · Sz indue

pt mod alt' in q̄ que z mē · licet esse nō possit in alio p̄m q̄m inpto sbe pot in ei compete quidā mō q̄ntitatis qd declare uolebam' · Ca͂ xxviij.

~~Ez in que p rem ē in pd' sbe erit mō quendā quantitum induit qui mō supnam in · nullā ad dir ēēm pt corpus apli' eenem suscipe potit dici q meo' q̄ sit pami conscceli si insolam in paris sba conuertatur.~~

Nulli dubiū z qd m' · organizata · p' · appli · co' · exth · n · sı vnū mo' · exponētn aıā dr actus cōis gz pfic' m' organizata · Est · n · aıā ōi aıē qd nō hz esse in suo suscep' · an organizatom m' · si q possent · ōnd · qd pt accipi m' · ut organizata · et tn orgnizatō nō dicat aliqd ēēm · sup m' · sz solu inptat q̄ndā quantitu · mō ppo · thed' · nllaz difficultate hebit sz n · posito m' · eit qd sola eēn · m q̄ut competit ei quidā q̄ntitis mō · potit suscipe applcōm cōis et potit applicari co' · Nō qd lz extensio pse et p̄mo apetat q̄n' · tn extendat · n me' · q̄n' · tn alie sūt ptes q̄n' aptiz ea q p q̄nti' extendūr · ad eim' n · albedine extendi · p supficie · Sedm quaz extensioz q̄nta z · supficies tanta z · albo · ıō dr inpor' · qd d' albed' · multa eo qd supfi' · multa sit · si tn supfi' alba · diuide ptes albedis essent a' aptibz supfi' · et qz ad aliet[illegible] pau seq' alietas extensiōis · dce possu' · qd extensio · sedm ptes supficiei mansit si bonitas tantoz z abonit' ēē · et ase cāta bonitate nō hnt · dce tn possu' · qd bōitas et entitas cāti realit diff' abonit' et abentit' ēē sic suo mō · et ex pte ista z ting' · nā lz sūt ptes in albedie solu pp ptes supficiei · tn qz ue ipa albedo extendr extensiōe supficiei · ex quo albedo realit' diff' a supficiei et alia z eēntia albedis · ab eēn supficiei · ptes albedis ez eēnlr diffre aptibz supficiei · cu q m · extendat extensiōe q̄n' · et tu dico m · q̄ntū sil ai q̄n' · dd at m · sicut cū diuidebat albedo · ez ptes m' · ēē alias apti' q̄n' · sic ptes albedis erit aptibz supficiei · sz q m nō hat ptes · n p q̄n' · alie tn sūt ptes · m alie ptes q̄n' · imo si q̄n' sı ipet ēē · pse absqz eo · qd hrete ēē i m · si q̄n' sic accepta · dicet ēēt assigre ptes q̄n' absqz ptibz m' · q eū q̄n' · sz hat esse

si dicat tale q° no solu dicit qnt. s3 e dicit m.
q3 sbqnte e p qntem extendit e q2 no3 dio n in
ptes z alietas dionis arguit alietate pau ex
q impdat dione no solu dicit qnt. s3 e dividi
m q3 sbqnte oz ibi dare alias ptes a ptibz qn
titatis z hi ptes alie sut ptes m sig omeg p
tu aliq nm z aliq eem. hi ptes m ul dnt so
lam eem m ul dnt sola eem qntis ul dnt aliq
eem z aliq nm. vna zpoita resultate ex vnioe
qntis cu m zstat au tales ptes no dre illaz een
tiaz qntis dem z em hi ptes ee alias a ptibz qn
titatis n e dre possit tales ptes dre eentia zpoita
ex qnte z m. na ex m z qnte fit vnu zpacens
ex hus au q zungit zpacens no resultat n tcia
ut n humana. ex cor n z aia rronali resultat
n tcia ut n humana q2 aia p se vnit cor. S3 ex
cor z albo no resultat n tcia q2 albedo accidit
cor. et g pdcas ptes dre solaz eentia m. dd. n.
m qnta solu duas eentias sigeant m z qntas
z etiaz eentia nllo mo dicit. q2 no fit aliq vna
n ex qnte z m. sig. i m qnta z dare ptes alias
a ptibz qntis oz illas ptes as. ex quo no sigiit
eem qntis implicite solaz eentia m. pp qd m. cu p
tibz sic acceptis hnt quenda mod qntitm.
S3 hi mo nllaz essentia add. sr. eentiaz m. q2
ptes ille sola eentia m. dicit. q2 m sic ac
cepta cu talibz ptibz d. m organizata. q2
m organizata pt d. cor. nulli dubiu ee d3 qd so
la eentia m zput indu. quenda qntitm mo pt
appllri cor. dicam g qd cu organizato ptes re
spiciat m organizata d. pt antlli vno mo ut i
cludat ptes qnt. z sic si d2 cor tale corpis m3
qd m. quanta pp qd cor sic suptu no eit ing.
con eta. eni z aggata. q2 includit us ples no
zstituciatu nm tcia io po sut ingulz qm in
gnie. pp qd d2 in iij. top. qd istu no3 ingne
s3 instia. So mo pt accipi m organizata ut i
cludat solas ptes m. absq3 ptibz qntis z qua
tales ptes solaz eem m. dnt. m sic accepta. so
lam eem m. noiat. io cor qd noiat m sic orga
zata no d. nisi solam m zput competit ei quida
mo qntitis. q2 sola m accepta ut dcm z p. d cor.
S3 m m organizata exnte m. conuteret panis
sba. q2 m organizata ut d. solam m. znsuz qd p.

d cor. post3 d panis conuisio in cor x e m in sola m. fca
eet panis conuisio S3 cor p. lic3 determiaret ad qn sbe
solu m no eet ingne sbe dcte s3 preductoe.
Ex sola m que fm se quid indiui noi
at put ei sup additur quidam qntits
mod ab sq3 additone alterius eentie qd
dam totu pt congrue nuncupari. Sig m
solam m zntentem in xpo panis sba con
uitat dicet. qd totus in totu sit fca con
uersio. Capitulm XXVIIJ

Licet ipsius vni pdi pit indiui mod alicuius pdi.
no diuisificet eem n mutet pdi ti si
competet ei actual eem. sbillo mo z cu illo.
ut hret tale mo z ut caret eo sortire reale
dium. albedo n. put ht ee extensu z put co
sidat fm ptes noiantes solam eem albedis
copetit ei quida mo qntit. quida n. z exten
su ul z qntis. hl. h ht ex qnte z ut indit que
da mo qntit. S3 hi nllam eem addit. sup
nm rei n aliq rem ee pdi na cu no solu ipa
qntitas hat ee extensu S3 e extendat ipa
albedo. fm extensioz eius extensio albedis z d.
ab extensioe supficiei. S3 hi extensio solu
noiat qda mod albedis. d. n. prius illu que
ht albedo ut ht ee in supfi. no g. hi. exten
sio. aliq addit nm sup. eem albedis. q2 tuc sup
fi alba dret tres eentias nz eem supficiei
z eem albedis z extensioz illa q acciperet scdm
ptes albedis dicentes a ptibz supficiei. cu g as e.
z albedinis no zstitua n tcia. si fi alba. solu du
as eentias noiat z oz illam extensiom albedis no
dre aliq eentia sr additu n albi. S3 impor
tare solu quida mod qntitis qui zpetit albedini eo qd
radicat in qnto. rursu tal extensio q2 no ad
dit aliq eem sup nm albedis n diuificat ei eem
no thit albedinis iad pdi. al. n. ois color hat
qda esse qntitiu q2 ois color in cor z ut d2 in
pdicatis e z p m. sup. p loco colorati ut d2 i
top. si hi mod thit nm coloris iad pdi. nlls
color eet in pdico qlitis si g no diuisificat pdi.
mod sr additus n rei no debem concede qd
nllaz realem dram faciat tal mod. si n. alb.
posset hre esse pt qnte z hre ee no extensu
realit differet a se ipa ut hre ee extensum.

tut fundaret inquito. dic g° posse. qd extensio
accid albe^{ni} quia albedo p se no ē quid extensū.
Sz accidit ei extensio. ē n. extensa p q̄ntitatē
rursū ipa extensio ē aliqd receptū in albedine
q̄ modus rei ē aliqd receptū in rei. extensio aūt
compet albedini. mediante extensione sup^a. ut tac
tū ē noiat quedā modū albedinis. ampliꝰ hīc extē
sio. faciet realem drām in albedine. nec tamē dicit
aliam essentiā ab essentia albedinis. Sz p tanto dicit realem.
drām facere in albedine q̄ si habet esse albedo. scdm
modū rōn extensionis. ut dicebat. realit differet
a se ipsa. ut ei extensio competet. h̄ usq; pz quid
sit dcm. d̄ m̄. nam sic extensio. considerata penes
ptes albedinis. dicentes aptitudinē sup^a. dicit solū quē
dam modū albedinis. quē sortit albedo. ut ē inq̄ntitate.
sic q̄ ptes ei^{us} sint alie a ptibz q̄ntitatis. extensio
competens ei considerate p m suas ptes nō dicit aliq̄
essentiā supadditā ei. Sz solū noiat quēdā modū
quē acqrit ex eo qd ē q̄ntitatis. ipm ꝑ qd exten
sio sic accepta. accidit ei. et ē ad receptū in
essentia ei. et aliq modo diuficat eā. nō tamē dicit ali
quā essentiā additam ei. ei. Sz modū solū et q̄re
nō ē suus modus nō ēēt b̄ndem ei^{us} ēē extensiōa
suā. q̄ quiquid considat ut extensibz totū q̄
dam q̄ extensio requirit ptes ex quibz cōstituat
extensū. bn pz esse dcm qd sola m essentia q̄ deest
q̄ indiuisibiles. put ei cōpetit quēdā modū q̄ntita
tis absq; additione alicuius essentie. tot q̄dam nomi
nari pt. ul q̄ eciā ex parti m s̄ cōpetit q̄dam q̄n
titatis modus. tal' m. totū q̄dā dici potuit. Sic g° in sola
materia existente in xp̄o conuertetur panis illa dici posset qd
totū in tot ēēt suā equiualeo. exclusa aūt tūa
m. ad intelld ēē et essentiā creatorum. Videnꝰ. eq̄ū qd
sola q̄ntitas ē sua extensio. in q̄ntitate nō ē ad sup
additur q̄ntitas nō. n. q̄ntitas ē extensa ꝑ aliud Sz
se ipā ē quid extensū. ꝑꝑ q nō competet ei ex
tensio participatiue. Sz eciālit ē ipa extensio
io nō pt intelli q̄ntitas si nō intelligeret extensa ꝑ
tinz. n. ad ipaz quiditatē q̄ntitatis extensa. Vn si diff
finiet q̄ntitas distinctione nō p additamenta extensio
ptinet ad quiditatē ipi'. cetera aūt pt q̄ntitatē sint
extensa p participatiōz et extensionē quidā addi
tū. ei. eorū que si diffiniret nō p additamenta
extensio non ingdet diffinitionē eorū et pt intelli
nō intellecta extensione. sic excepte ipius esse suo.

mō uidē possum. nā sola essentia diuina ē suū esse q̄ ēē in
essentia di nō dicit aliqd sup additū ei. qd eiꝰ est aūt n. di
na se ipā et nō acquirit esse p aliqd ꝑꝑ. qd nō
ht̄ ēē p participatiōem. Sz eciālit ē suū ēē io pt intelli
n. diuina nō intellecto ei^{us} ēē imo si diffiniret tal' n. dif
finitione nō p additamenta ēē ptinet ad quiditatē ei^{us}. cetera
eiꝰ aūt entia q̄ hnt ēē p diuinā essentiā ēē dicit ad addi
tū ēē eorū ꝑꝑ qd esse nō ptinz ad n̄m alicuiꝰ entis creati.
et si qōlz eius creatū diffiniret. diffinitione nō p additam
ta ēē nō ingdet diffinitionē alicuiꝰ creature ꝑꝑ qd esse
nullomō ingreditur diffinitionē sbe q̄ sbā n diffinit p
additamenta. Si aūt ingdit diffinitionē accidentis hoc
io ē. q̄ accñs hnt diffinitionē p additamenta et aliqd
po' in diffinitione accidentis qd nō ptinz ad essentiā eiꝰ.
Ex hiis ē claire pz qd ēē accidit cuilz creature et dicit
ad receptū ei^{us}. cuilz creati et dicit ad additū n. cuilz ei^{us}
tis creati et facit realē drām in cuilibz creatis. Utrū
tñ esse dicat aliqd essentiā additā essentie creature. videt
eīn absurdū. qd essentia et esse dicātur due essentie. quoniā
g° si ē ēē illa real' drā et utrū n̄ ē esse possit dici due
res et quo esse fluat ab essentia et ē actus ei^{us} o͞ide nō ē
primus speculatois tñ q̄t plimū ē et ēē creatarū fa
tigant. addiscentes et multa aū locūt. de esse et de
essentia in alib' ubis. sustenta tñ loco et uet dno ad
uite intendimꝰ h̄ diffusiꝰ ꝑtractare. Ca^m. xxx.

~~Ǫ̃d quia ꝑm se considerata m. quid indi~~le
~~noiat put nō additur ei quidam q̄nti~~
~~tas modus dr q̄dam totū et pt eorū ap~~
~~plicam suscipe m^{ag} mag cōpositā realit~~
~~redde Sic g° in sola m existente in xp̄o cōuertit~~
~~panis. illā intem cōpositā cōstitue~~.

SI m̄ scdm se considerat accipiat nō considerata
put in ea hāt ēē q̄ntitas ul' put ei compe
tit cōtingit quidā q̄ntitatis modus. nullomō m̄ sic
accepta pt dici totū n pt noiari corpus et m̄ ē
qd oēs antiqi phantes inhierauit q̄ m̄ oīo
p. et p se acceptam. dixerunt esse corpus et esse ad
in actu. nā aliqui m̄ sic deam dixerunt ēē igne aliq
aerē aliqui aquā ita qd oīa elta accepit iudice.
pt terram nullꝰ n. phancū posuit solam terram
prīm oium corpor. tñ terram cū alus ꝯs phanciū po
suit prīm p̄m' inse corp. nullꝰ tñ phs iudicauit solam
terram esse tale prīm quidā tñ legi sa ut esiod'.
noie ut dr inp. methaf. ul' in p̄o. scdm translacione ueterem posuit solam terram ēē prīm oium corpor.

ipe no fit de plantibz imo fit uir famos in
legibz ut recitat com ibid et si aliqui plantan
posuint unum elem pn ouiz aliq no aliud si ali
qui posuint mediu int aliq elem ee tale pn
tn g sic os plantes loquent solu de cl mil op
tebat eos dre nm p se considitu ut z pl pn
hre ronu cors q z oio stm na m oio pma z
pm se accepta n z cor n z ad tactu fo ph
p met reprehendit os antiqs plantes di
cens eos errasse q posuint m elem cor p d
nuo cor q dixent m ee cor z no dixent ea
esse diuiso no cor nisi infind n nec no z ad dis
tinctu iz quant iquale z n p m mediu i
dens rel ut d com inp ph q concordat cu
dus aug xii cf dicens duo fecisti dns unu p
pe te ut nim angelitam z aliud pe nl ut
m pma cu g m p se considatur no dicat
ad tactu mell dixissent phi si m sic acce
ptam dixisset esse no cor qn ddo eam ee cor
no n m sic sumpta ht ptes n z aliq diuul
indiuul tn ut supl osnsu z si accipiat m ut
zpetitur qd mo qntits z m hre ptes na
lz m hat ptes p qnti ut dicebat ptes m
sint ac a ptibz qnta cu g ille ptes m non
dicat aliaz eem n ee m p rei uitate m s
accepta z zposita z n qddam totu ad suas
ptes q m sic considata utlz tales ptes
no d aliam z alia eem sz solu adde quidaz
qntitis mo pz um esse qd m therevmate pro
nebat uidz qd hi mo sup addit m z i ralit
redd m mag zpositaz cu g m ut costit mx
sit quid extensu z organizatu z het qndam
mod qntitm z competit ei hre ptes que ptes
no dnt aliaz eem ab ee m cum qlz ps m
sit m zstat m exnte m ee quid realit co
po cu realit hat ptes sn g insola m
genite mx ee quid realit coniret panis sba
ium compositam esset causa quod declare uole
bam.

Caplm xxxi

~~Et qm m non de totu qddam n me~~
~~tur nom corpis nisi p modu quanti~~
~~tu qm induit q pnt compat ad aia~~
~~limat obtinet spe z potissime dz~~

~~m dia cor q ut did ex oppo cont al~~
~~am z non cont for alias corpalesam.~~
~~ergo organizata m & ems congrue~~
~~poterit dici corpus.~~

Consurg expedientibz ro dubio nam
si m p m se accepta no met no cors co
sidata tn ut induit qnda mo qnti mou
rom cors z ht rom totl z z quid zpo explibz
ptibz q nuq m absolua aqn sp zpete m
qnda mo qntit sbqaliqz & for sit m sp citqm
ta lo dem sensi q de tali loqui intendi
 utru au intellig m hant no z pmis speclois
sn g mo qntit dat m qd lz hat rom cors z
m nuq absolui a tali mo sic zio absoluat
aqni ad qnalicz form compet m sp hebit ro
ne cors g sicut dicit qd al z zpo ex ea z cor
q m induiet mo qnti ht rom cors sic ut
m dre potim lapid esse zpositu ex for z cor
q m lapidis ut zpat ad form suaz ht mo qn
ti potims g dre m lapid ee dup cor cor s
qd z gen ad lapid qd d toti z ps d lapide
z cor qd z alta ps zpo ad lapide no pot q
z ps lapis sic distingim in aiali dup cor cor
qd z gen ad aial z cor qd z ps el z qd denz
de lapid z d mixtis iaiatis d possz denz
tibz z d elis sic n forma lapidis no recipi
t i m qnta sic z nec for ignis n z for aque
possz recipi n i m qnta p g hanc uia ut
m possem dre qd ignis eet zpo ex cor z for
sic al z zpo ex cor z aiq z q talia n usus lo
admittit nec ro patit ordine cez qr m ut z
sb for alis z ulr ut inform aia p d cor sz
ut nr fort alus formis no zpe met n cors
rursu al did ipse moues z ipse mot did
n aiam z cor aia au z pse moues z cor p
se mot cetera no cor iaiata no mouet ex se
sn g m ut induit mo qnti pt d cor nuc
mixta iaiata z z elta diuidm p cor z form
z si elta mouent ex se z no mouent agnan
te tota n ca qr elta no possut moui ex se suit
ex eo qd no did inform z cor & inform z in
so z si for pt esse pse moues m no p esse pse
mota no ht n p quid resistat motori so

i iiij phisicorum vult quod melius res mota z quam inpossibile
solum i motor z in actu. alia n. elementa ee compo
xem sunt z exforis simplicibus z motor z forma z res
mota z in · z exechi (?) conclusio talia corpora non diuid
rem mota · z motore i actu · cum quando mouetur
ex se non sit diuidi in motore z rem motam actu
elementa non mouebunt ex se quia lz possimus saluare
motorem z aliquid i actu · quia forma dicitur ad in actu ·
tamen saluare non possumus quod res mota dicatur ad i
actu cum in dicatur quam impossibile solum · immo etiam con
cluditur quod tota causa quia requiritur tempus i motu elementorum
z resistentiam medii · nam cum idem quod z impossibile solum
posset resistere · que se habet ut res mota in e
lius · non habet per quod resistat forme · que se habet ut mo
tor ut loquamur modo · quo contra locus appetit n. locum
nec forma elementorum z motor · ut m z res mota · sed
forma z ro · per quam mouetur z m z ro · per quam mo ·
mouetur n. elementum per actualitatem z formam suam mo ·
autem per suam potentialitatem z materiam · sed igitur non z ubi resis
tentia ut ex parte rei mote requiritur tempus i mo
tu · oz dare resistentiam · ex parte medii · immo si
esset dare vacuum · elementa mouerentur in instanti ut
probat iiij phisicorum · nulla n. esset ibi resistentia · ideo non ex
parte esset i motu. sed mutatio solum · corpora n. cele
stia lz non sit i resistentia · ex parte medii mouentur
tamen in tempore quia mouentur ex se z res mota dicitur i ·
ad i actu · componuntur n. corpora celestia · ex motore z
forma ut dicitur · contra z corpus quod z i · ut res mota q
actu · ad distinctionem a suo · motore · sic z si
esset motus i vacuo lz elementa mouerentur in instanti
celestia tamen mouerentur i tempore ut innuit commentator super
iiij phisicorum i motu n. aliquo non sunt tota resis
tentia · ex parte medii cum alia moueantur ex se z
sic · duplicia in talia duo quorum unum z per se mo
uens z aliud per se motum · componuntur n. alia ex motore
z alia · sui ex motore z forma · corpus n. quod z i per se motum ·
ut dicit aliquid i actu · potuit ergo i saluari resis
tentia inter motorem z rem motam · sublata resistentia
medii · sed hoc melius fieri non potest quia res i mo
ta z in · que dicitur quid impossibile · solum per hoc quod ex parte
rei mote non potest sumi resistentia sed ergo tolletur
resistentia medii nulla resistentia esset i. sed si ele
menta possent dici composita ex motore z forma · sicut dicimus
corpora supercelestia ee composita · z i alia z omnia · que
mouentur ex se z esse dare i motu elementorum resistentiam
ex parte rei mote per resistentiam medii · que omnia sunt
secundum ueritatem tradita in iiij phisicorum · notandum ergo quod ad solutionem
difficultates tactas non inuenimus ut uideo · ex ponere plu
res formas in composito · nam plures formas i composito ponere non
possumus nisi per ordinem quem forme habent ad inuicem nullus
enim ponit plures formas in composito nisi ille forme habeant ordi
nem ad inuicem · stultum n. esset ponere plures formas in
aliquo z ille forme non essent ad inuicem ordinate ·
inter formas autem aspicimus duplicem ordinem quorum unus z
ordo predicamentalis z talis ordo z inter genus z speciem · habent autem
ordinem sequens aucebron · ubi · suo · fontis uite ponit
ordinem formarum secundum ordinem predicamenti · voluit n. formam
generis z speciei ee aliam z aliam · secundo modo z ordo in for
mis quia corporalia ordinantur ad spiritualia · sensibilia ad in
tellectualia naturalia ad supernaturalia z vult ea que dicimus de
potentia materie · videtur ee in illa z habere quendam potentialem ordi
nem ad spirituales substantias z si isto modo sequeremur · diceremus
in homine ee plures formas z non inconveniens esset · n. i
homine una formalis educta de potentia materie z alia supernatura
lis i materie creata a deo z infusa corpori z tunc illa forma
educta de potentia materie eius inter z haberet potentialem ordinem
ad formam supernaturalem z infusam sed siue sic siue sic dicatur
non ut difficultas solui · quia si nos poneremus plures
formas per ordinem predicamenti · volentes genus z speciem non
posse dare eandem formam · sed melius erunt plures
forme cum mens respuet forma · generis z speciei z n.
ignis z corporis z quod lz elementum z aliquid in igne z in specie ·
possemus ergo saluare per pluralitatem formarum elementa esse co
posita · ex motore z forma z res ubi mota esset corpus z
non in solum mouerentur ergo elementa ex se z non vitare
inter difficultatem tactam · sed magis ponemus i pa
rursum si in solo homine ponemus plures formas ·
quia in solo homine z forma supernaturalis infusa · tunc idem esset
iudicium de aliis z de elementis · mouentur ergo elementa ex
se sicut alia bruta uel bestia non mouentur ex se ·
notandum n. elementa quorum nec utrum z contra dicere · non aut
dicere possunt quod melius z i mixtis radiatis ·
ut in lapide z solum una forma ideo non possunt mo
ueri ex se quia non sunt diuidi in motorem z formam ·
sed i materiam z formam · in aliis uero omnibus sunt
plures forme non mouentur · ex se quia componuntur ex
corpore z alia · sui ex corpore z forma · z ubi corpus
non dicitur materia solum · sed materia cum forma · secundum hec

·31·

n. potentiam. lapis perdendo formam est lapis et corpus. et quod licet mix-
tum inanimatum perdendo formam est mixtum et in specie. leo autem non
perdendo formam est leo et corpus. et quod licet animal non perdendo for-
mam est animal et corpus. sed hoc potest non videri stare posse cum enim ex
animato fit inanimatum ut puta ex lapide vermis. quia lapis
perdendo formam est lapis et corpus quia recedit forma lapidis post-
quam introducitur forma vermis. cedet corporeitas que erat
in lapide et quia cum generatur vermis ex lapide totum
introducitur de novo et in forma una i. anima vermis. si ergo cor-
poreitas que prius erat in lapide ubi non remanet quia
non remanet lapideitas generata ex lapide vermis vel
ex aliquo alio vivo. per solam introductionem anime tantum vel
vermis generatur ex lapide non erit corpus vel illa eadem
forma que dat vermi quod sit vermis. dabit ei quod sit
corpus et eandem formam dicet anima vermis et corporeitas.
Dicendum ergo omnino debere esse quod sicut forma per quam lapis erat
lapis aliter et aliter accepta. dabat lapidi quod esset lapis
et quod esset corpus. sic forma vermis postea introducta. dabit
vermi quod sit vermis et quod sit corpus. corporeitas enim in genere
non est ipse dimensiones sed est forma dans esse materie apte
nate dimensiones suscipere anima ergo vermis corporeitatis
potestate. nam forma vermis. sicut dicitur anima ... quod dat vermi
quod vivat et sentiat sic potest dici corporeitas ...
actus materie dimensionate. Quicquid autem sit de hoc utrum ma-
lus sit ponere plures formas non est possibile si ponentur plu-
ralitatem formarum tam in elementis quam in mixtis et tam in mix-
tis inanimatis quam animatis non est explicite formarum possumus sol-
vere difficultates tactas videlicet quare elementa et mixtis in-
animata componuntur ex materia et forma et non proprie ex motore et forma.
et non movent ex se et in motu eorum non est assignare re-
sistentiam prout resistentiam medii. Alia vero componuntur ex motore
et forma sive ex corpore et anima. et movent ex se et in illis resis-
tentia rei mote prout resistentiam medii. Notandum ergo quod
forma potest comparari ad materiam et actus et perfectio duplex uno
modo ut est forma est alio modo ut est motor ipsius utro-
que autem modo in existens inanimali ut apparet ad animam me-
... corporis in non elementorum et illorum mixtorum inanimatorum ut
comparat ad formam suam neutro modo ... corporis.
Dicebat enim super quod in per se considerata non me-
... corporis tamen ut induit quendam modum quantitatis potest dici
corpus. Videbatur enim quis erit ille modus quantitatis per quem
... poterat applicari corpori. Dicebatur et quod talis modus
erat organizatio. materia enim organizata potest dici corpus.
Cum si in illo composito esset formarum pluralitas anima exigit ipso

dicetur actus organizati corporis quia est perfectio in organi-
zate organizatio autem dicitur sui potestate. vel secundum partes materie. vel secundum
partes quantitatis in quantum organizatur secundum partes materie. nullo modo es-
sentia dicitur prout essentiam materie. ideo in sic accepta nullam
essentiam significat prout essentiam materie. et si convenit cum anima dicere actus
materie organizate ut illa organizatio non debet sumi
secundum partes materie. vel secundum partes quantitatis planum est eam esse su-
mendam secundum partes materie quia immediate ad hoc ...
quantitas tamen talem materiam informat quale invenit materiam or-
ganizatam ideo talem materiam perficiat. organizatio ergo illa
que ponitur in diffinitione anime cum dicitur anima est actus corporis or-
ganizati non dicit actus non nominat partes quantitatis quia ac-
cidens non ingreditur diffinitionem substantie sed nominat partes materie
cum ergo specialiter anima dicatur actus organizati et specia-
liter anima requirit tamquam proprium susceptivum organi-
zatam materiam specialiter in utroque et ut apparet ad
animam. materie non omnis corporis non autem ... proprie talem.
utrumque in elementis et mixtis inanimatis et ut comparatur ad
formas alias. Dicamus ergo quod in utroque in elementis et in
rebus inanimatis non differt per esse. autem ut est inanimali-
bus in tamen talibus corpus habet quendam modum quantitatis ut or-
ganizatum quia non habet ... et malus mixtis et ...
... alia dicuntur componi ex motore et forma sive ex corpore et anima
quia materia organizata prout dicitur corpus mixtum inanimatum dicitur
composita ex corpore et forma in quantum forma eorum non proprie
requirit organizatam materiam. ideo non proprie dicuntur composita
ex motore et forma sicut declaravimus. materia in talibus proprie
habet rationem corporis ut comparatur ad animam. tamquam ad
formam et quoniam illa non attingit in rebus inanima-
tis sic omnino possumus in animali ut apparet ad animam
tamquam ad motorem habet rationem corporis ... esse
... et in illis que non movent ex se non potest dici
corpus. Ad autem evidentiam notandum quod inanimata non mo-
vent nisi ad unam differentiam positionis tantum et per unam naturam
tantum ut gravia per naturam gravis movent tantum deorsum
et levia per naturam levis movent tantum sursum. cum ergo
forma gravis per ... ideo quia grave moveatur de-
orsum non remanet ... per quod resistat isti mo-
tui ideo res mota in gravibus dicitur esse ...
ad quod est impositum solum quia a motore forma gravis que
... habere se ut motor ... plena
... ad motum illum quia ... per quod possit
resistere motui. Cum si ... resistentia
medii et gravia movent in vacuo. ut dicebat.

motus ille eet in instanti. Sz in aialibus nō sic.
aīa n. mouet ad om̄ dram̄ pois z nō moue
t vno mō. tn̄ mouet. n. eam p gui^te q p
appetitū. z tn̄ aīa mouz p appetitū nō z in. imple
na obia. ad illū mot. z mo p gui^te resistit. illi
motui io in exstis z alii ut ʒpat. ad aīam.
tanqȝ ad motorē q. ad hȝ p quid resistat. in
dīl ydile excitis. iacturio niet il. cois lo^co z
ʒaiatis ʒ possīd ponie vnā form̄. tn̄ ut si in
duo nō eet n aīa. solū duo ʒpetet d mot vn̄.
d eorū p gui^te z p^o. s̄m tale mot ʒparet in.
dū ad form̄ suaz nullomō niet il. cois q̄ non
h'ret rōm̄ exstis z actu cū nō h'ret p q resistet
tali motui. Sz p^t. diuisimō. p appetitū qui mo
tus z aīe s̄m qd aīa sic z motor in actu. z in h'ret
p qd. resistat z actu. in. exis meo ut ʒpat ad
aīam. p^o. appl'i cor. h'. n. p quid resistat de
motui. q p gui^te io. p^o. appl'i. cor. q in di l'. reg
exstis z actu pz. g. qd in talibz ut ʒpat ad aī
am. niet n. cois sui ʒpart ad eā ut ad for
sui ut ad motore. Sz nō pp eand' cām. sic z sic
niet il. cois Sz ut ʒpat. ad aīam. in. exis.
z ali niet nom̄ cois pp orgāizacōz. Sz ut ʒpa
ad eā. ut ad motore p^t. d'. cor. pp resistēciam.
Celūs nō z in reb z iaiatis. q for^e eor nō ʒpe
requirit orgāi^tā in^e n in eor l'ȝ p quid resistat
for^e moueti sui for^e ut z io mouendi. nullomō
in in talibz r. sue for. niet il. cois z talia nō
ʒpossūt dici moui ex se. nō ei sūt ʒpoita. ex cor^e
z for^e. Sz exn̄ z for^e nō n. sūt diui^lia. z alia duo.
q^ar vnū sit q se moues z aliud p se mot. nā
si for^e melius p^t. d. p se moues. q̄ d. ad iactu.
in tn̄ nō p^t. d. p se mota. q noiat quid in
ʒpo solū. Sn̄ g. d^o. ʒ^tor. in iuij. ce. z in. qo gua z
leuia mouet p se. Sz mouet p actus. p z g^o vm
esse qd in theo. ʒponebat qd in in aīalibz z ut
ʒpat. ad aīam. niet il. cois. Sz melius z ut
ʒpat ad for aliās colles cor. appl'i nō pot.
q v^o. q. corrupte addebat qd in. orgāizata z
ʒpo congrue p^o d. cor. Corpus p'das dubiorum
non habet. Capitulum xxxiii.

~~Q si non excedit racionem p^o. q panis in ʒutatur z in^tz corpus ch'i z for in solam ʒuisio totus sbe pa~~
~~nis in sola in^tz non erit in ʒpo reputanda~~

S ponem' in glz ʒpo^ta vnā form̄.
ibalem tn̄ z ponem' qd in ʒpo. nō fu^t. for
ibal. n aīa solū. cū conuitit sba panis in cor ʒpi.
oportet nos dre in solam in^tz panis sbam ee ʒuisaz
cor ʒua. ei in sp'ualia. cōltā nō possūt. os. n. cōcedūt.
qd sic tot. ʒ z in hostia qd tn̄ z aiam ʒ' il z ʒuisū.
aīa n. e z sb sacr'ito. altar. solū ex ui ʒcōitancia
nō ex ui sacri. q n in panis n e for. n. ad z pane
exis ʒuisū z aiam. z si nō z ibi aīa ex ui sacri. nil
tomag nō z ibi d'itas. ut appellent esse ex ui sacri.
z q ad z ʒuisū. si n. il. pais pt conuti z aiam nil
tomag potiu^t. conuti in deitate nullurum sū aīa
ʒe z i. ex ui sacri. q n' z ʒuisū. z ad actus e. spali
n noie ut in f. d'icet. ista cōuisio appllat^r transsb
q sba panis. conuitit in sbam cois. nullū tn̄ acc
panis conuitit z ad actus exis in ʒ. Sz si in cor
ʒ nō z for ibal n aīa quicqȝ erit ibi. ul' erit in. l'
d'initas. Pa ul' actus sig. n ʒuisū z in d'ini^te
n z aiaz n z actia oz sbam pais ʒuisam ee in sola
in^tz. Sz pone ^do. pl'es fors in ʒpo^to z dd qd cor ʒ pa
form z cor. z aiatū. q. esse d. mod. dd' i d ʒuisione
sbe panis z cor ʒ. p. qd tal. ʒuisio. fiat in in^tz. orgāi
zatam que p^t d. cor z q in. orgāi^ta. lo^o. d orgāiz^coe
p ptes in nō d. i solam in^tz. s̄m istū mod. lo^o. to
sba panis. conuitet in sola in^tz. Sz mō pt intlli.
tal. ʒuisio. qd cor nō d'icat in^tz solū. Sz d. in^tz. cū
forma corpei^ta. z pais conuti d'icat in cor ʒ. quia
in pais in^tz conutit. cor ʒ. q in pais z for in
form qd aū i^o z vm sit. nō z prinus theorem^ta ʒuisi.
Sz in d^o theo^te. d' qd si z pole qd in panis co
uertat^r in in^tz. corpis ʒpi z forma z ʒcem cōuisio
tocī. sbe panis in sola in^tz. nō z reputanda in ʒpo.
ʒ pl'ita. n. ua oīde possū. qd si pt in alīq conuti
z in^tz z form. z forma qd pt. toti ʒpo^t. conuti.
z solam in^tz. lo^o. d formis. d ʒpo in educat q de
talibz loq' spetat ad pns p ua sūt exeo qd in for.
nō ʒtiat. Sa ua h'etur q omis for^e d ʒpo in. educte
ʒdemō in tualit^r claudi in ʒpa in. alii nō d'icent
educi z exthi. d ʒpo. ei. Sa ua h'et q for in li d
loq in ʒpetit possib^tat z ʒpassi^tat pp in. Sic e^o sibi
ʒpetit. actu^tal pp form p ua sic pz q in tr d. ʒ^tor.
p^o. ce. z in nūqȝ vnū ʒtrior eenī. sit reliquū.
albedo n. nō sit nigdo. sicq d'isficat ex albo si

nigru. qr m que erat sb forma albi. fit postea sb
forma nig. r m z qd ph in p ph probat qd z dic
m sb tam utq z inq. for g for z iat ingl form
una excus in m no apatit seu alia. Sz m nulli for
ziat qr sb quali for ee p no g nq ph. sup illo
libro. cu n. d sbam ziam esse qr exno sbys. flet
sba uult qd sba sbe ziari. om z qd. ad form. sz
no z om pm m z sbam. Si g iutute dina. si p
ut for contrat in form ad q zietate ht no z re
putand impo le dd totam sbam copositi. conute
in sola m. ad qm zietate no ht imo si nb ina
teslit. esse po le dd una form eductam d po m.
posse zuti. v aliam ut in psequido patebit. potis
sic h inotesc. nb exeo. q forme ille expte m.
in qua uiuut m ltonl. qr del po. educi possit zi
etate no hnt. si g concedum. qd possit for in
form conuti pp ipam m. riq uiuunt m ltom
z repu impo le dd qd possit form in ipam m
zute pp qd totam sbam rei zpo. in sola m
p. zutere sa ma sic pz na u tactu z for educ
ta d po m iutualit claudi ipam na d g att
dui meth ce ae qd exthit. d aliq z aliq mo in ea.
d quo exthi for g sit aliq mo in m. an qm. d
m educunt. cu possit exthi z educi d m. possum.
g aliq mo dre qd m sit po z iutute totu. impo
ei passiua m z for. eductabl d ipa. q zposita m
facit totu g uno mo m z for. sit plus q m so
lu. alio mo m z for. quodamo no sit plus q m
solu. na acte lo m z for sit plus q m solu.
qr m z ro agendi. h ht a for. p n ro agendi.
z for. Sz tn aliq mo zat m. h zpetz ei. put ht
ee sb for. Sz lo d po passiua m z forma no
plus z qdamo q ipa m cu d po passiua m edu
cunt. Sz cu sba pais conutit no ht ro m. acti sz
passiui. fit n. h iutute diui ione cui cuncta dati
ht ro m m l z passiui. e n. impe cator. hic plen
am actom z plenu dom. sup cutu sua. ut
faciat d ea. ut s placet. si g. p m po passiua
qdamo m z for no z plus. qm m. solu. qr ut
tactu z pais in dca zu sde ht rone passiui.
ut sptat ad zpoitu quodamo z tn in panis.
q m z for. sil ingreuq g iutute dina pt con
uti in pais conuti. potit m z for sil. sicut
g i zute expte for. sic in zuti z expte m pp qd

sic q in zute z imagine no z plus m z for. qm m
solu for. qr sedm potm actum m claudi i for z
d nuu pp altm ubiq z pnutu. vn qr to ro ag.
zpetit m pp po imagei z zute no plus est m
z for q for solu. sic in pati z zuti. qr pn ro
passois sunt excm z for claudi in po. passiua
m. q pati z zuti no plus z m z for. q. for. solu.
Si g pt zuti m panis. i m cors zc. potit sil.
m z for pais zuti i sola m. z qr for pm qd
sptat. ad ppo l no se sic cotinet iutualit ut for.
z tunc i m. difficil. z assigne rom z mo. quomo
for pais conuti p. i form cois zc z m. i m. q
onde qd to sba panis. zuti possit. i sola m
in ua sic pz qd for pse z noz zpo passiua nisi
rone m. sic diffic z sustine m z pse age z ee a
q ag m. q beo. qd ag for. m z tn zuncta for e
age z zute ad no z i ens. zcum no aliud ag.
n. a zutat. m. q for. diffic eet sustine for
ma pse supoi petat z zuti m ad n z i ens.
Si zuslo for non sit alia zpuisone m z for no
zutat i ad q m. Si g aliud zpo m. dm z
dut facile eet sustine qd i for in ea nd m
zutat. totu g zpo in sola m p. zuti est
no z impo le qd i ad zutat m z in ea. for. ut
q m. zutat in m z for in for. oio tn facilius
z sustine qd m z for pais dute dina zuti
possit. in sola m z cors d. qm qd m. zutet i
m z for in for. Si g h po le d no z repu impo.
ut in theo ce dicebat. imo an possib ius in seq
ti. theo ce aliq dclabim put sptat ad pns op.

Cap m xxxiii.

~~Ex ptes qs ht m ria~~
~~lit etiam esse non possit sine ptib:~~
~~qm l intelle tn pp eccilem z qm sep~~
~~at has abilit pone g aliq con~~
~~tra imp tes m nuaf in zpo absq eo~~
~~q in q tan ce ptes aliquas conuenerit.~~

Si alicui rei zpetit. mo
Saltius pud. sicut zpetit ei pud. sic illo
defici ce ei no remanz debito mo. qd unde pos
sid. tam i hus q u alit hnt ee. qm i nihil
q miraculose fuit. videm n. vlia nalit ee
i ptib; z qr ulla pse no exsistit sz in alio
hnt ee i omib; vlib; zpetit quida mo. ql.
io supl. dicebat vlia que sit sede sbe. n

·33·

figure h' ad. Sz quale q' qr agit quid pmo q'.
Sig° mo qual' spetit vlib; exeo qd sut ma
lio. Si ponent pse vlia esse z dicent quantitates
rr abstractas pse existes ut plo posuit quas d'
eeydas particularu cagent. dicit vlia ee sbas.
no solu q' adrem b q' admod qr spetet eis
pse existe. Sophi. 7° me. disputans z plone
att vlia no esse sbas. qr ulla cue z sba to
reprehend'. plom vlia ee sbas z sicut sehr inhil
que sunt sut sic uidens inhus q' mirabilose si
unt. Sicut in vlib; nalr' competit mo qlia
p pti. q' utq qr sut in ptib; z si amouet a ptib;
non spetet eis. dens mo sic qr p dine uirtutis
influetia pt miraculose acci. spete mo sbe
qr dino mirab' post acca pse ee ut inf. de
elabi. Si dina influentia cessaret tollet ab
acci; mo sbe no ei possent ulla pse ee sp
q' ei spetit alic rei mo aliqs p ad illo alio
amoto no potit ei conpete ille mo. Sig'
m' spetit ulit hre ptes z hre mo quantitatue
quantitate amota silit quantitate no spetit m' hre
ptes. Sm quas dicebat m hre quidam quantitatis
mo. Nalit' g° ptes m' no possut actu existe
sine ptib; quantitatis intellc tu p ee sulem. dum se
pat ab illis. sicut in psm uisus possu' uidere
re luce ee alia a colore qr uidem colores alii
mag illuiatos. alii mi sic qr ee m' z a. ab
ee. quantitatis qr uidem eande m' p ee aliqn
ee sb maiori quantitate alii sb minori uidit possu'
p intellcm ptes m' ee silit diffre a ptib; quantitatis
sicut ee m' z a ab ee quantitatis. Utrum au pos
sit intellire ptes m' no intellas ptib; quantitatis
p oio sic z d' cogne intelligibil' q'. ad ptes m'
r' ptiu quantitatis. sic erit z d' usu colorz in z
paratione ad luce ut sic usu cognosce possu'
uide colore diffre a luce no tu possu' uidere
colore no uisa luce sic forte dicet as qd intellau
pcipe possu' ptes m' ee as a ptib; quantitatis no
tu possu' intellire illas ptes no intellas ptib;
quantitatis talia au inuestigare no spectat ad ppo
na' b; possu' intellire ad ee diuis ab alio q'
intellire no possu' no intellco a'. ut possu' cog
nosce qd actus sit a a sbo. no tu possum in
tellire actus no intellco sbo. ds tu plus pt

facere qua nr intellc intellire qr pt face actus sn sbo
b; h no possu' intellire sic forte dicet aliqs qd ds p'
set sruare in ee ptes m' absq; ptib; quantitatis b; forte
no possu' intellire ptes m' no intellas ptib; quantitatis
z si posset ds face ds face has ptes. Similit nulli du
biu z. qd pt face qd aliq' uitat in ptes m' absq;
eo qd ad sit suni in ptes quantitatis. Sz quid sit h ds no
pt qr forte no ht roni pol' qd actu existat ptes m'
absq; ptib; quantitatis no tu p h tollit uitas questa
na si al' absq; supfie ee no posset tu qr ee albe
dis z alia ab ee supficiei ds pt una ee in aliam
ee z suite qr ut pbatu fuit sup ds p suite dui
a' p existis posset ds suite pse lo ad inuenda co
uite in ee albedinis z tu n' esse conuli. ee supficiei
eo qd ista ee no simula. sic qr ptes m' sut ee silit
diffentes a ptib; quantitatis posset ds aliq' suite in ptes
m' l' in m' hnte ptes z tu n' eit sulu inptes
quantitatis p qd dclatu z qd i theol' ponebat
dubitiore tu aliam uitati in modo qd qr sup z
cuili. qd si pt ds suite m' i m' pt totu spositu
ex m' z for suite in sola m' lo d for educta de
po m' potit g° ds totu sbam panis couite in sola
m' existe m' lo de illam ut ht ptes z tu n eit
sulu in quantitate. z ut grad appeat d' mo suislois ad
uitend' qd ut sup dicebat ds pt suite aliq' z a'.
actu p exis ut pt h aere in suerte i hic igne
qr pt illam eand forma. in loq z in igne educe d
in aeris. z qr m' no differt nisi p formas si in
q z maere informe illa ead for nuo q' in fort
m' existis i igne in aeris sig' m' ignis. sic qr
albedies no differt n' p supfici q ee uilh pot qd
una supficie suitet in aliam posset una albed
z alia suite sic g' potit ds totam sbam panis i
sola m' suite qr potit form panis in pom m'
reduce z face qd illa sit in forma illa ead for q
z exis i copo z tu sit illa suisa eit in m' q. z ip'.
z qr for reducta in po m' nodz anichulata. Si
ds suitet m' illam in q reducta z for panis i
m' existe in m' quoda mo totam sbam panis
in solam m' suitis eu g° essentie lo ds pos
sit imme face qd me facit. Si p' totam
sbam panis suite in sola m' redu form pa
nis in pom m' potit absq; tali reductione
talem suisiom face imo qr p acti z passiue

uo impossibile propositione dicebat non plus quam forma et materia partis quam in solum. Sicut deus convertit materiam partis in materiam corporis et potuit convertere totam substantiam partis convertere in solam materiam existentem christi absque eo quod prius formam intellectam reducat formam partis in potentiam materie. Cap. xxxiiii.

Quod cum substantia panis in corpus christi convertitur quod totum transibat in totum non tamen dicendum quod panis in illud quod eius forma annichilatur redigatur.

Voluerunt aliqui dicere quod cum ex pane fit corpus christi quod panis annichilet uel quod eius substantia redigatur in primam materiam. Sed hoc sufficit improbat. Videbatur enim sufficere quod aliquod corpus esse aliud de nouo duplici modo uel per transmutationem ut quod per motum localem acquirit locum illum et localiter fit corpus christi in celo. Secundo modo hoc potest contingere per transmutationem alterius ut quod de aliquo conuersum in ipsum et sic corpus christi in hostia non quod de nouo sit ibi esse per talem motum localem ut quod descendens de celo supra descens incipiat esse in hostia. Sic enim corpus christi in hostia quod et totum remanet in celo. Sed quod substantia panis in nichilum rediget uel esset redacta in materiam primam et non conuertit in corpus christi non posset esse corpus christi de nouo tale sub illa hostia per transmutationem alterius nisi per conuersionem panis in ipsum solum quod esset per transmutationem propriam oportet quod ipsum de celo descende ut existeret et esset ibi localiter et quod unum et idem corpus localiter in diuersis locis esse non potest. Cum esset christus in hostia desineret esse in celo et cum esset de nouo altari desineret esse ibi quod omnia sunt contra fidem katholicam. Secundo tenendum est et bene quod nulla ratio non annichilat panis materiam nec formam. Sed tota substantia panis conuertit in totum corpus christi non tamen annichilat quod in aliquo conuersum sed quomodo totum conuertitur in totum et quod totum in quo totum de clare non est facile. Si non ponentes solam unam formam in composito et dicentes in corpore christi non esse substantialem formam nisi animam secundum quam positionem ut supra tangebat oportet nos dicere totam substantiam panis esse conuersam in solam materiam. Forte sic dicto defacili possent solutiones contrarias possumus autem quod ad prius octo rationes facere contra positionem istam. Prima talis est quia per ipsum oportet manere ut dicit in phisica cum quod forma et materia sunt principia corporalia manet et non contra rationem prius quod fiant et alterius uel quod fiant et alius. Sed cum sint corporalis non quod forma sit corpus in materia esse forme inesse sine cy-

methis probat quod forma non est elementum nisi zepterius. Sed si tota substantia panis tamen in quod forma conuertet in solam materiam existentem in christo quod dicere ponentes unam formam forma partis conuertet in materiam corporis christi quod uel omnino ipsum eius quod si forma non est existens in illo magis uel quod non in esse possit ex forma. Secunda talis quia dato quod materia et forma partis posset conuerti in solam materiam existentem christi cum in uel non possit de corpore. Similiter esse quod predicat fides katholica quod ex pane fit corpus christi uel quod panis conuertit in corpus christi. Sed solum esset uerum dicere quod panis conuertit in materiam christi quod usus loquendi non admittit nisi uitas uel panis. Tertia talis est quia si in predicto corpore hoc non forma non potest habet esse extensum in magnum potest quidem esse secundum in diuisi et secundum se imponi. Ubi non quod per ea competit extensio quo. modo quantitatis. Quarta talis est quia si saluare possit quod competat modo quantitatis non esset nisi per quantitatem nunquam forma sola materia potest de corpore. Sed in cum quantitate corporis apposite potest sic quod materiale corporis conuertet panis substantia esset aliquod conuersum in quantitatem christi quantitatis christi esset in sacramento ex ui sacramenti quod similiter est. Quinta talis quia si saluare possent quod materia posset de corpore et quod posset ei competere modo quantitatis et quantitate modo non addat super ipsum materiam tamen nullo modo uideri posset stare quod sola materia dicitur totum. Si quod forma tota substantia panis conuertet in solam materiam dici non posset quod tota conuertet in totum. Sexta talis quia cum omnis sexto uidetur requirere tantum illa preeminet uel sola materia nullo modo potest de res apponere quod si substantia panis conuertet in solam materiam non esset in substantia eorum re apponere in re apponi quod similiter est. Septima talis. Si materia ut habet esse quantitatem per corpus corporis in panis quod non absoluta a quantitate potest dici corporis posse quod dicere quod corporis et forma panis conuertit in corpus christi quod usus loquendi non admittit nisi ultra ususuel pati. Octaua talis quia si materia non habet modo quantitatis de corpore et non substantia panis dicitur conuerti in corpus christi quod conuerti in materiam existentem in christo non habent modo quantitatis quod modo species argumentorum et modo absque re esse non potest non posset esse ad conuersum ut in materiam existentem christi non ad conuertat in quantitate christi esset quod quantitas corporis christi in hostia ex ui sacramenti non existit concomitantia soluit quod contra ritum katholice fidei. Hee autem obiectiones si consident prodita plane soluunt nam prima propositionem solui per obiectionem si non debeat totum corpus christi uirtute diuina posse conuerti in solam materiam et quod argumentum de prima ... quod prima oportet manere non plus quam ponentes unam formam.

qm ponentes ples qr si pri oz manere n sint ex
in uite n. exaltatis. sic m no fit ex for. n for
exm. qr m fit ad de esse for. ul qd 9utat i
form sic m no fit exm nec for ex for qd oz
nos dare si poniam forms ples. 3 g qd m t
for. si sit pri sit pri agenti. nli qr tale agens
psuppo m 7 7 aliq nio psuppo form qr
si esset dare m oio pina 7 absq oi for ut
pbatz xxvi ph. no posset esse subiecta
motu 7 trasmutaoi agentis g nle qr ag pmot
de ea n posset pduce Sz g talia pri sb poita
ab agente nli no addo qui ipam eem ut p
diuso i esse 7 ausl 3 age nllo psupp. Sa vo
solu p xxvi theo 3 ossu fit qd solam m ut
dauit nidl qnti p diu cor. Tertia vo sol
ut p xxvii theo 3 pbatu fuit re vnt
priuti posse hre ind qnti altius p qd
m p hre nio qnti. Qrta vo solut p xxviii
3 ossu z mo uia qnti ullam eem adde
sup nam m. Quita vo solu p xxix
the 3 ossu z solam m ut ht mo qnti
posse d toti qd. Si vo solu p xxx the
3 ossu z sola m ut nidl qndem mol qnti
posset d re apo. vii vo solu p xxxi the
3 ossu z qd spali mo z ppe m. ecu sb for
alis p d corpus 7 no in alia. Octa 7 ult
vo solu p xxxii the 3 ossu fuit qd
p sba penus 9uti i m. ecnte dr. ut ht
vom totu absq eo qd ad 9uitat mqnte
e. Dicem g qd po una form i apo
dicem sbam penis esse 9usam. i solam
m no qcumq mo suptu. Sz i m ut in apo
3. Sicut g si ad 9utet in solam albe exnte
i piete lz albo mo 3 dese sit quid indiuile tn
vt ht esse i magtu ee quid extensu. qd 9usu
est in tale albed no eet 9usu. in aliq indi
uile ps i aliq extensu. 7 hns ptes sic qd 9utat
solam m exnte i x. i tale aliq 9uitat qual
z uia m. lz g m q 3 dese sit qd indiuile 7 no
possit tot n possit uacu cor tn qr ht ee ex
tensu 7 z q orgaies 7 hns ptes q orgaiza
ta 7 que ptes ut p pate phita nullam
eem addit sup nam m. Sz solu d qndem
mol excndi q ht m ut z i apo 7 qr sola
m ut z mx 3 quid orgai 7 hns ptes 7 p d cor
ut supi z ossu 3 in tale m 9utat penis sba
erit 9usa in aliq totu 7 in ad hns ptes 7 m
ad q p d cor m n dz alis p d cor 7 ps cors
p n d cor scdm qd cor d altam pte alis 7 d
ali no pr e 7 ps cor s accip cor qd dicit totu 7
d ali pr i mo m. scdm se considerata m dr sz ut or
ganizata dr cor. Si solu una form ponem i x qr
sba penis no est 9usa i m scd se suptam. Sz
i m ut z orgaizata meli 7 agru dutet qd pars
sba 9utet in cor x. q i m x ps g qd po una
form obones sicts deleui solui. p qd dicit po uid
de valde pbabl m qr u phibz queda sua pbabi ora
ee quibda uis qr de unitate dee pois nn no 9stat
dee poi no assentio. Audo tn dre q 3 iam no
intelligo na pone mltas fors i apo. ist difficultates
mltas p se quas solue nescio. qr si no eand for
ma d supl 7 msi ut si aer no pecand form z a
er cor 7 sba 7 cu excalere fit ignis remanz i ac for
p qm erat cor 7 sba lz in sit amota for p qm eat
aer. no g in tali gnoe eet gnata sba n cor
sba. sic n. qr p alia form ho z ho 7 albi si remoue
at for albi 7 stat mg no eet gnat ho nz cor 7
si nuq absoluet a for hua nuqm eet gno nz cor
hois 3 c ai nuq absoluit m a for p qm 7 cor
7 sba. nuqm eet gno n cor sbe ul g ee tened
eaulla ead for que dat rei ee specificu det ei
totu ordi p di ho ai corrupa eq cor cor 7 sba
qr p illa 7 eand form p qm z eq 7 cor 7 sba.
Rursu mlta alia i zentia m isolubla hec
poin sequit. na tut ptes diffinis no essent vn
qr dicent n una sz solu eent vnu qr essent i
vno 7 supiora d inferioribz pdicient d noiate
no eem 7 multa alia q albi do dante diffi
ci psequi. hc aut m isto po spalem difficulta
ut stat ad apo nam si ponim mltas fors
i apo 7 sba penis qr m 9uitat i m 7 for i
form io tota sba penis 9uitat i cor qd d sig
gat exm 4 for 9stat. qd cor sic accept ut
supi z ossu scd apo sicut n ho noz sba
scdm qd sba d altam pte apo qm z for
nz m z tn sba. scdm qd sba d aggatu exm 4
for sic ho no z cor. scdm qd cor d altam pte
apo est tn cor. sz qd cor d aggat exm

et forte. si ergo panis conuertitur in corpus etc. quia conuertitur in magis
gratum ex eo et forte cum tale corpus sit perfectius eo quod est
homo et omnis homo est corpus. accipitur corpus ut est genus et non ut
compositum extra etc. et forte. posset enim ergo dici quod panis est
conuersus in corpus et quod est conuersus in hominem quod similiter est
non. non panis conuertitur in hominem in homines etc. animatum etc.
et in corpus hominis et si diceretur quod hic predicato homo corpus
est pro parte. magis forte compositum est et forte huiusmodi
sunt necessaria propter quod pars est pane conuerti in hominem
pro se autem conuertitur in corpus auget quoniam difficultas in
eo maxime non in magnum in genus quia cogimur dicere quod super
iora de inferiori per accidens ponuntur et hoc album per
de musico et rursum non effugimus. arguitur contra in
in quod conuertitur panis. sed non per se hominem ut possumus
saluare per accidens panis conuerti in hominem sicut sal
uemus per accidens edificator curat. si edificator
ponitur de musico. ista ergo positio de multiplicatione forte non
intelligo si tamen huius quod sunt fidei mihi assensio curam
tamen a requirit capitulum ... ergo dicendum ... dico
quod panis ista conuertitur in corpus christi. illud idem
illo quod in celum ascendit. cum corpus christi sumimus in
altari hic est traditio hic ecclesie veram. si alius hic non
sufficit in sufficit cum ergo hic non sufficit salus sim
plicitas fidei cum reuerentia et timore inuestigetur
qualiter sit illud corpus est cum malo. in ista simpliciter persiste
quod clarius tenere indicare. Cap. XXXVI.

~~Quod accidentia successiua quorum esse est in suc
cessione ab aliis dependent quod si naturaliter
non miraculo fieri potest quod fiant per se esse
sed ergo frangatur hostia consecrata oportet
fractionem illam fundari in aliquo sub
iecto.~~

Querunt autem non intelligentes quomodo fides poterit
hic sacramento accidentia per se esse credentes quod de omnibus
accidentibus esset par ratio. ideo dixerunt fractorum quando exercet
sacerdos in hostia consecrata non fundari in aliquo sa
cro ideo. uolentes quod ibi esset fractio absque eo.
quod ad frangeretur cum ergo fractio quidam motus importat
si ondendum possumus motum et ea que sunt de genere suc
cessiuorum nullo modo absque subiecto posse per se esse
necesse est fractionem illam fundari in aliquo subiecto. pos
sibile autem hic tripliciter uenari via. quarum prima se ex
tendit communiter ad omnia successiua. secunda uero specialiter
arguit de motu. tertia autem specialiter declarat de

fractionem illam quam aspicimus in partibus hostie consecrate
per unam sic probatur quia totalitas successiuorum et tota
litas permanentium non erunt penitus totalitas
in permanentium consistit in simultate partium. sicut est in
toto domus quando omnes partes domus modo debito simul sunt
ideo si tales partes simul essent ab alio amoto
domus debet esse sed totalitas successorum non est
in simultate partium sed in ordine partium nunquam in partes succe
ssiui simul esse possunt immo si simul essent successi
uum non esset oportet enim tales partes habere ordinem prioris
et posterioris et in tali ordine de necessitate requirit mobile in suc
cessiuum susceptiuum nunquam non esset prius et posterius in
ea enim prius motus est in actu. hoc solum infinite. si ergo successi
ua debent esse hoc est quia aliquod sunt ea succedunt ut si
motus est hic non contingit quia motus uel eius partes sunt quod
in actu. sed quia aliquod mobile mouetur per motum ideo dicitur
quod a mobili accipitur unitas et ordo in partibus motus.
motus non habet unitatem a magnitudine uel a mobili ut dicitur in
vi physicorum et sicut successiue et ordinatim mobile accipitur
ad primum motum sic successio accipitur ordo partium motus.
Dicit ergo quia permanentia habent partes simul. totalitas
non posset quod esset ad totum permanens non ma
nente simultate partium sic quia totalitas successorum
est in ordine partium si non propter quod sit ad successiuum
et non sit tale ordo et quia iste ordo et ista unitas
non potest esse sine eo quod succedit. non poterit esse
motus sine mobili et ideo non potest esse ad successiuum
absque eo quod ad succedat nam sic secundo.
applicaret quod essent homo et non essent aliqua simul cum
corpore et unita corpore quia totalitas hominis consistit in simul
tate partium. ut in simultate anime et corporis sic non po
terit esse ad successiuum si ad succedat. cum hic tamen
sit successiua habere ordinem et unitatem ex mobili et
eorum totalitas consistit in ordine partium cum ergo fractio
quidam motus et quedam successionem importet non
poterit esse fractio si ad frangatur. secunda uia que
arguitur specialiter de motu. sic accipitur per omne in.
motus acquirit ad non non etc. et motus nisi quedam
successiua acquisitio aliter et quando est acquisitum
non dum inceptus est motus quando autem est totum acquisi
tum tunc completus est motus tunc ergo est motus quando est ad acq
uisitum et ad est inacquiri in vi physicorum. scribitur quod omne
quod mouetur partim est in termino a quo et partim est in termino ad quem et
ix metaphysice scribitur omne quod mouetur habet ad de eo aq.

mō cū g̊ pse loq̄. mot nō tiet ad mot q mot
nō ꝫ mot ut dr in v. ph. qz dare aliq̄ situ ul
aliq̄ formā acquisitā p motū ad hᵒ q̄ mot sit
nūq̄ g̊ erit mot nisi sit ad dare i aliquo quod
successive p mot acquir ꝫ q̄ hᵒ simo. essen
p̄ nō ꝫ dare mot n̄ aliq̄ moueat. g̊ nō erit da
re fractōm n̄ ad frangat. a qͥte n. p aliqm̄
fractoꝫ nouus sit ul noua sup̄. sic n. cū line
dr vn̄ pūct sit. duo pūcta· d̄ vn̄ pūct in
pā· que erit linee ꝯtinuatō. sit duo pūcta.
i actu. q̄ sit tn̄ linea ꝫ sic cū cor frangr· vna
supᵉ sit in illo supᵉ ut supᵉ ipsō. que erit
cors copleta. efficit due supᵉ i actu q̄ sit tn̄
ca ista aū supᵉ que p fractōm acq̄r q̄m n̄
d acquisit ꝫ nō dū ꝫ incepta fractō q̄m tō
ꝫ acquisita ꝫ fractō ꝯsumata. nūq̄ aūt po
tit esse fractō in frangr ꝫ nisi n̄ sit ad acq
sit de supᵉ ꝫ sit aliq̄ accepto. g̊ non p̄cesst
to nisi sit dare cor in quo acq̄r supᵉ ꝫ nisi
sit dare ad de supᵉ acquisit i cor. Ve g̊ mōi
fractōe ad frangr ꝫ in fractōe hostie conse
crate ut frangr ibi cor ad nō cor. qd ꝫ ingnie
sbe. sꝫ cor qd ꝫ ingnie q̄ntᵗᵃ n̄ non ibi frangr
cor vō. sꝫ dimisiōes panis ibi frangit sbq̄m
sꝫ ꝫ cor vō ꝫ q̄ dimisiōes ipē sit cor. quadꝫ
ꝯgnie q̄ntᵃˢ sū dem ꝫ qd frang̃ i cor. qd ꝫ in
gne q̄n̄ sio sbe. Tertia uia ppa. ipsi fractōi
sic hrī p̄ ꝯ nāens ꝫ n. pone ssm falli ōē pse
sensibilia. si v̄tute d̄ma hᵒ fi posset. tn̄ nō ꝫ ꝯ
gruū qd in sacrō tante ūitatis aliq̄ ꝯmitta
fallā. Cū magr diuj. smaꝫ xij. distinctōe
ait ambrosiū dre qd n̄. putandꝫ sīm in sac
fico ūitatis l' altaris fiē. sit. i magoꝫ p sti
gns vꝫ delusiōe quadā fallūr oculi ut uide
ant ēē qd ꝫ i ualꝫ qᵈ aliq̄ dnt nōs nō fal
li q nō cōmᵉ i ad frangi. qz cū ūe aspici
ant qd de host ꝯ secta. fiūt multe ptes.
cū mō sit in sensibꝫ ꝯ pseit. dr ipse dala si
l nō esset ibi fractō ꝫ nōs nō cōdent si fractō
nē ēē sꝫ nō fallet estimatō deludet tm̄
sus qui iudicat i fractoꝫ ēē sic. deludꝫ
visus in p stigus. magoꝫ q̄n dr se uidere
milites. cū ibi milites nō existant. sꝫ forte

ex hᵒ nō fallim qz fors. corde cogitam̄ illos nō ēē vo
milites nō g̊ pt ibi ēē fractō n̄ ad frangat qd
declare uolebam̄. Cap. xxxvi.

Qr certa actia p sita subiecta i diuidua
cionem suscipiunt sola quantitas ꝯ in
sita se ipsa ꝫ hoc tūt indiuiduet. sbo.
non indigꝫ ex p te indiuiduacōis in
pugnr non poterit q̄n in hoc sacrō pos
sit q̄ntᵗᵃˢ p se esse.

Quia tota causa qr d̄mis actīs nō posse p se
esse ꝫ. qz a sbo dependet. iō sedm̄ qd mag ꝫ
min dependet actia a suis sbis sicꝫ mag ꝫ min ꝯ
diffi le sustinie qd possint actia p se ēē loq̄. n. d acti
p man sꝫ qz d successiuus nlla ꝫ qd planū ꝫ n.
successiua sīm sbo ēē nō posse stultū n. ꝫ dre qd sit
mot ꝫ tn̄ n̄l' moueat qd oportet dre si ponet mot.
sim sbo mot ꝫ n. nō mō. sꝫ ig̊ mot p se esꝫ sedm̄
motū illū. n̄ mouet. Cetaūo actia p ma in ma
potissie difficultatē hnt qd nō possint p se ēē.
qz p sba indiuidiuant. nō p̄ n. ad ēē i actu n̄ sitꝫ
ꝫ nisi hat distictū ab alus. iō stulte ponebat plo
dicens vlia esse quidᵗᵃˢ p se existes. oia g̊ illa acc
que p sita sba i diuidiuat ul ꝫ impole qd p se ex
istant. absqꝫ eo. qd ꝯdcōm implicet ul ꝫ valde
diffi le hoc sustinie. ꝯ ūg potissia cēuidꝫ ēē indi
uiatō q̄ ꝯdcō implicet. si actia p se existant.
Supposim̄ ondeqd oia actia i diuidiuant p sita sba
ꝫ q̄ntᵗᵃˢ nidiuiat p se ꝫ ex pte indiuiduacōis. nō
potit uitas hᵒ sacri inpugnr qd q̄ntᵗᵃˢ p se existit.
qd aū q̄ntᵗᵃˢ p se induiduet ꝫ nō alia actia tri
plici uia venai possim̄. Prībꝫ n. diffinit vlia
a ptibꝫ. P. n. dra ꝫ qz ptur hnt ēē sigtū ꝫ deti
actū. ad locū ꝫ ad tpe. vlia uō nō. iō dam ꝫ qd p
tur sīm hꝫ ꝫ nūc vlia uō p sui abstcōꝫ sp ſꝫ ꝫ vq
Pa dra ꝫ qz ptiᶜˡᵃ pliscant. in ead spē. vlia uō
nō. na plificatō qᵒ ad ulia respic d̄ram forte
ꝫ infra spem spalissiaꝫ in relꝫ in libꝫ nōꝫ dio
p for ꝯ ꝫ n. gnis qd dicat p formes dias spes
aū p qd hᵒ solū. diuidꝫ i ptiᶜˡᵃ i diuid. qz si spes
diuidet in dias ptiᶜˡᵃ eet disto qd ꝫ a phm̄.
q̄ m ult qd ptur nō ꝫ sig ptiᶜˡᵃ tn̄ sꝫ multi
plificant in ead spē. qz dra ptiᶜˡᵃ vꝫ esse pmᵃ
ꝯ sta n ptiᶜˡᵃ corᵃ. d quibꝫ loqui intendim̄ io

differunt q̄ i diuisis ꝑtibꝫ in. recipiūt diuise for
m̄ drā ꝫ q ꝑti. lia sunt cor. lia ⁊ mo. lia vl̄ia nō sūt i
mo. lia ⁊ in corp. lia excluis aūt hꝫ drījs for. possūt
ēē rōnes q̄ qn̄titas ꝑ se ipam indiuidat. ꝑ rō tal'
q̄ ruit pbat auic̄ in suffiā sua dicit sb̄e esse in
loco. sbe n nō ꝯpetit ꝯ n ꝑ qn̄ tē ⁊ quicqꝫ in
loco lo. d̄istis coibꝫ ꝫ ꝑ qn̄titē. sn g aīa ꝑ qn̄t. tē
ad locū deriat qn̄t. ta tolli lo. non deriabit ꝑ
ad ad. seipā g ꝫ hic ⁊ nūc īmo. tam m̄ quā
for lo. de m̄. simplr suspta ꝑtineat. ad totā
spem. ⁊ nō sit suspta indiuiacō ñ accipiat
m̄ assigta. ⁊ m̄ non hr̄ ēē sigtū. n ꝑ dīm siōes
ꝯcñtes ipā. sic g considemꝰ pmā drām i
ē vl̄e ⁊ ꝑti. re uidꝫ q̄ ulia nō hn̄t ēē sigta s
ꝑti. lia pꝫ q̄ qn̄. tas seipā indiquat ⁊ e hoc. cū
ꝯpeā alia hant ēē sigtū. ipā uo nō. ꝑ alia. sa
rō tal' ꝫ n ā si ulia. aptilis dzp̄it q ulia nō
plīficant in ead spē. s ꝑt. lia cū in qn̄. te possi
m̄ intlli ꝑ plā in ead spē qn̄. tas ꝑ se ipām in
diuiai. dem ꝫ n. sup q̄ qn̄. tas ꝑ se ipam ind
iuiai. ⁊ extensa. cū no extendūr ꝑ qn̄. te
qn̄. tas g ꝑ se hebit ꝑtes qn̄ tas ⁊ q ꝑtes qn̄ te
possit ēē eidem spēi ⁊ vna sup es in ples
sup es ⁊ vnū cor. in ꝑla. cor. sic ꝑ se consida
ta qn̄ tas hr̄ ples ꝑtes tales sic ꝑ se consid
ata qn̄. tas ꝑt plificari s ead spē si g tal' ꝑ d
nō ꝑ ēē sine indiuiatōe qn̄. tas ꝑ se ē hr̄ ut i
diuidet nō indiget s̄bō īmo ipm̄ s̄bm indi
uiat ꝑ ipā ꝫ. ꝯ rō tal' ꝫ assigbat n ē drā
ma r. lia / no. mo. int vl̄e ⁊ ꝑti. le q vl̄ia sūt ī mo. lia sic g qn̄ta
debet locus ita si qn̄. tas ꝑ se hat esse actu le
ꝑ se ꝯpetet ei mot. lo. n ꝯ motu. qui ꝯpe
tit rebꝫ cor. lꝫ ꝑ q̄ d n ullū ꝑti. le motū. si
oīa sꝫ ꝑti. lia ꝑ qn̄. te g n ꝑ ēē mo. le n q sit
oīa ꝑ qn̄. te vnī indiuiai. q̄ sīi qn̄. te nō pos
sūt ēē s̄bm mot pꝫ g vnū ēē q̄ qn̄. tas seipā
indiuiat ⁊ sic ꝯplūr rōe omnū ꝫ qn̄. te in
diuiai seipā nō p s̄bm sic ꝯplia ma omni
ꝑ. ꝯ̄ accīa ꝑ sua s̄ba indiuiatoꝫ sustape
ꝑ. q oīa accīa alia. a qn̄. te nō hn̄t ēē sig. ta
n ex eo q̄ suscapiūt ī m̄ sigta. uersu nō
plificant i ead spē. nisi ex eo q̄ sꝫ in diuisis
s̄bis. sn n. al. od eis sepata. eēt vna al. o

q̄ aūt sint ples alb. nes h ꝫ ꝑ diuisa s̄ba ꝯ
alia accīa ꝑ se accepta nō possūt ēē s̄bm
mot. cū ꝑ se considata nō hant ꝑtes quo
aū qn̄. tas ꝑ se accepta ꝑ ēē s̄bm mot cū ma
th. cul ꝫ considare qn̄. te dicat alibi hic amo
tu ⁊ a m̄ in sequtibꝫ appebit. Cap. xxxvii.

~~Qz oīa accīa ꝑ sua sustecta lia consuāt ꝑ q̄ nullū accns ꝑt nullibi ꝑ se esse ꝯ phoc nō hētur quod ꝯtute dīna in hoc sacro nō possit accns ꝑ se subsistere si n. aliud obuiaret.~~

Quia q̄cquid hr̄ cāta hr̄ a d̄o ꝑ q̄ d̄s ꝫ cā
creature nō plus ꝫ d̄s ⁊ c̄atura q̄ d̄s so
lus g ꝑ oē genꝰ ēē s̄m q̄ d̄s ꝫ cū creature
quicq d̄s ꝑt me. te c̄atura ꝑt nō nō me. te illa
q lo. do de talli gn̄e ēē tota rō cāli. tas cāte.
reseruat in c̄atore q̄ pꝫ discurrendo. ꝑ oē
genꝰ ēē. s̄m q̄ c̄atura ꝑceed. a d̄o. ē cā u d̄s
v. c̄ature i triplici ꝯgione cē effi. cias fina
lis ⁊ for. ut d̄ ꝯ. ix. meth. ce. ⁊ s̄ q̄ dꝫ ge
derū cāu nō plus ꝫ d̄s ⁊ c̄atura. q̄ si d̄s
solū. nam s̄m g. cē effi. tas quicq ꝑt d̄s me. te
c̄atura ꝑ nō me. te illa. sn n. fab ꝑ. ad
cū marcello q̄ s̄m marcello nō posset
h ꝫ q̄ marcellus hr̄ ad q̄ nō accep a
fabro nō n. quicq ūtutis ꝫ i marcello
ꝫ a fab. o marcellus n rōne pondositas fortl
ꝑcut pondosit. tū nō accepit a fab. o sꝫ fer
rū q̄ ꝫ ī marcello. accep talē ꝯuī. te age
n ante sic g aliq posꝫ d̄s me. te c̄atura in ꝯgio
ne cē effi. tas q̄ non posꝫ c̄atura s̄m opteret
q̄ aliq ūtus eēt in c̄atura q̄m nō hr̄et a d̄o.
sn g n ꝫ in c̄atura q̄ a d̄o nō accepit non
plus ꝫ ꝯ ūtute in d̄o ⁊ in c̄ata q̄m in d̄o solū
⁊ essentie lo. do quicq d̄s ꝑ. me. te c̄atura ꝑ nō
me. te ⁊ q̄ dem ꝫ d̄ca effi. te ūtute hr̄ ꝯ cāusa
finali. finalit enī lo. do ꝯ vnū ꝑ alterum ubi
q̄ vnū tm̄ ꝑ se enī nō ꝫ mai bon. sanitas
⁊ pocō q̄m sanitas solū ⁊ siqs ꝑ ꝑs diliget
sanitatē ⁊ pocōm q̄m sanitatē solū op
tet q̄ ꝯphenderet aliq bonitatē in pocōne
que non ꝯpetet ei. ut ordinat ad sanitē
sn g nulla ꝫ bonitas in c̄atura n ex eo q̄.

ordinatur ad creatorem non est plus de bonitate. ideo
et creata quantum in se solum. sic et in creata forma dicere pos
sumus preter deus est causa formalis rerum. et autem deus forma extrinseca
est et non inherens. conquid non est contrariis est in una
creata vel altera per amplius et perfectius reservatur ipsa.
secundum omnes ergo est quod deus est causa creature quia secundum talem ergo esse
tota qualitas creature reservatur in causa prima. ergo quod potest
deus mediante creata potest non mediante illa. propterea non una
causa est causa altius. secundum quod aliquis generis esse quod deo com
petere non potest. quod potest deus mediante creatura non ergo quod
possit per causam non mediate. est non una creata vel alia
indupliciter quod esse. secundum quod generis esse deus nullius est causa unde
igitur esse materialis formaliter inherentis sui loquimur de materia. ex
qua sui in quantum deus nullius est materia non non deus est causa materialis
ex quibus res fiunt cum talis materia sit quod impossibile deus autem sit
actus purus non non esse potest materia in qua quia forma simpliciter
nullo potest esse subiectum et sic non est materia rerum. sic absque
materia res non potest facere non potest non facere cultellum fer
reum sine ferro et quia esset homo sine carnibus et os
sibus posset autem facere res sine materia in genere esse et
sic quia principium materia posset producere. Sed nisi non potest
materia facere sine materia producatur non res ex nihilo. quod dialis
quia potest nihil capiunt res ad esse. Sed nisi est non fa
cit nihil. non est cuius materia nihil sit non ergo potest materiam facere
non habentem nihil propter suam formam quod deum est deum
ex qua in illo est de materia in qua. si non actu ex
hoc habent nihil unquam quia iustum non posset deus fa
cere quod actus inesset et non haberet materiam in qua esset
cum non facit actus sine subiecto illud actus non ul
terius. item est sicut quia deus non est causa materialis rerum quod potest
facere cum materia non ergo cum sine materia. Sic quia non est forma
inherens rebus quod potest mediante forma inherente non ergo
cum posse sine illa forma ut si potest facere paries albus
cum albedine non ergo quod possit ipsum facere album sine
albedine et omnino ergo contingit esse propter quod deus non est causa creata
quod potest deus facere ad mediante creatura quod non oportet
quod possit per non mediante illa. non quod hoc sit ex dei potentia.
Sed quia subterfugit rationem potentie non posse per non est propter
se omni genere efficere et conservare res in esse reducatur
ad genus esse efficientis propter quod genus esse deus est causa rerum. sicut ad
obviat quod actus non possit esse sine subiecto non quia
subiectum est causa efficiens actus ut ingens actus oritur ex
principiis subiecti et per subiectum reservatur in esse quia in tali genere

esse quicquid deus potest facere mediante causa secunda potest non mediante illa.
Sed potest deus mediante subiecto conservare actus in esse potuit ipsum
sine subiecto conservare. sicut non fuit locum deus producit hominem me
diante homine et mediante sole et non aliter homo non produceretur in esse sine
homine et sole quia homo generat hominem et sol. excluso tamen in
genere physice tamen quicquid virtutis est in homine et sole per amplius
et perfectius reservatur in primo ideo potest deus absque homine et sole
quod homo in esse producere. Sic nihil actus conservatur in esse
a deo mediante subiecto tamen quia quicquid effectivitatis est in illo
totum reservatur in deo. Similiter ad obviat quia actus
sine subiecto esse non possit non quia per subiectum conservatur. po
tuit deus miraculo sua virtute conservare actus. et esse si
subiecto quod non aliter per subiectum in esse conservatur, propter genus esse
quod in theologia ponebat unde quod omnia accidentia per sua
subiecta in esse conservantur propter quod nullum actus potest per se
esse. Sed similiter ad obviat virtute divina per actus
per se subsistere in quibus autem actibus ad ad obviat et
in quibus non per declarabitur expositione sequenti.

~~Ad sequitur primo causa quia quantitatis absque subiecto esse~~
~~non valet sicut in ipso tamen quod per subiectum con~~
~~servatur in esse cum ergo deus possit sine subiecto ac~~
~~cidens conservare ex eo primo non ad obviat~~
~~potuit in hoc facto virtute divina quantitatis~~
~~sine subiecto subsistere.~~ Capitulum xxxviii.

Ponitur autem subiectum vel actus indupliciter genere esse efficientis
primum et cum intellectus potest subiectum esse causa efficiens actus.
quia actus oritur ex principiis sibi quia materia subiecta cum forma est
causa omnium actus que sunt in ea ut dicit in physica. et sic
subiectum non est causa efficientis cuiuslibet actus existentis in ipso potest
non esse actus in aliquo subiecto quod non per se oritur ex principiis
eius. cuiusmodi sunt actus qui sunt in nobis per acquisitionem
ut scientie et virtutes et ea que sunt in nobis per infusionem
ut dona gratuita et si aliqua non saluare posset.
habitus acquisitus oritur ex principiis sibi habitus tamen infusus
quantum ad id. quod ponitur ex principiis subiecti oriri non posset
non ergo subiectum est causa efficientis cuiuslibet actus existentis in ipsis
locum efficientis propter quod actus quantum ad id quod oritur ex principiis
sibi in ipso subiectum vel actus reducitur ad genus esse efficientis
magis facit ad conservationem eius et quia omne actus sit
non aliter fluat a principiis sibi sicut sit in ipso subiecto per acquisitionem
quisitum sicut sit a superiori agente per infusionem.
per conservationem in esse per subiectum et ipsum ideo sic accipio causam
efficientem subiectum est causa efficiens cuiuslibet actus existentis in ipso.

Dicendum quod deus omnia producit mediate et omnia mediate conservat quo
cumque modo firmat efficientis. Cum in producendo sive conser-
vando quolibet efficientis et in causis inferioribus totum par[illegible]
et perfectius resplendeat in causa prima, ut probat Philosophus in libro de causis. Se-
cundo, quia quecumque actionis potest deus producere mediantibus principiis
sibi potest producere non mediantibus illis, et quod cumque actionis potest
conservare per substantiam potest per se sine substantia conservare. Sed non ad obviat.
Cum sicut substantia duplex intelligi esse causa efficientis accidentium ita
duplex est causa materialis eius. Secundo dico quod materialis ut competit accidentibus habere
materialem accidentia non duplex considerari possunt. Primo quantum ad modum
et quantum ad id quod sunt. Primo quantum ad modum essendi quem habent.
Si consideremus accidentis quantum ad modum essendi sic substantia est
causa materialis accidentium in quantum accidentis esse est inesse. Cum in ipso quod
modo essendi accidentium et quod sic competit accidentibus habere
materialem in quantum sunt et ex ipso quod insunt substantiae et materialiter accidentibus quod
accidentia materiam non habent ex qua sunt sed in qua sunt. Secundo modo con-
siderari possunt accidentia secundum naturam et secundum id quod sunt.
Et sic substantia est causa materialis accidentium in quantum natura accidentium individu-
atur per propriam substantiam. Et non per hoc quod individuat ad hunc
modum in quantum consideratio rei secundum esse vel pertinet
ad considerationem eius secundum suam formam. Sed consideratio secundum esse
est prius et reducitur ad considerationem secundum materiam. Cum igitur deus
non sit in ratione causa quod substantia est causa materialis accidentium aliquo
modo dicere possumus quod accidentibus conservari non possint
sine substantia quod eis est causa sine substantia. Si non considerat substantiam
cum sit causa materialis accidentium quantum ad modum essendi ut inquantum accidens
inhaerent nullo modo sine parte naturaliter nisi miraculo competeret con-
petet accidentibus inesse et habent illum modum essendi sine
substantia quem habent cum substantia non enim intelligibile quod ad illud
et tamen non substantiat ei substantiam tamquam in inquantum sit.
Sed tamen dubium utrum accidentia que per substantiam individu-
antur individuari possint virtute divina absque
substantia. Sed hoc investigare magis esse curiosum quam fruc-
tuosum non enim hoc inquirere spectat ad propositum cum
sufficit quantum quod in sacramento altaris sine substantia
ponimus non individuari per substantiam. Sed probabile
tamen videtur quod accidentia in illa que oriuntur ex principiis substantiae sibi
illum modum individuationis quem habent in substantia existente
et principium substantiam et non illorum et principium ipsorum non per substantiam in-
dividuatur absque substantia habere non possent. Utrum autem eis
virtute divina posset alius modus individuationis con-
ferri prudentis lectoris iudicio relinquitur. Ad primum ergo
dicendum sit qualiter deus ut est quod causa substantiam et

accidentis esse in duplici genere causae efficientis et materialis et ingene-
re causae efficientis est illud quod potest competere accidentibus cum substantia
potest ei virtute divina sine substantia competere propter deum substantiam
et causa materialis accidentium non oportet ipsum esse illi et ut melius declara-
retur quod intelligentia proponi possumus addere tertium quod substantia
aliquo modo pertinet ad rationem formalem accidentium in quantum essentialis
unitas aliquorum accidentium modo aliquo formaliter per substantiam sed non
substantia ponatur in definitione accidentium propter quod aliquo modo
pertinet ad quiditatem. Ad secundum accidentis tamen propter hoc substantiam non oportet
pertinere ad rationem formalem accidentium quia sufficit ad hoc quod
substantia in definitione accidentis ponatur quod accidens
ab eo dependeat et per substantiam inesse conservetur. quod
magis reducitur ad modum efficientis quam ad modum for-
malem. aliqua tamen accidentia sunt ad quorum essentialem unitatem quo-
dammodo formaliter videtur substantia facere et talia accidentia sunt
omnia successiva quorum esse est in fieri et non in facto esse. Sic
enim de ratione formali permanentium ut supra tange-
batur quod totalitas eorum sit in simul et permanentium. Sic
de ratione eorum formaliter existit quod totalitas eorum in
ordine partium et sic essentialis unitas permanentium et
existentiae partium quia non posset esse permanentia essentia-
liter unum nisi partes haberent esse simul. sic unitas succes-
sivorum est ex ordine partium quia neque successiva
essentialiter unum essent nisi partes ordinatas haberent
et quia talis ordo sunt ex substantia ideo tempus et motus et cetera
successiva unitatem ex substantia suscipiunt. Non enim
debemus imaginari quod in tempore sit aliquid quod faciat
tempus esse unum sicut in linea est aliud ut punctus quod
faciat lineam unam sed ipsa substantia rei mobilis facit
unitatem in motu et facto unitatem in motu facit uni-
tatem in tempore ideo dicimus quod tempus habet unitatem a mo-
tu et motus a magnitudine et quia ab ipso nunc tempus unitatem
habet. Sed nunc ipsum in ipsa substantia rei mobilis fundatur
ideo dicimus quod multiplicatur quod et unum nunc in toto tempore
sicut et unum mobile in toto motu. Sic ergo quamvis formaliter
unitas lineae sit ex puncto propter quod punctus dicitur
terminus quia est id quo partes lineae se tangunt et
continuantur et essentialiter non competeret unitas
lineae sine puncto. Sic quodammodo formaliter ipsa substantia
rei mobilis est id quod unum sunt tempus et motus et huiusmodi suc-
cessiva unitatem essentialem habere non possunt ab-
sque substantia. Dicamus ergo quod substantia quinque modis potest
facere ad esse accidentium primo modo prout mediantibus principiis suis

sbi actus pducat in ee. Po put facit ad con
suatone ei. 2 put facit ad essentiale vnitte
ei. qrto put facit ad mod eendi eius. qr mod
eendi actis. qui z inee absqz sbo ee no pt.
5to put fact ad indiuiatoz ei. omisso aut
p mo put sbm facit ad pductoz z zca effti
eius. et put inee zpit. ipsi actus inee pot
qz planu z om actib posse confire sn sbo ee
cu qcq effti z inagnitub pis pamp. t p
foius reseruet. ip vursu omisso qrto mo
sodm qd sbm facit ad ee act. rone moi endi
qz planu z rem vnd pmu posse hre mo alti
ut declatu fuit lxxvij. theo. Re eni sbe hnt
mo acctis qz no pse exsistit z non figit h ad
b; qle q zhnt ee nipa. z qz no iplicat zdoz
q res vni pdi hat mo alti. qz h solu ds
pt. qd zdcom no inplicat uix id. q het invi.
eth. h. ii. solo ds suat ingenita face q utiqz
rta sut potit grtutte dina acti cosri quodq
mo. sbe z poni omo miraclo actis q osiu na.
dz no inee sn h dobuiat. heus g duobz mois
dimissis dze possu sbm tpli posse face ad ee
actis. p qz osuat ipm in ee. Po put fac. qdamo
forlr ad eenle vnitte ei. 2 put facit ad indiuidu
atom ipi. lz p h ita possit sbm ad ee actus no
tn r cuilz actus ht hos tios ts mos calitatis
qz r pmantu no ht calit illa. q quodamo forlr
facit ad eenle vnitte ipoz i qnt. no ht calitate
illa. q pipm sbm indiuiduet. qntas possu n. dis
tinguere ta gna actitu qz queda actia sut suc
cessiua qdam pmanitia z pman. distingt qz
queda indiuiduant pse ipa. ut qntas queda uo
indiuiduant psbm il actia. alia aqnte. io. g o duas
tbz mois quibz dcm sbm ui. face ad ee actis.
adta assigta gna actis. sbm sic se ht. qz ad
successiuoz sbm tpli. fac. ad ee pmantu actis
alioz aqnte facit duos zz ad ee qntis facit uno
mo act. n. successiua osuant i ee p sui sbm z
indiuiduat pipm. actia uo pmantia alia aqnte
lz forli no pse initate hent albo qz solitar
successiuoz tn osuant. in ee psbm z indi
uiatoz ht pipm qntas uo tn qz z degile pma

nentiu. tn qz pse ipam indiuiduat. de duas inois
solu h albo ht. qz contuat zz pipm. possu aut
dre qd actus tpli pt considari p sbquada rone
gli ut actus z. Po spaliter scdz sua vnitat z nle
2 ptr ut ht ee sigin aliq gacia sut adq. facit
sbm gnalit spalliter z ptr z hu. actia sut succes
siua. adq ee facit sbm ut cosidant gnli i mgi co
suat ea i ee qd ilut copetit act ut actia sit rur
sn ad ee successiuoz faciut sba spalit qz z nle
uitate qdampo forli hnt pipa. Sz faciut z ad
ee coz ptr. qz successiua pria sba indiuiatone
suscipiut. ad ee aut act. pmanitu alioz aqnte
faciut gnli z ptr qz osiruat ea i ee z faciut
ad indiuatoz eoz ad ee aut qntis facit sbm gna
lit z ut osidat. qntas sb rone gnali ut mgi ac
cus z z si fac. ad ee ei spe z ptr. h z mgi ro
cois z gnis resuat in spe z in indiuiduo tota q
difficltas. qz qntas h io in. posse ee sn sbo sut
qz p sbm confuat inee. sig nl. ad. obuiat ut
onsu z potit utute dina. Factio altais qntas
pse ee qd declare uolebam. Ca. xxxviiij.

~~Cuz eqm ih facto sola qntas po. pse absqz~~
~~sbo subsistere. cetia uo actia inqnte sit~~
~~dant zo fidei dcentiaq actis sine sbo~~
~~n. urbi zmet. S imo ponendi cum~~
~~diligentia mediteni.~~

Manifestu z si consident pdita qd zdcom no
iplicat. actus absqz sbo ee exteo qd ont
expilis sbm z exteo qd facit ad osuatoz ei. ut qz
inee sbo actus osuat i ee qz sbm sic hre calita
te r accntis reduc. adge ce effti z sblans agnta
lz intimedius pt. pmu agens suuli. qcqd tamulis
potat. vursu g dcom iplicat si poni actus ab
sqz sbo ee exteo. qd sbm facit ad mod eendi actus.
ut qz zpetit act. i ee qz in sbo. cu res vni pdi.
mo altius possit hre tn. absqz inplicone zdco
nis. ee no pt. actus absqz sbo ee. Sz ad z nle
vnitte ei. q forli sbm faciat pp qd successiua
actia. absqz sbo ee no possut. Dubiu tn z
ut illud actus absqz sbo ee possit. ad eius indi
uiatoz sbm facit z qz ad indiuatom ouim
actuz pt qz ad indiuiatoz qntas facit sbm

·39·

dubium est utrum alia praedicamenta absque subiecto esse possunt. De quantitate autem nulli dubium esse debet quod si ponatur absque subiecto esse contradictionem non implicat. Minus enim dependet quantitas a subiecto quam aliquod aliud accidens. Habet enim quantitas in se unde continuetur et unitatem habeat, propter quod non dependet a subiecto sicut tempus et motus et cetera successiva quae a magnitudine continuitatem susceperunt. Rursum quantitas habet in se unde individuetur, propter quod a subiecto non dependet ut alia accidentia quae individuantur per sua subiecta. Cetera enim accidentia ut dicebatur in XXXV propositione per sua subiecta individuationem susceperunt, sola quantitas se ipsa, et hoc ratione ut individuetur subiecto non indiget. Dicimus ergo unde potius quod in hoc sacramento sola quantitas sine subiecto existit, cetera vero accidentia in quantitate fundantur, quia sic ponendo non ponimus aliquod accidens sine subiecto praeter quantitatem, cum sit specialis ratio de quantitate quod sine subiecto esse possit, ut quia minus dependet a subiecto quam cetera accidentia. Manifestum est quod possumus tibi declarare accidentalis absque subiecto non esse. Iterum diligenter videatur modo praedicto. Habet enim quantitas respectu aliorum accidentium [illegible] propter quod arguere possumus cetera accidentia esse subiecta in quantitate et quod cetera accidentia in quantitate fundentur. Primo quia quantitas magis se tenet ex parte materiae quam accidentia considerato prout praecedere formam, ut quod materia ab omnibus aliis accidentibus absoluitur. Proximum a quantitate considerato secundo sequitur tertium quod quantitas immediatius adheret substantiae quam cetera accidentia, considerato tertio sequitur quartum quod potest intelligi materia cum quantitate circumscriptis aliis accidentibus, non autem potest intelligi materia cum aliis accidentibus circumscripta quantitate. Quinto sic patet quod accidentia dividuntur in IX praedicamenta, illorum autem IX praedicamentorum quaedam sunt quasi extrinsecus advenientia, quaedam intrinsecus. Omnia enim illa VI praedicamenta accidentalia de quibus dicitur in VI principiorum possunt dici quasi extrinsecus advenientia, ut ubi competit rei per hoc quod comparatur ad locum, locus autem est ad extra locatum, quia non est in locato sed in locante. Quando autem competit rei ut comparatur ad tempus, et tempus est in motibus superioribus et in mobilibus ordinatis ad motum primum, tempus ut in subiecto non est in talibus motibus sicut est et situs, ut est positio competit ei ut comparatur ad aliquid extra, quia sicut res ipsa prout comparatur ad locum competit ei ubi, sic prout partes eius ad locum comparantur competit situs, nam et sic positio praedicamentum quod ordinatio partium in loco, ut dicitur [illegible] V Metaphysicae. Et habitus rei competit prout comparatur ad aliquid quod circumstat, prout comparatur ad indumenta vel calciamenta. Sic et actio et passio competit rei per comparationem ad agens, eadem enim res est actio et passio. Sed actio est

et ab agente passio. Non est ut suscipitur in passo. Non differunt enim actio et passio nisi sicut via quae est ab Athenis ad Thebas et a Thebis ad Athenas, ut dicitur III Physicorum. Cum ergo magis se teneat ex parte rei quod est intrinsecus advenientia quam quae sunt extrinsecus, quantitas et qualitas magis se tenent ex parte rei quam illa sex praedicamenta de quibus dicitur in VI principiorum. Rursum adhuc magis se tenent ex parte rei quam relatio, quia relatio ut dicitur V Metaphysicae semper fundatur ad quantitatem et qualitatem vel ad actionem et passionem. Ergo de relatione per me esse quasi [illegible] vel dici possumus quod minus se tenet ex parte rei quam quantitas et qualitas cum semper fundatur ad qualitatem et quantitatem vel ad ea quae sequuntur extrinsece advenientia, ut ad actionem et passionem quae minus se tenent ex parte rei quam quantitas et qualitas. Cum omnia quae extrinsece adveniunt rei competunt per ea quae intrinsece, ipsa dici possumus omnia alia accidentia competere rei mediante quantitate et qualitate, et omnia alia accidentia fundari in qualitate et quantitate. Sed ergo unde potius quod ipsa qualitas in quantitate fundatur magis etiam cetera accidentia in quantitate fundantur. Hoc autem sic quod quantitas sit illud in quo fundatur qualitas et per consequens omnia alia accidentia patet ex eo quod supponebamus, utique quantitas magis se tenet ex parte materiae, qualitas autem magis ex parte formae, quod declarari potest quia quantitas numquam immediate principium actionis, numquam enim in virtute quantitas vel forma [illegible] nisi non ratione magnitudo vel in quantum est sub forma. Si ergo quantitas magis se tenet ex parte materiae, qualitas autem magis ex parte formae, quorum contrariorum [illegible] productus sunt origine exordie causarum. Sicut enim substernitur ipsi formae, sic qualitas erit substrata qualitati. Patet ergo omnia accidentia in quantitate fundari quia omnia fundantur in quantitate et qualitate, tamen qualitas quantitati subiecta, quod semper [illegible] quod quantitas magis se tenet ex parte materiae quam via supponebat. Ex via supposita nam si quantitas se tenet ex parte materiae, quam cetera accidentia quae res plus absoluunt ab eo quod minus se tenet ex parte eius quam ab eo quod plus se tenet ex parte ipsius, materia plus absoluitur ab aliis accidentibus quam a quantitate, immo ab aliis accidentibus absoluitur, a quantitate proprie non absoluitur. Materia enim vel quantitas vel absoluta ab eis simpliciter, vel induit oppositas qualitates. Qualitates enim quaedam sunt per me quaedam [illegible] sunt. A qualitatibus secundis potest absolui materia simpliciter. Potest enim materia esse sub tali forma quod nec alba nec nigra nec media colore colorata, et nec dulcis nec amara nec aliquo sapore sapida, ut si esset in tali forma formae.

aeris vel forme aliud prius elementi. absolutus ergo parte passiones alie sunt. a quibus autem primus et si non absolute in simpliciter posse esse actuale quod habet absolutus tamen a qualitate susceptiva opposita quantitate ut absolutus a calido quod potest esse sub forma frigida et absolvitur a raro quod potest esse sub forma opposita ut sub forma densi. Sed quantitas non sic quasi absolute a quantitate simpliciter ut absolvebatur a qualitatibus sensibilibus quod esse actuale in sine quantitate habere non potest nec absolutus a quantitate susceptiva eius opposito quia quantitati nihil est contrarium. rarum enim et densum rectum et curvum et talia que contrarietatem habere videntur non sunt quantitates essentialiter sed sunt qualitates quedam magnitudinibus fundate immo nunquam forte corpus quantitatem suam quam adest esse sed solum quod adest esse quam magis et in perfectum et imperfectum non videntur diversificare esse. sed signum est diversitatis quod adesse solum. Sic igitur non proprie absolvitur materia a quantitate vel magis absolvitur ab aliis accidentibus quam a quantitate eo quod quantitas prius insit materie quam cetera accidentia. cetera quoque accidentia in quantitate fundantur et mediante quantitate materie adherent. nisi ergo sacramento altaris nullum accidens posse esse preter quantitatem sine subiecto eo omnino sit in quantitate fundari. Omnia sic ordinata quod si appellemus magis propria materie posse absolutum accidentis ac etiam qui a quantitate eo quod quantitas immediate adheret substantie quam aliud accidens. unde Themistius ut recitat Commentator super .xij. methaphisice volebat quod sicut inter figuras prima figura est triangulus postea quadrangulus et sic deinceps sic inter predicamenta primum quod adheret substantie est quantitas deinde postea qualitas et sic deinceps cum ergo substantia sit in quo accidentia fundantur quantitas quam immediate adheret substantie et in mediante quo omnia accidentia in substantia habent esse omnia ergo accidentia in quantitate fundata habent. transsubstantiata ergo substantia panis in substantiam corporis Christi sola quantitas sine subiecto existet cetera vero accidentia in quantitate fundantur. quarta vero per hoc quia si quantitas primo et immediate adheret substantie quam cetera accidentia est prior ceteris accidentibus et quia prius potest intelligi non intellecto posteriori potest intelligi quantitas non intellecta qualitate vel non intellecta qualitate vel non intellecta materia ut sensibili et in hoc quod mathematicus abstrahit a qualitate et non a quantitate abstrahit a materia sensibili non a materia ymaginabili non a materia intelligibili. ipsa enim ymaginatio quandam intelligit quantitatem enim est materia ymaginationis vocatur intellectum possibilem. sic ergo quantitas est prior ceteris accidentibus quia super accidentia posteriora fundata in prioribus per quam unum quod in theologice proponentia videbatur quod non est impossibile pro fidei cum solam quantitatem in sacramento altaris sine subiecto

ponat quam sine implicatione contradictionis ut prius probata sine subiecto esse potest cetera vero accidentia possunt in quantitate fundari. Cap. xl.

~~Quamvis in transmutationibus naturalibus facto quod sibi ... et manet in transmutatione facta est substantia aliqua ut in generatione et in alteratione ... in hac conversione super ... non substantia aliqua sed sola continget accidentia remanere.~~

Cognito quod sacramentum facta transsubstantiatione in substantiam corporis Christi quantitas panis sine subiecto persistat sunt tamen aliqui salvare volentes propter corpus Christi incipit esse in hostia quam panis habere ... fides. dicebant enim quod simul cum substantia corporis Christi est in hostia panis substantia et ideo quantitas panis non est sine subiecto habet enim subiectum in quo fundatur quia habet propriam substantiam. Sed hec ratio non potest quia sicut supra probabatur quod panis substantia annichilari non potest quia corpus Christi non incipit esse de novo alicubi nisi per motum localem vel ex eo quod aliquid convertitur in ipsum. Et ideo dicebatur quod si panis substantia esset annichilata corpus Christi non esset in hostia ex eo quod aliquid esset conversum in ipsum. incipiet ergo esse ubi per motum localem de celo descendendo. pari ergo ratione si substantia panis remaneret in hostia et non incipiet ibi esse per conversionem aliud modo eius quam ad ... corpus Christi ... in substantia ... manet ... conversum substantia corporis Christi ... incipiet esse in hostia per motum localem et non ex eo quod aliquid sit conversum in substantiam corporis eius ... per motum localem incipit esse alicubi ... localiter in hostia ... ibi ... et esset ... in tota hostia ... in parte ... eo quod ... non posset esse Christus in hostia ... quantitas hostie ... quantitas corporis ... ut arguebat supra quia unum corpus localiter in uno loco cum Christus incipiet esse in hostia desineret esse in celo ... desineret esse in alio. que omnia sunt inconvenientia et contra fidem ... quod quantitas ... dicebant ... quod ... substantia panis ... dimensiones panis fundatae ... esse hostia ... quantitas ... fundatur ... forma ... dimensiones panis ... transsubstantiatione fundarentur ... simul esset ... cum dimensionibus ... ut probatur in iiij physicorum ... dimensionum resistit dimensionibus ita quod si ponere dimensiones separate simul cum dimensionibus illis ponere ... aliquod corpus duo corpora essent in eodem loco quanto ... corpora non potest esse simul cum corpore ex eo quod dimensiones dimensionibus resistunt. hac ergo amoto duo corpora in eodem.

esse potuit. Quamvis ergo substantia panis conversa sit in substantiam corporis Christi, dimensiones panis non simul potuerunt esse cum eis quia dimensiones ille non compaciuntur secum dimensiones aeris. Non ergo dimensiones panis ut in nullo fundabantur, iam non est dicere possumus quod huiusmodi dimensiones sint in corpore Christi. Habet proprias dimensiones tamquam in subiecto, quia corpus Christi habet proprias dimensiones et proprium quantitatem, et sicut due albedines in eodem subiecto esse non possunt, sic nec due quantitates in eodem corpore esse possunt. Nunc si quia dimensiones hostie sunt in altari localiter, si dicte dimensiones essent in corpore Christi tamquam in proprio subiecto, quia nec aliquid corpus localiter alicubi non esse nisi secundum dimensiones alias proprias, corporis ergo ad dimensiones illas sine subiecto esse virtute divina, quia accidens si non sit successivum et non in divenietur, prout possibile est sine subiecto conservari, quantitas potest absque subiecto existere. Utrum autem accidens quod possibile est conditionem successiuorum possit virtute divina absque subiecto conservari dicere non difficimus quia non est propositum speculationis nostre. Nec accidens post consecrationem altaris sine subiecto esse potest quantitas, que possibile, in dicendo non sustinetur, nonnulli ergo secundum miraculo in sacramento altaris et quantitas potest existens, non tamen proprie quantitas illa erit substantia, sed habebit quendam modum substantie, potest enim dici esse quodam modo ens in se. Et sic dicebatur supra quod substantia non potest esse, et tamen non erit accidens, sed habebit quendam modum accidentis, quia forte substantia quedam et non tamen possibile est, sed non ideo est accidens, habet tamen quendam accidentalem et quendam modum qualitatis. Nulli ergo supposito accidens possibile esse non erit substantia accidens substantia, sed habebit quendam modum substantie exclusive ab apparentia, quoniam sit quod accidentalis esse et inesse, non est hoc proprie forte. Inesse enim non dicit ipsum esse accidentis, sed dicit quendam modum conditionis, nec ergo forte unum et quod accidentalis esse et inesse, sed tantum solum quia accidens non conservatur in suo esse nisi per subiectum ei, et quia inherendo subiecto habet esse et inesse conservatur. Ideo tamen et accidentalis esse et inesse et ergo ordo similis ut accidens conveniet inesse possibilem et non sit in subiecto. Solus ergo ille in quo resultat totus ordo, potest agere tamen et quo ordine relinquit, ille dicere immutare potest quod suo libertatis arbitrio et potest facere sine causa quod causa facit cum causa facta potest quantitatem absque subiecto conservare, non ergo explicatur accidentis quod sit accidens et non in subiecto, ex quo forte accidentalis esse non est ipsum inesse, sed solum unum quia non per situm modum ordinem immutare, sed solus deus ille, et non potest quod sit accidens et non in subiecto, non quia contradictionem implicet, sed potest accidens non inesse. Quia et supra faciebat tates non conveniat accidens sine subiecto et sufficere quod sit accidens et non in subiecto et non bene dictum et quod non valet, secundum mutatio in sacramento altaris accidens possibile existit. Huiusmodi apparet non esse quod in theologie ponebat videlicet quod in ceteris transmutationibus quia et in conversione substantia aliqua, sed in hac sacramento non manet aliqua substantia, sed solum accidens in omnibus transmutationibus non in id quod manet in transmutatione oportet esse substantiam aliquam. Agens enim naturale semper presupponit materiam in qua producere non potest nisi talia conveniente semper ergo in omni transmutatione manet eadem materia. Substantia utrique communis, sed si manet materia sola tunc in generatione manet in eius forma substantiali et transmutatur secundum passionibus, tunc et alteratio, ut prius habitum a philosopho in primo de generatione. Bene ergo dictum et quod in omni transmutatione naturali quod id communem manet transmutatione substantia aliqua quam in generatione manet materia in alteratione vero manet substantia, in augmentatione et diminutione manet in eius forma substantiali et prima dicta motui et substantia, ut dicit in metaphysice, quia in motu locali quod in proprio substantia vero dicitur quod est actu. Sed cum substantia panis convertitur in substantiam corporis Christi, facta hac transmutatione non manet aliqua substantia quia tota substantia panis convertitur in totam substantiam corporis Christi. Manet autem accidentia quia accidentia panis non convertuntur in accidentia corporis Christi. Manet autem accidentia sed quantitas panis conservata virtute divina quodam modo substantie et habet possibile esse, certa vero accidentia panis sed maneat non tamen possibile existunt, sed in quantitate fundantur ut in subiecto. Excepto autem manifeste patet quod nullum nomen transmutationis illius proprie congruit adaptari huic conversioni. Omnis enim transmutatio naturalis vel est generatio vel alteratio vel augmentum vel loci mutatio, non autem hec conversio potest dici loci mutatio quod corpus Christi non incipit esse in hostia per motum localem, sed incipit ibi esse, quia et quid conversum est in ipsum. Nec potest dici augmentum quia ex eo quod corpus Christi incipit esse in hostia nullum augmentum suscipit. Nec potest dici generatio quia in omni generatione manet materia tamquam commune subiectum, hic autem non manet panis materia. Nec potest dici alteratio quia in alteratione non solum manet materia sed et manet forma substantialis. Hic autem nec materia panis manet nec eius substantia vel forma, sed tota substantia panis tam materia quam forma convertitur in substantiam corporis Christi. Ideo ergo hec mirabilis conversio proprio nomine vocatur transubstantiatio quia in ea manentibus accidentibus fit conversio substantiarum quia substantia panis non manet, sed convertitur in substantiam corporis Christi. Manet tamen accidentia panis quod declarare volebamus. Capitulum xlii

~~Ostenso quod conversione facta accidentia panis absque subiecto subsistunt et tamen non possunt intelligi accidens non in subiecto. Videtur ergo~~

~~laudendo et venerando ille sunt omnipotens quam multa sunt possibilia que intellectu capere non valemus.~~

Quia etiam in principio declaratum quod virtute divina absque subiecto potest actus conservari. [illegible] non implicat actus absque subiecto existere. [illegible] forte alicui eo quod ista probabiliter sint ostensa, quod propter hoc intellectus possemus intelligere actus non intellecto subiecto [illegible] actus [illegible] declaranda [illegible] quod licet possimus intelligere quod actus absque subiecto potest esse conservari [illegible] non tamen possumus intelligere actus sine subiecto. [illegible] manifestabimus quod dato quod sciremus quod actus potest esse et non [illegible] non tamen possemus intelligere [illegible] actus sine subiecto [illegible] intelligimus [illegible] intellectus noster non potest intelligere actus non in subiecto intellecto [illegible] quod licet [illegible] possimus probabiliter cognoscere quod causalitas [illegible] agentium resolvatur [illegible] quod [illegible] deus potest [illegible] non [illegible] tamen in speciali non possumus intelligere modum illum [illegible] ordo [illegible] agentium resolvatur [illegible] quod non possumus intelligere actus sine subiecto [illegible] cognoscamus quod actus [illegible] absque subiecto potest [illegible] conservari [illegible] conservationis non est nobis nota. Sciendum est quod deus [illegible] omnis [illegible] singulorum [illegible] causalitas sua se extendit ad omnia quod est [illegible] causa prima [illegible] relucent rationes singulorum entium. Sunt enim [illegible] rationes omnium ut probat Augustinus [illegible] q. [illegible] in libro et divino. [illegible] rationes [illegible] omnium [illegible] ars omnipotentis [illegible] plena [illegible] omnium viventium [illegible] Ideo habere scientiam [illegible] effectus oportet nos cognoscere quomodo deus [illegible] causa [illegible] prima [illegible] ordine [illegible] agentium deus non sit [illegible] causa [illegible] rationes [illegible] non sit nobis [illegible] nobis [illegible] rationes [illegible] existentes non [illegible] habere [illegible] effectum [illegible] reducitur [illegible] ordine [illegible] possumus intelligere actus intellecto subiecto [illegible] causalitas [illegible] non superat intellectum nostrum [illegible] non possumus intelligere actus non intellecto subiecto [illegible] reducitur actus [illegible] ordine.

[illegible] divina [illegible] relucet [illegible] causalitas eius [illegible] effectus excellit nostrum intellectum [illegible] sufficienter [illegible] nos [illegible] causalitas [illegible] subiectum [illegible] actus resolvatur [illegible] agente [illegible] deus actus absque subiecto conservare [illegible] cum subiecto [illegible] quod [illegible] [illegible] non possumus [illegible] possumus quod [illegible] deus actus absque subiecto conservare [illegible] quod sublato ordine [illegible] agentium [illegible] absque [illegible] agentibus res [illegible] producere et eas conservare [illegible] quomodo actus [illegible] conservat [illegible] absque [illegible] agentibus res [illegible] producit intellectu non [illegible] [illegible] intelligemus actus intellecto subiecto [illegible] cognoscemus [illegible] actus [illegible] subiecto fluit [illegible] reducere [illegible] sublato subiecto actus absque subiecto intelligere non potuimus [illegible] [illegible] cognoscamus [illegible] [illegible] fluit [illegible] conservat [illegible] cognoscere superat intellectum [illegible] forte [illegible] possumus cognoscere actus virtute divina posse esse absque subiecto et tamen [illegible] sine subiecto intelligere non possumus [illegible] declarando dicebatur [illegible] quod [illegible] absque subiecto esse non [illegible] intelligi non [illegible] actus [illegible] aptitudinem [illegible] actus ut subiecto [illegible] nullus [illegible] actualis inherentia requirit actuale esse non [illegible] [illegible] actualis esse [illegible] non actus in esse non tamen [illegible] possemus intelligere [illegible] non intellecto [illegible] quod [illegible] aptam [illegible] non possumus intelligere [illegible] non intellecto [illegible] actus [illegible] potest esse absque subiecto [illegible] actus actualiter [illegible] non [illegible] virtute divina ablata [illegible] ab eo actualis inherentia [illegible] aptitudinem inherendi inseparabiliter [illegible] actus [illegible] actus [illegible] non sit amota ab eo [illegible] non est amota ab eo aptitudo inherendi [illegible] dicere [illegible] actu [illegible] est tamen [illegible] non [illegible] aptitudo in [illegible] annexa actu [illegible] quis esse aptitudo [illegible] uti [illegible] ratione non utitur [illegible] non apetit [illegible] sua quod non [illegible] aptitudinem naturalem [illegible] relinquetur [illegible] deficeret [illegible] non [illegible] amota est ab illo actus.

aptitudo inherendi. cum igitur actus non possit intelligi sine subiecto aptitudine quia sicut intellectus quicumque sciam actus ad non actum. in esse quod sciam ipsam aptitudinem. sicut sbo [illegible] intelligi actus [illegible] ad subiectum. Ad 2m. [illegible] ee dic quod [illegible] quod sic pariter ee de rebus n separatis semper quia sunt quod aliter sunt sciri non possunt et semper quod ut sunt effectibus non indiget. effectus n non facit ut ad ee earum et tamen eas non intelligi nisi per effectus. cum n. nostrum intelligere non sit absque fantasmatibus. subiectas separatas sic intelligimus ut fantasmata habent. sed quia per [illegible] intelligere habent fantasmata quae effectus earum sunt [illegible] habent non intelligi gerendo eas in intellectus effectibus sicut adaptare alii quod in [illegible] ad propositum dicitur quod scimus virtute divina actus posse sine subiecto esse non tamen ipsum possibile intelligere in intellectu sbo esse n a aptitudine inherendi. sic sequitur habere quod actualiter in aere respicit ipsum esse actus aptitudo n inherendi [illegible] nam et quidditate est. tamen non eo modo sit [illegible] quod [illegible] fiebat quod [illegible] actus non sit annexa aptitudo inherendi. sed in [illegible] actus esse absque eo quod sit tamen quid [illegible] intelligere actus et intelligere naturam et quidditatem actus. Sed aptitudo inherendi [illegible] quidditatem et [illegible] ablata actuali inherentia ab actu non tollitur aptitudo inherendi non potest intelligi quidditas actus et [illegible] non potest intelligi ipsum actus sine aptitudine inherendi dato quod actualiter [illegible] aptitudo ad [illegible] non potest intelligi sine eo [illegible] aptitudo cum [illegible] sunt sibi [illegible] intelligi non potest intelligi actus non intellecto subiecto cuius aptitudinem naturam [illegible] actus sine subiecto intelligi non [illegible] quod [illegible] ostendebatur [illegible] quod spectat ad propositum sic ostendimus quod intellectus intelligendo naturam aliquam forte difficultatem quicumque [illegible] intelligi ab intellectu quod aliquo nomine significatur [illegible] intellectum [illegible] actus differt large per quod accipitur [illegible] dicitur per quod omnis [illegible] quidditas vel differentia applicat [illegible] 3 [illegible] metaphysice quod [illegible] differentia [illegible] quod [illegible] intellectum [illegible] intelligere per quod [illegible] habere differentiam [illegible] habere quidditatem cum igitur accidentia habent quidditatem et differentiam [illegible] ut dicitur 7 metaphysice eo quod differentia [illegible] quidam [illegible] differentiam actus [illegible] accidentia non habent differentiam nisi differentiam [illegible]

gendat subiectum vel differentia subiecti non potest esse in illo actu sine intellectu subiecti sed quia dicitur 7 metaphysice quod [illegible] subiecta per accidentia differentiae [illegible] quod differentia actus non potest esse sine subiecto vel sine differentia subiecti non potest intelligi actus sine intellecto subiecto [illegible] ad propositum ut dicitur actus quod in sacramento altaris sine subiecto [illegible] intelligi [illegible] non intellecto subiecto [illegible] ponere differentiam non dicat actum sed aptitudinem [illegible] [illegible] non potest intelligi actus non intellecto subiecto quod subiecta [illegible] actus differentiae ut quod differentiam subiecti [illegible] differentiam subiecti actus cum sit quod amota actuali inherentia actus remanet aptitudo ut subiecto intellectu non potest intelligi actus non intellecto subiecto non quod subiectum sit [illegible] aptitudinem naturae [illegible] non esse quod aptitudine [illegible] differentia actus quod intelligere formam [illegible] quod [illegible] quod [illegible] non [illegible] comprehendere non possumus et multa sunt [illegible] que intelligere non possumus. Sed tamen deus actus sine subiecto esse quod intelligere non possumus non intellecto subiecto [illegible] quod ut [illegible] in theologicis [illegible] quod [illegible] laudendus et [illegible] ille [illegible] cum multa sunt possibilia que intellectum capere non possumus. Ca xlij.

~~Conclusione secunda quod remanent dimensiones panis in loco, cum sepe te situali existentes non potest quod localiter moveri possit hostia consecrata.~~

Postquam auxiliante deo ostendimus quo corpus christi existit in hostia et quo virtute divina in sacramento altaris potest esse actus absque subiecto nunc adinvestigat[ur] [illegible] cum corpus christi non sit mobilibus et transmutationibus subiectum quas [illegible] possumus motus et mutationes quas videmus in hostia consecrata accidere. Cum motus large potest mutationem includere ut patet [illegible] 3 physicorum motus 3 [illegible] quod [illegible] res adeo et motus [illegible] quantitas vel [illegible] motus autem [illegible] vel corporis [illegible] augmentum vel diminutio [illegible] [illegible] loci mutatio [illegible] motus aspicimus [illegible] altaris [illegible] loci mutationem quod hostia consecrata de uno altari ad aliud potest deferri. [illegible] altari [illegible] [illegible] quod potest in hostia calefieri et infrigidari [illegible] augmentum et diminutio ibi esse possit quod potest esse rarefactio et condensatio que accipitur augmentum et diminutio large absque

augmentatio et diminutio esse non possit quod et si dubium est utrum in sacramento altaris possit esse rarefactio et condensatio contra christi sacramentaliter sub specie panis. omnino tamen manifestum est quod in talia esse possunt panis et sub specie vini. Sic et quidam ibi aspiciunt post eam hostia consecrata corrumpi per excessum corrumpere possunt tamen dimensiones generari et quod non ut congruum ponere talia per miraculum. Et ideo ondendum de omnibus tantum tactis sunt quo possunt contingere circa sacramentum altaris et post de loci mutatione quia de illa fit specialis mentio in theologia quod per materiales nunc habemus. Notandum est quod ondendo hostiam consecratam posse moveri localiter et declarare quod dimensiones panis remaneant secundum quas habet esse illa corpus quod ergo oporteat dimensiones panis remanere duplici via declarare possumus. prima sic per naturam ut supra dicebatur corpus christi incipit esse in hostia non quia descendens de celo incipiat esse in altari sed quia adveniente ut panis illa et conversum in ipsum sicut non arguit philosophus in primo de generatione capitulo de augmento quod quando generatur ex alio ubi incipit esse generatum non erit idem ex quo generatur. consimili ergo nos arguere possumus quia cum ad confusionem dicitur in ad incipit esse et in quo ad conversum in quo erit et quod conversum in ipsum. Sicut ergo illa panis conversa in corpus christi erat in altari in altari esse incipit corpus christi. Non autem dicere possumus quod corpus christi incipit esse in altari mediantibus dimensionibus propriis cum omnino sit christum esse sub sacramento quod non est ibi illa corpus christi mediantibus quantitatibus sed quantitas mediantibus illa. Oportet ergo remanere dimensiones panis quibus mediantibus sit christus sacramentaliter in altari cum mediantibus dimensionibus propriis ibi esse non possit. quod si diceret miraculose fieri posse sicut substantiam panis converti in corpus christi quod tamen dimensiones panis non remanent sequitur per talem conversionem christum numquam esse quia mediantibus dimensionibus propriis non sacramentaliter alicubi. Si ergo per christus sacramentaliter habet esse non esset alicubi mediantibus dimensionibus aliis ut mediantibus dimensionibus panis sequeretur quod christus corpus et sub sacramento nullo modo declararet ad locum quia et si miraculose fieri posset corpus substantiam in virtute divina non declararet ad locum aliquem cum tale miraculum nullo modo congruens est sacramento. sacramentum enim est mediante natura quae naturam venit sed corpus christi ut sacramentaliter habet esse non declarare ad locum non posset veritatem in huiusmodi usum non natura possumus. per quod sed de usu loquimur huius conversionis nullo modo ad locum declarare et ergo una ratio quare dimensiones panis remanent ut corpus christi ut sacramentaliter habet esse aliquo modo declarare ad locum sine quibus declarare non possemus eo specialiter cibo divino qui sacramentum est et visibilis generis visibilis forma si aliquo modo declararet ad locum et esset quod sensibile sacramentum esse non posset. Secunda via sumitur si consideremus verba per que fit conversio panis in corpus christi. hoc autem dicimus. Ubi considerandum in quibus non sacramento et duo considerare significationem nostram et usum sacramenti significatio enim mensa sacramento fit cum dicitur hoc est corpus meum. Usus autem sacramenti consistit ex eo quod hostiam consecratam accipimus et manducamus. Prima ergo via ondendebat quod oportebat dimensiones panis remanere propter usum sacramenti sed hec secunda manifestat quod expedit tales dimensiones remanere propter significationem. nam in significatione ut tactum est sunt haec verba hoc est corpus meum et hoc demonstrat contentum. Sed hoc ut sub hiis speciebus dimensionibus et sub ipsa specie panis est non. Sed hoc idest contentum sub hiis ut sub hiis dimensionibus sub hiis velamine speciebus est corpus meum. In hac enim conversione et consideretur tamen a quo et tamen ad quem et id quod est commune quod manet utrisque terminus. secundum terminus a quo est panis substantia quae non manet. terminus ad quem est corpus christi. in quo panis conversa id autem quod est commune est ipsa accidentia panis quae permanet conversione facta. sicut non in aliis transmutationibus et consideravit. Sed non oportet secundum terminus aquae et forma aeris quae non manet terminus ad quem est forma ignis quae inducitur in materia. id autem quod est commune est ipsa materia quae prius erat sub forma aeris. Aliud sub forma ignis fit ergo in transmutationibus naturalibus sicut in transmutatione sacramentali. Differunt tamen ut supra tangebatur quia quod est ibi commune est illa aliquid ut materia secundum hanc non aliquam sed sola accidentia remanent cum ergo dicitur hoc est corpus meum hoc demonstrat terminum a quo ut substantiam panis vel terminum ad quem ut corpus christi vel id quod est commune ut accidentia panis sed quia ante conversionem erat illa panis facta autem conversione et substantia corpus christi non potest demonstrare panis substantiam quia panis non est corpus christi non potest demonstrare ipsum corpus christi quia ipsum locutionis cum dicitur hoc non dicimus et in corpus christi. ergo hoc demonstrat quod non esset vera. ergo consimiliter quod hoc demonstrat id quod est commune sub his idest contentum sub hiis sub hiis speciebus est

cor meū· n̄ ui ualē. id adq̄ quidā ꝯfugiūt volē
tes ītentiam ꝑh̄ qd̄ ūba ꝓdc̄a sūt fig̃ta ꝛ facta
q̄ si ꝑ huc mō debet ūificari ꝑpō· absq̄ eo· q̄
ly· h̄ demriret qd̄ ꝫ ꝯnē ꝯgruētı dicēt h̄ sit
cor meū q̄ h̄ ꝫ cor meū ꝛ dicē x̄ nō tradidisse.
formā ꝓm mod̄ ꝯgam ꝫ ondē se ēē sapientiorē.
eoq̄ ꝫ diuit ꝛ dei sapīa. possıd aūt qd̄ deīn ꝫ de
clarē ī ml̄ibꝫ aliqs· n̄ ēēt illıd efficatie q̄ ꝯquo
cūq̄ dicēt· h̄ ꝫ aurū sıetaur̄· ly· h̄ nō demrarz
tm̄ aquo· n̄ tm̄ adq̄ s; id qd̄ ꝫ ꝯnē ꝫ n̄ fit· h̄ qd̄
ꝫ aurū· ı· qd̄ ꝫ ml̄ıē m̄ ꝫ aurū· si g̃ debet ūifi
cari ūbe ꝓlata ad sıgnificatz m̄· oꝫ ī· remanē ad
ꝯmē ut oꝫ qd̄ remaneāt ī acc̄ia· pāis subq̄u
b; ꝫ ꝑc̄a cor x̄ ī mō tal̄ ꝯmixō qual̄ ꝑh̄ ꝯmi
at absq̄ ꝓdc̄is actibꝫ s; ꝑō v; ꝛ quia ıut ceta
acc̄ia q̄ntas ꝫ magı ꝓpınq̄· sbe ꝛ ꝫ ꝑ pqd̄ ad ma
gis· detiāt ad locū io oꝫ q̄ntıtē pāis remanē pos
sit· g̃ ı hostı̄ ꝯsecta· motū locale ꝑuāt eo qd̄ re
manēt dimēsi̊es hostı̄ exītes ın loco situalit ꝛ ꝯ
cūscrıptē qd̄ suffıc ad saluā localē mot· qd̄ si dicēt q̄
math̄· nō abstıhūt aq̄ntō abstıhūt tñ amotū
ergo sola q̄ntıtas io ul· ad motū suffıce ꝺeleu ꝛ ınde
possıd q̄ ū sc̄bz ıp̄· ꝯgnoē math̄ᶜᵃ· cor̄bz debē
tactū ꝛ loc s; ıllē tactū ꝛ ıllū locū ꝫ ymagınad so
lū q̄ math̄ᶜᵃ· ꝯm qd̄ h̄ abstrc̄a sūt aīn sensı.
ꝛ aīn q̄lı q̄ si h̄ nō ēēt ꝯpetēt math̄ᶜᵃˢ tactū ꝛ lo
c̄· n̄l ꝛ ꝫ mot ml̄· cū ꝯ ēēt q̄ntıtas aū pāis que
manꝫ ın sacro altaris nō ꝫ q̄ntıtas math̄ᶜᵃ· n̄ ꝫ q̄ntıtas
sepata a q̄ualı· remanꝫ· n̄ ī· q̄ntıtas cū q̄lıtē ꝛ cū
cetıs acc̄ıbꝫ pāis potuıd g̃ ı saluāe tactū ꝛ loc̄
ꝛ motū ıl̄le qd̄ declarē uolebam̄. Ca· xliiij.

~~Q̄ nulla trāsmutac̄o fc̄a ınꝑo saluare possīmus alterac̄onē ın hostia q̄ remanꝫ pāis q̄ntıtas sbiectū qualıtatıbꝫ ꝯm qs ꝯtıngıt alıq̄ alterarı.~~

Quīa ꝫ ex sup̄ıbꝫ declaū qd̄ ın hostı̄ consecra ꝑt
saluarı mot local̄ nūc aūt restat ondē quō
ī saluarı mot alterac̄oıs ꝑt· n̄ hostıa calefı ꝛ ınf
gıdarı ꝛ ꝯm alıas alterac̄oēs altarı nō aūt possı
mꝰ dicē qd̄ ī fiat ıllusıo sᶜ· ut qd̄ ıdeat hostıa calle
fı ꝫ ꝫ nō calefiat ıdeāt humıdari ꝫ nō humıdet̄ ꝯ
sıl̄ eī sıt· sup̄ ꝑambı̄sıū· qd̄ nō decet ıllusıoꝫ sᶜ·
ı sacro ıtatıs q̄dē sᶜ ıınde ıꝑstıgus magoꝝ
ē erq̄ hostıā altarı aspıcı. fatemd ꝫ qd̄ sıt· ı ıa alt
acō n̄ ꝛ dicē possıd qd̄ sıt ī altac̄o ıa sı n̄ ī alterāt
ponendo mırac̄. ēē ī alterac̄om sıt sbo· deīn n̄ ꝫ ꝫ
q̄ acc̄ successıā ado albo depındet qd̄ sı ıltıᵉ nec
mıracō sıt ꝑt· qd̄ tenet ꝑ sē ēē rursū q̄ ꝑ tale alt
acōm sıt ıa ad corrūpc̄om q̄ ꝑ nımıā cellefagm
possıt hostıa ıcınarı ꝛ qd̄ ad tales effectus ıntuebat
mırac̄ nō ul̄ ꝯgruū dato g̃ qd̄ mıracō sıt possıt
qd̄ esset altacō alıq̄ quo ad alterāt h̄ q̄ alterac̄o
nes qᵉ ıde possē ꝯtıngē ēē sacrā altaris ponē
qd̄ mıracᵉlm nō ꝫ decens solū ꝯ ona ıa restat
ut dicā ın sacro altaris remanē q̄ntıtas sbıcta q̄lıtıbꝫ
ꝛ q̄ ꝑ q̄lıtıbꝫ h̄ sıt alterac̄o possıd ī saluae alterac̄o
ꝑ qd̄ ona ꝛ eād q̄ntıtas h̄ ꝑt ēē sbm dıuısarꝫ q̄lıtē.
sıc̄ eñ uı· ꝫ gnō ın rebꝫ corrupᵗıbꝫ· q̄ cōtrıa ꝯtēt
ī m̄ que ꝫ sbm forꝫ sbalıū sıc n̄alıt saluae possıd
alterac̄om ēē sacrā altaris q̄ remanꝫ ī q̄ntıtas q̄ ꝫ
sbm q̄lıtatē· suffıcıt n̄ ad saluā trāsmutac̄oıs ꝯ for ad
formā qd̄ ꝓnımꝰ tāū qd̄ possıt sıbı utrꝫ for. q̄ ꝫ
sı sıc dıms q̄ eādem m̄ ꝯ bıı deīn occurıt nob queda dub.
q̄ ut sc̄bz ıꝑ· ꝯgıt cap̄· ꝯ dcā alterac̄oıs ad g̃nacōm
ylē ꝫ maxē sbm g̃nacōıs ıalus aū trāsmutac̄oıs ꝫ alıquo
mō sbm· dcı n̄ ylē ı m̄ ꝑ· ēē maxē ıgnıbꝫ sbm
q̄ for̄ sbal̄ ꝯm q̄ ꝫ trāsmutō ıgnıs ēē ꝯmꝑ ınē
fundarı lꝫ ī m̄· ꝑ ꝯꝫ alıe trāsmutac̄oes h̄nt alıq̄ mō
ꝯ ꝑbō m̄ꝫ· q̄ ꝓꝑ q̄ alıe trāsmutac̄oes attendıt̄ l̄ fundarı
ıꝑō ꝯ ꝑō ul̄ ī mē. fundāt ı ıau facie ꝯm q̄ qd̄
ꝯꝑ̄ ıdō ı gnē ꝫ acōıꝫ alıoꝝ q̄ sbm ꝑ· q̄ m̄ ꝯꝑ̄ sbm
ꝯ q̄ ad sbıcıt n̄l qd̄ possıt sbıcı· n̄ ꝑ m̄ sıg
q̄ntıtas ꝫ sbm q̄lıtas s; h̄ ꝑ m̄ ꝫ nq̄ fundat g̃ ī mō
tu ad albedıne ꝛ ī oıbꝫ alterac̄oıbꝫ ꝫ alıq̄ mō sbm
m̄ q̄ sup̄ nō h̄t qd̄ sıt sbm albı ꝛ nıg̃ n̄ ꝑ ꝑ
sbm· ut ꝑ m̄ ꝯ oīa ꝛ ꝑhs ī ꝑō meth̄· m̄ ꝯ applıcat
fundarı n̄ ꝫ n̄ fundamēt ēē trāsmutac̄oıs
n̄l s; g̃ remaneāt q̄ntıtas pāis sbta q̄lıtıbꝫ tñ q̄ nō

manz in pan̄is cū in sic p̄us fundat̄. omnīa cōtinu
tem n̄luu τ amoto p̄ amoueat̄ oīa q̄ sit ut in
in hostia consecrata n̄lit saluare nō possit. motū
alteratōis τ sicut exclusis q̄ dicta sunt sequi ul̄.
qd̄ fra conuersione p̄ accīa panis nō posse sit
alteratōnē passiuā. ita sequi ul̄. qd̄ pm talia
accīa nō possit sit alteratō actīe. vz. n. ee ad̄. hos
tiam consecratā nec posse alterari n̄ alterare ua
sic in z p̄m pol̄e τ p̄m p̄ul̄ ois trasmutacōis
passiue sic for̄ sbal̄ r alia for̄ z p̄m p̄ul̄. actus
τ r̄ eaz z p̄mū p̄u. ois trasmutacōis actīe agēt
enī oēs for̄ actiles ī uirtute for̄ sbal̄. sicut n.
acc̄nt nō cōpetit sbici n̄ ī uirtute n̄. sic accībz
nō cōpetit agē n̄ ī uirtute for̄. cū g̊ n̄ maneāt
ī mā n̄ for̄ panis. sz tō sba pan̄is conuertit in
corpus τ ī nō remaneat mā τ for̄ uini. sz ī
in sanguinē conuertit tō uini sba. pm accīa pa
nis τ uini nō potuit sit alteratō n̄ actīe n̄ passi
ue. si g̊ fēcē conuersione ad potest ī realiter nō
hunc tacet ab accīibz uini n̄ τ aliq̄ alteratō m
ut ī ul̄. faciet ēē illa accīa g̊ oīa repugnat
huisque sbm appent. No. g̊ qd̄ tota cā q̄r
uinū accīis nō p̄ ēē obin alterāl accīis n̄ hoc habēt
ī uirtute n̄. q̄ p̄ esse p̄m sbm τ que tm causa.
q̄ ois trasmut̄ p̄supponit mā sicut exeo qd̄ actīe
absq; m̄ nec conseruari nō posset. sz si collatū
ēēt alicui acci qd̄ posset sn̄ illo subsistē
si r̄. accīis ēēt susceptiu p̄ticipet talit posset
ab una q̄ p̄te τ ab uno actīe trasmutari ta
potit g̊ q̄ri talis si p̄t hīre p̄se ēē sn̄ m̄ ab una
q̄litate trasmutari talia τ esse sbm diuersarū
q̄lit. sbm q̄ tō eā q̄ tal̄ trasmu nō p̄. q̄nti. cō
petē sn̄ m̄ ut dcm̄ z sicut q̄ q̄nt. hic sit m̄ ra
digetz q̄ nō p̄. sbm ēē n̄ sic. nō p̄ ēē sbm n̄
p̄ m̄ uz ī uirtute dīna p̄. q̄ntit̄ conficī qd̄ p̄se
sic potitēi conferri qd̄ p̄se sbm sit τ qd̄ p̄se
trasmutari possit quo all̄ fecit fore sbm τ
m̄z ut uult q̄tor in de l sba. ozb. qd̄ g̊ p̄t p̄se
sbm ēē p̄t p̄se trasmutari p̄m ea q̄ sbm
p̄ τ qd̄ dcm̄ z de alterati passiue ualz ad
intelligendū quo ī qp̄t ēē alteratc actīe ī aliis.

q̄ntitas pan̄is τ uini fra ouisiōē alterari possunt sus
ceptō alia τ cā accn̄. sic p̄m accn̄ q̄ hīt possibilitā
alterare alteratō n̄ mot ad form̄ accn̄les τ si p̄
form̄ accn̄lē for̄ accn̄l̄ inducit nō cōpetit accn̄ti
agē ult̄ sua spēm. sic g̊ accīa dnr agē ī uirtute
for̄ sbal̄ h̄ in illi dz cōp̄ ad inductōz for̄ sbalis.
q̄ si ignis p̄ calorē gnat ignē h̄ fit q̄ p̄ calor a
git ī uirtute for̄ sbal̄. ignis agēt n. calor ult̄
sua spēm si ī uirtute p̄p̄a posset inducē sbalē
for̄ z sz si ad introductōz for̄ accn̄l̄ h̄ uelle extē
dē ut dictū p̄ accīs agē ī uirtute sbal̄ for̄ nō so
lū g̊ ad gnōz sbe sz q̄ ad sbe alteratōm q̄ sit p̄
accīa h̄ p̄tantō uirtute h̄rēt q̄ sicut cōpetit alic
ēē sic cōpetit τ agē τ q̄ accīa nō possit p̄se
absq; for̄ sbali nō possunt p̄se agē absq; ta
li for̄. oīa aū accīa de quibz loqui intēdim̄.
fundat̄ ut ī sbo cōpoī̄to exm̄ τ for̄ uini q̄ m̄. dictū.
quid ī cōpō τ hīt rōm. sbici. for̄ nō d̄. quit ī actu
τ hīt rōm acti. sō a toto cōposito hant accīa ēē τ a
gē τ qd̄ sint sbm τ qd̄ agant cōpetit tn̄ accīibz
sbici rōnē m̄. τ agē rōne for̄ q̄ τ si oriunt̄ z cō
uant̄ ī ēē p̄ m̄z τ form̄ q̄ m̄ cū for̄ z cā oīuz accn̄.
que sunt mea. nō tn̄ ex equo cōpant̄ h̄ accn̄ ad
m̄z τ ad form̄. sz q̄ntitas que hīt rōm sbi mag̊ se
tenz ex p̄te m̄ q̄litas nō que hīt rōm acti ma
gis se tenet ex p̄te for̄. Dicas g̊ q̄ p̄ul̄ sp̄ctat ad p̄pō.
qd̄ sic. q̄ntitas si p̄t p̄se ēē absq; m̄. p̄t p̄se sub
ēē. absq; illa. sic q̄litas si p̄t p̄se ēē absq; sba
li for̄ p̄t p̄se agē absq; illa. lo. d̄ actōe p̄m
q̄ induat accīl̄ for̄ rōne cuī nō d̄z actus a
gēt ult̄ sua spēm. q̄ dmō p̄ q̄ntū ubi p̄t ēē trāsmu
tacō ad sbalē form̄ in sequibz apparebit. p̄z qd̄ in sa
cro altaris p̄t ēē alteratō passiue q̄ remanet.
q̄ntitas sba qualibz ī cōp̄ ī ēē alteratō actīe q̄ rema
nēz q̄litas ī q̄ntitate fundata possit g̊ alteratōz salua
rē in hostia nō solū ac passiue sz actīe qd̄
declarare uolebamus. Cap.m xliiii.

~~P~~ ~~nō augmentata corpis x sba circa~~
~~sacrm̄ altaris p̄ rarefactōm τ condensa~~
~~tōm contingē potit mot augmenti~~
~~ł diminutiones indeclarate. declarans~~

~~dimẽsioib' sūt sbiecte.~~

Salvabam' ꝑ pcedentia in sacro altaris mot
locale z altatom . nunc aũ restat onde quo
i satuai possit augmt 4 dimuco q' mot inpdco
sacto salvae maiore difficltate ztinz qm fuit
difficltas pdcoz motuũ. augmt aũ z dimutoz
ẽe ad duo . possu' intlle ꝑ ꝑ sbtcom alie pts
l' ꝑ additom noue m̃. z sic aug̃ z dimuto ꝑ̃ fit
i rebz aiatis z quib'. qualim tū trsmuta ad sin
gl'as ptes zutit in sbam alti . qz ps aucti z
aucta z dimu'. qz ps dimuti z dimuta z q2
qmz pte aucti auctaz z dimuti . dimuta ẽe s
ppetates aug' z dimutois ut d̃r i ꝑ dgnoe et
d aug' io ppe aug' iueit i reb' aiatis . ꝑ tn aliq
mo . in rebz iaiatis iueit aug' p additoz noue
m̃ q2 si lapides lapi'bz cumlent maiore acuũ la
pid efficiut t sic loqui d aug' z dimu'. no inten
dim' d tn̄ z n . qd si dicat hostia zsecta ps hostie
no tantas dimsões ht qntas hebat to hostia .
t sb maior'bz dimsi'bz erat cor' x. hostia exinte in te
g q' sit ea diuisa i ptes . sic t si dimsiobz vini
sb quibz exsistit . sangs x augmtat no eet q2 sb
utisqz dimsiobz sangs x tot t sb existebat pos
sem' tn dce sca tali additone sangne x ee sb maio
dimsi'bz qm prus sic g pone aug' z dimutoz uiden
z diffi'le . ꝑo no pt intlli qd dimsiões ille sb quib'
z cor' x . ul' el' sangs augmtet z dimuet ꝑ rarefcto
ne z adensatom . posss n spes vini . sb qua z san
gs x ꝑ frig' cogelai z adensai z occupare miore .
locu z tuc sb miorbz dimsi'bz ẽe sangs x qm
prus . sic t ꝑ calore spes ille possent rarefi z occu
pare maiore loc z tuc nllo additō . z t sangs x sb
maio'bz dimsi'bz qm añ . h' ss' inincat . oculata . n .
fid tale aug' z tale dimutõ ꝑcipi' . ꝑ quo zting
z qli' in tali sacro absqz additone alicu' dim
sionu ꝑ rarefcoz pt ee mot ad maiore qn' z
ꝑ adensatom absqz sbtcõne pt ee mot . ad qn'
miore uide no z fatile illi . n . lo' no [illegible] z dat
aliq mutom n sit dare sbm tciu . po'le [illegible] sbici
dualbz fors oppois ul' ꝑuatoi z for' n [illegible] n t
mot n' mutato ꝑ illuiatoz si eet aer l' [illegible] ad

diaphan differis a teneb' z alute alit hns ẽe te
neb'su . alt illuiat sic . n . no eet mot ab albo i
nigr . n eet dare sbm tciu differis ab utoqz po'le sb
ici for' albi z nig . ꝑ aut huc mod . salvabi' in sa
cro altaris mot locale z altatom pt . n . hostia
moui locali q2 dimsi' hostie exntes i loco dep
septe z situal'r possunt se successiue zmsurare
diusis locis . sic t z altato ubi ee p' q2 qn' q
sbicit qlit'bz z differis a qlit' z p' ee sbiecta dui
sis qlit'bz pm qs zting' ad altari . zcau g nlr
no pt ẽe ibi mot pm qlit' n sit l' ad qntati sbm .
sic nlr no pt esse mot pm qnti' n i sit ad
qnt' sbm ul' g dice qd cu spes vini sb quib' z san
gs x ꝑ calore calefiut z occupat maiore locu
l' ꝑ frig' zdensat z occupat miore locu qd sic fit
supnli . ul' oz l dare ad sbm dimsi'bz vini qd
possit ẽe alt . sb magis dimsi'bz alt sb prus
p' aũ po oio z absurda q2 exqua silr possit
spes vini infrigidari z calefi' silr zdensat z ra
refiut z occupat maiore t miore locu . videm' n .
sensit qd hi' trsmutoes sequit mot t tempie
aeis silr cogelat n . spes vini . sb qua z sangs x i
hieme no in estate . fuge g difficltate hac qd h'
supnli fiat ul' . oio ridiclm ui' fi . onde qd illis
dimsioi'bz sic aliq sbm z valde diffi'le h'itu . n z sup .
qd oia accia sca ziusioe fundat i aliq sbo ꝑ loui g
qd dimsi'bz vini sb quibz z sangs x . ad ee sbm
eu dimsioes ipe qntit' dicat . no . g qd tm̃ pars
t vini t tm̃ oiuz gnabiliu t corruptibiliu z dup
qnti' tas z d'. ge' dimsion . sic . n . ibi dimsioes de
tiate z indetiate z n in gnabliuz t corrup'liu
tatez tata t occupat tm̃ z tm̃ locu . d'n . qd tm̃ d
matia q z d uno pugillo . aq z in x . pugill' . aeis
no tm̃ locu occupet . m̃ utz sb uno pugillo aq
q' occupat m̃ utz sb uno pugillo . aq . q' occup . ht
utz sb x aeis . nllm n hoz ht m̃ pse ipaz sic
eu pse tata z tanta u' m'ta ul' pauca . si pse oc
cupet tm̃ z tm̃ locu ut magnũ l' puũ . m n ꝑ
se z prim po' . z q2 ee nle z m̃ z mpo . q quid ao
tuali' aliq ul' distictoz inptat no ht m̃ de
se sic atquir' i' d utz sb tali for' acc' l' sbali .

oz g dare formam et proportionem aliquam per quam modo sit ta
ta et tanta. et per quam occupat tantum et tantum locum licet
aliud necesse sit esse quantitatem quia quiquid imperat magnitudinem et
pluralitatem aliquam secundum quam accipit aliqua particularitas
modo necesse est illud quantitatem esse cum g competat ei. hic
partem et partem extra. quia est tanta et tanta et extra quod
occupat tantum et tantum locum. oz ei utriusque horum per quam
competere. In g omnibus potimus. quod non est eadem quantitas per
quam est tanta et per quam occupat tantum locum et rur
sum supponimus. declarare quod quantitas illa per quam est
tanta precedit quantitatem illam per quam occupat tantum
locum. quod impossibile quantitate per quam est tanta tamquam in
subiecto fundatur. a quantitate per quam occupat tantum locum.
facile est sustinere quomodo in factis alterationis sal
vari possit per rarefactionem et condensationem motus augmen
ti et diminutionis et occupatio maioris vel minoris loci.
na quantitas illa per quam est tanta posset dici di
mensiones indeterminate. Sed dimensiones determinate dici pos
sunt quantitas per quam occupat tantum locum. verum at
sic loqui de dimensionibus indeterminatis et determinatis sic
secundum intentionem commentatoris quam primus inventus iste nouo
bla invenisse vel alii sit dare alias dimensiones
indeterminatas ultra per has. de quibus locuti sunt
quod non accipiunt dimensiones determinate et inde
terminate declarare non est presentis speculationis alibi n.
domino concedente apponimus hanc materiam difficilem per
tractare. ad presens tantum est declarandum quia quantitas illa per
quam est tanta quam possit dici dimensiones indeterminate
subita est quantitas per quam occupat tantum locum quam per
dimensiones determinate quia dimensiones indeterminatas
subici dimensionibus determinatis. et quia tandem dominum. cum est
sub forma aque minorem occupat locum. quod ut est sub forma
aeris occupat maiorem locum. oz casdem dimensi
ones indeterminatas aliquando subici maioribus dimensio
nibus determinatis et aliquando minoribus. Si g hec conclusio
que fit in factis alterationis apparet vocatur transubstantio.
quia sic conversio substantia panis in substantiam corporis christi et
substantia vini in substantiam sanguinis quod non est conversio acci
dentia sed remanent omnia accidentia panis et vini.

sub quibus est corpus et sanguis christi oz remanent utique di
mensiones panis et vini. determinatas et indeterminatas.
Sic ergo absque alteratione christi salvabantur alterationi facto
alterationis que remanent quantitas possibilis subici diversis qualitatibus
sicut salvare possumus occupationem maioris et minoris
loci et motum ad maiorem et minorem quantitatem quia remane
ant dimensiones indeterminate. possunt subici diversis dimen
sionibus determinatis ut g manifestius appareant. sicut supra tan
gebatur. duo sunt declaranda primum. ostendere est quod quantitas
illa per quam est tanta non est eadem cum quantitate illa per quam est oc
cupat tantum locum et quod dimensiones indeterminate non sunt
eedem per essentiam cum dimensionibus determinatis indeterminatis. et de
terminatis ut sic loquimur incepimus. Secundo manifestabitur quod quantitas
illa per quam est tanta et formula per quam occupat tantum locum
et est ei subiecta vel quod idem est dimensiones indeterminate priores
sunt dimensionibus determinatis. et indeterminate dimensiones sunt
determinatis subiecte. Primum duplici via ostenditur per talia. si duo
aliqua sunt idem per essentiam corrupto uno corrumpitur et reliquum.
sed remanente materia tanta. absque eo quod remaneat
occupatio. tanti loci g non est eadem quantitas per quam est
tanta et per quam occupat tantum locum. cum enim ex aqua
fit aer remanet materia tanta. quia tamen demum quod erat sub
forma aque fit postea sub forma aeris non nisi tantum dimensionem.
deperdit quia vel incluit nec ad dimensionem de novo est
remanet g materia tanta sed non remanet occupatio tan
ti loci quia plus occupat de loco ut est sub forma aeris.
quam ut est sub forma aque. dimensiones g indeterminate loquendo
de eis. ut loquimur non sunt eedem per essentiam cum di
mensionibus terminatis. Secunda via talis quia aliqua duo sunt.
idem per essentiam si per alicuius agentis se extendit ad
unum illorum oz quod extendat ad aliud. Sed virtus
nullius agentis pertingit materie. prout occupat
tantum et tantum locum. nullus enim sic potest quod materia occupans
parvum locum postea occupet magnum locum quia nullus
ex aqua fit aer et ex aere ignis sed nulla virtus a
lic[illegible]nalis agentis potest immutare quantitatem
illam [illegible] per quam est tanta et talia non ut nulli
si p[illegible] quod primum dimensionem fiat in illum quia tunc ergo
non nihil possit sicut mons unus et terris una et

posset ad augeri corpus non rarefactum et nullo addito quod quidam concesserunt fallentes se et ipsos per experimenta fallacia sed hic remanet requirere ulteriorem speculationem tamen in hoc praedictam imutationem sed si non possit ab agente nisi ut patet per philosophum in 4°. de regione caeli et augmento non est quaerere eadem quantitas per partem minimam est tanta et per partem occupet tantum locum quia virtus agentis nisi se extendit ad unam quantitatem et non ad aliam. Dimensiones ergo indeterminate non sunt eedem cum dimensionibus terminatis quas prius dicebat declarando quod autem hee dimensiones praecedentes illas et eis sint subiecte praecedens magis declarari per praedicta. Consumptus est eas non esse easdem nam si maneret in tanta et non remanet occupatio tantum loci quia nihil prius fuit magis esse tanta quam occupet tantum locum si non esset praeteriit non remanet amoto tempore et excepto corpus possit quia ratione non possit absolvi ab uno possit absolvi ab alio quod non est cum quantitas non tamen nisi facta sunt manens in tanta quantitate erat prius occupet spatium occupat tamen locum rursum eo ipso quod agens nihil superposuit id per quod in est tanta quia non fuit ad augmentum corporis non rarefacto et non addito et non superpositio occupat tamen tantum locum quia fuit sicut illa eandem materiam occupat maiorem locum quam prius occupabat minorem prius et quantitas per partem minimam est tanta quam quantitas per partem minimam occupat tantum locum. Augmentum aliquid agens superposuit unum et non aliud quia super posteriora priora praesupponit quia per supposita nihil una generationis prius est creatio. quod non praesuppositio et quia sub ea quae prius adherent materiae subiecte huius quae posterius advenerunt non solum dimensiones indeterminate praecedunt dimensiones determinatas sed sunt eis subiecte et hee fundantur illis consequenter quia terra actio fundatur in quantitate non salvatur altitudo nisi motus per eadem quantitas alia est sub una quantitate alia sub alia. sic quia dimensiones determinate fundantur in dimensionibus determinatis per rarefactionem et condensationem potuimus ibi salvare motum augmenti ut dimensionis praeter eedem dimensiones indeterminate subiecti possunt maiorem et minorem dimensionibus terminatis quod declarare volebamus. Excludit autem magis declarandum quam declarans sit in antiquioribus the

orem probabilis quia posset forte aliquam esse dubium quomodo in dimensionibus per partes et omni parte induci nova quantitas per motum alterationis omnis non formas dicitur educi de potentia materie ex quo in partibus non manet sed materia corporis et pars non est suscepta nova forma nulla in ea est diu possit educi nova forma quaecumque ergo remaneat quantitas subiecta quantitas tamen calor non immutatur ab extrinseco sed educitur de potentia materie ut in 9°. primus in 12 metaphysice corporis calidum agens in aliud corpus non immutat calorem ab extrinseco sed facit per calidum actu calidum cum non sit dare materiam dicitur posse educat calor non in sufficiente quantitas subiecta quantitatem ut sit in motu a frigido ad calidum. Dicendum ergo quod omnis forma dicitur educi de potentia materie et omnis forma dicitur fundari in materia quia formas in illis et accidentibus non potest per se esse et ex eo quod in materia fundatur sed si dimensiones indeterminate subiecte dimensionibus terminatis posset per se esse ex eis posset educi accidentalis forma fundate in ipsis posset enim inde educi raritas et densitas nam ex hiis est ad inde quia dimensiones indeterminate subiecte sunt dimensionibus magis terminatis et exhibet densum quam illae eedem dimensiones in terminate subiciuntur prius dimensionibus terminatis. possumus ergo per hec duo genera dimensionum absque aliquo in salvare raritatem et densitatem et ponere motum rarefactionis et condensationis possumus ergo et in virtute horum duo genera dimensionum continet rarum et densum et quia possibile esse quam rarum sequitur calor et densum frigidum ex hiis dimensionibus per raritatem et densitatem educi potest calor et frigidum. quia siccitas potuisset se terminare ex parte caloris et humiditas ex parte frigiditatis non possit ad assumere et potuisset calidum non esse siccum non posset esse per se et primo frigidum non esse humidum et quia qualitates fundantur in ipsis sicut praedicta genera dimensionum per raritatem et densitatem possunt inde educi qualitates prime scilicet calidum et frigidum humidum et siccum mediantibus quibus qualitatibus ipsis nisi inde educi potuit qualitates secundum omnem quam motum alterationis in salvare possimus. ex praedictis et magis manifestum quomodo terra actio in quantitate fundatur quia non omnia fundantur immediate in dimensionibus terminatis.

ꝫ aliq̄ inme(dia)te fundat(ur) indiuisi(bi)litatis ut albū & nigrū & ceteri colores q̄ fundat(ur) in sup(er)fi(ci)e & n(on) ꝓpm sup(er)fi(ci)e ꝑ loco colari aliq̄ uo mag(is) inme(dia)te fundant(ur) indiuisi(bi)litatis ut raru(m) densu(m) & forte pe q(ua)li(ta)tes q̄ raru(m) & densu(m) sequnt(ur) exq(uo) ꝫ patet quo q̄ntitas arcari possit ꝑ se ee mag(is) q(uam) ceteris actibꝫ. Non solu(m) n(on) q̄ntitas mag(is) inme(dia)te adheret sbe q(ua)m cetera accia ꝑ h(oc) q(uo)d mag(is) accedit ad p(er) se ee q(uam) accia alia ꝫ (et)iam mo(do) q̄ntitatis mag(is) mutat mo(dum) sbe cui competit ut p(er) se ee q(ua)m mo(dum) alioꝝ accnu(m). Nam sicut sba ꝯposita que existit p(er) se ꝯpon(itur) ex m(ateria) & for(ma) sic m(ateria) q(ua)n(titat)e ꝫ ad ad mo(dum) m(ateri)e & ad ad mo(dum) for(me) ꝑ(ro)pe eni(m) dimisi(on)es indeterminate se h(abe)nt ut m(ateria) & q̄ntitate se h(abe)nt ut for(ma). sic n(on) m(ateria) ꝑ for(mam) cōplet(ur) & t(er)minatur sic dimisi(on)es indeterminate ꝑ q̄ntitates ꝑficiunt(ur) & t(er)minant(ur). ex h(is) aū mag(is) declarat(ur) quo q̄ntitas p(er) se ꝯpetit indiuiduatio. Non eni(m) solu(m) q̄ntitas p(er) se ꝑ dicti indiuid(uis) q(ui)a de se inportat signē quada(m) (et) q(ui)a m(ateria) q(ua)n(titat)e s(e)c(un)d(u)m se possumus intellig(er)e plura eiusde(m) spei & ꝓp(ter) alia que sup(er)i(us) tetigi⁹. ꝫ (et) q̄ntitas p(er) se ui(de)t(ur) cōpetere indiuiduatio q(ui)a indiuidu(m) q(uo)d aggatu(m) nominat ꝯpo(situm) n(on) m(ateria) q(ua)n(titat)e reperit insinuat ꝯpo(situm) ex m(ateria) & for(ma) m(ateria) q(ua)nt(um) dimisi(on)es indeterminate ad silitud(inem) m(ateri)e q(uod) for(me) sbicitur dimisi(oni)bus t(er)minatis plures & alie ueritates explicatis h(abe)ri possu(n)t q(ue) ꝑ(ro)pt(er) (pre)dictis lectoris inuecioni & ingenio reliquim(us).

~~De transubstancione~~ Cap(itulu)m xxiiii(m).

~~completa in sacro altaris nihil remanet in suscept(ibi)le noue for(me) no(n) t(ame)n obstante q(ui)a ip(s)e & maxi(m)e generacionis sb iu generatio & corr(upti)o ee poterunt nisi alio miraculo cōtingente.~~

Difficile sunt ꝯ(side)r(ati)o(n)e quo in sacro altaris potat ee mot(us) ad maiores dimisi(on)es ꝫ ut ui(de)t(ur) longe difficili(us) & ꝯsid(er)are quo(modo) i(bi) saluari possit g(e)n(erati)o & corr(upti)o h(oc) aut ut ui(de)t(ur) no(n) ꝫ si(c) ga ulterius n(on) amplius ut p(otest) euasio. Saluat(ur) n(on) mot(us) localis q(ui)a eedem dimisi(ones) pl(ur)ibꝫ locis se ꝯmisurare potant. sic & saluabat(ur) alteracio q(ui)a eadem q̄ntitas diu(er)sis q(ua)l(ita)tibꝫ potat esse sbita & no(n) & motu aug(mentationis) sic saluare conabat(ur) ꝯ(side)rando dimisi(on)es iniciatas posse sbici alius & alius dimisi(oni)bus t(er)minatis g(e)n(erati)o(n)em aut ut ui(de)t(ur) nullo mo(do) saluare possim(us) difficile & eni(m) uide(tur) q(uo)m ex hostia ꝑ putrefactio(n)em possunt oriri u(er)mes & q(uo)m circa ꝑ ustionem potest generari cinis. u(er)mis n(on) (et) cinis dicu(n)t q(ui)dam sbas nil es q̄ ee no(n) possunt n(isi) h(abe)nt aliam ꝑte siu(e) cu(m) g(e)n(er)acio ꝯsiste in sacro altaris no(n) remanet aliq(ui)d q(uo)d sit suscept(ibi)le noue for(me) & ualde difficile quo i(n) tales g(e)n(er)aciones possunt ꝯtingere. Dixerunt n(on) quidam uolentes uitare difficultatem p(re)dicta(m) q(uo)d in sacro remaneat panis sba, ex q(u)a possent generari u(er)mes & cines & alia talia & sibi hui(us)modi ceter(a). q(uo)d ꝑposit(io) difficult(at)e no(n) h(abe)ret & ut sup(er)i(us) fuit tact(um) h(oc) ꝑ(ro)b(abi)l(ite)r stare n(on) p(otest) cu(m) n(on) panis sba ꝯu(er)tat(ur) in corp(us) x(rist)i & q(uo)d ma ꝯu(er)tit(ur) n(on) maneat ne(cess)e ꝫ panis sbam no(n) remanere q(uo)d s(i) dicet(ur) sbam panis no(n) ꝯu(er)ti in corp(us) x(rist)i & x(rist)um n(on) ee in sacro ꝑ ꝯu(er)sionem alt(er)i(us) in ipm te sequet(ur) q(uo)d x(rist)us incipet ee in altari ꝑ mot(um) localem q(uo)d fuit sup(er)i(us) inprobat(um). (Er)g(o) sic s(e)c(un)d(u)m mo(dum) dicendi cu(m) accia illa sic corrupi q(uo)d i(n) sp(eci)e generat(ur) ꝫ h(oc) sensui repugnat uide(tur) n(on) q(uo)d i(bi) generat(ur) ad i(n) cuius spes panis ꝯ n(on) erunt dimisiones panis sunt ali u(er)mis & cinis ꝑ(ro)pt(er) h(oc) tunc & mo(do) dici ꝯueniu(n)t h(oc) g(e)n(er)ata g(e)n(er)ari circa cor(rup)tionem existante u(er)mes n(on) q(uo)s al(i) ꝑ circu(m) generari p(er) putrefactio(n)em hostie ut dicu(n)t g(e)n(er)ant(ur) ex aere ꝫ n(on) uide(tur) & ꝫ ꝯ(tr)a dicens ut dic(i)t(ur) in ꝑbat(ur) q(ui)a q(ua)m diu durat sp(eci)es & dimisi(on)es panis sunt ali u(er)mis & cinis. n(on) g(e)n(er)ant(ur) u(er)mes n(on) & (con)uenit ibi aer q(ui)a dimisi(on)es panis sufficient ad resist(endum) dimisi(oni)bus aeris g(e)n(er)atio eod(em) instanti e(st) cor(rupti)o sp(eci)eꝝ & mot(us) localis aeris ad locum i(n) (quo) erant sp(eci)es panis & q(ui)a u(er)mi(s) ꝯ q(uo)d stare no(n) p(otest) q(ui)a g(e)n(er)atio & cor(rupti)o qu(a)m mutacio inp(or)tant ꝑ q(uo)d de eis h(oc) loq(ui)m sunt instanti mot(us) n(on) local(is) req(ui)rit t(em)p(u)s cui sic cu(m) u(er)mes illi g(e)n(er)ent(ur) ex putrefactione cu(m) putrefactio no(n) fiat in aere ꝫ nulla sp(eci)es bene no(n) ꝫ cong(ru)u(m) d(icere) q(uo)d u(er)mes illi ex aere g(e)n(er)ent(ur) accipit ex uino etiam inme(dia)te n(on) generet(ur) nisi no(n) q(ui)a ex aere circu(m)stante g(e)n(er)et(ur) u(er)mes. ꝑ s(ancta) sacrum sumes i(n) magna q̄ntitate nutriret & h(om)o posset sustentari ex illo & d(icer)e ꝑ(ro)ui(n)c(ia) & ꝯ(tr)a sensum ex aere aū no(n) p(otest) fi(eri) nutrimentu(m) q(ui)a ut ꝑbat(ur) pl(ur)i(bu)s ee sine fi-

dgnoe ex eisde nutim · z sum · no au sum ex
uno elto q n ex uno elto nutri possu. Imo ut
dt ps. Si mt solida corpa includet host. cop
secta absq eo qd i ingdet aer posset n gna
ri vmes. Erg · qrit mo di qd redd pais sba · ex
q gnant hi vmes. Et isto impbat q si redit
pais sba ul red manntibz spebz pais ul no
manntibz manntibz spebz no. q qmdiu mans
ille spes tamdiu z cor xpi l · dem z au sup qd
sil cu cor x no z panis sba. Et ut upm. Si at
dicat qd cor spebz pais i incipit ee pais sba
no ul conguum qd tuc incipiat ee pais sba.
qn desic l ee pais spes n forte p sba m pais in
telligas tanti in qnta fuit in sb for panis l eo
z qnto mo di q miraclose red i tm dem qnta
erit sb for pais. Sz no ul cens · qd ds faciat
miracl cu cines z vmes z talia ulta gnat
ex ul spebz · p miracl z qdda icens n icpla
gen ta nli · n d facte miracla qnto au paucora
talia ponie possu tanto cencior ui po. Frustr
g salua p miracl q sn miraclo salua e pos
sit. Io dixit aliq qd dimisi l ipe in ista te mira
close cutebant ui m. pp qd possit mo gnag
ri vmes z alie nles sbe. Et si ad miracl velle
cofugere nlla pd z ita icens miraclose ei si sba
pais eet anichlta l i q cap eet cusa poss it
die ead nuo · eql n · itatis z qd ad cuta i ad
acta · pexns z qd corrupit z anichlt l z ma
cusu redat idm nuo. Si i n · considat pl theo ma
h. opis mq ondz quo mo iutute dina · ad pr eo
uti i actu pexens no ht diffilte qmo anichlt
ma cusu redat · idm nuo poss g ds exie e
cu stante z ex sba pais ead redeunte z exm d
nouo catal z · aliud sic uellet face illos vmes z
illos cines qs uide si in hostia abusta l put
fca i mor si no z impo le fat · tn difficile sufti
ne qmo dimisi q sit actu possit cuti im q
z qdam sba · qm qmo excale ul ecom · d nouo ceata
possit si vmes lz mag sit quih dixit z si in uet
sua po in defendent dca tu eor meu intellem
detant i mo pondo l gnom z eqm sn miraclo
dicis tantor doctor no cdutim q ipi ad ali in

alus suis dcis alit dixit volentes sn miraclo
i posset ee gnio z cor. Dixit n · qd miraclose
ill acc b collatu z sn sbo subsiste qd z ppm sbe
ita sn nouo miraclo possit face q quit fac · sba.
possit g dca acci inebiare z nutire z pt excess ge
nari vmis z cinis z ca talia. Dut g qd nlli ab
sq nouo miraclo ex ill acc b pt gnari sba q col
latu z ill acc b psle ee qd z ppm sbe i obltas
au dca z ponu induobz ul consiste l qd mi
raclose redeat ul eat in exci possit gnari v
mes z cines z ca talia · l qd absq miraclo ex
ill acc b possit gnari sba. Et si cofugi ad mira
clm uidens i ratoib ad here s moibz q mira
culu n · z pdina pom z facile sustine oia nec
exped p miracl pone qd pt absq miraclo
si sui no ad miracl cofugi. Et au indaga coib z
qsita sbtili d. qd absq nouo miraclo illo
ex ill acc b pt gnari vmis z alie nles sbe ul
tra iure s mias opus assupsi q si teti vni
dca sic dco s sufficiebat ut intelle q ad intelle
eor no attinge no q eta i talib dcis. Videt n · q
ill acc b iutute dina collat z psle ee n tn ppi
collat z eis z sba. Et collat z eis. qd hanc qn
dca mo sbe si n · d poss illa acti ee sbas q col
lat z eis psle ee no excedet intellem iam qmo
ex eis n li z absq miraclo posset gnari sba
q nul mir z si eo sba gnat sba. Et q ex eo qd n
z sba s ht qnda mo sbe qm sba possit gnari
nem intellem exced. Sic n acc b cofuir mo sbe
ut psle sit ita sbis ppete pt mo · actus ut qd
i alio sustente · si g nlls deet qd sba hnis mod
acc tu poss n li absq miraclo cuti i actus ittu.
nlls debet dce qd actus hnis mo sbe n li in lbz
possit cuti tenea g in a · q · media q intellem pl
quiete ul. Dicat n q si debant ex host gnai
vmes qd illi incip ee m pp qd ex acci b n fit
sba ut dicebat ulta pu. Et ex sba z tn no z i mi
racl aliq ut dicebat a · pu. cor n · spebz z acc b
pais sb quib z cor · x · q palta naz n lit si pt
ut pz p theo ta pcedn z induc tus acc b alus
desinut i ee cor x · q cor · x no z in hostia nisi
qndiu sit i acc pais i illo au instati i quo de

sint. i ee cor x. z sunt cor. sint acci pais z sint
i acci inducta alia nlit absqz miraclo mei
p9 i ee m ex qua gnat vmes z emes z ea talia
z q9nib occurrt. no solu no z i miraclm q2 i sicci
cip9 ee dca m tz oppo hi ee no posz absqz mag
no miraclo miraclm n eet si no incipet i
ee m possz au dre qd gnqz sint i sil in tpe z
i eodem istanti tz nlit. se pcedant in eodem.
istanti lz p se cor acci pois z sint inducta
alia accia z desin i ee cor v z mcp i ee m z
educit de illa m for sbal ut for vmis l ei
nis pp qd m vmes z emes z h9 mles sbe nlr
z absqz miraclo generant. h au ut pateant
no qd nli dr si addut ul nle agens illud
efficit. ul q2 na ut illud fiat sufficit disposit.
ignis n exigne nlit gnat. q2 nlit for ignis.
de m educit. sic z ho ex hoie nlit gnat. no
n z artifile n supnle qd ho gnat ab hoie
z tn na no educ aiam intellcuia p q in ho z
ho de pot m. tz p terito de ulta m gnlo nlis q2
nlit dispon. m ut i inducat aia intellcuia
q uens g agens nle suffi disposit ut ad
fiat de ud nlit. si z no z miraclm qd sit tz
z miraclm si no fiet. qstuqz n qual vonal vme
sit ad pcatom am tn suffi disposita ad
susceptoz tal for no z mirac qd ei tal for.
i fundat tz miraclm si manente ea sic disposita
no susapet tale form q uensqz g ad pm n
sua z ei scht ordi ad aliud sn uld sit inme
ad pcatom. sn no no z miraclm si z ei
mct tz po miraclm ht ee si z ab eo separatu
n g possz. onde qd nlit eca sacrm altaris
p aliq ti smut ztinget tz q ad induc qd no
m ht nle ordi ad m. qm hant suffi dis
pones ad aiam vole sic. suffi disposi in
ductis m no z miraculu si m ca eia i sil
z fundit z si solus ds possit inpductoz aut
vol ita p transmutoz nlit for m eca sacrm
altaris inductis vo e hus q no hnt in ordi
z n lem connexiom ad m. q hant ille dispo
nes ad aiam vole nlit z absqz miraculo
un hebit ee m no obstante qd solus ds

p. inpductoz m. z m solu ad ht inme esse p
catom ceta au agentia nlia suis actoibz
m psupponit. Advtendu g qd sol acci pais
dat z sn sbo z sn m. jo q m diu durat accia
paris q2 iutute dina z eis collat qd no actu
m. eiste absqz nouo miraclo diste possi. q2
ubi nulla existit m q sit talu accu funda
miraclm n. si cu ds illis act contulit q
possit p se sbsiste pp qd illis sic existentibz z p
manentibz q m diu durat eor ee si no sit i m
i q fundet no z nouu miraclm tz totu unu
miraclo jo sic miraclm z qd ee recipet i uu
te u sua. tz recepta iutute u sua qd uidat
no ulti ht vone miracli. si g sol acc pais z
si collatu sit m p se ee tn nli ut sup z o
su possit cor rupi accia pais. z induci acc
alia si inductis alis accibz qbz no z colla
tu p se ee tz de se actu mag hnt ordi ad
matia ut fundet ipa q m hant dispones
ad aiam vole q2 plus z depndnitia accis
ad sbm. q m sit dispois ad form miraclm
g eet si statim talibz accibz inducti suff
no eet i m sic miraclm eet si m suffi dis
po no in fundet. q ergo l aia pcatom z m ab
sqz miraclo infundr m suffi disposite sic
eil cor x desin ee ib sacro z sint i inducta at
ecia quib no z collat p se ee absqz mira
culo z i m q2 ut dem z mag z ee nlr ordo z
maior dependen accis ad sbm. q m dispois
ad form tz si sic q cdm lnu dcm occurret
ub duo dubia jo q2 dem z oia accia fundeu
i q n z dimissioes dedetatis fundat i ad m sibz
i cia u s. pp qd sole dimissoes mediate sunt
i sub a eu g ims agentis nlis no se exten
dat sup dimissioes mediatas tz ille dimissioes
uidant remane ecde pcem. aliud n. in
sacro altaris nq possent ee transmutoes nli
te q2 tales requirunt sbm tcu. si g ille di
missioes manet tolli istis colligatu z ee
sn sbo q2 sint primqsite n m. accia ug ag
fundat ull. no ui. q2 p aliqu transmutz nlit fa
iapiat ee i m alz fiet miraclo eu ille dim

sitoes quib collatu z ipse ee sp maneat. Ad dubiu tal' qr agens ille in sua actoe requirit tpe in nullo g instanti in quo i incipit ee m de to quod tn miraclo ee si posset no inducere i for vel unius vel alti sbe cu g in nullo istanti in q ibi desinit ee corp xpi z ibi gnio altius sbe p pmu no qd dimsi vl indeterminate datu z ipse ee mg sb sb actibz panis sb quibz z corp xpi cu g i ee desinit corp xpi z sstitui inducta alia actia ab actibz panis no ulti eis copetit ipse ee si novu miraclm sicut z eis nova iutus z nova po ad ipse exnd dimit afirt. Ad form aut argu. dicere possim qd qdamo dimsi ille no manet na sicut cu ex aq fit aer totu dz mutari mtot ut pz p phm p de gnioe z tn man z in aq. dz g totu mutari mtot. pm unu mo. expo. qr lz in aq no tn manz ut z aq sz ut z aeris nich ei manet aq. Vl aq z sic cu forma z tanta tn manet i actibz panis sb quibz z corp xpi qr inducta st i aliu ordine ita qd si eet i panis sba no posset i talibz actibz remanere hac aut tsmutacoe facta no remanz i aliq accns qd possit dici accns panis z ille dimsioes nullo mo remanent ut panis st no n possunt dici dimsioes panis qr sub desinit i panis sba qr sba panis versa z i corp xpi n possit dici dimsioes panis qr sb sunt actibz q panis erant qr talia acc i mutata st. possunt g dici tales dimsioes no remanere qr no remanent ut panis st z ut eis erat collatu ipse ee. Alius g actibz inductis z ista dimsionibz qdamo alius existibz z si no q ad ee in tn q ad ee qr hnt sb alius actibz no ultius eis competit ipse ee. g p ille ordine z dependentia incipiet i ee in illo mo mutari. intuendum si forte sic dicem ubi ee miraclm sic miraclm z cu alia vis in dispoit infundit qr ut ... z no pprie ht roni miracli immo si oppo eet miraclm esset. P dubiu no qd toto cu qr requir tpe in actoe agentis z p indispom m i illo n instanti maq m z summe dispo z introducto for sil enim z cor unius for z introducto altius i illo n instanti in quo z summa dispo ut m suscipiat form alia z e in ea dispo summa ad

form sb q e z eo cu z summe in dispo ad form aliam r for. sb qua z e summe dispo ad form alia z hi i gnio unius z cor altius z eo. cu g no incipiat i ee m n qn ibi inducta st actia contraria cu quibs sba panis stare no possz i illa instanti in q incipit ee m sb talibz actibz z summa i in dispo r sbe panis z esse i corp sbe panis supranis sba ubi eet z qr z ibi summa indispo ad illa form z z i summa dispo ad alia z qr no z dare summa dispom sine introductione for ubi dem z qd in illo instanti m q incipit i ee m z i aliqua gnio sbe ut unius vl alterius l' alie altius. Exempl aut patet p qu i incipit ee m no enim q alteracio tollit form sbale sz dz esse passio z alteraco mag facta ut albicat alba. cu g facta z tanta variaco i actibz panis qd tali variatoe facta no posset i ee panis sba pp qd intto dici p. qd no i sunt actia panis quibs dat z ipse ee tunc desinit i ee corp x z tunc incipit i ee m ppt actia inducta quibs no z datu ipse ee sz tanto plus requirit m q m ppe dispones form quanto plus dependent. Contingit ee in le ordi. ad m q m dispones ad form exempl aut patet pt. qd m i incipit ee qr dimsioes ille indeterminate pqm m z tanta. lz no maneat ut sunt panis vl ut sb sunt actibz panis z actibz sb quibs possunt stare sba panis pp qd ulterius no competit eis ipse ee z incipit i ee m tn manet sp eedm p centz qr pea ht m qd sit tanta. po tn i incipit ee dem sb for unius z sb for altius sbe gniate q itra eiz m sb for panis an q m panis sba conuteb i corp x. Exempl i patet p qd for unius vl altius sbe i gnatione no educit de pot alie actus sz de pot m. Nam lz ibi sil' tpe incipiat ee m z for tn n ibi intellia prius sunt i actu requirentia m z postea incipit i ee in quo pulla actia z summe dispo. ad suscepm alicuius for z deinde dem sic dispo educi for sbal' competens tali m. Sunt g ista in eodem instanti z sil' tpe n. tn no sil' sunt sz z i ordo mo quodam z in via gnois nulit z ultimo i for lz i via pfcois z aplenda z sic ei exempl patet p. qr ex facto altacis

mq̊ ꝫ tanta digitas p̄ giari ta uilia ac vimes ꝛ put dies q̄ intrisimu coibꝫ iult tris deus se h̄t. q̄ conforte ad oia. ut ul dixe dyo. qito de di no. instuit n. sedm̄ dispom m̄. ꝛ coo patur pti agentibꝫ sedm̄ qd reqrit eoꝝ n. sicut n. gaz solem infundit q̄ uult lꝫ corbꝫ suffe dispo. tis no eligendo n. dz̄ain sit cius int cor ex elegtio mlo ul' gradulto co ceptu io no inmito dyo ee pm q̄rti. cap. de dino. assilat dm̄ soli. qui no ronas n̄ p eligens oia illuiat. sufficit ei ut ad illuiet qd diu to a spc̄u offat soli. n̄ ad ppoit ut illud oblatu sit. sez ul aur. sic amonis pa nis accibꝫ ꝛ alus inductis quibꝫ no copetit p se ꝫ ds sbstinit m̄. sam sic in reqrenti for ma ds form̄ inducit ꝛ sim̄ nl dispo. m̄ ad talem form̄ absq̄ miraclo ꝫ inducto tal for sic for reqrenti sbm̄ ds sbstinit m̄. ꝛ si ult stn inducto tal' for illa sbstructio m̄ miraculosa no iari n̄ dz. so q̄ peligens ds ut illa accia quibꝫ sbstinit m̄ dispo nat ad form̄ vnus ꝛ cuius l' carnis. ex quo singla accia alia ab accibꝫ pais zh sunt. qd reqrit sbm̄ ds singlis sbstinit m̄ ing inducit sbal for ppoita dispoibꝫ illis. ech au pz ut ex ppoiti theo. q̄ lz yle sui m̄ sit maxie grois sbm̄ q̄ solu ex eo m̄ h̄t educi sbal' for adqm̄ tiet gno no obstante qd q̄ndiu ꝫ l cor x̄ no ꝫ i m̄ suscep nouē for q̄ absq̄ miraculo cu ibi ee desinit cor x̄. icapit ibi ee m̄ ex qua p' educi sbal' for po tit ibi esse g̅no nullo alio miraclo ꝯ tingen te quod declarare volebam. Cap. xlvi.

~~Ut post resurrectionem ꝫ an cor x̄ in hostia h̄t ee indiffent differe ndent quod q̄ sp inpassile ē ex misacio differens cu cp ne inpassibile cor qd fu mum cenantibꝫ discipulis passibile erantur erit.~~

Solꝫ amltis q̄ri q̄le cor xp̄e tradidit discipulis cenatibꝫ cu instituit h̄ sacm̄. Hugo au ul' uelle qd xp̄e diusis tpibꝫ oms dotes assupsit q̄ i natiui tate assupsit sbtil tate cu nrc̄sitis ugis clausis exiuit. deuto ugis i transfigratioe au assupsit clitate cu ambulau sup mare assupsit angilitate cu tradidit cor suu cenatibꝫ discipl. sb spē pais assupsit ipassibl' tatem. sꝫ quo ytelligda sint ulba hugois ꝛ ut uidam uti um sit. qd x̄ tradidit cenatibꝫ discipl' inpassile cor sic qd cor x̄ ul h̄t ee sa cratal in hostia ꝛ ut localit in loco ppo. no diffit q̄ ad id. q̄ ꝫ lꝫ q̄ ad mod' existendi. illud m̄. id cor mo qd ꝫ in loco ppo localit ꝫ in host sacralit lꝫ alit ꝛ alr q̄ ut pꝫ ex sup in loco ppo ꝫ sba. corꝯ x̄ met q̄nte ꝫ in hostia ꝫ q̄ntitas met sba. Sig cor xp̄i considat ut ꝫ in hostia ꝛ ut ext est hos tiam ꝫ indiffens diffit indiffins q̄ ad rem q̄ eadem res cu eidm̄ dimnsiōibꝫ cu eisd q̄libꝫ ꝫ i hostia ꝛ ex hostiam sꝫ dicent q̄ ad mod' q̄ n̄ h̄t eund mo existdi h̄ ꝛ i. sꝫ lꝫ x̄ in hostia ꝛ ex hostiā sit dicent indiffins tn ut fuit i hostia. an passiom ꝛ ut ꝫ mo in hostia. p'rim. no ꝫ differnt indiffens sꝫ mag e sio ē indiffint dif fens indiffint. n. q̄ ad mod' q̄ sp inpassibꝫ ꝫ x̄ i hostia diffens tn q̄ talez cor xp̄i in hostia q̄le ꝫ ex hostiā. lꝫ an passiom cor x̄ erat pas sile. passile erat cor qd existebat in hostia nc au q̄ illud cor ē inpassile inpassile ē cor. quod mo ē sbstatio g au passiom fuit sb spē pais cor passile ꝫ inpassib. no q̄ sbstalibꝫ spebꝫ no ꝫ inpassile sꝫ ē inpassile spē inpassile sꝫ n̄ sꝫ inpassile q̄ sp semp indiffent sꝫ no sp indif fens sumdo dz̄am l' atq̄ put passibl' ꝛ i passibilitas dz̄am facit sꝫ n. clde mtlle volu quo cor xp̄i an passiom passile potuit ee sub hostia inpassile umam sꝫ bn̄ intelligimi quo cor xp̄i qd ē uisile potuit ee sb hostia inuisibile cor. cu xp̄i ut ē sb hostia q̄ no ē l medi dimsioibꝫ ppsius ul existit n̄ agtu n̄ patit i orte xp̄i ut spem sua i oculo alius n̄ ut i exist oculo ei imp mit. aliq spes tn q̄ idm cor ꝫ i hostia ꝛ ex hostiā uidebat qd si x̄ uidet se ee hostiā uidꝫ se ꝛ in hostia no q̄ ut in host existit sua similitud l' recipiat. sꝫ q̄ ē idm cor.

in hostia et extra hostiam si informet oculum Christi. similitudo sua extra hostiam informabit illa eadem similitudo in hostia existens concomitanter species illa que informat oculum Christi extra hostiam habet esse in oculo Christi existente in hostia sic suo modo corpus illud passibile impassibiliter erat in hostia. passio enim dolor vel contingere ex divisione continui. Christus enim ut existit in hostia frangi non dividi potest. si enim dividis hostiam non dividis corpus Christi quod manet sub omni signo et sic totus Christus in hostia quod in qualibet parte hostie totus Christus existit. non ergo vulnerari potest Christus ut existit in sacramento. divisiones enim panis secundum quibus Christus est actu et dividi potest sed propter talem actionem corpus Christi semper manet illesum quia idem corpus et in hostia et extra hostiam quicumque dolor est in corpore Christi extra hostiam est in corpore Christi in hostia. sic ergo potest pati corpus Christi in hostia non quia in ipsa hostia ei inferatur passio. sed propter unitatem et continentiam. si inferretur passio corpori Christi extra hostiam illa passio haberet esse in corpore eius in hostia. sic ergo Christus videt in hostia quia videt extra hostiam. sic etiam cum erat corpus eius passibile poterat pati in hostia si patiebatur extra hostiam et ex hiis ergo potest intelligi dictum Hugonis. quomodo Christus corpus impassibile dedit discipulis cenantibus quia illa impassibilitas non est referenda ad rem sed ad modum. passibile enim erat corpus quod discipuli sumebant sed impassibiliter sumebant. hec autem expositio satis concordat verbis Hugonis si diligenter considerentur dicta eius. Licet enim circa partem de sacramentis ubi loquitur quomodo non mortalis non dabatur qui invisibiliter sumebatur et incorruptibiliter … incorruptibilis ergo et impassibilis non refertur ad rem sed ad modum … quo intelligi debeat illud dictum quod Christus in hostia compleri possit dolorem inferat per violationem. non enim hoc sic intelligendum est quod si quis inficeret … aliqua dolorem Christo extra hostiam quod ille dolor non esset tunc in hostia. sic enim … dolorem inferret quam violatum debes compleri Christo existenti in hostia. sicut enim Christus dolet per calorem febrilem vel per aliquam passionem intrinsecus ortam sive per vulnera et per passionem extrinsecus illatam doluisset Christo extra hostiam per … corporis et … dolor ille fuisset in corpore Christi existentis in hostia sic ergo debemus intelligere quod Christo existente in hostia non potest compleri dolor illatus circa ut existit in hostia.

non potest inferri dolor. tamen sicut si corpus Christi fuisset reservatum in hostia et cum patiebatur in cruce quando separata fuisset anima a corpore eius in cruce existente fuisset separata a corpore eius existente in hostia. et cum fuisset mortuus in cruce fuisset mortuus in hostia. non enim est intelligibile quod idem corpus in uno situ sit mortuum et in alio situ sit animatum et vivificatum sic omnis dolor quem sustinebat in cruce fuisset in eo existente in hostia. differt tamen quia in cruce erat corpus passibile et passum fuisset in eo dolor propter illationem sed in hostia licet esset passibile tamen quia ibi erat impassibiliter non fuisset ibi dolor propter illationem sed per redundantiam. dolor enim illatus corpori existenti in cruce per … redundasset in corpore existente in hostia patet ergo quod … in … in hostia quia … impassibiliter tamen aliquo modo dicens corpus Christi existens in hostia post tempus … passionem quomodo impassibile tunc passibile quod declarare volebamus. Cap. xlvii.

~~Quod sicut panis in corpus Christi convertitur sic vinum transubstantiatur ut sanguinem … et per precedentia theoremata ad intelligendum quomodo Christus existit sub specie vini quia prout est … declaratum est modo sub panis specie … esse.~~

Per precedentia theoremata quibus ostensum est qualiter corpus Christi est sub specie panis veniamus ad intelligendum qualiter eius sanguis est sub specie vini quia sicut totum corpus Christi est in tota hostia et totum in qualibet parte sic totus sanguis Christi est sub specie vini et sicut partes ille secundum quibus est corpus Christi non debent esse punctales sed debent esse tales in quibus remanet species panis quia in parte punctali hostie enim est corpus Christi non partes eius sic partes ille in quibus est sanguis Christi non possunt esse tales sed oportet quod in eis remaneat species vini. in parte enim punctali non est sanguis nisi … sanguis et sic quantumcumque … Christi est in hostia mediis … et non … quod corpus Christi non est in altari mediis dimensionibus propriis sed mediis dimensionibus panis sic quantumcumque sanguis est in altari mediis … sanguis et non est sanguis Christi non est ibi mediis dimensionibus propriis sed per dimensiones vini et sic corpus Christi ut est in altari distinctum … quia idem … non tamen distinctum localiter quia … impossibile … altaribus esse potest et sic corpus Christi existenti

sub sacro competit sic qui e dea qn^tas z no qui
e pdi^e q2 spetit ei ordia co ptiu in toto z no
in loco. sic sanguini x ut e sub sacro copetit sic.
qui z dea qnti^tas z no qui e pdi^e q2 z ineo ordo
ptiu in toto z no in loco. sangs .n. x ut e sub
sacro e qntus q2 ocnli 2coicat qn^tas illius
sanguis 2coicat ppm ibm no tn z ubi dcs
sanguis qn^te q2 non e sub sacro me^te qnti^te
cpi uo sangs hns ee in altari sacrali dz qn
tus z spetit ei ordo ptiu in toto qui e dia qn^s.
sz q2 no e i qnti^te non spetit ei ordo ptiu z
loco qui e pdi^e. Si g^o bn considant pcedent.
theo^ta quib^o declatu e quo cor xpi e. ib sp^e
panis. iuuam pea ad intelli^ge. quo sanguis
ei^o sit ib spe vini. Sz forte uidet alicui q^o sangs
ut e ib sacro hret spelem difficultate qm no hs
cor xpi ut sacrali hs ee. Dicebat eni qd cor
tplr sumi potat nam cor uno mo dicebat
ipas dimsioes z sic cor e qn^tas z e dute in
gne qn^tas. Scdo mo cor dicebat m^e eu for corpei.
z sic cor e in gne sbe scdm rectam lineam. corpus
ei sic acceptu noiat m cor qd e gen^o de quo ceu
hali pdicat sba que e pdi^e. Tcio mo dicebat
m^e organizatu que no e in gne sbe scdm rectam
lineam sz p reductioe. est .n. in tali gne ut pun^c
non ut pncip^e n ut qd ergna cdra pu .n. sunt
in gne p reductoe q2 p pncip^ta de pncip^us .n.
no pdz gen^o. Sz dcpn^e dem .n. sic accipiat cor or
ganizatu. sui pse non pt pdi^e sba q e genus.
sui q e pdi^e sz sba q e analogu tollente rom
genis pdicari qua analogice sba dem z for z
spo^ta. Si g^o sic m sacro pt accipi cor sm q^o m sta
pli^te iuuam adeuand difficultates in scias q2
de sangne xpi distingue no possim q2 ui in
agnum qd ipam sangs cor noiet ui. qd san
gs ut e sb sacro spale diffic^e 2tineat q2 p
m sacro. sicut sangs forte no possem diffic
tates effuge. Sz si intuim^o dnt ritas no ui a
lias difficultates hre h qm ulco ai ei distinguit
2ulsionem vini a 2ulsioe panis z dmis qd panis

2uitit in cor z vinum in sangne cor i no dz accipi.
sm rone 2nie q2 sic no distingui a sangne. sangs
eni qdam cor e ut tollat equico dicam qd pa
nis 2utat in carne z vinu i sangne. vin z ei qd pa
nis i carne 2utit sm qd plima dca scorz h test
ant uno ipa eu^a ueritas. Sz donaret ill.q^e.n.q
dixe discipl^l suis accipite z madicate ex h^o omnes.
h e eni cor meu ille idatt .n. manducautis car
ne filii hois z bibt^e eius sangs. no hebit uit. et uobis
cor g^o xpi sumim^o z carne ei manducam^o in cor
xpi panis 2uitit z in carne ei tnsbat. quo g^o
caro x mg^s panis 2uiti. ut dicatur m^a eu for acc^ll
l dicatur m^a eu for sbali l noiat ipam m^a sbiec
ta for^e z actibz carnis. Non pt d^i qd dicat m^a
eu for acc^li q2 si intelle 2porit 2utet^e sba panis
tunc ad eis 2uisu i accita corpis x qd flm e. dem z
.n. qd h 2uisio dz noiari tnsbacio q2 solu sba i
sbam 2utit^e i accita uon e 2uisu. 2uilo dicat^e.
q^o caro d^e q2 spo exem z for sbali ex illa forma
sbale essein p qd caro z caro q2 si panis 2utet
i spo^m exem z for illa no noiaret forin p qm ca
ro e caro n z aia pp tale 2uisiom dici no possz.
qd alich eis 2uisu i carne. for au p qm caro e ca
ro ui ee aia. no ei possu dre qd for sbalis. da
carni ee sic for pcedens om aiam. q2 m recip
sbales fors ordiate sunt eni ponam vna form
sbale i spo^to. suuples ut salue ordo pdi^e. z for
gnus z spei. oz nos pone aliq mo plit^te form sz
po^a vna form erit illa plitas sm rom spo^do
ples erit scdm rem qli tuqz hac plitat ponam.
m pus recip^e pus fors mag^o ples z postea mi^o
ples ut d^o z^o in so meth^e. qd declare z si utile
eet pnti opi tn bieuitatis ca volu^o silencio ptire
id e g form sbalem pus recipi tm z ee vlio
re. Si g^o for p qm caro e caro. pced^e vlt aiaz
pus z dd hre carne q ee aiat z vlior e for.
illa p qm caro e caro. qm sit vlt aia. g^o qd
g^o iancet z quidq eet aiatu hret carne qd flm
e i mo q2 m sta sfiata carne no hntia vlior
z aia simp^r supra. qm sit illa for i hoie uo v

contrarietatem est ponere unam animam quasi tres animas quia
si non per eandem formam substantialem homo est homo et est corpus vivum tamen
omnino est tenendum quod per eandem formam ut patet intelle-
ctiva homo vivat et non videtur possibile quod remota anima intel-
lectiva possit vivere. Forte enim illa anima quae dat homini vitam
non est anima intellectiva quia cum creavit deus hominem de limo terrae
et spiravit in eo spiraculum vitae et factus est homo in animam
viventem per creationem quia anima qua homo vivit et sentit infu-
sionem animae intellectivae [illegible] apparet et embrio ante opera vitae vel haec
vel per aliquid [illegible] ab anima matris et a virtute
seminis patris vel sic per animam vegetativam distinctam
ab anima matris quia a multis forte indocte tenetur non quod
oporteat animam illam cedere superveniente anima intellectiva adveniente
intellectiva quod dat homini vitam et per eandem animam homo est
homo et vivit multo magis per eandem animam est homo et est animal.
[illegible] homo moritur respondit si totum et medium
sit idem cum extremis cum forma vivi sit superior formalis
et forma animalis sit [illegible] anima intellectiva non videtur possibile quod homo
per eandem formam sit homo et vivat et cum eadem forma non
sit homo et animal [illegible] videtur sequi quod forma substantialis per quam
caro hominis est caro sic anima intellectiva nam forma illa est in
[illegible] vivi non [illegible] quod sit in anima intellectiva cum
anima intellectiva sit forma specifica [illegible] anima intellectiva est eadem cum forma
vivi [illegible] esse magis [illegible] eadem cum forma
carnis [illegible] anima et in
[illegible] non [illegible] si
caro [illegible] forma quae anima [illegible] non
[illegible] efficaciam
habent quod caro dicatur per se [illegible] forma et accidentibus
carnis [illegible] dicere sive unam
formam ponamus in corpore sive plures intellige quomodo ista
[illegible] in carne Christi difficultatem habet [illegible]
[illegible] in illo triduo in quo anima Christi a carne
separata fuisset [illegible] caro mortua et caro sine anima
hoc quod maior [illegible] difficultatem solvunt enim doc-
tores salvare [illegible] redemptoris fuit mortuum et vivum
per [illegible] forma substantialis [illegible] corporis Christi non per eandem
formam corpus et vivum [illegible] remota forma vivi rema-
net corporeitatis [illegible] et idem corpus mortuum et vivum per eandem
corporeitatem. Numquid de carne hoc potius dicere quod in

carne mortua remanet forma substantialis per quam caro
est caro quod nullo modo videtur. Forma enim vivi ut omnibus est videtur melior
est et perfectior quam forma carnis [illegible] et magis [illegible]
non videtur conveniens quod remaneat posterior et minus [illegible]
non remanente vivi non videtur quod remaneat caro
nisi forte aequivoce ut si alia ratione caro accipiatur
bene sequitur secundum hoc modo dicimus quod corpus Christi mortuum et
vivum sit idem corpus numero et univoce dicatur corpus caro numero
Christi mortua et viva sit aeque [illegible] caro numero et dicatur ca-
ro aequivoce ut quod sit caro viva inquantum anima aequivoce
enim in qua fuit anima idem numero in quo non fuit anima [illegible]
anima enim est caro viva enim aequivoce. Sed si bene considerat
et si non placeat quod conclusum est [illegible]
quod forma per quam caro est caro et inferior forma vivi
concedendum quod [illegible] absurdum [illegible] quia si quis in illo triduo
sacrificasset [illegible] consecrasset verum corpus numero
sed non in eandem carnem numero quam has difficultates
evadere potius supponens unam formam in corpore [illegible]
quod ipsi subiecto competit simpliciter et ponentes quod ex
subiecto et ypostasi debet accipi [illegible] ista
quamdiu [illegible] in eodem supposito tam diu est idem
numero forte facile est evadere difficultates [illegible]
non aeque caro Christi mortua et viva et corpus mortuum
et vivum et idem numero propter [illegible] suppositi unio ubi
ad carnem numquam fuit separata et si quaeretur quid
nominaret caro dicitur [illegible] modo dico quod caro
[illegible] forma et accidentibus
carnis sicut corpus dicebatur materia organizata
nam caro et sanguis et ossa et huiusmodi partes corporis organi-
ce [illegible] possunt considerari vel ut sunt nomina substantiae vel
ut sunt nomina organorum et officiorum. Prout quod nominant
substantiam eadem forma informantur eadem enim anima intellectiva et ea-
dem [illegible] partes [illegible]. Prout quod
sunt nomina organorum et officiorum sic efficiuntur per
accidentales formas nam [illegible] oculus habet esse ab anima [illegible]
[illegible] dolabra [illegible] ferri [illegible]
[illegible] ut oculus est quoddam organum et [illegible] officium habet esse a
forma [illegible] quaedam accidens
accipitur [illegible] nova [illegible]
forma oculi. Sic dolabra [illegible] quoddam organum [illegible]

constitutum. i esse per formam actualem. omnis .n. forma artificialis sunt actua ut dicitur 2° topicorum ii° phisicorum dicitur. quod si oculus esset alius uisus et forma eius et quod dicitur est de oculo per intellectum de carne et aliis partibus totius caro ergo ut diuiditur contra animam et ut dicimus quod est hoc et aposito ex carne et anima. quod sic de carne loquitur intendimus non includit animam quam accepto totum duplex potest sumi uel ut est in sede uel ut non officium ut est in sede dicitur mixtum subiectam animali sub forma speciali et in officio dicitur mixtum subiectam formis actibus et quod in quibusdam actibus conueniunt caro mortua et uiua licet non conueniunt in forma speciali. si ponamus unam formam specialem in composito caro mortua et uiua et aliquo modo caro uiuit per omnitatem alicuius accidentium habitum communicato non est omnino despiciendum cum a forma accidentali sumi possit nomen carnis sic ergo conuenit positio una forma quid non dicat caro. in quantum conuenit secundum passionis plana et mixtum per ipsam mixtum subiectam formam uel actibus carnis licet non non diuisificet cum in mixtum consideratum mixtum per se et ut et subiecta tali et tali forma tamen quod adesse et quod ad modum extendi et magis diuisitas per ergo huiusmodi differentia quod caro dicitur ipsam mixtum per se dicitur mixtum ut competit quidam modo quod acquirit ut est subiecta forma et actibus carnis quo modo super non mixtum nullam addit essentiam ut supra tangebatur. si ad conuenit mallebus ex parte impletur et si non esset conuentum in sola essentia albedinis tamen in tali albedine conuenit qualitatem uerum per quod licet albedo de se non dicat quod extensionem illud tamen esset conuentum in albedinis partes. si esset albedo illa magna. consilio sic esset in ad magnum et si esset parua in ad paruum sic ergo per ad conuenit mallebus absque eo quod conueniunt in super et tamen ad conuenit mallebus in magnam et super ut sic aliquid potest conuenit cum mixtum subiectam animae et solum et actibus quod non conuenit in sola essentiam. non in actu et quod alium et alium modo sit mixtum ut alium et alium esse actu a contra omne hic super addit quod ad et ad nomen forma certi et et ad conuenit in mixtum subiectam uiui et ad mixtum subiecta alium sic ergo super omnem sunt sicut quod sola

in potentiam dicitur corpus prout competit ei quidam modo conuenit quia modo nullam naturam addebat super naturam animae. sed uidetur quod sola in possit dici caro et sanguis prout addit ei quidam modo quam acquirit in prout est subiecta forma et actibus carnis et sanguinis licet non sint nisi specialis non aliter ille modo diuisificat tamen talem modum per diuisitatem formae et accentuum quibus in subiecta. sed .n. caro per animam caro per se loquendo et secundum quod huiusmodi non dicit in animam. forma specialis cum forma licet ipse non habeat aliam formam specialem quod sit caro. caro ergo ut compositum aliis quod ad diuiditur animam et carnem uel dicitur mixtum per se uel ut competit ei quidam modo quam acquirit ut est subiecte animae et actibus carnis uel caro sumi significato includit animam et dicitur quodam totum uel includit ipsam actiua non potest dici quod caro dicat ipsam mixtum per se quam cum una sit in omnibus huiusmodi generabilibus habentibus carnem quod sicut non est non potest dici quod caro dicat quodam totum. ad animam et ad id quod animae subiecti cum caro sit per se essentialis diuisa. contra animam non est dicendum quod caro in suo significato includit ipsam actu cum actu non possit esse per se essentialis sibi de reliquo ergo quod caro dicat ipsam mixtum ut induceret quodam quidam quod acquirit ut est subiecta forma et actibus carnis quo modo per se loquendo nullam essentiam addit super mixtum ut plures dicunt. sed aut posito non indiget difficultas intelligere quo modo sit passio conuenit in carne Christi ut quo omnium sanguinem et quo una conuenit distrahebatur et quo precium conuenit ad animam et ad totalem in maiestate. secundum quod subiecti animae tali et actibus et et ad ipse per quem qui sanctificauit illo triduo confecisset carnem nullo per redemptionem subposita et confecisset aliquo modo eandem carnem uiui non solum per redemptionem mixtum sed per redemptionem ipsius modi additum in ratione recipit non et omnis non .n. perueniunt sit ad mensuram actum uel ad plenam essentiam super potest ibi caro uiui per uiui modo extendi competit .n. manet qualitas uiui in re generata et corruptionem sic manet ille modo uiui in re generata et corruptionem non ergo simpliciter tollitur ille modo usque ad mensuram uel ad perfectam essentiam adeo tamen per uenit et licet maneat in non tamen mixtum .n. carnis quod non nullius ei competit ille modo extendi per quod dicitur caro et quod dicitur et de carne intelligendum et de sanguine uel ergo quod.

ponēdo vnā formā ī ꝯpo[s]ito. actuale ꝫ tñ q̄ de uītate
ē. in non cōstat huic positiōi nō assentio suf
ficit in stare qd panis ꝯūtit in uerā carnē xpī ꝫ in
vinū corp[us] eius. ꝫ illud qd fuit formatū ex sanguinibꝫ uirginis
q fuit ī molatū ī cruce ꝫ vinū ꝯuti ī uerū sanguinē
qui p redēptoē gñis hūi fuit effusus eū nō suffi
cit cū freno fidei q̄rat ulti[us] in aū h̄ sufficit nā
ut dixi ꝫ ūm tacere nō piget malo insump[ser]e. ma
nere q̄ de arduis temere iudicare tñ tñ p[ro]p[ter] ꝫ
m[ul]tos phita qd p the[olog]ica p[re]cedēti p[ro]q[ue] ꝫ aliq[ua]li decla
tū qd corp[us] xpī ꝫ sb̄ spē panis uiuant admixtus q[uo]
mo sanguis eius ꝫ sb̄ spē vini qd declare volebā.

Q[uod] accia panis ꝫ vini. Cap. xlviii.
sub quibꝫ ꝫ totus xpī non fundant in sb̄a
aliqua possunt tñ ad gñiom. nim in
mutare —

Videt aliquibꝫ forte irr[ati]onabile ee si accñ panis
ꝫ vini. sb̄ quibꝫ existit corp[us] ꝫ sanguis xpī pos
sunt inmutare m[edi]u[m] ad gñioꝫ sb̄e n[on] ui n[on] p[otes]t nō
n[on] esse si dicā accia inmutent m[edi]u[m] ad gñioꝫ acc
for[me] q accia nō agūt ult[ra] suam spēm. si
form[am] actuale inducēt s[ed] si inducēt sb̄ale for
mā uidetur transcendere mo[dum] p[ro]p[ri]e uirtutis ꝫ p[ro]p[ri]e
spēi nichil aūt ag[it] ult[ra] suā spēm. ī uirtute p[ro]
p[ri]a n[on] agent in uirtute alteri[us] iō accibꝫ nō cō
petit transmutare m[edi]u[m] ad gñioꝫ sb̄e n[on] in uirtu
te sb̄e for[me] cū g[itur] accia illa. sb̄ quibꝫ ꝫ cor[pus] ꝫ
sanguis xpī nō fundent in aliq[ua] sb̄a. nō potuit ea
ge ī uirtute alic[uius] sb̄al[is] for[me] potuīt g[itur] inmutare
m[edi]u[m] ad gñiom for[me] acc[identa]l[is] nō sb̄alis. si g[itur] aliqua
gutta aque inmisceat accibꝫ illis sb̄ quibꝫ ꝫ san
guis xpī. potuit illa aq[ua] ut in altari solū s[ed] ne
quaq[uam] corrūpi ꝫ si illa aq[ua] corrūpi p[ot]est ꝫ ex ea
ad gñari q[uod] uī ualde mirabile. si vna gutta
aq[ue] inmiscet accibꝫ vini ī mag[na] q[ua]ntitate si illa
accia nō possent aq[ua]m corrūpe cū nō q altare tō
mag[is] sufficiat ab accia. si illa accia possint aq[ua]m
altare potuīt eam corrūpe dando ꝫ g[itur] mo[do] ne
neget istud quō illa accia possīt inmutare sb̄
am ad gñiom sb̄e p[ot]est eūi esse phita. m[u]l[tis] q[ua]liter

in sacro altaris possint ee gñō passiue ut q[ui] ul
lo miraculo contingente p[ot]est ī redire m[ateri]a. de q[ua] p[ot]est
for[ma] sb̄al[is] educi nō tñ p[ro]dicā potestatem q[ua]liter ibi p[ot]
sit ee gñō actiue sup[er] q[ua]liter accia illa possint ī
mutare m[edi]u[m] ad gñiom sb̄e cū h[ec] efficere nō con
petit accibꝫ n[on] ī uirtute sb̄e ul[ter]i[us] aūt accibꝫ nulla
sb̄a subiecta. Dico g[itur] qd accia nō possint
in gñiom sb̄e n[on] in uirtute sb̄al[is] for[me] nō tñ oz acc
sp[eci]e esse ꝯiūcta illi for[me] sb̄ali. ī cui[us] uirtute faciūt
ad gñiom sb̄e uidem[us] n. qd nīsi leo. leonē ge
nat ꝫ alia p[ro]pt[er] sibi silia p[ro]ducūt. uirtus ac
cēns in semine leonis nō p[ot]est dispone m[ateri]a ut
sit suscep[tiva] aīe leonis. n[on] h[abe]agat in uirtute ipi[us]
for[me] leonis sup[er] aīe ei[us] tñ uirtus exīs in seīe
masculi ad gñiom faciat fetus p[otes]t ut ag[it] in
uirtute aīe paīs nō tñ illa uirtus ꝫ ꝯiūcta illi
for[me] ul[tra] illa aīe q[ui] semē inq[uan]tum ē tal[is] uirtus ꝫ aliq[uid]
diuisū ꝫ sepatū a p[at]re dum aūt accia facē
ad gñiom sbe ī uirtute sb̄e nō q[uia] sit ꝯiūcta
illi sb̄e in cui[us] uirtute h[oc] agūt. s[ed] q[uia] a for[ma] sb̄
ali. h[abe]nt q[uod] possint in gñioꝫ sb̄e potuīt g[itur] accia
vini corp[or]e sup[er]e ī imp[er]iū eius ꝫ gñare inde
sb̄am aliā. q[uia] cor[pus] vini ꝫ gñō alteri[us] ꝫ gñioi
illi[us] sb̄e faciet ī uirtute for[me] sb̄al[is] vini nō q[uia]
illi for[me] sint ꝯiūcta. acc cū for[ma] vini nō ma
neat s[ed] q[uia] cū orta sint accia illa expriu[n]t uirtu
m. accepit a for[ma] vini ut posset inmutare m[edi]u[m].
ad gñioꝫ vini g[itur] cū nō efficiat gñioꝫ vini
ī uirtute illa. q[uam] accepit ab illa for[ma] adhuc
dum age ī uirtute for[me] vini nō obstante qd for[ma]
illa nō maneat. sic q[ue] uirtus ī semine p[at]ris d[ici]t
accipe ab aīa p[at]ris qd possit dispone m[en]struu
ū. ad suscep[tio]n[e]m aīe. dato qd t[em]p[or]e illo quo m[en]s
ꝫ p[re]gnans p[ate]r decedet adhuc dr̄ semē age ī
uirtute aīe p[at]ris nō q[ua]m q[ua]m sit s[ed] eīs seīe illa.
uirtus q[uam] acceperat ab aīa p[at]ris ī cui[us] uirtute dis
poit m[ateri]a. sic h[oc] aūt p[ro]pte p[ro]p[ter]. cū ap[p]o[sita] aq[ua] l[ice]t aliqui[s]
liq[uo]r inter accia vini. sb̄ quibꝫ ꝫ sanguis xpī uir
geneet in sanguis l[icet] vini nā accia illa. ī mu
tant m[edi]u[m] ad suscep[tio]n[e]m. for[me] nō accepit uirtute.

agendi exp̄rii[us] sanguis. Et exp̄rii[us] vini et nō
agit virtute sanguis. Et cū sb̄ speciebus vini sit
sanguis x̄ cū oībus suis actibus cū actiā sanguis
nō sit aliquo modo quo possit immutare m[..] et q̄ tota
illa tū sumi. sit ab actibus vini neq̄ ille liquor
admixtus actibus ill' accipiat formā vini. Immo ex
hoc ipso q̄d ex talibus actōe nō generat sanguis. Et vinū
ut scōrū auctores testant. p3 quō actiā illa dūr
agere virtute forē illalis q̄ talia actiā exp̄rii[us]
vini accepit immittere m[..] ad silem formā posset
aūt assignari alia rō quō actiā illa cū nō fundet
in sba possit disponere m[..] ad generacionem sbe. Ad cuius
eiusdem sciē. q̄d ad generacionem aliquorum p̄fectorum nō sufficiat
corpus supcelestis. Et gignere illā generacionē antecedere at silem
spē. nam si sol generat vermes et mures et ē pater
plātarum. hō tū generat hoīem ex m[..] et sol ut dr̄ ꝓ
ph̄s et p̄ n rōne leo generat leonē ex m[..] et sol. Et in
ꝑfecta et inanimata nō solū fiunt a sibi silibus. Et ex sb̄
leui ignis n nō solū fit ab igne. Et et a motu mot
in virtute cōis celestis fiunt ad ignorum ignis. Actibus
g̃ vini potuit immittere aquā a suscipere for.
vini. tūc q̄ remanet eis virtus quā acceperunt a
p̄rii[us] vini. cuius virtute hoc agunt. tū q̄ h̄ efficiunt.
virtute supcelestis corporis q̄ sufficit adproductōe
forē vini. me[..] alteratōe quā exercent actiā
vini sup liquorē immixtum. p3 g̃ quōmō nō obstan
te q̄d actiā vini nō fundant in sba aliquorum posset
immittere m[..] ad generacionem sbe q̄d declarare volebam.

~~Q nō obstante q̄ fuit cōis~~
~~ph'orum sniā nō esse pō'le actiū tū mix~~
~~tionem potuit actibus vini liquor~~
~~aliquis immisceri.~~ Cap[m] xlix[m].

Fuit ab cōis ph'orum sniā q̄d passionū et actiū
tū nō est po[..] mixtio. o[..] ꝑ deg'noe ca[..]
demixtōe. Et si considerat eorum motum et quā
videtur deus ꝑ modo virtute ꝓtinet nō obviat
katho[..] veritati q̄ d̄s q̄d ꝓtulioe sunt actiā vini
rem̄anet sūt sb̄o quibus p[..] liquor aliquis immis
ceri. ita quā tangit ph̄s q̄ actiū nō est mix
tio. sunt. q̄ nō h̄nt ꝑ se eē. vñ eis ē mixtōe
aut q̄d nō assumit discip'[..] nec aliquid aliud nō sep
ablūt est misci cōrum et sbō itaquā q̄ cōrum utrorumque mix
torum sepa'le esse passionū. aūt ut actūalia est sepa'
rata q̄ ita. q̄ misci actiā nō possint est q̄ p̄sūt in se
p'[..] Et subsint est sepatū misci possent. liquor g̃
ēs misci potuit sacto alteris nō q̄d misceat sanguini
Et miscebitur actibus vini t̄ innocenti d̄. sunt n
illa actiā sepata io eorum potuit eē mixtio. nō ēt
misceret liquor sanguini q̄ nō sit mixtio ñ divisi
bliū. sō ēta sine ꝑmixti degnoe et q̄ sit b̄n divi'[..]
sunt b̄n mixti'[..] cū g̃ sanguis x̄ nō sit sb̄ sacto
divisit. q̄ si dividant illa actiā. sb̄ quibus est san
guis x̄. sub q̄libet ꝑte erit tot sanguis actiū g̃ vini
misci possunt q̄ p̄sūt sep'[..] ꝑ se exstitia. Et non
sanguis. Et g̃ d̄ q̄d cōm b̄n dcm. quō dubia ut
occurrit quō p̄. si possit talis mixtio cū vnūt icōm
nō possit h̄re eē sepatū et in sepatū. Si enim li
quorum misceret liquori ex ill' mixtis fit vna sup'[..] et
g̃ si miscet aliquis liquor illis actibus fiet vna sup
eēt g̃ illa sup'[..] sūt sb̄o et in sb̄o sūt sb̄o q̄ eēt san
guis ꝓtētus in sb̄o q̄ fundaret in sba vini. Ꝓ
ocrit dubiū utrum ꝑ ammixtōe alterius liquoris
ubi eē desinat sanguis x̄ quam dubiū dixit illi
solut q̄ nō ē h̄ēns q̄d eidem ꝑ divisas ꝑtes
misit aff'[..] et neq̄ ead. cū sup'[..] ꝑ vnā p̄te sit
eē nig'[..] et ꝑ aliam alba est nig' et nō nig' Et ꝑ
ꝑ m idm est ut cōit ponit si liquor admisceat
actibus illis et fiat inde vna sup'[..] erit sup' illa
in sbo et nō in sbo. Et nō ꝑ idm. Et q̄' ad vnā p̄te
eēt in sbo q̄' ad aliā nō. ꝑ m nō dubiū ē hō ab
aliquibus solutū q̄d cū as liquor immisce actibus
ill' desinit ibi eē sanguis ꝑ m q̄d liquor apponit
attingit. ꝑ q̄d si sit tantus liquor q̄d possit attin
gere oīa actiā illa nullomō erit ibi sanguis x̄. Si
uo nō sit liquor illevitanta quantitate q̄d attin
gat ad oīa actiā Et ad aliquā p̄te deficiet. et
sanguis x̄ in p̄te illa ꝺ attingit. ille liquor vult
nō ut posse stare q̄ si ꝑ q̄d attingit liquor
appoit sic desinit ibi eē sanguis cū sp liquor appoi
tus ad attingat sp in aliquā p̄te desinit eē san

guis ppter qd aucto eit liqr i quo no3 sangs t q
augmtate plus pt attinge d actibz illis. sb
quibz 3 sangs ad ultimu totu attig. t sb oi
bz illis actibz desinit ee sangs. Si g tan
ta eent illa accia sb quib e sangs x qd
replent unu doliu si apponet una gutta
vini, l alterius liquoris. sb oibz illis actibz
desinet ee sangs xpi qd uz absurdu.
Nod g. qd sanguis e sb sacro altaris qdiu
ei spes illi vini sb quib 3 dcus sanguis
tot g mois pt ibi ee desine sanguis x.
qd mois pt tolli spes illi vini. Primu aut qd
spectat ad pns ad pt corrumpi dupl l p 2uim
l p diom m. dupl ei possit corrumpi caro
l aqua l p actio 2ri ut si 2rie qlitates carnis
t aq. inducent i ui. iq e aqua. l caro l p dio
ne m. qd ita modicu accipet dm qd ibi
saluari no possit. spes aque l carnis. Sic
e dupl pt tolli spes illi vini l p 2riam
actom ut si mducat ibi 2ria accia. acti
bz vini l p diom ut si ado modicu accipet
de ill spebz qd ibi saluari no possit. spes vini.
Quandoqz aut istoz mor fieret i esse desinet sangs
xpi. cu g ads liqr 2mi scet actibz illis l z silis
ul 2ius. si silis no potit i defice spes vini.
p actom 2iam. q agens t patiens mpri ee
debnt dissilia no silia. potit tn i. defice spe
cies vini. p diom 2tinui. q mt liqre appo it
de actibz illis sb quib 3 sanguis x. claude
t. ado modicu qd ibi no posset reservari spes
vini. nlla pte ee desinet sangs x n valet
obiecto q p appom silis liquoris no posset
ado modic. d actibz illis includi i liquore
apposito qd i ee desinet vini spes q no pos
set ee liqr. silis apposit i illud appositu =
vinu. mt vinu aut nq pt. ado modic vini
icludi qd spem vini desat. nam sanguis
e sb spebz aliquib deciatis ppter qd no suffi
cit. qd ibi remaneat spes vini. ut ibi sit
sangs x b3 requir qd remaneat talis.

spes vini ut spes illi vini q 2ustu e ni san
guine x. b3 g no posset ado modicu d illis acci
bz includi. mt liquore silem apposit quib i =
desinet spes vini. potit tn i = desine spes
talis vini. qd sufficit ut ibi ee desinat. san
guis x. p liqrem g silem appositu vino mo ibi
posset desine sanguis x. ut si ita modicu. de ill
actibz sub quib 3 sangs x. claudet oppositu qd
ibi saluari no posset spes talis vini. Et si liqr
appoit e 3 2ius. dupl ibi posset ee desine san
guis l p rom 2iam. l p inclusioz p diom in
tanta ei pte illoz acciu desinet ee sangs
x. in qnta inducent accia 2ia t e desinet =
hi sanguis i omi ea pte qua clausa mt liqre
appositu no posset i saluari spes vini tal. Hoc
g u pt saluari dcm doctoz quod de q p appom li
qris mt liqre mt accia 2tentiua. sanguis x.
m tanta ee desinit dcus sangs qnta attingit.
liqr appoit. Ozem accipi i. attinget l p diom i
clusiom l p 2iam actom ppter qd 2 no p appcom
qntitu3 liqris o3 qd i ee desin3 totaliter sangs
x. sui sit liqr. 2ius siu silis. Nos g. quo p appom
liqris alic. mt accia 2tentiua. sanguis x ibi d
sinit ee dcus sangs t quo illoz acciu est mix
tio quod declare valebam. Capitulum l.

~~Cu totus xpc sub utraqz spe panis et~~
~~vini a fidelibz sunt q oue uetaticu uiet~~
~~pt q p ipm deuote susceptu tanqua~~
~~p uiam tutam t ueram pueniri. ad~~
~~gliam t adamentu consortiu. angloz~~
~~ad q nos pducat. x. qui e uiuet de~~
~~mseclia seculoz amen.~~

Sub spe panis t vini tot x contine scet
ex illi 2cottem no ex illi sacri. ex vi n.
sacri no soli sb spe panis pse sumpta. l sb
spe vini cotine totus x. illud n. e in alteri.
ex ui sacri in qd alid e 2versum. q sb spe
panis ex ui sacri non e n cor xpi tn t sb spe
vini e sanguis x tm. plus g ex ui sacri
sb utraqz spe qm sb alta tm. actu ex vi.

sacri· n̄ subalterna tamen n̄ substantia sub ꝫ totus xp̄c.
quia anima eius ex vi sacri subveniet spē contineatur
cum nichil sit oppositum. invicem concomitantia
tamen sub utraque spē totus xp̄c consistit nam cum
corpus xp̄i sit naturaliter coniunctum suo sanguini ꝫ sue
anime licet sub spē panis ex vi sacri sit solum corpus
ex concomitantia tamen est ibi sanguis anima ꝫ
ipsum verbum quod habet inseparabilem unionem ad car-
nem ꝫ ad animam sic ꝫ sub spē vini ꝫ solus san-
guis ex vi sacri sed ex concomitantia sunt cetera que
ꝫ inde est quod si totus sanguis xp̄i fuit separatus
a corpore eius in passione. Si quis tunc sacrificasset
sub spē vini fuisset sanguis sine anima ꝫ sine
carne quia hoc posito tunc sanguis erat a corpore ꝫ
ab anima separatus ꝫ pari ratione sub spē panis fuis-
set corpus sine anima ꝫ sine sanguine. Verum quidem
est quia que non coniuncta sunt que in passione divisa
sunt licet tunc non ex vi sacri nec ex concomitantia
fuisset sub utraque spē xp̄c quia adunata sunt nunc autem
non ex vi sacri sed ex concomitantia sub accidentibus
panis ꝫ vini totus xp̄c existit. Dimissis ergo quo-
rumlibet que difficultatem non pariunt ut utrum con-
ficere non valeat ꝫ utrum degradati vel heretici con-
ficere possint ꝫ utrum aliquis debeat continue celebra-
re ꝫ utrum eucharistie sumptionem corporalis repletio impedi-
at ꝫ utrum in azimo vel in fermentato confici
debeat ꝫ quibus verbis xp̄c confecit ꝫ ceteris talibus
licet modica difficultate careant concludamus quod
concludebat in fine theorema precedentis quod hoc sacramentum
veneratione dignum est quia in eo continetur totus xp̄c.
quia in veritate ꝫ virtute. propterea nos devote
suscipere tamquam primam viam ꝫ tutam per quam
nos ad patriam ꝫ ad amenum consortium angelorum
ad quod propriis viribus pervenire non possumus excla-
mato ad te deus ihesu xp̄e ad cuius laudis ꝫ
honoris preconia eucharistie mysterium quod inter cetera
sacramenta ꝫ devotione suavis intelligitur pulchrius
continentia sanctitatis per quinquaginta theoremata te

auxiliante descripsi. representans annum iubi-
leum qui cum per quinquagenarium extensus servos
a servitute liberos facit figuram huius myste-
rii per quod habetur peccatorum remissio pretendebat
me quoque famulum tuum a diabolo pretio redemptum
perducas ad gloriam ꝫ ad illam delectabi-
lem cohortem angelicam ad quam ordinat
tuum corpus ꝫ sanguis sacramentum. Qui cum patre
ꝫ spiritu sancto es unus deus benedictus in secula
seculorum Amen.

Cupientes aliq̄d t̄c. capitul' mḡr
beniuolenti in hoc ope. p̄mo
p̄pon̄c d' q' opus iuxt' exerced̄
desid'io p̄ficiendi. sꝫ p̄mi cō
fideñ d̄im auxiliḡ agg'di ī q°
suā ic̄tō. p̄ut' cē eā dr' v̄sa
ri. s. cē fidei defensō cathol̄ce ꝫ exp̄la
natō ꝫ sc̄rutator inalf'ac̄om. Deinde
ꝓdit q' caritate ꝫ īstancia f'rū deuict'
op' agg'di li scit sibi s̄deō. deficiendi ī
minere. eo q' ꝑti ꝑ ignorant̄. ꝑti ꝑ
ꝑositē voluntatis. mistorit̄ v̄itas ili ōdic
tores. d' quos q̄dā ꝑcip̄ue reph̄ēdit q'
rōnis rectitudiē n̄ sequūt'. s; tā rōm q̄ sc̄p
ture sui s̄m ꝓponētes v̄bōꝝ simulacra fe
mede ꝫ clamosa ōtē'de ipugnāt ꝓrima
cā v̄itate. Subdit ē q' ad ꝯfutand' ta
liū errores ꝫ sepand' alios ab eoꝝ veneō
ꝫ ad lucē v̄itatis exaltād. h' op' ꝯpo
suit. q. libr distīctū maior auctorib; ꝫ
v̄isimiliū rōnib; munitū. Ultimo ostēdit
iste opis utilitatē. q' que alibi s̄t diffusa
sc' hic b̄uit' ꝫ utilit' ꝯflaut' ꝫ supponit
op' auditor correctō; ꝫ ī gn̄ali ītimi
at modū procedendi.

Ueteris ac noue legis. In hac dis
tictōe. p̄mo ꝓponit mag'r q' s'
doct'nā aug'. diligēt' ꝯsiderantib;
ꝑ sacrā scriptō cē res ꝫ signa v̄sari res
d' dūr q̄ nō adhibēt ad ad signād'. sig
no quor v̄sus ī sig'ndo ē. Signor v° q̄dā
sūt signa solū ut sacrā ueteris legis. q̄dā
uo res sig' ꝫ res. ꝫ q' s; ꝑt signē q' ut ē nō
d' oē eis ad sign̄d' adhibet' ꝯcludit q'
oē signū ē res ꝫ n̄ ꝯō. Deinde ponit
diuisiō rer. q' rer alie sūt q̄b; fruēd'
ē. s. que nos b̄tos faciūt ut trinitas. alie
q̄b; utēd'. q̄b;. s. ad b̄itudiēz adiuuam'
ut creatē p q̄s ī d'm inadmutā. alie q̄ fru
unt' ꝫ utūt' ut creatē r'onales ī medio fruē
dor ꝫ utendor ꝯstitute. vbi ē declarat q' fr
ui ē amore īherere alicui rei ꝑ seipsam.
Uti uō ad assumē ī facultatē voluntatis ꝫ ost̄
dit q' omis fruēdo sub usu ꝯcludit. ꝫ op
ponit q' soli b̄ti fruūt'. q' hūt gaudiū
rei. ꝫ r̄nd; q' soli b̄i fruūt' ꝑ re ꝫ ꝑfcē. ita
nō ī uia ī ꝑfcē. ali. ī soluit q' iusti ī uia
reale gaudiū hūt delectādo ī deo. ꝫ d' q'
large loq'ndo q̄ez delectatōe alicui' rei q̄s h̄a
bet fruit'. s; ista adhesio s; alibi q̄ ī de

sit abusiua ē fruēdo. Deinde q̄rit ut' hō
se ipso uti' ꝫ frui q' sic. q' ꝑ ad dr' ꝯ̄
se diligē ꝫ n̄ ꝑꝑter ꝑoriem se. Post
mod' q̄rit utr' de' nobis utat' ut fru
at' ꝫ r̄ndet q' n̄ fruit' nob. q' n̄ idig;
s; utit' ali. tn̄ q̄ nos aliis reb; q' ip̄e no
bis utit' ꝑ suā bonitatē ꝫ n̄ n̄ra utilitatē.
Tertio q̄rit ut' iuitib; sit vtendū ex
dicit q' v' ꝯbz a q' ad b̄itudiē ordi
nat' aliis d' vr ꝯtrū. q' iniuria ꝑ se q̄
rūt' ꝫ amāt'. mag' dr q' iuitib; sit u
tēnd' ꝫ q' ꝑ se amari dūr. q' hūc ali
q' ī se vn ametur. q' cuz amor ordinat'
ad de'. s; ut' ē ꝑ q' fruimi hic ꝫ uolūtas.
Ultimo epilogat ꝫ dr' se de reb; ꝑ' act
um q̄ de signis.

Cum igr' ꝑ ista ac v'a. hic ꝓpoīt mḡr
q' b̄a trinitas ē vn' deus ī sūmū bo
nū q' solis mentib' ꝑ fide ꝑmgrauissime cer
nit' e' tāta ē excellēt' q' ut alicubi ꝑicu
losi' erraē n' laboriosi' ad querē' nec
fructuosi' iueit'. ꝑ q' cū modestia ꝫ timo
re ꝫ attēcōde de ipa agēd' ē. ꝫ auditori
expedit sūma humilitas ī dubitādo ī q̄re
do ꝫ īuelād corrigēdo. Deinde ꝓpoīt q'
s' oīm sūias tres p̄s ī dīuis vn' sbe ne
ꝫ īsepabili eq̄litatē. vn̄ illi' ē vn' de'. ut ē
p' ad ꝫ ad s' vn' ē. ē ab alio ꝫ ali. q̄ vi
tiūē p° uult ꝯfirmare ꝑ auctores. sēd
ꝑ rōnes ꝫ silitudiēs ꝯ̄ garrulos disput'.
Deinde ꝑbat ut vnitatē ꝑ h' q' scriptū est
do' de' tu' vn' ē ꝫ ꝑ multa alia. De
inde ꝑbat ꝑ'etatē ꝫ vnitatē ꝑ id q' hī ī ge
nes. faciam' hoīez ad ymā. ꝫ sili. n. q'
s' aug'. ꝑ v'bū ꝫ n̄ram faciam' uidet'
ymago ī singlari deū. n̄ dcēt vna y
mago n̄ b̄ucūt vnā n'a. hui' v° ex
quok; illor ꝑbat utrūq;. q' ex [illegible] q' ī
dīuis ē ymago ꝫ silid' sui ipi'. Utrīs f.
faciam' ꝫ n̄ram ꝑlalitatē ipī. solita
rie u. n̄ loqrer' sic ipsali. Item v' ē y
mago ꝫ silitud' i' ē dēētia aliq. Item v
ba faciam' ꝫ n̄ram idicāt ꝯdicti ꝫ den
ciā ī dīuis ꝫ oz q' oz q' sit ī n̄. q' illa ē q'
simplicissimā ꝫ sic ꝑbat vnitatē ut v' īnuit
imag'ē q' cū dīuis tres p's n̄ ad poit'. ꝯter
singlaritas ꝫ solitud' negat'. Postmo
dū ponit multas auctoritates de ueteri ꝫ no
uo testō que patēt ī hn̄. Ultimo excu
sat q' plēs auctoritates n̄ īduit q' sc̄ptū ut' ple

a Apostolus namque et cetera. Hic probat magister primo quod invisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt conspiciuntur. creatura autem mundi vocat hominem et propter dignitatem et nobilitatem creaturam que habet cum omni creatura. Unde probat quod hoc Augustinus illis rationibus et creaturis importatur in dei cognitionem deducitur. Prima ratio probat quod ponere ad
.1. probandum hoc quod prima causa est. ille est deus qui excedit omnium excellentissimus. talis autem est quod fecit omnem creaturam. ergo talis est deus. hoc ergo quod creatura per se producere non potuit eam. esse deus opificem
.2. per quem omnia sunt producta. Secunda ratio talis est. oportet in perfectum ordinem esse perfectum a quo principiatur. sed in creaturis videmus multiplicem imperfectionem. nam in corporalibus et mutabilibus. ergo oportet ponere
.3. ad perfectum istas et incommutabile. Tertia ratio est talis. ubicumque est bonum et melius est optimum cuius comparatione de illorum bonitate iudicatur sed creaturarum videtur una esse melior altera.
.4. ergo est ponere aliquid optimum et hoc est deus. Quarta est talis quod est magis speciosum et minus est speciosissimum per quod de illis iudicatur. sed creaturarum una est speciosior altera. ergo est ponere aliquod speciosissimum quod est deus. Deinde cum dicit quod licet divina sit summa simplicitas. cum apostolus dicit in plurali invisibilia dei intelligitur propter plures modos quibus a creatura in deum deducimur et propter plura esse que deo attribuimus sicut ex perpetuitate creaturarum eternitatem ex magnitudine omnipotentiam ex dispositione sapientiam. ex gubernatione bonitatem. Deinde dicit et creature invenitur similitudo dei per hoc quod quelibet creatura habet unitatem quamdam habet speciem et ordinem. Unitas enim que est principium nostri representat patrem qui est principium originis divine. species filium qui est perfectissima pulcritudo et ad quem sicut exemplar omnis creatura formatur. ordo vero representat spiritum sanctum qui est bonitas et perfectissima delectatio cum sit amor patris et filii. et a quo est omnis gratia et pacis effectus in nobis. Ultimo dicit quod per hoc sine nec non potest haberi sufficientem notitiam trinitatis sine doctrina vel inspiratione divina quod probat per hoc quod magi pharaonis defecerunt in tertio signo.
p Post hoc queri solet. Hic post querit magister. utrum pater genuit filium voluntate vel necessitate. et respondet quod non voluntate nec necessitate. necessitate non. quia necessitas non cadit in deo. voluntate non. quia sicut voluntas precedit sapientiam. id est filium qui est sapientia. generans non precedit genitum. Deinde concludit quod male dixit ille qui ait quod filius decepit. posuit filium esse voluntate ostendens et male volentem generandi filium prius accidisse de novo. Deinde affirmat solutionem ostendens quod argumentum heretici non est efficax. opponit enim hereticus aut volens aut nolens genuit filium. si nolens invitus est. si volens ergo genuit filium voluntate. et dicit quod hoc non cogit. quia sicut per oppositum pater aut volens aut nolens est deus. si nolens invitus est. si volens voluntate deus est non tamen quod filius est. Unde concludit quod pater nec volens nec nolens genuit filium. Deinde opponit cum idem sit voluntas et natura si pater genuit filium natura et voluntate. et respondet quod licet et voluntas sint idem re differunt ratione vel connotato. Unde licet scientia dei se extendit ad mala volitas autem non. et cum voluntas et scientia idem sunt ita quod nec convenit quod non convenit voluntati. Hoc idem sit in hac dicitur quod pater genuit filium voluntate approbante et concomitante generationem non precedente vel accedente de novo. et hoc est summa in dicto in generali.
Nunc de veritate et cetera. Hic magister primo probat quod divina essentia est summe vita veritatis in immutabilitatis et simplicitatis. et probat veritatem quod esse ei proprie competit et divine. Unde a verbo sum proprium nomen sit et suum esse nec novit preteritum nec futurum. sicut esse omnium. sed esse divinum non novit preteritum nec futurum. quoniam ergo verba preteriti vel futuri temporis de deo dicuntur. et respondet quod de deo dicuntur non quia esse divinum preteritum vel futurum subiacet. sed ad designandum eternitatem et permanentiam perpetuitatis ipsius. Unde et dicit quod esse divinum non advenit ei ab alio nec est acceptum nec mutabile sed inest ei per se. Deinde ostendit divinam immutabilitatem. cum quia esse divinum verissimum est et autem esse sed possit mutari. cum quia in deo non sunt accidentia per que alterius mutatio in rebus. propter quod immutabilitatem solus dicitur immortalis. quia cum omnis creatura mutationem subiaceat sua mutatio mors appellatur a qua immutabilitate nulla creatura absolvitur. Deinde simplicitatem divinam ostendit per hoc quod nulla est in eo partium diversitas seu accidentium vel forme sed in omni creatura sit vel utrumque istorum sicut in corporibus vel alterum tantum sicut est creaturis spiritualibus. nec obstat huic simplicitati multiplicitas nominum. quia multiplicitas in divinis verbis signatur. quia ab eo deus intelligitur non sua simplici omnia que sibi multiplicibus nominibus ei attribuuntur. Deinde dicit incidendo per omnia premissa ostendit quod deus in nullo eorum continetur propter suam simplicitatem. Unde est ipse sola. quia nulli accidenti subiacet. Deinde divinam simplicitatem ostendit per hoc quod deus qualis sit per summam bonitatem que est in ipso hoc

tā simplicitas pu pluralitate n̄ excludit et
cū dr̄ deus est eiq; h̄t intelli. eg° eo q̄ rela

Hic ad distinctionē. x. c. hc̄ p̄ p̄o(?) ponit. q̄ mag̃r q̄ tres persone unū sunt
i n̄ distincte i pl'a līa. g; opponit
arri9. si fili9 nat9 ē h̃uit p̄n̄m. g° n̄ fuit
ab et̄no. t r̄ndet q' fili9 p̄t ēē coeternus pa
tri sic splendor igni aliās ex q° fili9 est
sapia patris si pā fuit. alū s; filio fuit. a
liū s; sua sapia. Itēm p auctoritates p
amb̃az pbat pr̄em t filiū coetnos ēē. a
lioqn si pā fuit alū s; filio. fuit alū s;
sua sapia t postea genuit filiū mutatus
fuit quo d' pā n̄ sit p̄or filio excelli i
tellectu oīs creature l; q̄dā mali phpsbirere
pbnt. Deinde q̄rit ut'm debeamus dicere fi
liū sp̄ nasci ut fili9 sēp nat9 ē t ōt p auc
toritates aug' t greg. q' gnio filii p p̄re tē
pus fone p̄fectus p p̄seus rōne et̄nitatis q̄
sp̄ p̄nt ē dr̄ expliuit. Itēm opponit p auc
toritatē origenis q' debeamus dicere fili9 sēper
nascitur. t r̄ndet magr̄ q' ut'm p̄t d'. s. sp̄
nat9 p̄p p̄fectū. t sēp nasci p̄p et̄nā gnēq;
denuo tn̄ dr̄ sp̄ nat9 q̄ tollitur occasio
erroris. t h̄ osimat p auctoritate hill' p q̄
c. pbat q' si pā ē et̄n9 t fili9 ē et̄n9. s; et̄
nitas pris pbat p̄n̄m originis. et̄nitas v°
filii p̄n̄m durōnis. nati g° n̄ p̄t ēē coet̄
nū nascenti ī et̄nis. q̄ p̄ius sūt nati pā nō
d' ī et̄nis. q̄ pā ab et̄no gnāt.

Hic post et̄nitatē t c. hic magr̄ p°
pponit q' sp̄c sc̄s amor ē si ē dilcō pa
tris t filii. t r̄ndet q' ll' caritas t alz p'
ldicit opatur. s; sic sapia appriatur filio. itaca
ritas appriatur sp̄ui sc̄o. sic t d' logis q' ac ca
nocā rennō appriatur legi moysi t q' li sit v'm
pbat p canonicā johis ii t serie hic hz q' di
lectō ē deus i dilcō ē ex deo t facit nos i
deo manē. s; deus ex deo q̄ facit nos ī deo
manē ē sp̄c sc̄s. t ita sp̄c s. ē dilcō. Itēm
pbat p auctores q' sp̄c s. ē amor pris t filii
t unitas t conexio ac donū amborū t vinc9
eoz̃ c' es q̄ et̄nitas cū ipis. Itēm r̄ndet q'
q̄ sp̄c s. ē conexio amborū ll' caritas t sp̄c
q' ambob; conuenit ei appriatur.

Hic d' ē t c. hic p̄mo magr̄ pponit
q' sp̄c s. n̄ solū pcedit a p̄re. s; t a
filio. q̄ a filio mittitur t sp̄c filii nōiat̄
gra nō q̄ i eccº t p̄ncipalib; oculus ap
cos celebrantis c' i cælio leonis tn̄ sp̄c sp̄c

dr̄ a p̄re pcedēre t nulla sit mētio de filio
noluit q' a filio pcedat. t uno dixit uos ēē
excecatos q' ali' dicētes leo p' excecauit
t r̄ndet magr̄ q' illi docēt ad q̄ docēt op
positū nos d' n̄ dicētur oppositū s; doct
na data explanaret. i eccº d' ita sit m̄
tio de p̄re q' t de filio. q̄ fili9 solet ad
p̄rez referre q̄cq̄ h̄t tā gr̄a s; ipo q' dixit
sp̄m s. ēē filii. concordat nobiscū. ali9 n.
n̄ ē filii s; q̄ pcedit ab ipo. Itēm po
nit expressas auctoritates q' sp̄c s. t pcedit
t manat t pfluit a p̄re t filio.

Item q̄rit t c. p° ppōit magr̄ dicēdo ut'
p̄us pcessit sic sp̄c s. a p̄re q' a filio op
ponit d' q' aut sp̄c pcessit a p̄re na
to filio aut n̄ nato. si nato filio. g° na
tiuitas filii p̄cessit pcessione sp̄c sc̄i. si
n̄ nato g° p̄us pcessit a p̄re q̄ filius
nasceret t r̄ndet q' nullus ē i' ordo t p̄is
oia sūt et̄na n' h̄t i' locū q̄ ut'm nato
filio ul' n̄ nato pcessit sp̄c sc̄s. Itēm
r̄ndet q' n̄ plenius pcessit ab uno q̄ ab
alio. Itēm r̄ndet auctoritates p q̄s vr̄
pā ad plus fac̄e i pductōe sp̄c s. q̄ filius
q̄ q̄dā auctoritates dicūt q' sp̄c pcedit a
p̄re p̄n' a p̄re t p filiū. t q̄ ipe fili9 p̄ri
attribuit pcessionē sp̄c sc̄i i eccº q̄ oia
n̄ voluit maiorē dignitatē i p̄re t auctoritatē
i spirando. q̄ eq̄litas attēda t'n q' fili9 h̄z
a patre q' possit pducē sp̄m sc̄m.

Preterea cōsiderand' ē t c. hic p° magr̄
q̄rit q̄r sp̄c sc̄s n̄ dr̄ nat9 ut fili9 et
r̄ndet q' cū a duob; pcedit si diceret
fili9 ēēt filius amborū. t ita uni9 haberet se
ut pā ali9 ut mr̄ q' absurdū ē. Deinde
inde q̄rit cur fili9 dicatur pcedē t r̄ndet
q' q̄ exit a p̄re sp̄c d' sc̄s dr̄ pcedē nō
sicut fili9 q̄ exit a p̄re q̄ dr̄ n̄ q̄m
nat9. 20 p mod' h'bilitas n̄ p mod' n̄e.
Itēm r̄ndet q' gnio filii dr̄ a pcessione
sp̄c sc̄i. q̄ alius ē mod9 ei9 exeundi a pa
tre fili9 q̄ a solo p̄re pcedit sp̄c nō sc̄s
ab utroq; q' pbat p hoc q' xc i sufflādo
sp̄m sc̄m dedit tn̄ p' auctoritatē origis so
li p̄ri attribuitur. t nō r̄ndet q' oīs gnio est
pcessio s; n̄ econuerso t q' ad p̄fectā diffinitionem as
signādā certā n̄ sufficit. Itēm q̄rit ut'
sp̄c sc̄s possit d' igenitus t r̄ndet p aug'm
q' n̄. q̄ d' aug9 q' s; ll' igenit9 p̄ conuenie
ntia disputacīa sp̄ui sc̄o n̄ conuenit ne duo

patri videntur esse in divinis. per iohannem non probat quod possit dici ingenitus et solum quod ingenitus potest dici considerari uno modo. uno modo idest quod non est ab alio et sic non convenit spiritui sancto. alio modo idem est ingenitus quod est ab alio per generationem et sic convenit spiritui sancto et tamen probat per quod iohannes quod esse innatum attribuunt patri et spiritui sancto.

Gemina diligenter. hic magister proponit quod gemina est processio spiritus sancti. una qua procedit eternaliter a patre et filio. alia qua procedit temporaliter ad sanctificandam creaturam. unde et ostendit quod spiritus sanctus non procedit a patre in filium et a filio in creaturam. sed ab utroque procedit in sanctificationem creature. Deinde probat spiritus sancti temporalem missionem et donationem temporalem cum sua missio vel donatio sit sua processio non est verum quod quidam dixerunt quod in spiritus sancti missione non ipse datur sed eius dona quod contra ipse spiritus sanctus datur probat per auctoritates. spiritus sanctus datus est apostolis sed mittere discipulos istud quod non potest facere si esset creatura idem probat ex auctoritate damasceni qui dat donum equale sibi non enim spiritus sanctus est minor patre et filio qui datur ab eis. Deinde querit utrum viri sancti dent spiritum sanctum et ostendit quod non quod sicut spiritus sanctus a creatura datur et procedit non et in primitiva ecclesia non leguntur sancti dedisse spiritum sanctum. sed ad orationem eorum et impositionem manuum dabatur spiritus sanctus et ostendit quod verum est quod homo non dedit spiritum sanctum. quod autem apostolus paulus dicit attribuit spiritum sanctum ita intelligendum est quod ad eius predicationem datus spiritus credentibus.

Hic considerandum est et cetera. hic magister primo inquirit utrum spiritus sanctus det a se et ostendit quod sic. quia opera trinitatis sunt indivisa. sed datio spiritus sancti est quoddam opus trinitatis. ergo omnis est trium personis. Item deinde potest facere illud facit una persona omnis alia. si ergo pater dat spiritum sanctum, filius et spiritus sanctus potest dare se. unde idem. quod et ipse filius a se missus in mundum. Deinde probat quod missio filii in carnem et ad predicandum fuit a patre et filio et quod filius a se ipso est datus. quia proprium cum dicitur datum nobis non distinguitur a quo dicitur et quod filius mittitur a se et a patre et est sanctificatur a se et a patre. quod autem ambrosius dicit a memetipso non veni intelligitur secundum formam servi missio. quod est filii incarnatio. Deinde querit utrum sit missio alia et filii quam eius incarnatio et ostendit quod potest esse missio duplex est missio filii temporalis una visibilis per incarnationem. alia non visibilis in qua per donum sibi gratiam ex tempore ei quam mittere per eum. Primum quam per quod missus est iterum ut sic homo secundum quod mittitur ut sic cum homine per primam missus est in mundum per christum non proprie immo per carnem nobis datum quandam modo super mundum elevatum. Deinde querit quare pater non dicitur missus et ostendit quod hoc est quia pater est principium totius divinitatis. unde sine non congruit auctoritati. Deinde ostendit quod per talem missionem nulla potest minoritas in missis secundum auctoritates [illegible] et esse missus localem.

Hic de spiritu sancto. hic proponit magister quod duplex est missio spiritus sancti. sicut et filii. una visibilis alia invisibilis et ostendit quod visibilis missio spiritus sancti est eius apparitio vel manifestatio in columba creata in qua venit spiritus sanctus sive in signo manifestativo. Deinde querit cum filius ratione temporalis missionis dicatur minor patre quare spiritus sanctus ratione sue temporalis missionis non dicitur minoratus. et respondet quod hoc ideo est quia filius assumpsit creaturam in qua apparuit in personam unionem non sic autem spiritus sanctus et ostendit quod filius secundum illam assumptionem in tempore et ab angelis minoratus est. et quod licet pater sit maior filio propter auctoritatem. filius tamen non est minor propter unitatem quam habet cum patre.

Hinc nec videamus et cetera. hic proponit magister quod spiritus sanctus temporaliter mittatur vel detur. et quod spiritus sanctus est caritas qua diligimus deum et proximum et tunc datur nobis vel mittitur cum nos facit diligere deum vel proximum et hoc ostendit per multas auctoritates augustini quibus probatur quod dilectio qua diligimus deum que est causa omnis diligibilitatis et qua nos facit in deo manere et sine scandalo unire deus est ut probat in canonica iohannis. Deinde probat quod dilectio est spiritus sanctus. talis ratione caritas est maius in dona dei et facit nos in deo manere et deum in nobis. sed hoc facit spiritus sanctus. ergo spiritus sanctus est caritas. sed quia possit dici dicere quod non sit intelligendum per causam sicut deus dicitur patientia nostra et spes nostra. ostendit non quia sicut deus dicitur patientia mea sic diceretur caritas mea. Deinde ostendit quod spiritus sanctus datur nobis quando nos facit deum diligere et proximum ostendit est quod sed quod caritas excellentior et est omnia dona excellentiorem effectum facit. et ideo cum spiritus sanctus dicitur esse donum dei spiritus sanctus dicitur ipsa caritas. Deinde proponit quod si spiritus sanctus est caritas quod sit caritas augeatur et minuitur in homine et tamen habere datur ut habeat in habitu ut plenius habeat. ita et spiritus sanctus. quia vero esse sine [illegible] quia sic mutatio aliqua videtur poni in spiritu sancto et non videtur esse ubique si alicui de novo datur ad quod de novo respondet quod sine sui mutatione dicitur caritas que est spiritus sanctus augeri vel minui. quia homo in ea magis vel minus proficit. et dicitur spiritus sanctus.

de nouo dari. qr lz liqz prius eēt n̄ tn̄ ab oibz habeat sicut sciet a sciis et adducat multas auctoritates p quas aliquis probat ꝓpositū q̄ sp̄c s. ab aliquo magis ab aliquo minus habeat et ponit ex de xpo et nob helia et heliseo p alias uo qr caritas dei pficit qr in oi hō pficit. Deinde probat qr caritas n̄ ē sp̄c s. qr alia ē dilco q̄ deus diligit nos et alia q̄ nos diligimus deum ē donū nob a deo infusū. item qr aug dt qr dilco ē a spū sco sic et fides n̄ g° ē ipse sp̄c s. Item aug dt qr caritas ē motus ai. et qr caritas creatur q̄ oia spūi sco opere n̄ poss. ad qd rn̄det qr aug n̄ intendit dicē qr ea sit dilco q̄ deus diligit nos et nos diligimus deum. sz uult dicē qr illa caritas gt n̄ solū deo qr diligit nos. sz qr nos sui dilectores facit. Item qr ad oēs carita diuine ē qr nos dilectores dei faciat qr n̄ qr ea ē qr deus diligat nos. Ad 1m rn̄det qr n̄ ē idem spūi s. a se ipso dari. Ad 2m uo dt qr caritas dei motus ai. qr mouet ad dilig deum n̄ mediante habitu creato sz imediate et io motus dilcoīs spūali attribuitur ca. rita. te nec ē mirū caritate d motū cū oibz mobilibz mobilior sit sapia. sz cū ista opio magri erronea sit. pz qr ī ob mouet ri male soluit. Deinde querit utrum p donū sp̄c sci dentur alia dona et rn̄dit qr sic. sz n̄ omis q̄ hnt spūm scm hnt oia dona eius.

Potest diligere consideremus et c. hic primo magr ꝓponit utrum eadem rone dicatur sp̄c s. donū et datū. et probat qr sic. qr a dicede dei donū. et oppōit iōrnā qr donū dei ab eterno. datū uo ex tempe et rn̄dz qr alia rōne datū dei alia donū qr ex ꝓprietate relonis q̄ hnt ab eterno dei donū n̄ d datū. qr ap cessione eterna ht qr sit donū n̄ d qr sit dat et qr ē qr donū ē refert ad prēm et filiū s. q datū refertur ad nos. dt g° p° qr spūm scm donū eē ē cū a patre et filio ꝓcedit et qr ī no mine doni ꝓptat relo. et qr eadem ꝓpetas est q̄ dei sp̄c s. et q̄ dei donū ab illa q. ꝓbtare dei donat a q donabilite sunt ut donū. ut d dari a dicede attuali sunt. vn̄ ab eterno dei donū qr donat ex tpr uo datū qr datur erat d donat ab eterno nob cū sunt eternis ī tpr n̄ qr donaret tpr a patre et filio ut ex.
Deinde querit cū filius sit nob donat ī tpr cur n̄ dei donū et rn̄dz qr lz dat fuit n̄ tn̄ ex sue ꝓcessione q̄ ē gnio hnt istā donabilitē.
Deinde rn̄dit qr sp̄c s. accipit ex sua ꝓces sione qr sit itaq qr donū sit. et qr ex eo qr dat ht qr sit donū et qr ab eodem ht eē et eē donū. et filius ht ab eodem eē et eē filius. scd mo tīc dt aut qr pr n̄ ē deus eo qr pr n̄ filius eo filius qr deus et rn̄dz qr n̄ eodem formal ht eē et eē filius sicut eē et eē donū sz eodem originali. qr p suā ꝓcessionem accipit utrq. p° q̄d sit et eēm et relonē et concludit qr donū rn̄dz eterne ꝓcessioni ut n̄ da ri tempali. Deinde rn̄dit qr ē qr donū eē relonē ht ad illos a q̄bz ꝓcedit ē uo q̄ ad dantē et ad eos q̄bus dat. Deinde rn̄dit adiungit qr ꝓpterea respectū qr ht ad eos q̄bz dat dei eorū eē q̄bz dat. vn̄ dei nr̄ alr. cū qr sp̄c nr̄. sp̄c n. humanus n̄ dei nr̄ qr nob dat. Deinde rn̄dit qr nota q̄ ī portat relonē ad nos pnt recipiunt ad dicēdz hoc ꝓnomen meū nr̄m. ista uo q̄ ī ponitur a ꝓprietate eterna n̄ vn̄ n̄ dei filius tm̄. nec nr̄m donū nec sp̄c s. nr̄. Ultimo querit cū datū referat ad dantē et sp̄c s. det a se utrum possit d referri ad se et soluit q̄ donū dat uel ad trinitatē eorū q̄ relat.

n Hec post eternitate et c. Ad colūm

hic p° ꝓponit magr qr pr dine eo eqlet sint. qr vna ꝓnā nō ꝓcedit eternite nec excedit ī magnitudie. nec sunt prate coeternitate ot p h qr gnio filii et ꝓcessio sp̄c sci coeterne sunt nec vnite q̄ ē ī eas rn̄dit tn̄ q magnitudo eternitas et pō idē sint qr diuina eodem h diuisis vocablis distinguuntur. eqlitatē uo ī magnitudine ot p h q nec pr vel vn̄ magnitudo ꝓcedit eadem est ī plis singulis et eadem ī vna que ī plibz psis. vn̄ sp̄c nec vnitatē dei pr eē ī filio et filius ī pre sic ot p diuisas auctoritates scōrz. Deinde ot q n̄ sit inequalitas ī diuinis p hoc q sit 1 totū integrale uel pr. v. n. ē summa vnitas nec augmentū n̄ recipiet ī n̄ pt eē totus integralis r perit diuisitas. nō d pllalitas psonarū cōpōnē n̄ ponit ī diuinis ot ee n̄ qr pluralitas attributorz cōpōnē n̄ pt ī vna psona. Deinde probat qr ī diuinis n̄ ē ro totius vlis. n̄. qr dīna ē totū ulē r pr. v. n. ē totū vle de plibz prībz ple pr de plibz psis. sz ē vna ī mō ī eis. g° n̄ ē totū ulē ad illas. Deinde ot q eēm dina n̄ ē tm̄ pr sic aurū p ll statue ut est. q. q̄dā ꝓpetas formalis ī ipe dicit sic dicit hoīes vna cōplexione. qr sic referret

q ad mag ee ipsis pr qr i vna qr nemis
e dicere. Item ot oppom p auctoritate aug.
q i diuinis e totu r ptule a q e dicat i illis.
s; rndz q vba illa n ppe s; similitudinarie
st accipienda. s; sunt aliq similitudines te
nent rei eius rei pticularis dicat aliqd dr i
diuinis ee n qr ad sit i vna p q n sit i
aa. s; qr ipe distinctos adinuicem n posse
sibi omniari. Item pbat q diuine pe
st equales r eadem e vtitas r magnitudo. s; vi
tas e vna r eadem. g° r magnitudo. g° sunt
equales i magnitudine. In fine ot q licz i
diuinis possit dici ee triplicitas n tn triplicitas
qr triplicitas singularitatem ponit.

Hic considerandum restat. hic p° ppoit
magr pnas ee equales i pr eternitate r
potentie. qr quoz pt vna p posse r alie q
ualiter pt vna posse r alie. Item s; pbat
p pa. de filio. oia .n. q ht pa filius ht. g°
n solu posse s; r omnipotentia pris. filius ht s;
dicebant heretici io pa e potentior qr a se
ht posse. sed filius minus potens qr ht ab
a° r rndz aug. qr ee q° oia ht filius
q pa. dt qr omnipotentiam hac q filio dedit.
Item s; pbat p rom ar. .n. pa potuit ge
nerare filiu sibi equale i po r noluit aut
n potuit. si n potuit infirmus fuit si no
luit n dat fuit. s; oia sunt i deo. g° pa
genuit filiu sibi equale r h e pbat p hie
qr i generatione huana pa q̄nto pfectior pt ge
nerat filiu. g° multo fortius i diuina r di
ceret forte aliqs q io pat maior qr aut
lo genitus r rndz aug q a nullo vbi ab
aliquo generari ad originem ptinz. magnitudo
u° ad qtitatem utitas. vn ipe originem ul de
magnitudine diminuitur. vltio recapitulat.

Hic oritur qo. s; p° magr ppoit qr e
dem sit supra q e solus pa r solus
filius qm ille tres pe querit aug
quo sit intelligendum cu dr solus pa ul solus
filius cu nuq sit pa sn filio nc filius sn pa
tre rndz q cu dr solus pa ul solus filius
n excludit vna pa ab aa s; ppetas rela
tiua notatur conuenit sibi q n alii i sensus est
solus pa .i. pa q ita e pa q nullus aa e pa
solus filius .i. filius q ita e filius q nulli a
lii conuenit filiatio diuina. Item querit de
istis solus pa r solus filius e deus r ot q n e
concedendum qr p h excluderet alie pe nc e o
cedendum pa r filius e solus deus qr ee sol

dni trinitati conuenit. nc vni tm p°. Item
querit quo dicatur solus deus trinitas cu e sep
hat consortia angelorum. r rndz q io pt dici
solus deus q nulli alii conuenit deitas. In
fine dt q tanta coherentia cu ptz q vna
noiata alie n excludunt.

Post h discernendum e r c. hic p° magr
ponit r declarat de noim dinoz
diuersitate r noim sndi coerde r dt
q noiz dinoz quada sunt ppetates pler cep
tiuit r signant pas ut pa r filius. quo ua
sunt dine econe ut sapia veritas. alie
u° cuslatine solu de deo dicunt ut splendor
caracter r silia. addit e q noiz dinoz q ex
tepe ad conueniunt quada relatiue n dm. ad ca
turam ut incarnatus humanatus. quada u° relatiue
dnt. r hoz quada oibz conueniunt ut pfomit
ut s; dns creator r dns. quada u° n oibz ut
donatus r missus. ex quibus ad licz q n sum
dr i diuinis s; psonaliter teludit ut hoc
nomen trinitas. r sic concludit fore ee dnar di
noz noim. Item subiungit regulas qrz
pa e q noia vnitatem ecne significantia ab
solute dnr r sbut de pnis singulari accep
tis r de oibz qntz i summi mo pdicantur. hic
ponit exempla i his noibz dt magnus est
pa. n .n. dnt tres magnos deos. s; tres oi
potentes. s; vnu. 2a regula e q noia p
petatibz singuli iponuntur r ipetat sic pz
i noie patris r filii. q dr magnitudo i diuinis ee
he i diuinis dicatur ot q p h q deus n per
pticipationes s; p econtra dr magnus. si .n. di
ceretur p pticipationes. g° ipe magnitudinis
indiceret i alio saltem ipa magnitudine s;
dr e fhm. In fine dr recapitulat declarata
r addit q rlo p pas i penam r e ad pas r
Post h adiciendum e r c. hic ad euidentiam
ppoit magr q ad aa noia pdi
centur i singulari s; tn s; p ap dca re
gula e excipiendum q s sicz di r tria sunt i sensu.
s; i plurali de plibz pnis pdicantur qr a p sui
h. dicatur ot p aug. q dt qr ab eodem dr
r n e ad ee ad pas ee. Item querit cu
qr pa q notas dr i plurali pdicatur r ad h
mudz rndz r ot. q h sunt vocabula pe
nuria. nos .n. dnt tres i diuinis r tn qui
tres n possunt rndere p noia comunia i qbus
n e distinctio nc relatiua qr n conueniunt
plibz r io necessitate ducti rndeams h pe
qr pe e qdie n r tribz conuenit. ot e q ista

noim penuria tam i greco qm i latino ser
mone appz tm greci tres sbas i diuinis dicit
nos at vna. q sba aps nos id q eem sonat. Deinde qrit si pp ertate nois p dicamus tres deos cu n deitatis sit one et tum
dec q id q scriptura n admit et ne intelligat diuisitas i diuinis excludit. g q sola penuria uocabulor facit dici tres psonas. vbi e sci
dec q greca loco huius nois p sbe noie vti
li posset di tn propon. sic nos dicimus tres
psonas. In fine declarat q i diuinis nulla e diuisitas nulla multiplicitas pp eenie vnite. et io
li dicant de vnius n tn dici tres mx. nulla
.n. e t singlaritas r solitudo pp psonarum plalitate.

Hec diligenter igri oz. Ii po magr iqrit
cu i diuinis nulla diuisitas sit nl multiplicitas q ei nullus et parti et noia ipor
tam multiplicite i diuinis significent. si .n. vde
de deo dicitur. videntur sua significata i deo ponere q e idens. et rndet magr q significatiorum
noiz i diuinis tio adponitur dici abo adremo
e ieroducta. vn cu dicit vnus deus l vnus pr
nulla qntitas nl nus i deo ponitur. Si plalitas
l multitudo excludit. silr cu dicit plalitas pr
n multitudo ponit. Si singlaritas et solitudo negatur.
silr cu dicimus duas l tres psonas negamus vna
solu l duas ee .i. et silr noie trinitatis ul distinctionis n diuisitas i deo ponitur. si cum unitate et confusio
negatur. In fine opponit q p plsid trinitas
pt unitate et soluit q plsid noie multiplicitas n di
[illegible] si multu p ad ulti itelli.

Recta consideratio e et c. Ii magr p in
qrit cu dicit pr et filius et sps sci. s. tres p
l alia e p pris alia filii alia sps sci. qd significet. l n pe si p eem. g i eem e aliq
plalitas l diuisitas si uo n signat eem. g
uariatur signio pe. constat .n. q alii signat
eem sup .n. dictu e pe diuine poni di tres
q one e eis q e p. Si qn dicit p alis eis signat eem. g i ppoto p significabit eem.
Ite ad qonem secunda p ch rndet eem. si cu qris
q tres i diuinis rndet tres pe. p significabit
eem et rndet q dda si accedunt pp ualeat aucte
toritates aug. q si dicit q .s. p signat eem
si q significando eene n pt saluari qm ap
ponitur ti patri. ut cu dicit alia p pris alia
filii. io magr alr rndet q li nom pe de
signific eem. tm transfertur alm pp penuria uo
cabulor ad signandu suppositum ul ypostasim.
vn sic e pr et filius sunt tres pe .i. pr et filius

et sps s. sunt tres pe. q one e eis id q e p
q .d. id sunt tres subsistentes i n diuina. q one
l onis eis qs e gra diuina. Silr id qd
opponebatur de qone secunda p ch rndz q p
ch i qrit ee. n dicit eem sola si supponit in
eem subsistentem v e iacdens dt q pe i diuinis
poni dr tres res et poni dr vna res. deinde
ibi dt q qn apponitur ei pntiu pt pt p
stare p suppoto nl pt stare p sola pprie
tate sic declar p sm i hm. In fine co
cludit q p alm eem alii suppositum notat
et q hoc sit ym confirmat p auctoritates.

Nunc de pprietatibus et c. Ii po pmittit ma
gr q noie ypostasis si p suppoto ac
cipiatur subsistentie congruenter i diuinis
accipitur. si heretici nl ypostasis accipiebant
p eem. io catholica n libenter utebantur hoc
nocabulo i principio eccia. Deinde sbdit
q pprietates plres sunt gignere et gigni pee
dere. et ab hiis accipiuntur ppa noia psonarum
v dt q n e pprietas plus pris q ipe n e
natus .i. ee inascibilem si gnare qbz pe
resumuntur. Deinde addit de pprietatibus
.s. q relatiue dicuntur et n actualiter et n ex tpe
pe q plur p si. q a actualiter nl ee ex tpe
pe ita amitti et mutari posset i deo et nl
amissibile l mutabile poterit ee. Si opponit
hoies dicuntur ee filii dei. g ee filiu l na
tm n e ppu filio dei. et rndz q ipe nunq
fuit n filius nc deus e i deo n filius et ipe
e filius illi gnone n adoptione vinte n
nuncupatione. natiuitate n subiectione q ola no
bis n dicuntur vbi e sbdit q ho e filius trinitatis ratione creatois. Addit et q silr e de
pprietatibus sps s. sps .n. scs dicitur donu ex n
li pprietate et ex modo sue pcessionis n sic
alia dona creata. silr n sps s. ppt ipi one
rie dici et n pt queri aliqs pls n obstat q
n hiis sps et doni i diuinis correla sibi rn
deant. q pstmoduz si hnt noia declarata
utriusq relationis.

Hec qm pt et c. hic qrit magr ul
eede pprietates iportantur noie pris et
paternitatis i gnone actiue. et silr ut
qad sit pprietas q iportatur i noie filii et fi
liationis et gnonis passiue q qone pponit
sb hijs ubis ut sit id ee pris i genuit
ipse filium. et ut sit ee filiu et nat ee a
pre et opponit cont. eem .n. diuina e et tm
pr n genuit filium. g n e id ee pris

et genuisse filium i quod predicatis omnibus illis nominibus designatur sed diuisim tamen tribus quam nominibus pluraliter designatur predicatis, patet quod in proposito nominibus illo predicatur designatum vel ipse predicatum tres si de ut nomine pluraliter et filiationis et actus ipsius predicatur ut nomine genitoris ipse est diuinitate per essentiam diuidi patre esse non genitare. solet et quod predicatis singulis pluraliter conveniunt et per earum actum aut et dicunt manifeste ordinatum unitate non sunt confusione quam predicatis modo quodam communis dicitur.

Item solet quod nomina ad predicatis plures pertinent ut genitus genitor. Et non ymago filius quod omnia relatiue dicuntur. Item solet regulam quod nomina que ad se pertinent et dicuntur si conveniunt uni soli per se et ex hoc mox dubitum; cum non debeant ad communem pertinere quam esse dicitur de deo non predicatur de omnibus pluraliter. et ad hoc respondendum quod et hec sunt significant tamen per relationem ut pater filius et est inmediate quam hoc et nomen tale stet pro patre tamen modo predicandi non recipiuntur in nominibus ad se pertinentibus unde si dicitur verbum deus verbo sit deus de deo.

Restat quidam etc. hic post proponit magister et sunt alia predicata dicit quod non nomen pater pater non aliquis esse pater non genitus et pater aliquis esse genitus non tamen pater proponit et quod ingenitus relatiue dicitur. Item genitus non est quod non genitus non genitus ad relationem pertinet et genitor quod negatio predicatum non mutat. et dicit non genitus relatiue ad non genitorem sicut genitor ad genitum.

Item querit utrum spiritus sanctus possit dici non genitus quam non pater dicitur ingenitus et solet videtur quod non quam significatio quia esse utramque aliquis videtur quod sicut quod ingenitus pertinet esse patrem non sicut pater hoc quod est non genitus et augustinus predicatorum videtur utrumque accepisse non quod sit omnino id. sed quam unum est quod ipse respondeo aliquis et solet quod nomine ingeniti inuariabili tam reperitur quam non arriani ex diuisione quod est inter gignentem et genitum concludunt diuinitatem ut sed ambo non sunt hoc vocabulo uti ingenitus. vide .d. ubi ipse calumpniatores dicit sentiri.

Item querit utrum diuisum sit esse genitum et non genitum et respondeo quod si diuisionis refertur ad actum essentie non sunt diuisa sed ad predicatum plene diuisa sunt. Item solet quod cum filius dicitur nata sapientia et scilicet ipse sit sapientia ad communem pertinet videtur tamen sane est intelligendum cum sapientia dicitur nata quam sit sapientia non dicitur communiter pertinuit sed in proposito habetur

hinc. solet quod non ymaginis alius est actus. utrum actus per ipso esse ut diuine ad eius imitationem factus est homo.

Et post ad .d. hic post magister quod sunt pluraliter diuinis relationem pertinent. pertinent relationem dicuntur ad creaturas et relationem pertinet ad diuinam quod est quidam et tota trinitas pluraliter creator et creator quod ipse est hoc non ad partem quam ut Immutabilis et non ratione est enim ipse quod est deus et creaturas relationem temporaliter. Similiter dicitur per unum pluraliter ut creature. pater est pater filius quam ipsum genuit et pater et filius est pater spiritus sanctus quod ab eis procedit et dicitur. sunt et pater et filius unum pluraliter spiritus sanctus ut alia ratione et pater filius pluraliter et filius quam non aliquis procedit ab uno quam ab alio. Ista dicuntur non esse tempore magister notata.

n Vnde .n. et quam ex tempore. hic post post magister quod quedam ex tempore et ex ratione et actus de deo dicuntur non sit actus quod sit in deo sed quod est creatis ut creator refugium et similia. Sed .n. pater esse dicitur ab eterno quod semper non habet suum. Sed ex parte ex tempore hic. Sed quam non videtur quod ex tempore ex parte est dicitur eius debeat magister quod sallet incipit esse deus tempus pater deus nova ratione refertur ad creaturas sine sui mutabilitate. quam ipsa ratio est creatura realis. Sed tamen ipso ratio est in deus vero creator sicut .n. unanimus sine sui mutatione sit persona ita deus sine mutatione creator. In hinc soluit quidam quod supra dicitur. utrum ipse si cum deus. ad se possit referri ad se et respondeo quod ratio ad se idem ipse refertur ad se et applicatio est deus sine non sunt esse. et id est cum de novo dicitur quam te alio non in ipso ipsum tempore.

p Restat quidam etc. hic post querit magister utrum sit esse essentia relationem dicuntur ideo. Secundo utrum essentialiter sit essentiam vel relationem accidens. Postea quod sit ipsa essentialitas. Ad primum respondeo quod relatio dicitur non est .n. sibi ipsa esse. Ad secundum quam sine non sunt relationem dicitur ad esse aliud. Ad tertium quod essentialitas non est quidam relatio sed tamen solum vel aliis .n. essentialitas est diuinitatis incepisti et similiter modo vide de si quod est sile quam sile dicitur sed .n. filius ad sit communis unitate attendatur et ex hinc dicitur oppidum quouis quod sile et equale vel politice si negatiue ponitur ideo. essentialitas .n. differentie magis inde et filio non diuisio et dicitur.

Item dicit quod hilarius coniuncte aquilant pater patrem spiritum et imaginem usum et scilicet ideo sed b. et augustinus exponunt conuintare et ut pater quam ex vnitate vnitat pluraliter et in conectit patrem quod est incausalis. Filium non vocant ymaginem cum attribuit spiritum .i.

psimilitudinem pro personam proportionatam eius si ma caritate et filius patris representationem spiritum uero sanctum uocat munus pro hoc quod donum est patris et filii et attribuit usui. quod ab ipso ad nostram utilitatem omnia dona nobis infunduntur. et quod possent dici esse quod in hiis proprietates hilarius proprietatem [illegible] ex ponit declarat quod non pro hoc quod nomine essentialis [illegible] diuisive intellexit inuisibiliter. Videtur quod hic hil. pater sit [illegible] filio et causa tamen dicit quod filius de [illegible] patri non pater filio in quo ingenit quod filius per suam originem reddit ipsum essentiam non tamen econuerso.

Deinde ponit appropriationem secundum aug. quod patri appropriatur unitas filio equalitas spiritui sancto utriusque concordia. [illegible] omnes proprietates unitatem proprietatem [illegible] et a secunda [illegible] posse dici unum quod tamen unitas non [illegible] primum a quo. sic appropriatur patri quod est sine principio. equalitas uero appropriatur filio. quod in ipso incepit primo equalitas in diuinis spiritui uero sancto attribuitur concordia. quod ipse procedit ut amor et dilectio. alie sunt in [illegible] hil. que supra patebunt in litera.

Hic oritur questio. hic proponit magister utrum pater et filius diligunt se spiritu sancto. et dicit quod non quod diligere et esse idem sunt in diuinis et respondet quod diligunt se spiritu sancto per aug. Deinde querit utrum pater sit sapiens sapientia genita et respondet quod non. ne uideatur quod filius [illegible] sapientia genita esse cum sapientie ingenite in patre et sic contrarium dicit aug. [illegible]. Deinde querit utrum filius sit sapiens sapientia genita [illegible] quod pater non est sapiens per filium soluit quod si ablatiuus genitiuus construatur in similitudine cause efficientis falsum est [illegible]. si uero in similitudine forme uerum est. Deinde querit utrum sit sapientia patris et probat quod non. quod alia sapientia genito ab ingenito [illegible] tamen utrumque [illegible] et respondet quod una est sapientia essentialiter [illegible] ab essentiali [illegible] solum personalem. Deinde querit cum pater nullo modo sit sapiens per filium quomodo diligat per spiritum sanctum et respondet ad hanc questionem difficilem esse ad soluendum. tamen [illegible] est quod [illegible] pater diligat spiritum sanctum. tamen dilectione essentiali diligit se spiritu sancto.

B. 32. Post supradicta. hic querit magister primo utrum potentia sit ipse pater et utrum sit spiritus diuina essentia. et soluit quod potentia sit ipsius patris et sit ipse pater. potentia. n. ab eterno [illegible] ergo [illegible] ipsius. [illegible] ipsius nulli [illegible] esse [illegible] ergo sit ipse pater. Item pro diuina simplicitate deus est quidquid habet. si diuina [illegible] habet potentia sic potentia sit ipsa [illegible] et hoc confirmat per auctoritates. Deinde ponit errorem dicentium quod potentia sit in patre [illegible] non tamen sit ipse pater. [illegible] quod [illegible] per isto errore [illegible] quod diuina essentia est. si potentia sit pater. ergo non distinguitur [illegible] uel [illegible] ideo non declarat [illegible] destruit [illegible]. Quarta ratio est [illegible] potentia sit ipsa essentia. ergo [illegible] pater [illegible]. 3a ratio est. si potentia sit diuina essentia. ergo una res habet paternitatem et filiationem et sic [illegible] eadem res est pater quod est filius quod est [illegible]. Ad primum respondet quod non est [illegible] distinguit. Ad 2m quod [illegible] pro [illegible] excedit omnem intellectum. Ad 3m quod essentia diuina [illegible] paternitatem et filiationem non tamen est pater et filius quod non sit potentia [illegible] distinguitur [illegible]. Deinde ponit quasdam auctoritates per quas uidetur [illegible] potentia [illegible] et respondet quod non reddit aug. [illegible] auctoritates [illegible] potentiam esse [illegible] ab esse. [illegible] potentiam et [illegible].

P. Post predicta adiciendum est. hic proponit magister quod [illegible] dicitur essentia [illegible] essentia [illegible] quod pater est et filius. ergo eadem res generat et generatur. ad id facit sua auctoritas hil. [illegible] ad quod respondet quod [illegible] hil. [illegible] non tres [illegible] patris et filii. et est ipsa [illegible] diuina ipse [illegible] hil. dicit quod deus [illegible] ab [illegible] sibi non [illegible]. Ad id uero respondet quod [illegible] essentia [illegible] et quod generans et genitum [illegible] distinguit in [illegible] potentie. Deinde querit utrum sicut dicitur quod tres persone [illegible] una essentia et unus est ita possit dici unus deus trium personarum uel tres persone unius dei. et respondet quod non. quod sic significaret deus [illegible] similitudine [illegible] est [illegible] nomine dei [illegible] sapientia [illegible] bonitatis in diuinis [illegible] appropriantur tamen aliquibus personis. appropriatur patri [illegible] filio. bonitas spiritui sancto et potentia patri. quod [illegible] filio suo sapientia. quod [illegible] pro ignorantia [illegible] sapientes. spiritui uero sancto bonitas. quod [illegible] non dicitur esse in diuinis. Deinde [illegible] ab [illegible] precedentibus [illegible]

de p̄scīa ⁊ p̄destīacōe

ip̄ malū īte^{ll} fuit dāpnatū. si finalr̄ ip̄
rea ꝟu̇te fuit receptū. In fine dt̄ q̄
de uoīb; tinllanī ñ uult ag̃ dice ñ q̄
acc̄ōd e ī rō s̄ q̄ tinfferīt ⁊ ī dt̄ ce illuf
fiat declasse detacito tan^{tē} ⁊ bu^{lt}

Unigꝫ sup̄ diss̄ruīmꝰ ⁊ cō ll. p̄ ma
gr̄ ꝓponit. q̄ iē att̄buta dīna de
sc̄ia p̄scīa ⁊ cedit q̄ cuilat ꝓuldēo;
hūe tc̄tam. Pⁿ ūī rōdit q̄ sc̄ia ē ꝟlı
oīm seu p̄sētiū seu p̄titoȝ seu futōꝝ
ꝟ t̄pālıū ꝟ et̄noȝ. dispō u° d̄n ꝟlı faci
endoȝ. puidēt u° ꝟlı saluādoȝ. ūn dt̄
q̄ p̄destinat̄ hoīes ad futurā gl̄iā ꝓ
destināt̄ eıs bona gr̄e ⁊ gl̄ie. Dꝰ ūı
q̄rit si nulla eēnt ꝟ futa ꝟt^{ll} p̄destīacō
ꝟ p̄scīa ꝟ dispō ī deo fuissēt ⁊ dt̄ q̄ n. q̄
oīa ista dn̄r ꝑ rlı ad futa. g° si nullā
eēnt futa ista ī deo n̄ fuissēt. Inq̄
rit u° ūt̄ eē q̄ p̄scīa dī id ē q̄ sua
eē ⁊ sua sc̄ia id q̄ sua eē ⁊ p̄scīare id
ē q̄ eē. ⁊ ī dīuıs id ē p̄scīare q̄ dīn eē.
g° si sīt futis ī deo ē p̄scīa n̄ ē. ⁊ futis q̄
g° depēd; eiꝰ eē q̄ ē ī deo ⁊ ꝟidet q̄ si
nulla eēnt futā tollet̄ p̄scīa dei q̄^{ll} ad
rōm ⁊ ācessiōı q̄ īptat rlı futoȝ. si nō
q̄^{ll} ad eēm q̄ ꝯhacet eı rlı. p̄scīa. n. eēm
dt̄ cū tli rlı. sc̄ia u° deo ꝯpetıt ab et̄no
⁊ ip̄ eādē eēnciā aut defecū ī nllo ma
nint̄ dt̄ angeı. In fine ꝯcludit q̄
ip̄ sc̄iaȝ oīa dn̄r eē ī deo ⁊ ab et̄no fu
it aūq̄ fieit. q̄ deꝰ nt̄ fecit igr̄nerāt
ip̄ istā sc̄iaȝ oīa dn̄r eē deo ꝑ scīa ꝑ agēo;

Solet hic q̄ri ⁊ c. hic īq̄rit magr̄
p° ut^{ll} oīa q̄ deus agnoscat possīt
d̄ eē ī eē eēm. sic dn̄r eē ī eiꝰ p̄scīa
⁊ ꝟidet; q̄ ñ. q̄ oīa q̄ sūt ī eē dīna sūt
eadē nc̄ cū eo. ea a° q̄ agnoscat deus nō
sūt oīa eadē nc̄ cū deo. ⁊ iō ñ debet eē
ī eiꝰ eē. nc̄ ē sīle de p̄scīa ꝯtinꝰ. q̄ p̄scīa
aliū rlı īptat q̄ eē. Dꝰ ūı q̄rit ut^{ll}
mala q̄ agnoscūt a deo possīt d̄ eē ī deo
sic̄ ⁊ bona. ⁊ ꝟidet; q̄ ñ. q̄ illa dn̄r eē ī
deo ad q̄ deꝰ se hꝫ ī rōne p̄nll. ñ sic a° se hꝫ
ad mala. sola. n. illa q̄ agnoscūt a deo ꝑ no
ticiā ꝯp̄ꝓbat ⁊ possūt d̄ eē ī deo ñ sic a° deus
agnoscit mala. ei. n. s̄ amb. id sit eē
ī deo ⁊ eē ꝑ ipm̄ ⁊ eē ex ip̄o. mala a° ñ
sūt ex deo nc̄ ꝑ ipm̄ ñ possūt d̄ eē ī ip̄o ꝟ
ē ī eadē dt̄. q̄ ꝑ illa ūba apl̄i ex ip̄o ⁊ per
ipm̄ ⁊ ī ip̄o pt̄ ꝯpꝓbare tria distīccōe p̄ponit

cū singlis p^{ll} oīa ea dn̄r. Dꝰ ūı distingīt
q̄ dd dr̄ eē ex q̄ aliq° ꝯpō tola nota cū
uo dī eē ab ꝯē a° ñ solū effıcīa. s; ī eo
mal° quotat̄. ex q° ē ꝯcludit q̄ lz cā fie
possīt d̄ eē ex deo ñ tū dn̄r d̄ eē de illo.

Quoniā dein̄ nꝯ ē ⁊ c. hic magr̄ ꝓpōt
p° q̄ deꝰ dt̄ eē ī rebꝫ. ꝟno mō ꝑ
eēm p̄ñ ⁊ p̄senciā. ⁊ h̄ dē sı sīn dīui
tās. ꝯuīsꝑtōe imutablitē. 2° mō ē ī sc̄īꝑ
grīsu ī q^{ll} eos īhītat. 3° mō ī hoīe assūp
to ꝑ unionē. ⁊ h̄ oīa ꝯpe firmat ꝑ auctotes
ūı ī dt̄ q̄ mal° deꝰ sēp ē p̄sēs nc̄ tū ē eıs ats
nc̄ ī eıs hītat. ī sc̄īs u° dī hītare ī q̄^{ll} t̄pā
h̄. p°odīt ī eos. ē a° sīne ītellıda ista hītacō
ñ. n. ita ī sc̄īs hītat ut ab s̄ ipīn ñ maue
dt̄ nc̄ ita q̄ ꝟna ꝑ ī hītare aliē ꝯcludūt̄
⁊ ihītacō ista ē q̄ a fidelū ītāb; agnosc̄
⁊ diligr̄ q̄ a° deꝰ ē ī oīb; rebꝰ dē ītellıs ex
p̄ne ñ p̄ ñ ē tū ītellıd sic̄ q̄dā dn̄t q̄ deꝰ
dicat̄ eē ī rebꝫ ꝑ p̄uciā. q̄ oīa sic̄ ea ꝓuad
ꝑ eēm ⁊ po^{ll} q̄ uelite sīc eēm ⁊ pōt oīa
ꝯsuat solū ⁊ ī oīb; opat̄. s; ꝑ sīn sīplıcitē ⁊
īmutē ubiq; ē nc̄ ē eadē q̄ ñ q̄ dt̄ deꝰ ꝑ
sēns rebꝫ ītūtı sua puritas macla̅ sic̄
nc̄ maclat̄ ip̄e ex ꝯuīoue ad corꝰ lepsīı
nc̄ sol q̄ sīnc radıs sīnūda ꝯtīgit. De
ūı dt̄ q̄ dīua ñ sit ī oī loco nc̄ ꝯtīnet̄ d̄ ꝟ
ꝯtū diffīt̄ a loco. cūta. n. corꝫlıs loco hꝫ
diffıni ⁊ ꝯcīscdı. sp̄ual° uo solū diffını ⁊
eēta corꝫl° ꝑ t̄pꝰ ⁊ locū mutat̄. sp̄ual° u° ꝑ
t̄pꝰ solū ⁊ mutari a° ꝑ t̄pꝰ ē uariari ꝑ
affecōes ipıꝰ ꝯhacēres. ut^{ll} a° mutari de
loco ad locū ꝯpūs queiat. deciat q̄ t̄nsire
de loco ad locū ꝯcīsꝑtıe queit corꝫb; ꝯgrr̄
bıs. s; t̄nsire de loco ad locū sēꝑ diffını
at̄ ⁊ ñ ꝯcīscrībat̄. ūn dt̄ eıs ī fine q̄ ꝯuo of
eē locale ⁊ ꝯcīsꝑtıle diffıdı ⁊ corꝫle deo
ñ ꝯt̄ ⁊ q̄ deus sīn sīn imutacōe de nouo ī
cıpıt eē ꝟ desinit ī eēntā ⁊ p̄scīa rem̄t̄ declarā.

Unit q° ad ꝓpo^{ll}. hic p° magr̄. īq̄rit
ut^{ll} sc̄iā dei sit cā reꝫ q̄ nc̄ aliq̄ futā
eēnt ñ deus ea p̄scīuiss; ⁊ q̄ p̄scīuit ē
ñ eueīre. ⁊ ad h̄ adducit mıstas auctoītes
Aug̃. Dꝰ ūı oppoīt īterū p̄nat. n. q̄ sc̄ia
dei ñ ē cā reꝫ. q̄ sic eēt cā maloꝫ nc̄ rer
sit cā sc̄ie dī. q̄ sic t̄pale ⁊ catū eēt cā ·nō·
aliꝰ et̄ni. īduat ī auctor ougr̄ tıs q̄ rer
sit cāe sc̄ie dī. Dꝰ ūı soluit q̄ sc̄ia sic̄
plıcıs noticia ñ ē cā reꝫ ñ tamē sit cā sit q̄ ñ
ñ. n. deꝰ ꝯp̄ cogīt p̄scīare. q̄ sīc cū p̄scīa

turum. sed scientia bonum placita bonum est cum pers. quod non
potest contingere res esse eternum. scientia dei dicitur est de-
cem sunt quod non. Deinde ostendit quod scientia dei est in
fallibilis. sed contra opponit quod potest aliter evenire quam
deus sciuit quod ipse providit. quia non providit ne-
cessarium non potest intelligi. Item si non potest evenire quam
deus presciuit necessario cuncta eveniunt vel potest scientia
dei falli. et respondet quod cum dicitur quod impossibile est aliter eve-
nire quam deus presciuit et omnibus similibus distinctio
est. si intelligatur coniuncte impossibile est quod sit sicut scientia
dei et contrarius eveniret rei. si vero dicitur sensum possibile est
quod id quod fit adeo possit non evenire et sic intelligit
possibiles solum omnes tales propositiones.

Preterea solet queri. hic magister querit
utrum scientia dei possit augeri minuari
vel minui et probat quod sic. quia potest deus mul-
ta facere que non facit et multa futura presciat non futura
sicut res possunt fieri vel non fieri. ita deus potest scire
quod non scire. ergo scientia dei potest variari augeri vel
minui. et respondet quod scientia dei idem est quod eius esse
variari non potest. potest tamen ad esse suum secundum ut
non semper sit alia variatione suum in scientie et
sic potest deus scire quod nesciat et nescire quod scit.
Sed tunc opponit si potest scire aliquid quod non scit. esse
potest scire aliquid de novo et ex tempore. et respondet
quod deus potest scire quod nesciat et velle quod non vult.
non tamen ita quod aliqua novitas in eo fiat. unde
propositio dicta potest dupliciter intelligi. scilicet coniuncte et divise. si co-
niuncte falsa est. quia non potest esse simul quod deus presciat
nesciuit et postea sciat. si divisim vera est. quia deus
libertate sua sic voluit ab eterno scire vel non scire
omnia locutio de notitia approbationis. Item recipit
quantum est de se potest sciri et nesciri. Deinde pro-
bat per auctoritatem Iohannis quod deus non omnia sciat et
respondet quod Iohannes non vult dicere quod deus ad nescien-
dum. sed quod scientia sua preclarari et per tempus mo-
mentum non incipiat nec esse est providentiis et rationibus tem-
poribus. Deinde subiungit quod secundum quorundam o-
pinionem deus potest scire plura quam sciat nec aliqua
mutatio sit in eius scientia. sed solum in scientie.
In fine concludit quod scientia dei se extendit ad
omnia predestinatio tamen ad salvandos.

Predestinatio est. et cetera. Hic primo magister ponit
quod predestinatio est gratie preparatio et quod reproba-
tio non est sed scientia prescientia non sine predestinatione
esse potest. Deinde ostendit quod predestinatorum numerus cer-
tus est. unde predestinatus potest dampnari nec dampnari
natus reprobatus salvari. Sed contra hoc obicit potest
deus dare gratiam quibus non dat et subtrahere quibus non
subtrahit. ergo potest augeri vel minui numerus electorum

et respondet quod iste propositiones predestinatus potest dampna-
ri. et prescitus potest salvari possunt intelligi coniuncti-
ve vel divisive. coniuncte false sunt. non enim possunt ista duo
simul esse quod predestinatus sit et dampnetur prescitus et
salvetur. divisim vero vere sunt. quia in eo qui predestinatus
est vel prescitus est possibilitas ad utrumque. Invenit et
aliam solutionem quod licet predestinatus possit dampna-
ri non tamen in quantum predestinatus est. unde ista cum con-
repetitur in quantum predestinatus vel prescitus habet
propositionem veram facit impossibilem et propositionem falsam facit
veram. sed contra hoc obicit si predestinatus in quantum pre-
destinatus non potest dampnari. iste qui est predesti-
natus non potest non esse predestinatus. ergo iste qui est
predestinatus nullo modo potest dampnari et respondet
quod cum dicitur iste non potest non esse predestinatus dicit potest
esse falsa et duplex potest intelligi. uno modo coniuncte
ut prius predestinatus postea non sit predestinatus
et sic vera est propositio vel divisim ut sic sensus. quod sic
deus ab eterno potuit ipsum non predestinare.
ita modo potest et sic est falsa. quia actus divinus non
transit in preteritum. aliter predestinatio locum non ha-
beret. Deinde comparat predestinationem et repro-
bationem adiungens et ostendit quod sicut divina predestinatio
nominat divinam actionem et prescientiam et preparationem bene-
ficiorum dei. ita reprobatio ostendit prescientiam iniquitatis
et preparationem dampnationis. et sic predestinationis
effectus est gratie. appositio vel reprobationis obduratio
quod nichil ad est collatio divine gratie.

Sed queritur unum obdurationis. hic ma-
gister ponit quod predestinatio sub merito non
cadit obduratio vero sic. sane tamen in-
telligendo. ita quod nomine obdurationis non ipsa pre-
scientia dei intelligatur sed subtractio gratie. aliud
enim sunt peccatis merentur ut eis gratia non appo-
natur. predestinatio vero ut quantum ad id quod est
in nobis ut quantum ad pre gratie appositionem sub merito
cadit. Deinde ostendit quod aliqui opinati
sunt propter bona merita vel demerita aliquid predesti-
nari vel reprobari a deo. et ad hoc adducunt
auctoritates augustini. Sed magister solutionem illarum auc-
toritatum recitans ostendit quod augustinus re-
tractando ostendit quod credere et bene operari ad non ...
nostra est et quantum non sit voluntate nostra prehabuit
aliquo ... non est nostrum in quantum ... donum dei
gratuito in nobis contingit. unde ... aliud
quod ad precedit in operationibus per quod sunt digni
insufficientia per quod non recedunt dare augeri quod
insufficientia cadat sub merito. sed quod aliud non
ita presciat quod ... apponi. Cum tangat errorem aliorum qui posuerunt

quod aliter prius in celo fuerunt. et postea sub mixta vel decimata in corporibus. quod celebrandum erat cum corporibus sunt inclusi quod opinionem per augustinum ostendit esse erroneam ostenditur et quod repugnans non est cum potentia sic potentia cum deo est cum bono. Infine querit utrum scientia dei possit diminui. et respondet quod in scientia dei potest diminui scientia vel non magis vel minus. presciuit quod non presciat. quia iam non futura. sed omne quod sciuit scit sed esse obiecit sciuit se nasciturum et modo non credit quod modo nescit. ergo non omne quod sciuit scit. et videtur quod omne rem quam sciuit scit. artem tamen ad proferendum de diuersitate quemadmodum credidit de temporibus permutabilia.

Hic de omnipotentia dei. Ubi primo magister querit quomodo deus dicatur omnipotens. aut quia potest omnia aut quia potest quecumque vult. et respondet quod dicitur omnipotens quia omnia potest. opponit autem quod non. quia non potest ambulare et loqui peccare et mentiri mori et falli. et respondet quod ambulare et loqui similia posse non est aliqua. de ista videtur opinatur in nobis posse non potentia peccare vel mori et similia non est potentie sed infirmitatis et concludit quod deus dicitur omnipotens. quia quecumque vult potest. non solum quia potest quecumque vult facere. quia sic esset omnipotens vir perfectus et alii sancti. sed quia potest quecumque vult. sed et respondet sicut se posse quecumque vult. id est facere per se vel per creaturam coniectam. quia omnia potest que habet per suam naturam non aliunde sic habet potentiam creature. sed bonum voluntatis dei et si potentiam non habet a se habet per se quia per suam naturam.

Utrum autem de suo opere. Hic primo magister ponit quod quidam biuniuersae uoluit posse dicere quod deus dicitur non posse dimittere que faciat ea que facit nec possit facere aliud quam facit. nec posset facere melius quam facit. et hoc confirmant multis rationibus quarum prima talis est non potest deus facere nisi quod bonum et iustum est sed non est bonum et iustum sed non quod facit. ergo non potest facere nisi quod facit. Secunda talis est non potest deus facere nisi quod exigit iustitia eius. sed iustitia eius non exigit ut faciat nisi quod facit. ergo non potest facere nisi quod facit et respondet magister ad istas duas rationes quod dupliciter habet solutionem. uno modo ut solum et fit dicendum ad primam ita quod non potest ex facere nisi quod iustum est et quod iustum esset si faceret vel non quod iustitia exigeret et sic ostendit verum non in aliquo concludunt limitationem diuine potentie. Tertia ratio talis est non potest deus facere vel dimittere. sed non oportet facere vel dimittere nisi quod facit vel dimittit. et respondet quod illud debitum in diuinis non cadit proprie. si tamen sane accipiatur diuinum est de istis propositionibus sicut et de

possibilibus. quia potest habere duplicem sensum vel sic deus non potest facere sed que debito non faciat vel dimittat vel sic. non quod debitum esset si faceret. id est deus non potest ad facere vel dimittere nisi esse oportunum et rationale eam. sed oportunum et rationale eam non dictat eam facere vel dimittere nisi quod facit vel dimittit. ergo non potest facere vel dimittere nisi quod facit vel dimittit et soluit quod dicitur quod quamquam ea minor huius rationis sic intelligitur quod per hec verba ista accipi pro tempore presenti vel a futuro. Quarta vero talis est non potest deus facere nisi quod presciuit ab eo. sed non presciuit se facturum nisi quod facit. ergo non potest facere nisi quod facit. et videtur quod potentia que dependet scientia dei sunt pro solo huius rationis. Item inducunt auctores ad opinionem affirmandam per quas probatur quod voluntas dei et potentia sit equales. ergo non potest nisi quod vult. et respondet quod licet idem sit in deo potentia et voluntas quia tamen ad hoc potentia dei consilia tamen plura potest potentie quam voluntati imperari. Infine concludit dicens quod non est limitata potentia dei quin possit multa facere que non facit et ad hoc adducit multas auctoritates scripture et ostendit non esse ita intelligendum quod nulla mutabilitas vel immutabilitas intelligatur in deo.

Hic iterum restat. Ubi magister primo ponit quod abusiones quod deus non possit res meliores quam facit. scilicet possit et non faceret inuidus esset quod non est decens. et videtur quod inde sequi quia filius autem augustini. de eo quod si potuit generare filium et non generauit inuidus fuisset et respondet quod non est simile quod introducitur. quia filius est de substantia patris non autem creature et probat quod deus potest facere res meliores quam sunt. scilicet non potest autem hoc est quia creatura non est capax talis meliorationis. contra hoc non obstat. quia potest ei deus meliorem capacitatem dare quam dedit et sic meliorem facere quam fecit. Deinde querit utrum deus possit meliori modo facere res quam fecit. et videtur quod sic modo ad sapientiam artificis refertur non potest meliori modo facere quam fecit. Sed si modus referatur ad rem ipsam et meliori modo et cum bono et maiori bono potuit res facere quam fecit tamen sed summum rei ferendum contentus sic res fecit. Deinde querit utrum deus possit que potuit et ostendit quod non. quia potuit incarnari et nasci modo non potest. et respondet quod sic omnia eadem que voluit habet non tamen eodem modo. ita res eadem rei posset que voluit et modo habet. non tamen illa potest eodem modo se habere. unde potest dici respectu ea ostendit ad carnis assumptionem. cum quod res assumpta est non potest iterum id est de novo assumi. sed per eandem potentiam per quam potuit incarnari modo potest incarnatus fuisse sicut per eandem potentiam modo potest hodie legere et cras legisse.

Aim de voluntate etc. hic primo magister
ostendit quod dei uoluntas est quod esse domini ab
eterno. sicut et scientia ipsa quod diuisitate
(?) alique attribuitur uoluntati dei que non attri
buitur essentie. Deinde sodit quod uoluntas dei
eterna qua euidens non est. quia sicut ipsa non esset causa prima
absoluta ad maius. ita est tamen ipsa causa uniuersorum
non solum que fiunt sed etiam etc. sed et immobilium. De
inde sodit quod uoluntas dei uel uoluntas aliter
.i. accipitur pro ipsa dei eterna aliter pro preceptio
prohibitione consilio permissione et operatione uo
luntatis. Domine que omnia dicuntur uoluntas dei. quia signa
sunt uoluntatis eius non tamen ita sunt signa quod deus ista
omnia uult fieri. sed quia ad modum uolentis se habet et
sodit quod quod prius uoluntas dei uoluntas beneplaciti. Ta(?)
alie uero dicuntur uoluntas signi et dicuntur illi quod uo
luntas beneplaciti est eterna. relique sunt temporales. Item
uoluntas beneplaciti semper impletur relique uero non.

Secundo quod. hic primo magister proponit quod uoluntas
beneplaciti cassari non potest. sed esse sibi contrarium
uidetur de eo quod uoluit quod factum non sit et
plura quod sic. quia uult omnes homines saluos fieri. non
tamen omnes saluantur et uoluit congregare filios Ie
rusalem et tamen non fuerunt congregati et ideo quod omnia
que uult fiunt illa. autem que non fiunt non uoluit sim
pliciter. sed magister uerba illa placita sunt ad deum
quod quos saluatur solo deo uolente saluatur et quod
gratuitur. sic deus illuminat omnes homines non quod omnes
illuminentur ab eo lumine gratie. sed quia nullus nisi
per eum illuminatur. Deinde querit utrum mala
fiant deo uolente et dicit quod quidam dicunt quod sic uult
.i. deus mala esse uel fieri. quidam uero dicunt contrarium
uerum tamen in hoc concordant quod deus non uult mala
pro prima opinione adducunt duas rationes prima
talis est aut deus uult mala fieri aut non fieri. sed deus
non uult mala non fieri. ergo uel ea fieri. maior probatur
sic quia si uellet non fieri non fierent uoluntati enim
eius nihil resistit. Secunda talis est deus uult esse bo
num. sed bonum est mala fieri. i.e. esse bonum non
perficeretur a deo. ergo deus uult fieri. alii uero qui
aliam opinionem tenent respondent ad istas rationes
dicunt ad primam quod deus uelit et
mala fieri. quia sicut esse contrarium nec non uelit ea fie
quia non fierent. sed dicunt quod non uult ea esse fieri et ad
secundam dicunt mala fieri bonum est. dicunt quod non est bonum
simpliciter. sed bonum in quantum bonum potest ex eo elicere ubi
sequitur et quod ad est bonum in se et faciens et ei
cui fit ut patet de uirtute ei cui non conuenit. ad uel
est bonum in se et ei cui fit sed non facienti ut dare e
lemosinam paupere sic propter dominum. ad uero non est in se bonum

nec facienti. sed quod ex eo aliquid bona proueniunt ut
mala que fecerunt ad plenitudinem uniuersitatis et pre
dicationem ex malis ita ponere in illa bona proue
niunt. quod autem deus non uelit mala fieri probatur per hoc
quod si deo uolente fierent mala. ergo deo ac
tore et si deo actore ergo deus est actor ma
li et quia homo sit deterior quod est contra dicere de
quorum capitulo. idem probatur per auctoritatem augustini. quod
probat quod deus non est actor quia homo sit deterior p
...(?) et quia deus non est causa tendendi ad non esse.
malum est non esse ergo deo actore non fiunt ma
la. Deinde sophistice arguit omne uerum est a deo
sed mala fieri est uerum. ergo ipsum factum malorum
a deo est et ideo quod ipsum dicitur quod est in deo quod
est a deo. sed quod non sequitur quod ipsa res dicitur. i.e.
malum fit a deo. In fine magister applicat
aliam partem. s. quod deus non uult mala fieri.

Voluntas ergo dei etc. hic primo proponit
magister quod uoluntas dei semper est efficax et
nihil fit contra eam. ut tamen sit preter eam et dicit
quod uoluntas dei semper impletur aut a contra aut de ea
tamen quando bonum facit de contra quando malefacit
que ordinat ut uult. Deinde monet dubi
tationem quomodo potest sit preter uoluntatem dei cum uoluntati eius
nihil resistat. Item quomodo quod est contra uoluntatem dei
sit est preter eam et ideo quod solo appellatione dicitur uo
luntas .i. aliquando uoluntatem ipsam eternam aliquando precep
ta et prohibiciones dicitur uoluntas. aliquando ipsius permissionem.
permissione ipsius uoluntate dicuntur ut sit contra precep
ta et prohibitiones que sunt signa uoluntatis suae.
bene potest aliquid fieri preter tamen uoluntate que deus est posse
aliquid fieri ut mala. sed fit preter eius permissionem.
Deinde ostendit per auctoritatem quomodo malum dicitur ue
resistere eius obtemperatione. In fine recapitulat
declarata et dicit quomodo non omnia que deus precepit
uel prohibuit ita fieri uoluit. sed ex ad modum
sed ad modum uolentis se habet.

Sciendum quoque etc. hic primo magister ostendit quod
aliquando mala uoluntas hominis idem est uoluntati
quod deus uult sicut mali filii uolentis mor
tem patris quod tamen deus uult. aliquando uero est bona uo
luntas hominis de uolentis quod deus uult ut boni
filii uolentis mortem patris quod deus uult. De
inde sodit quod bona uoluntas dei per malas ho
minum uoluntates adimpletur sicut factum est in morte christi
uolebant .i. deus christi mortem sustinere. sed in
modos referre et sodit quod passio est placebat
sicut in quantum uenalis. sed in quantum tulit (?). et quod iudici
ones tenere ex diuersis causis sunt sicut placere et
displicere et sicut tuas summa plus in gratiam.

explicit summa primi libri. Incipit summa secundi libri.

Reatõr rei i sing sepm̃. t c. ii agit magr de creatum t dt po q hac auctte i pn° cõmit dr ce li t c. elidat errores ponẽciu pla phi. p ii. n. q dr elidi error plo nis q posuit ex (?) recta dm ce t nr q de ylo fecit q° ii fuit ab eterno occõ ne ista t dt q creare ē ē ad ex nlo fa cere s de nu placente opari tu vnu p alco fuit si ipe ii cu dmt dm alq facere dmt dm moin. sicut ex calore so lis multa fuit mutacõe fca i sole nul la p ē li elidi error arist. t pomt duo pri. s. mat t forã t opifice t mudu poit ab eterno q cu sit cãt n ē abet no ut sr pla phi. Cui declarat de cães siate rer q ē dina notas. oia. n. fecit q voluit cu ē quo efficiet fuit dina bonitas cs ut eet creata puceps hãt dã uit. t q n pt ee puceps bõnis ii creata rõl. cauit. n. de creatã rõle duplice qz vna p se stat. s. angls q conugere cor ut mā t sic diusa cata rõl. s. cor pea t i corpea i sit pp dea bonitatẽ fuit ē angl t hõ t li ofirmat auctte aug. di cẽtit bon° ē dns simn.

Cliqrit ad qd creata sit. hic agr de ca finali opm creacõis t procdt ce ista prẽ sic po. n. dt q fcã ē rõl ad laudandu dm t adfruud ei i fru end eo. t li totu refertur ad rõl creaẽ t dine bonitati attestat. Sd dt q sic ē nuid pp hoiez ut hõi finat ut hõ bonu hoie finit t q nud sibi finat. sic qda ureco. Tu. poit cã ii phic qr fcus hõ fuit. s. pp repacõz rune anglice. li hlio qrit ut th aia iuncta cori ē mat dig tas si ii vniret cor t ad li poit. z. rer. ps ē tlis q de nolunt. Sd ē ut hõ videt qualem ex ill° cunctõis rpiiat q ē qre cum ad in ecdu p qriu. 3 ut plus uhe q statu illo p auxiliu grẽ ad qriz glia.

C Epimusit appz t c. hic dt q de anglica ii po ad ē. t po dicitur t ad li adduciat multis auctes. s q an oia sit creata. po adducit multas ad opposita t declarat ut q oia st simul creata t cs vnuc ect nu cõnuit oia sil. ecc. 18. t ad auctte q dt. po pam creã ē sapia. i. anglica n. t nudz magr q hi i telli de parte dig tis si tepis. t li ofir mat p aug. su gen. ad litaz. q dt n a glica t ppe sit cata re. Qm. a oppo nit auctte jo. q pt dicte q an muid fuit creat z. anglici n t nudz q li n dt ydr i tenci do ita si aliox opidz rem.

Dun ossu ē an creata fuit t c. sic p cedit magr ce prẽ ista q po dt q angli cata sit i celo empyreo. n i celo q z die fcm ē. s. firmato. celu. n. em pyreu dr a splendore n a colore. de q dr i pn° cõmit dr ce. t c. t li dt mlus dicta b t tu ill celoz cu li celo cata re ault. Xcm dt q in rex visibliu t invisibliu sit cata ē cu qda for ofusionis t n huit for distincõis. s postea formata p spẽ dinãc tas t ita spual n form qda iller huit. set postea ad dm pfta t distincto° forta ē t p oppoz ad for ista ulumia dt potuit m i formis t li ofirmat p aug. Vndo d fit celo cata st angli quo dt luci f i celu ascē dã cu i in ee t nudz q celu n fuit ibi p celo attuite. s p celanec gl. vna ss eet ascendo i celu. i. ad culi te di

C Cecõnsu ē t c. hic dt q pq oma ē v fuit angli poma cata st. ne ofi dimd ē. q. v. st attbuer eis q ē ēcne siplt tis discecõ pli. id n recta q ē dup. s. memo intllia notas. q. ē arbi tas q dr libia notis i clinaco sii ad bonu sii ad malu facultas t li reduciat magr ad z. s. for tis stat ptrte. duo. n. po reducit ad ccẽz. s. ēcne siplicate t discecõz pls ad for z reducit rõm q noiat sapia z pi tate arbitru facultate. Sd crit uelit tach istĩ angl cali. t dt q n. s. s magr ce tum° hic t i otbz ē qd. n. meliore ecca t dig tate alus hiut talia st alus lenora. sib. qda angl ab alus dant i cceu i for ar bitri facilitate ab exordio sue cdicõs t sic talis ubz alii alios excellebat. ita i mo mg luat. Qm ad prẽ illa actũ remoz erro res t sĩ ch. na crãt q v° alii excelle bat poss cdi q taled eet ifirmitas ig norant ul necitas t id p remoz. Xs q dubit cor ce se diffre poss cdi qn i nlls cdcare posset. li remoz dicet q i milla ii q dt ipe vislles t invisiles ce. Xs q poss cdi q ita suffiacient possit ee tam

de an'l' sic de istis inferioribus remoz dicet'
q' solus de' illis doubblum novit ....

Aliud quoque investigatione dignum. si scilicet
primo utrum angeli creati sunt boni vel mali. et utrum
fuit mora inter creationem et lapsum. et primo ponit
quandam falsam opinionem que dixit de malis quod
creati sunt adeo mali et nulla mora fuit inter
creationem et lapsum et de bonis quod creati sunt adeo
et ponit auctores quibus ista innititur. Secundo ponit
opinionem veram, cui ipse assentit dicens quod creati
sunt boni bonitate nature et boni gratia
facti qui sunt boni omnes gratia ad deum per amorem
talia facti sunt mali. quia ad hoc non ausi non quod
in ipsa creatione fuerunt mali. quia sic esset deus auctor
mali et hoc confirmat auctoritatibus. tamen
addicitur in oppositum expoit sicut patet in littera tamen
dicat quod aliqua mora fuit inter creationem et lapsum
sed brevissima. et hoc confirmat auctoritate augustini.

Ex his solet etc. ista pars sic dividitur
primo notat quod angeli aut (?) casum et confirmat
(?) explicite quorum habuit nam faciunt
quod facti erant et cum hoc ... habuit nota boni et
mali habuerunt ... quod diligerent deum
et hoc non si sic illa ... Hoc dicto
dicit quod illi qui ceciderunt numquam fuerunt beati nec
fuerunt periti sui casus. secundo dicit quod boni fuerunt
fuerunt periti sue beatitudinis et dicit auctoritate augustini.
dicit quod hoc non dicit augustinus asserendo sed opinando. unde
idem augustinus postea ... dicere quod non boni fuerunt
magis periti sue beatitudinis quod mali sui casus. ex
quo colligit quod angeli mali numquam fuerunt beati
... beatitudine per statum in quo erant ante peccatum.
boni autem sed quidam beati fuerunt ... ...
velare eis futura beatitudinis alios non ...
... quod mali et hoc ... multo ... Alia
alia questio dicitur utrum. scilicet perfecti fuerunt et dicit
quod sic. uno modo. alio non. perfecti. tertio modo
dicit dicitur quod ... et sic fuerunt angeli perfecti tamen quod
habuerunt quod ... requirebat. Secundo dicitur perfectum
secundum ... quod ... ad suam glorificationem
et sic fuerunt angeli perfecti tamen post suam confirmationem.
Tertio dicitur perfectum ... cum ... et hoc est solius
dei. sic patet sic dicit magister ... fuerunt angeli ...
... et mali et iusti. et innocentes et perfecti uno
modo et uno imperfecti. sed beati fuerunt post confirmationem
tamen beatitudo accipiatur pro statu innocentie.

Post hic considerandum etc. ista prima pars
sic procedit primo. non dicit quod post creationem
quidam sunt aversi ad... quidam conversi ad deum
et est ... ad deum caritate adherere. aversi
odio habere. Secundo dicit quod illi an... per ... fuerunt
conversionis et aversionis quod potuit sed velle ...
tertio ... ... et ad
deum conversi sit ad collatum ad gratiam ...
... quod hic. scilicet gratia quod diligebant. et est ...
... et ... gratia. ... est quod ...
... ... sed non ... cum non esset ipsi
gratia cooperans ... ad hoc quod ...
efficiens et hac indigebant angeli. quarto movet
dubitationem ... scilicet unde quod mali non sit
imputandum eorum aversio. ex quo non est eis colla
ta gratia per quam converterentur sicut bonis ... ...
... quod bonis collata est. sed ex ... suo ...
... esset gratia sed esset ex ... mali
non est data per ... sua. ... steterunt. ...
habent a creatore ut possent stare colla
ta autem eis fuisset gratia si non cecidissent. hoc
dicto ad suam partem ... quod dicitur de
... ad ... angelorum. ... ...
... ista prima duo ... primo ...
... confirmationem ... fuerunt. Secundo ...
... aliquid ... ... primo dicit
quod ... confirmatione beati fuerunt. et de secundo ponit
duas opiniones. quarum una dicit quod ...
... per gratiam sibi collatam in confirmatione
non profecit ... ... sed alii di
cunt quod ... ... non fuit eis gratia
collata ad ... sed ad bene ... sed perfe
... ... cotidie per obsequia
nostra ... et dicit quod hec opinio placet.

Preterea sciendum est etc. prima pars dicit ma
gister quod ... de malis ... ...
et ... quidam ... ...
... fuit excellentior et clarior. unde lu
cifer appellatur et hoc confirmat auctoritatibus. Secundo
dicitur de loco ad quem sunt deducti et ...
et angeli ... et dicit quod ... ...
... sunt ducti ... et alii ... angeli ...
... ... ad ... ...
Secundo dicit quod non dicitur esse aliquid ... in celo ...
... cum sit clarius locus ... ...
homines ... ... non
... ... Tertio dicit quod ...
... ...
... ...
... ...

Solet autem queri utrum ... ...
queritur utrum demones ... ...
... ...
... ...

ad cruciand' aiās q̄ i' descēdūt. Sed dr̄
de lucifo q̄ quosdā i īferno ē ligat' ita
q' ad tēptād' nos descēdē n̄ possit ex
solnet' ī tpr̄ aīxe ad sedūcēd' ī electos si
fi'. pt̄ q' ē i' ligat' ex q° tēptauit ym̄ ī
uictus fuit ī dn̄t q' ipe ē q̄ tēptauit p̄'
hoīes ī deīnat oīō ligat' ē. alii dn̄t q'
i' ligat' ē ex q° cecidit. alii q' sū sit
solutus sī n̄ q' pcārē n̄ h̄t mo'. q̄ h'ē
bit tēpe anc̄. vn̄ n̄ō artata ē ei' ptās
ī occasione lo' cplicas poīt pot' quā fadē
q' fili. alii vr̄ q' aīl' qn̄ vincit' a sīc
est tēptā adimit' ptās tēptādi decil
lo maio ī quo fuit' ē ī vincit' de certo
q' n̄ possit tēptare deīībia.

Vtr̄ dem̄ ē q' aīl'. lī dr̄ p° q'. in' bo
ni sīt adeo ofmati ī pcāre n̄ pūt
mali ofmati sīt p malīcā q' bn̄ ueī
le n̄ pūt ī si bonū ē aliū q' uolūt. Sed c̄'
ls opposit' sic si boni ad mal' flecti n̄ posī
n° mali ad bon̄. g° n̄ ē ī eis li. ar. 2°
lī id' id' dr̄ auc̄te īd' q̄ vr̄ d̄ēe q' omis n̄
h̄nt li. ar. pc̄ dn̄i pt̄ flecti ad bonū ī ad
malū. g° ad aīl' boī n̄ posē ad malū
flecti n° mali ad bon̄ n̄ ē ī eis li. ar.
q' boī tm̄ eligūt bonū ppa uote ī si ne
mali tm̄ malū ppa uote h̄nt tn̄ dn̄t. li.
ar. boī ī mali. nā mali corpe' boī ī libīs
p° ofirmacōz q' an̄ ī lī ofmat aug'. ē
dr̄ q' libi° ē ar. q' pctō s'uire n̄ pt̄ n°
ad h̄nt bonū aīl' eēn sī grām q' pcare
n̄ posē. nā solus de° ē q̄ pcāre n̄ pt̄.

In g° p° ofmacōz lī dr̄ p° q'
boni angli p° ofmacōz h̄nt li
bm̄ ar. so ofirmat' ad bon̄ p grām
ī lī dr̄ īo' q' oīs creā ī li. gr. ofatū pt̄ fle
ti ad bon̄ ī ad malū fellud' p n̄ sī p
grām boī n̄ posē flecti ad malū nc̄ ma
li ad bonū p malicā sic ī sā flecti nō
īmutab'' p grām sic dr̄ ph. licet mali
ita sīt obstinati tn̄ cplica uiget a
cumē nrād'. s. sbtilite ne
tpin reuelōne qōnā sīt nota. lī bīto dr̄
ex iam' q' eor sā ī subtilitē magice arīe
exerc' h̄nt tn̄ hāc sād adeo ad fallēdn̄
fallaces q' appuit ī egiptus ad modū
fideles ne tīe q' fiāt ī ad plād' pcā
minoz ī lī dr̄ auc̄te aug'. q̄ vr̄ dīce q'
magi fecīt de vgīs spēte nc̄ tn̄ potu
īt face scinifes ex q° dat' īlli q' mali

n̄ posē qcq' uolūt sī q' h̄nt pcāte facē
de sū adeo datā.

Reputād' ē īuēstigāndū aūt. lī dr̄ q'
n̄ posē de rebi corp̄ demones opa
ri p'ut uolūt ī cū opāt' n̄ sūt adi creā
ies sī ptodē. pmt. n. mali sbito ut ap
posīt ea q̄ uolūt. vn̄ sic pentes n̄ sīt creā
es filioz. n° ag'cole frugū ita nc̄ aīl' ma
li nc̄ ē boni ad sīt cr̄es sī exti° opēnt' di
na uiute fel° opāte. Cū. dr̄ mgr̄. q' mul
ta posē aīl' mali p nāi q̄ n̄ posē q' pūe
tūt' adeo ī ab aīl' bonis vn̄ face scinifes
potuissent sī pmissi fuissēt. sī pmissi n̄ sīt
p. s g. qdā ē sīt q̄ n̄ posē ī si pmitteret. pn̄
sīt hoīes qdā posē cū pmitt' ī ambulare
sī cū pmitt' n̄ posē. ita qdā n̄ posē ī sup
mrāt' ut uolare sic aīl' mali posē qda
cū pmittūt' ī cū n̄ pmittāt'. ī q̄ sīt ista ipe
ē hōī explicare qdā ī n̄ posē ī si pmittāt'.

Solet q' īqōne uertari ex pcē ista sic
pcedit p° moz qōm ue° dr̄ aīl' tā
boni q' mali sīt corpē. ī posē ec̄ hoc
duplicē opīoz. qdā. n. dixēut q' dr̄ sīt corpe
īmutabites aug'. q̄ vr̄ dīce sī gen'. q' dr̄
aīl' ab īicio h̄nt corp' de sion pte aeris
formata h̄lia ad fag' n̄ ad pacid' ī tīa
h̄nt aīl' p° cōfmacōz. sī mali p' casū
sīt mutata corpā. indecta ut ī eis pati posī.
alii dn̄t q' lī dr̄ aug'. alioz opīōm re
ferēd' n̄ sua. vn̄ dn̄t q' aīl' n̄ sīt corpā as
sumūt tn̄ corp' ut appeāt hoīb ī occidue
ho poīt quā tradēt q' īformis corporis
aliū viē sē. hoc hīto poīt qōm iudēn
tē ex dāo ē. n. deūi sic q' de' īcorpālis corpē
appuit ī aīl' ī q' assumūt corp'. q' q̄ ī ē
qō aug' de ī. vt° aliq' creā de nouo
creāt' ī q̄ de° appoit. ī vt° aīl' de tīi for
met sibi corp' ī ut° q̄ h̄nt murtē cpler
īqb uolūt appē oīna pcāre sibi creātā
ī īq° relīq' aug' q' aīl' sīt corpi ī hac
qōz relīq' īo intā di. q' ei° solo īres
fuas excedit. ut° aīl'. s. assumūt corpē
q' tn̄ an̄ corp' q' h̄nt mutēt' mīstio suo
apta. ī mgr̄ lī n̄ solut ī dr̄ q' de° īpsi
for' vr̄ ē ī ī lī ofmat nīlis aūc
b ī hac rōne. q' nullū īsilē ē īsile
deus ē īuisil'. g° ī.

Illud ē osidacōne vr̄ digmī. ine
quit mgr̄ ut° demones īntrāt
hoīm d' corp' dīcat' īcrē effcāz maliae

et videtur magis quod sentit solum animabus il labi et sic consummat auctoritate Bede. Et quod ultimo et demones non intret solum animas hominum.

Post predictam scripture auctoritatem. Hic determinat de his que pertinent ad honorem angelorum spiritualium scilicet et dicit quod .ix. sunt ordines angelorum in hierarchia .ix. representantur similitudine trinitatis. Nam per tres ternos ordines distinguuntur. scilicet in tres superiores et tres inferiores medios et tres [illegible] tres dicit quod alii .ix. ordines omnium angelorum.

Et notandum etc. Hic dicit magister quod nomina cherubim et seraphim imposita sunt aliis ut nobis innotescant et supra secundum hec nomina a donis gratie excellentioribus. Nomina non dona gratie eximia sunt in omnibus, ideo seraphim dicitur a dono excellentie scilicet caritate que maior est veritate. Sed contra hoc obicitur magister. quod qui magis cognoscit magis diligit. seraphim magis diligit quam cherubim. ergo magis cognoscit. Et respondet quod ista auctoritas intelligitur per comparationem ad ordines inferiores. quia unusquisque ordo illius rei censetur nomine quam accepit plenius in munere quam alii ordines inferiores. et ideo cherubim non dicitur diligere quod magis videt quam seraphim. ut patet dicit quod ab illa re denominantur quam plenius acceperunt respectu ne ad alia dona. Quod querit utrum hii ordines sic distincti fuerint a creatione et probat quod sic quia dicit aliud. quod de eisdem ordinibus ceciderunt. ergo ante casum erant ordo. Ad oppositum vero opponit sic. quia seraphim non ardebant caritate nec cherubim scientia pollebant et sic de aliis et sic non erant distincti. quia per ista distinguuntur. Et respondet quod ante casum non erant illi ordines cum non haberent dona distinguentia. et quod dicitur de singulis ordinibus cecidisse illud est non de illis ordinibus in quibus erant sed de ordinibus in quibus fuissent si stetissent. erant dicens gradus proprietatis et qualitatis et erant alii aliis superiores. quia subtiliores et amplius perspicaces quo modo dixit solus deus novit.

Sedes quidem dei etc. Hic querit magister utrum aliqui in uno ordine sint equales et plures magis quam non. quia lucifer inter alios fuit excellentior et dignior in aliis excelsus et dignior omnibus sanctis si stetisset et sic est per simile in celo. quia sicut inter apostolos unus alio dignior. ita et inter angelos eiusdem ordinis non sunt omnes equales. Hoc habito querit quomodo ordo restaurabitur ex hominibus cum non sit eius .x. ordines angelorum. et respondet quod hoc quidam dicunt quod tot ceciderunt [illegible] .x. ordo. et de hominibus restaurabitur. quia in angelis erit lapsus ideo dicitur .x. ordo. angelorum restaurari ubi tamen [illegible] supplere et salvare per [illegible] figuram est quapropter salvabuntur homines quantum sunt angeli qui ceciderunt ut vult Gregorius. et hec opinio tenenda est. Alii dicunt quod tot homines assumentur tantum quot ceciderunt et innuit auctoritas Augustini qui dicit quod non de hominibus unus salvabitur quam ceciderunt de angelis. et dicit magister quod hoc est verum. sed non dicit Augustinus quod plures de hominibus non debeant salvari quam ceciderunt de angelis.

Dicitur et hic angelus etc. Hic post motum querit utrum omnes angeli mittantur et ponit opiniones quorundam dicentium quod non. et opinionem suam confirmaverunt auctoritate Danielis qui dicit milia milium ministrabant ei et decies milies centena milia assistebant ei. sed nunc [illegible] et ad hoc ponit auctoritatem Dionisii. Sed ad oppositum sic procedit. quia si illi de seraphim mitterentur ut dicit ysaias. multo fortius alii. immo ipse [illegible] est minus ergo non videtur dignum dicere quod non angeli mittantur. quia unus ordo nomine angelorum censetur et ad hoc dicit quidam quod omnes [illegible] sed quia illi superiores ex officio mittuntur nobis non dicitur angeli et mittuntur. Unde Michael. gabriel angeli dicuntur vel archangeli quia mittuntur non quia sint de ordine angelorum ut quidam putant. sed de ordine superiori et ordine hierarchie dicunt quidam Michael Gabriel Raphael que sunt nomina propria non ordinum et quod sit [illegible] dicunt quidam quod ista nomina sunt propria de trinitate. Alii dicunt quod non. sed sunt communia spiritibus et [illegible] cum mittuntur ad aliquod officium illi nomen conveniens. Hoc habito redit ad primam questionem utrum omnes mittantur et [illegible] similiter. ponit sic et quod dicit Danielis dionisius quod quidam assistunt et ab intimis nunquam recedunt patet dicit quod sed dicitur quia ministrare [illegible] ad exteriora [illegible] ab intimis [illegible] recedunt quod dicitur accipientes quod et faciunt alii qui semper mittuntur. Hoc habito ponit aliorum opiniones qui dicunt quod non omnes mittuntur. quia tres superiores ordines nunquam mittuntur tres inferiores mittuntur tres medii medio [illegible] quia superiores medios precipiunt [illegible] inferioribus inferiores hominibus. ideo [illegible] angeli dicuntur et [illegible] ad hoc postea [illegible] sunt administratores spiritus in ministerium [illegible] per omnes inferiores ordines [illegible] quod mittitur ad [illegible] unus de seraphim dicitur ista quod angelus iste non fuit de seraphim sed de ordine inferiori sed dicitur seraphim in [illegible] officii quia venit ut purgaret labia ysaie prophete.

Et dicitur ad seraphim primum.

Illud quoque sciendum est etc. Hic dicit magister quod videtur licet angelum ad sui custodiam deputatum, et hoc dicit multis auctoritatibus, et quemlibet angelum malum ad sui exercitium, scilicet ut dicit angelus bonus uni homini, ille tamen qualibet ulterius angelus bonus qui custodiat, et ideo ad bonum semper hortatur, sed malus excitat ad malum. Hic incidit questio utrum singuli angeli hominibus deputentur, et probat quod non, sed unus pluribus, quia totum numerum electorum quam angeli boni, sed angeli boni sunt plures quam mali, ergo plures sunt electi quam angeli mali vel plures homines mali quam angeli boni et mali; ergo singulis hominibus non possunt poni ut unus angelus deputatur. Et hic accedit magister dicens quod necesse sunt unum pluribus hominibus deputari et eodem tempore vel pluribus diversis temporibus. Sed diversis temporibus sic angelus deputatur, quod post mortuo deputatur alii, et sic deinceps, et ita unus angelus pluribus potest deputari vel eodem tempore quia quando sunt plures et erunt sunt plures quam angeli, tamen plures sunt angeli quam homines qui modo sunt, et eodem tempore singuli angeli singulis hominibus possunt deputari, et unus angelus pluribus in eodem tempore deputatur vel pluribus sed in eodem tempore sed in pluribus.

Pretermitti considerari oportet. Hic ponit magister quod, cum angeli boni in mundo proficiant in merito et premio usque ad diem iudicii, et hoc dicunt quidam quod sic proficiunt scilicet in mundo nobis ministrando et in cognitione et dilectione, in quibus consistat premium non magis et magis cognoscendo et diligendo, et confirmat multis auctoritatibus. Quidam dicunt quod in cognitione misterii incarnacionis profecerunt angeli, quia post, scilicet consumata est illa, novi nunc et sciunt. Videtur dicere Augustinus quod misterium incarnacionis ipsos non latuit, et declarat magister illam apparentem contrarietatem, dicens quod modo non novi et novi rei, sed cum completa est passio tunc omnibus est nota. Ex modo reliqua quod in cognitione sunt exteriora profectus, sed non in cognitione et intuitu et commutatione inte[illegible] et sic non proficiunt in mundo. Post tamen opinio videtur probabilior, scilicet quod proficiant in cognitione et dilectione. Contra autem obicit, quia dicit Augustinus quod omnia sciunt in verbo, et videtur quod non ita proficere quin possit proficere. Sed cum deum est quo ad cognitionem angelos tamen non quo ad omnia. Item dicit Gregorius: Est quod nesciunt qui scientem omnia sciunt, et videtur quod de omnibus sciunt necessaria ad salutem.

De angelica natura. Hic dicit quod de eo quod cum de re angelorum sit videndum dicendum de creatione ceterarum rerum que de primis materia fecit que dicta est chaos et omnis [illegible] que post fuit condita per formas distinctas ut quibusdam placet. Sed hec distinctio formarum non est simul facta, sed per quosdam secundum primo vi diebus; quod alii dicunt omnia simul et formaliter fuisse condita, quod Augustinus sensisse videtur. Alii dicunt quod primo condita est in rudis et celorum et informis, et ex illa postea formata est sex diebus omnia genera corporum [illegible], et hoc approbat Ieronimus, Gregorius, Beda et alii plures in textu generalis. Huic concordare videtur et hanc viam ostendit quod per Tertullianum [illegible] res tales sunt adunte ex ea illa quod dicta est terra ipsa et post forma abyssus per confusionem aque que sit informitate ad vocem dei vel quod sunt primum omnium sed [illegible] est in humor terre nascentium, et dicta est huius columbis modis ut isto modo vel illo scilicet illa confusio [illegible] que erant tenebre quod [illegible]. Quod autem hoc opponit quod tenebre ponuntur circumfusus aque, cum videatur lux et tenebre dicimus, et videtur per [illegible] dicentes quod tenebre uno modo dicuntur lucis absentia, et sic nichil est; alio modo dicuntur obscuritas, et sic est aliquid, et sic accipitur cum dicitur vidit lucem et tenebras. Sed secundum quod tenebre est lucis absentia dicitur tenebre super faciem abyssi, et dicit quod lux non dum erat condita.

Eademque extremum uni. Hic querit primo de qua materia dicendum, scilicet quare dicatur confusa et informis et inanis et quem locum ascendit et quod per deum facta. Ad primum vero dicendum quod non est dicta informis eo quod nullam habet formam, sed eo quod nondum distinctam formam acceperat vel receperat; dicta est informis a privatione forme distinctionis non a privatione forme confusionis. Ad secundum dicit quod illa moles primo materie vel quod adhuc potuit ibi non ut ex ipsa forma stat terra in medio sicut modo et aliam ipsam involuebat ita ut apparere non posset; et tamen ascendit quantum nunc sunt, non corpore pertingit, et per modum illius aque, spissiores [illegible] erant et [illegible] et consistebant. Et de hac scribitur ibi [illegible] quod facta a deo sic celos. Hic postea dicit quod vi diebus sic dicit sepenario dies facta sunt de illa materia distincta a deo et [illegible] dies vii. Et novis generibus rerum producendis cum operatur est postea et operatur cotidie et hoc dicit auctoritate evangelii. Et [illegible] distinguunt, quod modus operis divine operis, videlicet in illo omnia dispositio. Secundo operatio [illegible] cuius dicitur. Tertio ex illa in rebus ergo diversis. Quarto ex primordialibus diversis res cotidie producuntur.

Prima distinctionis opus etc. Hic dicit primo quod facta est lux prima die, sicut dicit scriptura et dicitur hoc quod fuit in primo factis ut clare valere videtur et dici quod fuit lux illa corporalis vel spiritualis secundum Augustinum. Si dicatur lucem fuisse tunc accipiatur pro natura angelica celestibus cum dicitur in principio creavit deus celum et terram et informis explicatur facta cum dicitur fiat

lux. et facta est lux. non creata est informis. sed post modum formata quando ad dominum conversa est. et est dicta est lux a tenebris. si vero dicatur lux fuisse corporalis. tunc dicendum est quod fuit corpus luminosum valde nebula lucida et formam de non prius. et primo die facta est in illo loco quo modo sol illustrat. et in medio aque lucet sicut in opere navitatur aliquando aquam illustrat oleo et ore emisso et lux ista revolutione sua orine faciebat diem a uno modo dies illustratio illius aeris quod faciebat lux ista. alio modo dies dicitur spacium xxiiii horarum. et hec est dies naturalis. et hec est dies mane non huius quam mane precedere mane non est sic precedens et vicinum tempus. Item secundum rationem que a plena luce declinavit. sicut aliquis mane venit et precedit usque ad mane alterius. sed in aurore incepta. ita quod nox precedit diem primam adiungatur quod fame in initio ad denotandum quod a tenebris ignorancie primum reductus est homo per lucem ad scientiam. nox et que fuit in illo tempore quando res prime distinguebantur fuit quasi tenebrosa quia non dum creata erant sidera que post creata sidera claruit lucealiquando.

Dixit autem deus fiat sol. quod postquam illa lux fulserat. quasi factus est sol. et videtur quod fuit facta forte ad illuminationem periculum inferiorum. sol vero ad illuminationem periculum inferiorum. vel factus est sol ad augendum fulgorem diei. sed quod quod de illa luce factum sit et videtur quod sol illius ad non nam si soli unita.

Sed queritur quomodo dicendum sit id quod dicit deus et sono vocis et alibi et videtur quod hic dicitur de verbo eterno. verbum dicere dei verbum est ab eterno generare. Secundo queritur modo dicitur pater operari per filium vel in filio in spiritu sancto. et post sicut hic fratrum contra opinionem hereticorum quorum recitat augustinus qui dicitur pater operari. quod actor et artifex in filio et in spiritu sancto. quare in eis vel sit pater. Sed contra hic opponit hereticus. quia sic operatur cum filio et spiritu sancto eadem ratione potest dici quod filius operatur per patrem et spiritum sanctum sicut. et videtur quod dicitur dicendum. quod pater operatur in filio et spiritu sancto. si non equus. non noceat in pre auctoritatis a quo habet filius quod operatur et s. f. et deus. pater habet ab illis quod operatur et ideo non dicitur filius per patrem operari. sed dicitur pater per filium operari quia genuit omni auctoritate sicut dicitur indicare per filium non quod omnia indicet. et filius dicitur pater et filius operari per spiritum sanctum quia procedit ab utroque. pater est actor omnium et hec affirmat auctoritate etc.

Dixit quoque deus fiat firmamentum. hic agit de distinctione aque que facta est per firmamentum et dicit quod divise sunt aque ab aquis mote firmamento et ideo firmamentum celum sidereum superius habet et

posite sunt aque et sunt quod posite et factum est superius per quam de aquis. sicut lapis cristallinus dicitur sicut de aquis. aque autem quod sunt celos quod hec sit fluide cum dei voce quadam soliditate suspenduntur. alii autem dicunt firmamentum esse de igne cuique. et quibus autem consentire videtur. si vero nomine firmamenti intelligatur celum quod continet aerem. an ipse aer querit augustinus. sed non solvit. magister tamen vult dicere quod sit celum continens aerem. dicitur et de aquis que sunt super celos quod sunt aque ex altitudine terre vaporate ferentur super aerem. hec aer sit aque levior ita quod celum. hec sit aque levius munitionibus gravitas dispositione. Hic habito querit quod figure sit celum. sed non solvit. quia sed per auctores videtur hec ipsi sciverunt non voluit revelari cum sit inutile saluti. Consequenter autem querit utrum stet an moveatur verbi gratia sic. si non. moises non diceret dicitur firmamentum. si stet quomodo in eo sunt sidera et non moveantur quorum utrum sit firmamentum et videtur quod movetur nec firmamentum quia stet sed quia est terminus aquarum terminus. Item si dicatur stare nobis possunt sidera moveri et currere. Postea querit cum non dicatur hic vidit deus quod esset bonum sicut in aliis operibus. et videtur quod hic dimissum est. quia dualitas est principium alteritatis et divisionis et quia post recedit ab unitatis nature et ideo non dicitur vidit deus quod esset bonum.

Congregentur dixit deus aque et cetera. hic dicit magister quod tercia die congregate sunt aque in unum locum. vel lux que prima die creata est clarius lucet et terra apparuit et fructum fudit. Sunt autem congregate in arenas preter terre et cum prius essent magis subtiles recollecte sunt et ita in locum unum congregari potuit. hec nam multa flumina sunt aque post congregationem cum aque in unum locum dicuntur congregate. Hic habito dicitur quod formata luce prima die. secunda die firmamento. tercia apparuit terra. quartum tribus diebus sunt ornata sunt illa. quarta die ornatum est firmamentum. hic aer. et terra. celum autem quarta ornatum est eius ornamenta luminaria creata vel creata sunt ad illuminationem habitabilis vel ad discernendum diei et noctis in certitudinem ne nox indecora remaneret vel creata sunt in signum et tempus id est ad significandum horas temporis que ante non distinguebantur.

Creavit deus et cetera. dicit quod quinto die fuerunt aves quos fecit deus de aquis ad ornamentum aque et aeris et opus in vi. fuit creatio animalium et hec ad ornandum terram. Hoc habito querit utrum alia venenosa creata sint

nova ad primum intuitum et ad plenitudinem v-
irtute. Similiter querit de minutis animalibus que
fiunt circa terminos; quod illa que de terra nascuntur
vel ex aquis vii. die creata postea dicuntur illa si que
de corruptionibus generantur creata non fuerunt in mundo et in
suo situ et ordinibus huius creaturis et dispositionis facti est
homo de quo angelus tenet opiniones suas possibi-
tas repperit de creatione vel fide xv. dicit et quod
dicimus quod non omnia sunt creata sed postea facta. sed potest
entiallia vi. dierum et ideo dicit magister quod expo-
sitiones de operibus vi. dierum extenditur. Alii
dicunt quod omnia creata sunt quantum ad principia
hominis preter mundi et forma. Quod etiam sic creati
mundo forma. et hoc augustinus super genesim innuit plura
re enim dicit adam postea formatum ut serpentem ar-
bores et fortasse alia que tunc facta non fuerunt
nisi monstres tamen sic dicitur quod rudimenta pro-
logi tulerunt et quod ut dicit augustinus non potuit fuisse
dici quod potuit fuisse hoc unde que sunt augustinus dicit
quod esse etiam tunc fuit forma quidam tamen dicunt
quod tamen virtute creata fuerunt.

Sed in die vii. die requievit et cetera. hic dicit postea quod
deus dicitur hac vii. die requievisse vel cessasse
se ab omni opere quod tractat .i. a novis conditionibus
vel generibus creature omnia enim illis vi. diebus
facta creata vel in suo simili opus huius modo res a diversis
conditionibus gubernando et multiplicando individua
species que sunt creatae et cetera. Hic autem querit quomodo
deus dicitur opus suum complevisse vii. die et dicit
quod alia littera habet sexta die et tunc est plana id
quod die vii. quidam dicunt quod cum creatis omnia con-
summata sunt et valde bona facta sunt tamen singula
quod . . . malum ordinatum connectit
commendat bonum . . . dicitur populus con-
plevisse die vii. quoniam vel fecit deus
. . . opus ad . . . et sanctificando. sicut
dedicatio templi quod fecit salamon opus
ad . . . die vii. sanctificasse . . .
. . . quidam . . . nos sanctifica-
. . . dies vii. est status in
die vel cessationis deo ab operibus novis. Et
potest dici quod complevit deus opus suum die vii.
pro certo quod completum dicitur.

His excursis premittit phisicus dicit quod in genesi
legitur Faciamus hominem ad imagi-
nem et similitudinem nostram ad filium et ad spiritum
sanctum. et ideo quod dicit faciamus . . . dicit de
una operatione trium personarum et quod dicit ad imaginem potest
intelligi de imagine increata ad quam factus est homo
vel de creata in qua factus est homo quod . . . increata dicitur
unde beda . . . ipse dicit quod imago et divinitas
. . . non . . . quod imago relative dicitur ad aliud
et ad id representandum sic facta est imago cesa-
ris ad cesarem representandum et dicit quod non est repre-
re cum non sit divina esse ad representandum . . . di-
cat ad aliud . . . dicit quod imago hoc ipse sit in
divinis sed quod id dicitur imago ad quod sit ad . . .
sunt. hoc cum dicit faciamus hominem. sed ipse dicit
filius imago unde dicitur quod . . . imagi-
nem intelligi filius non homo . . . quos opponit magister
auctoritate apostoli. cor. xi. quod dicit quod vir est ima-
go et gloria dei. et de hac imagine hic tenetur
vel si teneatur imago pro gratia et filio dei. et
de hac imagine hic tenetur vel si teneatur ima-
go pro filio. et homo dicitur factus ad imaginem
. . . non dicentur pater et filius . . . filius . . . dicit
cum non sit ad imaginem suam sed solius patris sic
imago. Alii non dicunt per imaginem fili-
um intelligi et per similitudinem spiritum. sed hoc quod dico nostram ref-
ri ad similitudinem que est patris et filii et spiritus sancti. sic et spiritus sanctus.
est utriusque ad quod dicitur similitudinem pertinet ad i-
maginem . . . dicunt intelligi debere . . . unde per istos
verba sunt patris et filii et est sensus faciamus hominem ad
imaginem . . . ad imaginem filii que est ima-
go et ad similitudinem nostram .i. spiritus sancti . . . est similitudo ut-
riusque. et hec opinio non videtur omnino reprobanda. tamen
quod non est . . . non . . . magister. unde
dicit quod in homine est similitudo et imago dei sunt . . .

Dictus quoniam est et cetera. procedit ad partem primam dicens
quod homo factus esse dicitur ad imaginem dei . . .
. . . imago . . . ignorantia
et . . . vel imago dicitur ad cognitionem veritatis similitudo
. . . ad amorem veritatis vel similitudo pertinet
ad essentiam anime et imago ad . . .
. . . imago et similitudo hominis sit tota . . .
homo dicitur imago dei . . . imaginis dei . . .
sicut tabula picta . . . picture . . .
. . . homo imago et filius imago. sed . . .
homo . . . ad imaginem filius imago non ad
imaginem dicitur .i. homo ad imaginem dicitur quod
non est equalis deo . . . filius vero non dicitur ad i-
maginem . . . et omnino equalis deo patri et
hoc dicit auctoritate augustini sic . . . homo . . . similis
deo . . . attendo . . . similitudinis.
est .ii. . . . humanum . . . agitatione

Sic de origine anime et cetera. hic dicit quod . . .
homo in sua . . . quod de anima . . .
creata et quando et ubi huius . . . in sui . . .
. . . deus . . . de homine quantum ad sua . . .
dicens quod formatio hominis quantum ad corpus . . .

formavit deus hominem de limo terre et quasi adamam
code inspiravit in faciem eius l c. non quod manibus for
mavit corpus sed iubendo et volendo nec faucibus inspi
ravit sed animam de nihilo creavit. putaverunt tamen quidam
dicentes dominum de sua substantia animam creasse quia inspiravit
spiraculum vite et sicut spiritus quem spiramus in nobis
est ita spiritus quem spiravit deus id est animam dicunt esse
de deo. i. ex divina esse substantia sed capitulo loci
eiusdem libri dicit ignorabat quod ille posuit. unde non sunt
audiendi. quia si anima dei esset substantia non posset deci
pi nec malum facere nec pati. Queritur etiam utrum
anima corpore creata fuit et dicit postea quod sic. quia creata est
tamen animalis sicut dicit augustinus. Magister ostendit contra alios qui
non. qui dicunt dominum inspirasse animam. i. incorporasse cuius
re per faciem. n. que est per communicationem corporis anima
recepta cum dicit inspiravit in faciem eius et dicit magister
quod quidam dicunt de anima primi hominis creatam tamen de ea
lege quia in creatur. sed tamen anima primi hominis creata
fuit ante corpus non tamen sunt status perfecta fuit.
Queritur utrum adam quidam in qua .s. etate creatus fuerit
ut primus homo et mundus secundum augustinum. quod in etate
et hic sanum est secundum causas seniores et secundum quod deus voluit
et potuit. exemplum sicut virga moysi est virga in
draconem nec facit deus contra dispositionem suam cum talia
agit. sed contra cursum nec contra quod videmus nunc talem
fuisse homines sunt de adicione nec. sed de voluntate
actoris que voluntas est necessitas. unde secundum causas inferio
res non sic factus est adam. sed secundum superiores quibus inferiores
obedivit. Queritur etiam quare magister adam translatus
est in paradisum et quare dicatur lignum vite et lignum
scientie boni et mali. Magister tandem declarat quod conte
nuit homo ex illo ligno et quod dicitur scientia est prohibi
tio de ligno illo comedendi. huius patet ex hoc quantum sit
malum inobedientie.

Mulier igitur formata et c. dicit magister
quod hominem formatum tulit in paradisum deus
et quo formatus non fuisset relatus ut tellurem grandem
sibi sit ille nec et quod non erat primus sui de
paradiso re ex quadam... quidam dicunt quod iste locus
corporalis. alii dicunt quod est locus spiritualis. tamen ... quod
utrumque modo potest accipi et hec tertia opinio placet
magistro. sicut enim homo spiritualis et corporalis factus est ita
ita in paradiso intellectuali quantum ad animam et corpo
rali quantum ad corpus sicut multi dicunt et hic fuit
fecunde ornatus est ubi locus amenus
fuimus et in parte orientali sicut nostro humani tec
tus ubi ad globum lunare pertingens nec usque
ad id aqua diluvii pervenit. fuit autem ornatus
arboribus diversi generis inter quas fuit lignum
vite quod id sic dictum est quod illorum qui ex fruc

tu illius comederet semper videret et esset sanus et
in perpetuum. hanc enim naturam habet dicit. lignum autem sci
entia lingua dicitur scientie boni et mali erat non quia
scire fecit scientiam experimentalem quod esset bonum
et quod esset malum. fuit enim pluribus fructus eius
sed ideo prohibitio cum gustus sunt sunt scientiam exp
erimento quod esset bonum et quod esset malum et ideo
dicta est arbor scientie boni et mali sunt fructus
illius arboris et prohibitus homo ut obediendo mi
nus vel non obediendo teneret quantum esset malum in
obedientie quia si lignum id tetigisset contra prohi
bicionem non peccasset nec malum sensisset. sed quia teti
git post prohibicionem et peccavit et malum sen
sit. sed ex re prohibita quia non erant mala. sed
sicut experto bonum sentit ex obedientia.

Producta quoque paradiso. hic dicit quod in pa
radiso formavit deus mulierem de costa viri
et adduxit eam ad ipsum cuncta animancia et no
mina eis imposuit. Magister dicit quod non fecit viri
et mulieres simul sicut homo esset principium omnium et mu
lieris et sic esset ymago dei qui est principium et
ut diabolus ostenderet quod voluit esse principium aliud
a deo quod sed homini datum est. Item non sunt
simul facta viri et mulieris ut dicit recognoscere se
esse ab una. omnis quia ... quia unum amarent.
3° dicit quod de latere viri facta est in signum so
cietatis. unde si de capite fieret domina viri
esse videretur. si de pedibus ancilla. Et dicit
quod de latere viri dormientis non vigilan
tis formata est et nullam penam sensisse videtur
vel et opus eius maiorem inderet quo deus
latus aperuit nec cum a prope extrahi vel fac
tum est sed in signum. ut .s. significaret quod sicut de
latere viri dormientis facta est eva. ita de la
tere viri dormientis id est in cruce a quo effluxit
Xristi essent sacramenta sicut erant ecclesie.
Quinto queritur utrum facta fuit si
res aliene et mundi quia sic. est enim costa in
multiplicata per potentiam dei. u. panis sunt ad
dito multiplicatus. Ponit tamen de hoc contradic
opiniones. quidam dicunt quod facta est mulier de costa cum
addito extrinseco et illam sic probant quia si
dicerent quod id totum sit additum de quo facta
est mulier preter costam cum sit id nisi magister
quod costa. id potius diceret deus mulierem formatam
de illo fuisse quam de costa quod falsum est. unde
dicit quod ministerio angelico formata sunt quantum ad
corpus non omnia autem ... deus creatores. sicut nec cul
tores segetum et arborum. sed solum est creator
dicendus deus

Et quia animo et cetera. Circa partem istam sic procedit
et dicit quod si rationes ipsis rebus non essent
quod ex costa ipsa mulier fieret, sed nec fieri
posset. Ad quod declarandum distinguit causales rationes dicit
quod omnium esse rationes causales in deo sunt ab eterno secundum aug.
et ideo una est prima causa omnium. Sed philosophi dicunt quod possibile
esset in creaturis sunt rationes seminales quod
illis rebus a principio prouenit ut ex germino germinum et
sic dicuntur primordiales sed ipse quod non plenius
nos scriptum sed de hoc est culpa. Post vero dicit plene
quia ex ipsis fuit et sic potest inueniri sed causa quia est
in deo non ex quo hic quando dicitur res habet causam in
deo tamen et sic sic potest per eam
res adimpleri et talis fuit formatio mulieris de
costa viri. Aliter res que talem fuit quod causa
habet in deo et rationis ad deum indirectam et
causa non fuit in costa nisi fierent in costa
seminales ut ex ipsa fieret mulier. Fuit tamen
in eo ratio obedientie in deo ut ex ipsa possit
facere deus quicquid vellet. Hic ponit
diuersas opiniones secundum deam. Quidam dicunt
ablatio superflua carne fuit. Alii dicunt quod ossa
anime sunt esse duete per partem. Sed cacholica esse
recipit neutrum sed dicit quod costis datur in suis
dimensionibus et est in sic confirmant auctoritate aug.
et quod si affirmant auctoritate prophete per quod fuit
sigillatum et cetera. Ad hoc dubia respondetur non
quod rationes rerum sit triplici via distin
guntur secundum aug. et dicuntur primordiales rationes
primordiales causales naturales seminales primor
diales in primo sunt a solo deo et sunt uel adquirantur
de dispositione eterna. Causales dicuntur in dispositione nostre
ad agendum in quantum ipsa est in ipso deo o
bedientie per ordinem. Naturales dicuntur in dispositione nostre
ad formam propriam facienda de hac re. Semina
les dicuntur in dispositione ad id quod plene
nunc producendum per successionem. Nota autem
quod aug. nominat aliquando causam primordialem
ipsam dei dispositionem aliquando ipsas rationes quia a
primo creauit ipsis rebus sicut indicere quod
dicit aug. quod causa sit causa mulieris.

Circa quam partem de primo hominis statu
Sed de primi hominis statu partem prediximus
turum primum et post sic fuit secundum
et dicit quod inmortalis secundum quendam statum potuit
non mori et mortalis secundum quod potuit mo
ri et sic fuit primo statu in secundo statu scilicet post
peccatum non potuit non mori. In tertio statu
scilicet glorie non poterit mori. Unde in primo statu
corpus habuit sibi in diligentia nominis et
gitur sanitas in animam vivendi id est corpus vivificandum
per aliorum substantiam in statu secundo habuit. Secundo
corpus morale per peccatum secundum apostolum. In tertio habebit
spirituale id est non poterit mori sed non mortalitatem
poterit autem quod necesse moriatur per peccatum incurrit.
Ante autem peccatum habuit erat mortalis sed non quod necessario
moreretur. In simili verba ab augustino et beda.

Circa quam et cetera primus homo sed causa ad hoc
et cetera. Sed queritur post ut immortalitatis quam
habuit primus ante peccatum esset a natura vel gratia.
Et videtur quod quia immortalitate duo sunt posse
moriendi et non moriendi. Quod alterum habuit a natura
posse mori alterum ex ligno vite et ita ex
gratia scilicet posse non mori et confirmatur auctoritate au
gustini. Et ideo quidam dicunt quod si vesceretur illo ligno
non semper viveret. Et ideo preceptum est non comedere ex omni
ligno paradisi excepto ligno scientie boni et ma
li. Sed adhuc queritur si preceptum non esset de ligno
vite edere vel isto vesceretur semper posset vivere quia
si semper posset vivere ergo ex ligno vite non erat
ei posse non mori. Sed autem non posset vivere et edere
de ligno vite ergo ex ligno vite erat
ei non posse mori. Et ponit hic sex rationes.
Prima dicit quod isto ligno non vesceretur in non e
preceptum esset vel hoc semper viveret et in tempore
ei immortalitatis ad adiectionem nature. Alius vero
quod immortalitas non fuerit ei a conditione nature
sed ex ligno isto. Alii dicunt quod non poterit
mori ipse vescendo ligno isto dum tamen alii pre
venirentur. Postea dicit quod ex dictis aug. colli
gitur quod caro primi hominis mortalitatem in se habuit
quam per alimoniam ciborum conservabatur usque ad
tempus contemplationis in melius quando de ligno vi
te et fieret omnino immortalis ita ut non posset
mori. Et ita secundum augustinum immortalitatem te
nuit sibi ex ligno vite ita quod posset
non mori habuit in se adiutore post observan
tiam mandatorum dei ita tamen quod sic conservabatur
per esum lignorum accessoriae in conservabatur in se
sibi in suis partibus per esum ligni vite ita in
quod non poterit mori. Alia que dicit patet in littera.

Queritur si videlicet et cetera. Hic ostendit quod primi
parentes ante peccatum genuissent et po
nit opinionem quorundam qui dicebant quod
non poterant coire cum non posset esse concubitus
sine macula quia ante peccatum esse non poterat intell
dere quod sine omni peccato et macula bene poterant
coire ut in iubilis generalibus sicut et ce
teris iubilis poterant sine macula in iste ta
lia excepta sicut dicit aug. Sed tamen est

qd i padiso q̄ n coierut· q̄ stati p
unt 7 stati s̄t eiecti 7 n dederut ei pcep
tu· ut coiret· ostēdit q̄ n ē clā ceptp
tu 7 ē aug· hic dubitare uir si gni
tur p peccat potius genuissent adulti
mā imortalite cuissent ad aliquo vi
te cōsidatē quouisq; successiue niu
ciōe cōplet 7 ita ilī cuissent.
Si stare et alī ho filios genuisset hic
querit alī primo ho filios an peccatum
genuissent 7 rndz q̄ excepto tous p
nos speciali mātu veri· si ut p fcas vi
mibrox hādit dubiū ē 7 ut stati p
q nati eēnt eēnt statē pfcte· 7 dt
ex vbi aug q̄ si ē ābiguu vt crede
ce q̄ filii primi p 7 stati mibrox os
fiecis uti potuissent sic primi q stati
crunt 7 sexo iunez· sed q̄ aug· ibi ñ asse
it posit sic h opinōz quocumq dicendū
q̄ filii primi hō nascentur 7 p accessū
tēpis i illa pficerent hic mō 7 q̄ stati
n eēnt pfci· h n eet ex vicio h ex cōdi
cōe ne· h q̄ a cibo abstine posset q̄
n moriturē si n pcaret· h n pcaulit
sin cōedit· g° a cibo potuit abstine
7 rndz q̄ i mo pcauet q̄ si eet pcept
cōede de aliis ligñ aligno uetito· Itē
q̄ n dicebit eis q̄ aliū cōederint· Ipsi
to pbat q̄ a cibo potuit abstine· q̄
fames ē pena cōsequens pcc̄m· 7 rndz q̄
fames q̄ ē appetitus cibi ul ad q̄ fames
ē defectus 7 inmodicus appetit cibi eēt
di ē ho aū pecc̄m n sciacius h cū
h iz defectū hō n puenit aliorū pcaz
ipē· n· appetit modicū huit de sicfad
erat ne defectū famue n sētirt· sile
dt q̄ sic ex vicio p penis abnacio abs
tine n potat sic filii eoz n stati hūēr
pfcas vsū mūbrox n eet h ex vicio· h
i hūs pficere· h cē ē qd ut pficere
ex preceps 7 iussm 7 nouīcis ?
sic in huis ex pte tous 7 rndz q̄ sic f
clydd ? 7 eoz ïd eis nulla pena
i eet eis ? ē pena· g° nl
huis hūent igniral 7 rndz q̄ n oīs igr
pena ē· h solū illa q̄ ignat ea que
scire debet· Eiiī dt q̄ de primo sta
tu tnsfend i melioē statū· hic· ii· hō
ex duplici n· cōstat· s· visibili i invisibili· s·
duo bō deus hoi pparuit· s· ista bona

visibilia ? bona· aa i patria· invisibile s· bo
nū ēētnū 7 id dedit ei duo ille tōz ad
custodia bonū· q̄ accepit 7 ad merēdū
bonū invisibile· s· bonū ēētnū q̄ deus pmi
sit 7 pceptū disciplie p cui obsuaciā
bonū in bītū ēēdiret 7 boū pmissum
Sicut g° dyab̄ 7c· hic dt q̄ invidet
videns dyab· q̄ hō potuit p eas
cēdē p humilitatē· vnd ipē cecidit
p sup̄biā invidit ei vñ p mulrē ivasit eu
q̄ vino i ea minor ne expareret
temptacōis sue 7 p violēciā nocē n po
terat fraude nocē ppoit· vñ n i fora ppa
ad mulirē accessit ne apte cōgnoscet· h
sub aliena 7 tali q̄ eius malicia posset ap
hēdi ne ininicū hōi videret· vñ venit
ad mulirē i forma spētis 7 n i forma colūbe
q̄ n fuit pmissus· q̄ i ista· s· d· aptius
erat· h i forma spētis ē pmissus q̄ ē dēt
cūctis alibz· sic dt aug· n elegit decipe
sub forma spētis· h pmissus ē sub spētis
tēptare 7 loq̄bat inter spēte ut or
gano nec abhorruit mulier illū loqntē
eē adeo ē dicebat ipm adeo clūr eē
ipm loqntē adeo cedebat· Eiit declarat
qbz ub· pi· ii· q̄ temptauit hoiez 7c· De
gula cū dicebat· q̄cūq die cōederis·
De inani gla· cū dixit· eritis sicut dii·
De auaricia cū dixit sciētes bonū 7 malū
occidē hō dt q̄ sit gula q̄ inanis gla· q̄
auaricia q̄ n ē hoc pticip h sete.
Ite sciendū ē· hic ondit tēpta
cōz di· q̄ temptacōnū· alia ē ex
hūs q̄ fuit qū nobis mala exteris
suggerīt 7 hic ē a daemoe 7 ē ab hoste t
ptc· h temptacō q̄ ē ab hoste n ē pccm
u cōsentiat ei temptacō ? a carne n
q̄ ē sīn pccō· temptacō carnis diffi
cilius vincit q̄ temptacō ab hoste· 7 io
pmi hō q̄ temptat ē ab hoste 7 e
victus grauius puniendus ē tñ q̄ ab ao
suggerente cecidit alio relevāte erigi
tur· h dyab̄ q̄ nulla temptāte ceci
dit p aliū resurgē n debuit 7 p se
n potuit 7 io vnde fuit eius pccm·
aliā assignat racōnē· q̄ nō n
angelica n pcaiat· h tota nc ?·
7 id ne solito vir potest q̄ deus fecit
fuit pccm hois relevē n angli· hic cō
firmat auctē aug· in enchiridion· h

hito mulier cui soli homini preceptum videtur esse
quia loquitur mulier contra serpentem et videtur quod mulieri
preceptum est editum. sed in viro quoniam facta erat
quod factum est ut sic facta est de viro. ita preceptum
accipere de viro et per virum ad ipsam de-
veniret mandatum mulieri. non quia subiecta erat
viro per virum debuit scire preceptum fa-
cilius. et quaeritur quomodo potuit intelligere serpentem
loquentem. ad quod dicendum quod mulier fuit condita quod posset lo-
qui et intelligere omnes qui loquerentur. et ita poterat
intelligere serpentem loquentem.

Sed vir et cetera. hic ostendit quod secundum notatam o-
riginem peccati in primis parentibus fuit
elatio cum diabolo consensit et hoc ut
dicit augustinus super genesim. Cum tangit processum
peccati. nam mulier. ut vidit et credidit credidit se
non posse mori. et dedit viro suo forte
cum aliqua persuasione. Adam non negligebat persua-
sionem cum vidit mortem suam vivere post esum
ligni. et per mulierem transiit ad virum temp-
tatio sic per virum ad mulierem preceptum transi-
vit. sed non est diabolus locutus in muliere loquente vi-
ro. sicut in serpente loquente mulieri. sed hoc quod dicit
augustinus quod elatio precessit obitum quod secundum hoc ipsa
superbia cecidit non quo suggerente ergo primus
homo ex aliquo cecidit sed fuit quod alio suggerente
cecidit. et quod dicit quod elatio precessit intellige non
quod precessit temptationem sed actum peccati et primum
peccati. quia hanc inflationem posuit in diabolus temptan-
do dicens. *eritis sicut dii* et mulieri placuit
et elata est nisi credidisset. et postea peccatum committit
est et primum peccati. fuit ergo in muliere elata quod
credidit se posse ascendere ad similitudinem dei sicut diabolus
dixit. et ideo dicit augustinus super genesim de muliere quod mu-
liere cuius fuit ista superbia per superbiam elatio.

Unde quaeritur et cetera. hic quaerit utrum elatio
fuit in viro. et videtur quod non cum dicit sed quod
mulier se credidit posse fieri quod esset equa-
lis deo in scientia sicut suadebat diabolus. sed vir non
credidit verum illud non fuit seductus. sed tamen ipse fu-
it seductus quod credidit veniale quod erat mor-
tale et sic seductus fuit comedendo lignum veti-
tum non esset seductus ut mulier quae credidit se pos-
se venire ad equalitatem dei per esum illius fruc-
tus et hic ostendit auctoritatibus mulier et ipse se-
ducta fuit mulier. quia sic non erat quod vir non
debuit. Ex quo patet quod mulier plus peccavit
ex quo equalitatem dei appetit et credidit pos-
se fieri. adam vero non credidit. sed divinitatis cogi-
tans personam consentire voluit alteri. et hoc dicit

augustinus. vir plus peccavit mulier quod in se et in
deum superbia. vir vero tantum in se et deum sed plus
peccavit. quia gravius punita est. sed quod equaliter
peccavit vir et mulier dicit augustinus quod dicit quod
pari peccato fuit vir cum muliere. ergo equaliter
peccavit et sciverunt et videtur quod fuit falsus
in executione peccati et ignorantia ligni vetiti. sed
maior fuit in muliere. quia voluit esse sicut deus
et credidit posse fieri quod non vir. sed contra hanc opi-
nionem opponitur auctoribus ex quibus ostendit quod tam
vir quam mulier voluit esse sicut deus. pro isto de-
clarans potest secundum opinionem dicentem quod quamvis dicitur
quod adam voluit esse sicut deus sed non credidit hoc
posse fieri sicut mulier. Alii dicunt quod non voluit
adam esse sicut deus. et quod dicit quod voluit dicit intelli-
gi voluit. quia iussu dei eo superata sic voluit
et ita minus peccavit quam mulier. Item quaeritur posito
peccatum quod sit ex ignorantia quam ex ignorantia. et dicit
quod ignorantia eius excusari non potuit. quia non
ignorabat id esse mandatum a deo nec igno-
ravit esse peccatum transgredi preceptum dei igno-
ravit esse verum quod diabolus suadebat. sed hec
ignorantia non excusavit eum.

Si non ignoratur et cetera. ostendit magister quod
adam excusari et quod adam non. vel sciens quam per
ignorantiam excusatur. et quod non diligenter explicat
esse ignorantiam. est enim ignorantia affectata et hic non excu-
sat nec est peccatum. alia est invincibilis et hic excusat
et nec est peccatum. alia quae nec scire voluit quia ad
ignorantiam nec tamen scire tenetur ab illo quod habet
hoc nec scire propositum. hic excusat non a toto
sed a tanto excluditur. ex his quod mulier non debuit
per ignorantiam excusari. quia mandatum dei non
ignoravit et scivit quod transgredi esset peccatum. Cum
scire quaerit utrum precessit malum corporis illius pec-
cati cum non ipsis esset corrupta et videtur quod
ex his. in. homines consentiunt et diabolo suggerente.
Item ex re bona quod est voluntas bona quae est in. an-
imus precessit. Cum quaerit utrum venit malum
actus voluntatis quod ex nocte mala homines. sed non
mala nocte vel notas precessit quia mala non
fuit ex nocte sed ex plura diabolus precessit il-
la mala voluntas.

Solet quaeri et cetera. hic quaerit quare quod
permisit deus homines temptari. ex quo
sciunt quod caderet. videtur quod hoc factum est ut homo post
victoriam gloriosior appareat et gloriosius est
non consentire temptatum quam nunquam temptari. Quod
cum forte deus homines cum sciunt cum fuerunt
mali et videtur quod non fecit propter bonum. quod deus ad

lo eius erit futurum. sciebat enim deus quod mali homines peccarent et quod eorum vitia in eorum punitione ostenderet. Tertio querit quare non fecit tales qui peccare nollent. et videtur quod sic sicut fecit sanctos sine vitiis in pluribus laudaret. Contra. quandam enim ostendit quare nolle peccare dare sicut et multos bonos. et ideo fecit homines qui in necessario nollent peccare. Item querit utrum si deus vellet ostendere qui modo sunt eorum bonum et accedit magis quod sic sed deus noluit positum quod essent qui vellent et boni qui vellent et mali qui vellent et boni qui non infructuose mali in ipsorum essent. Item querit si potuit dare malam voluntatem homini et bonam omittere et videtur quod sic. et si quis querit non fecit videtur quod noluit. et quare noluit ipse novit. Hiis visis ostendit quod data est homini scientia ante peccatum et cognitio veritatis et dicta est ab initio sine creationis et huius comprobatur cognitionis. quod cognovit res quas sibi sunt. cuius signum est quod cunctis animalibus imposuit. huius et omnium rerum cognitionis. quod rex universitatis ab ipso cognoscenda et disponenda erat et scientiam regendorum homo per peccatum non perdidit et huius dei cognitionem nec tamen ita excellentem sicut post hanc vitam habebit sed homines non ita enigmatice sicut post peccatum et habuit suam cognitionem quam debet superiori quam ostendere inferiori non ignorantia et homo tamen huius sed corpore quam esse ipsum fuerat sit vel erit. unde non perfecta sue visitudinis nec sui eius sicut deus super creaturas. Hic diligenter investigari oportet. hic ostendit quod per nos homo habuit potestatem standi sibi collatam in creatione. sicut aut illius sed non potest proficere sine gratia. quod per illa quam accepit in creatione potuit resistere malo. sed non potuit proficere bono. et hoc confirmat multis auctoritatibus. et ostendit quod dedit deus homini bonam voluntatem. sed per hanc in eam non potuit in stare voluit et videtur quod per hoc dicit esse bona voluntas illa quam in malum tunc noluit cum per illa voluit sed non perseveravit quod sed quod dicitur quod non poterat homo ex acceptis actione proficere obiectum. sic quod per illa poterat homo resistere temptationibus et sic merito. sed meruit et proficere. ergo per illa poterat proficere sine gratia superaddita. et videtur plus homines resistere temptationibus non est meritum. quod non habebit impelleret ad malum sicut animal non fuit meritum quod recedunt sed hominibus post peccatum resistere temptationibus vel malo alium est meritum aliud non. meritum a sed non habent sed tamen declinando malum vitant peccatum sed non semper merentur palmam.

Hic considerandum est quod fuit id adiutorium

hic ostendit quod datum est homini liberum arbitrium. et adiutorium ad standum et huius occasione dicit liberum arbitrium. sicut patet in hac et post diffinitionis explanationem. unde ostendit quod liberum arbitrium dicitur liberum quod potest flecti ad utramque partem. dicitur arbitrium quod discernit quod eligat et quod reiciat et alia eligit bonum alia malum. sed eligere bonum non potest sine gratia. unde liberum arbitrium est rationis potestas que quod bonum vel malum appetit vel discernit. unde habet alibi quod est liberum arbitrium. ostendit. in huius dictis eorum liberum appetitum sensualitatis habent et occidunt distinguunt universaliter ista. Primo insinuat aliter quam est vis anime inferior que est motus qui ad corporis pertinentium procedit quam est vis anime superior. et habet duas partes superiorem et inferiorem. et est superior pars rationis ista sed quod superioribus conspiciendis intendunt. et inferior sequitur que habet cum bestiis ad sensualiter primum et considerare pertinent. id non est quod cum bestiis non incepit et sic ostendit illud quoniam predictorum ne. hic auctoritatibus ostendit quod sicut in paradiso primorum parentum. serpens mulier et vir. ita nobis peccantibus est per serpentem sensualitas persuadet inferior pars rationis per viro superiora. dicitur enim pars superior parte rationis inferiori sicut vir mulieri et inferior obiacet sicut mulier obedit viro et subiacet et cunctis animantibus non invenitur sic esse viro adiutorium. sed de ipso formata est. et sunt duo in carne una ita non cunctis potest corporibus nos et brutis ad similem rationem. sed est ab ipsa determinate inferior portio rationis et superiori coniugio spirituali sociata et carne una ut sic duo rationes oportet sed in mente una sicut vir et mulier sunt duo in carne una. et hoc confirmat auctoritate augustini. et sic patet quod ad peccatum consumandum concurrunt multa. scilicet mulier serpens et vir. et ideo per illa tria dicitur peccatum consideratur augustinus ostendit dicens quod sicut serpens mulieri persuasit et mulier viro. sic sensualitas inferiori parti rationis suggerit et inferiori superiori. et si inferior pars rationis solum consentit sed vir cum muliere comedit cibum vetitum. sed non pars superior consentit. cum vir cum muliere consentit vel comedit et est peccatum mortale consumatum. Ostendit quod quis motus est veniale et quis mortale et dicit quod si motus sensualitatis solum sit sensualitate peccatum veniale est. et sic inferior pars rationis nec sistit delectationem. sed statim cum inferior pars rationis repellat mortale si diu tenerit hic delectationem in cogitatione et desit voluntas perficiendi opus exterius. patet. ostendit enim consensisse sed pars superior

ex ratione, quia non cohibuit mulierem suam partem inferiorem
cum cohibere posset et deberet.

Major breviter et cetera. Hic dicit quod peccatum quod est
sensualiter tantum est leviusum, quia nondum est non de-
lectatur et tamen est in motu quando in ratione quia ut
id facere disponat sed quando delectatione cogitationis
diu tenetur est mortale, tamen quamvis ratio quod vel tantum
mortalis, quamvis non non recipiatur fiat per se dispo-
natur ut dicit circa quem de ista sensuali-
tate scilicet superior pars rationis et inferior superiorum mulieri
viro adaptetur tamen erit mortale et tamen est
veniale peccatum confirmat auctoritate Augustini ut patet in
libro de Trinitate quod serpens mulieri suggerit cum sensu-
alitatis inferiori parti illecebris igitur peccati mu-
lier sola comedit cum pars inferior suggestioni sensu-
alitatis assentit et opere complet si potest venia-
le vero est quando sola in delectatione est non in opus nec omnino
similiter de inferiori parte rationis et de muliere. Nam
mulier sine viro poterat decipi, quia invenitur
pars principio inferior sine superiori decipi non potest,
tamen totum sit una persona non divisa et hoc dicit aucto-
ritate Augustini. Hoc habito dicit quod de prioribus autem
sed [illegible] et dicit quod si fecerit ut autem non plenum
[illegible] sed deinde dicit quod sensualitas alio pro infe-
riori parte rationis accipitur in scriptura.

Nunc vero ad propositum redeamus et cetera. Hic ostendit
quod liberum arbitrium secundum plenum est liberum de voluntate [illegible].
Hoc deinde in expositione dicit quod liberum arbitrium non est in sive
ex contingenti, ut omnium sententia communi quod liberum arbitrium
sit proprium. Sed contra quod patet per istam assignationem quod non
est liberum arbitrium in hiis quae non mutant voluntatem mutabilem. Unde
sed non est liberum arbitrium, in deo ut in sanctis cum libero arbitrio, in deo
nec in sanctis cum liberum arbitrium in deo sive [illegible] dicit quod nunc
esse potest in [illegible] sed aliter est in deo quam in creaturis et hoc
confirmat auctoritate Jeronimi in anima et in sanctis est aliter quam
in viatoribus, quia in illis ita est confirmatum gratia quod
ad malum flecti non possit et hoc primum confirmat
auctoritate Augustini. Quod post hanc [illegible] est liberum
arbitrium in primo in mobilius erit et quanto magis ad bonum
[illegible] prospicitur est et cetera. Hic primus
dicit quod ex hiis quae dicta sunt patet quod in statu illo
ante in quo non poterat homo peccare liberum arbitrium ma-
gis fuit quam in statu peccati in quo necesse fuit peccare
vel in statu gloriae magis erit liberum arbitrium in quo peccare
non poterit. Unde ex hiis infert quod status unius
quam liberum arbitrium scilicet fuit ante peccatum in quo potuit non
peccare, quia non habebat impellentem ad peccatum
in quo postea potuit peccare et non potuit non pecca-
re, ita ante reparationem gratiae primus [illegible]
[illegible]. Unde potest peccare et non potest non peccare post

reparationem post peccare per liberationem, nam et potuit
non peccare mortaliter per gratiam adiuvantem. Quarta
vero est post confirmationem in qua potest non et non [illegible]
non poterit peccare et poterat peccare patet quod liberum arbitrium
post peccatum est corruptum et depressum est, nam homo per pec-
catum vulneratur in naturalibus et spoliatur in gratuitis.
Unde in gratuitis vulneratus et naturalibus est corrupta
et gratuita. Unde liberum arbitrium autem sit quod tale est corrup-
tum et quantum ad aliquid perditum et hoc dicit auctoritate Augustini
qui videtur dicere quod liberum arbitrium perdidit homo cum primo pec-
cavit et dicit quod libertas sit amissa distinguit
explicite libertatem a necessitate sive coactione a peccato a
miseria libertas a necessitate non est amissa, nam non potest
cogi liberum arbitrium et ideo [illegible] homo cum peccat plu-
rimum et non aliquo necessitate peccat. Libertas vero a peccato
per peccatum est amissa. De hac intelligit Augustinus libertate
vero a peccato illi totam habuit quibus peccatum dominatur et
liberatus et servitus iustitiae unde se coniunxit et hoc
dicit per Augustinum et libertas illa quae est ad malum faciendum
et hoc est voluntas quae habet malum eligit appetendo, sed non
in diffinitur et hoc secundum apostolum in mala servitute et de
hac servitute mala et libertate mala loquitur Augustinus in eo.

Hic queritur et cetera. Quaerit utrum liberum arbitrium quod est
ad malum sit liberum arbitrium et ponit hic duas opi-
niones. Prima dicit quod sic, ista tamen libertas bona
est vel quia per peccatum prava est ad malum non dicitur vera
libertas. Alii dicunt quod non est liberum arbitrium et quod est ma-
la et quamvis proveniens ad peccatum ex peccato delecta-
bilia. Secundo quaerit utrum liberum arbitrium ad bonum sit liberum arbitrium
et hic hic ponit explicite opinionem. Dicit enim quod sic
sed tamen sine gratia in bonum non potest et hoc confirmat aucto-
ritate Augustini. Alii dicunt quod liberum arbitrium ad bonum non est liberum
arbitrium, sed est quaedam libertas ex libero arbitrio et ex gratia pro-
cedit magis cum plures [illegible] quod liberum arbitrium ad bonum
et ad malum libertatis una sit ad malum faciendum [illegible] arbitrium
quae est gratia destituta et eadem dicitur liberum arbitrium ad bonum
gratia adiuvante. Hoc habito declarat libertatem amissam in
[illegible] quod haec libertas habuit in statu innocentiae
et habebit plenius in statu gloriae, sed in [illegible]
[illegible] nullus habet libertatem hanc amissam. Ex
hiis quae dicta sunt patet quod peccatum est liberum arbitrium et a bono
[illegible] ex quo [illegible] patet quod in bonis libertas est liberum
in malis liberum est liberius est in malum, quia per se potest
in malum quamvis per se non possit in bonum sine gratia.
Ultimus dicit quod libertas a peccato et a miseria per gratiam
est sed libertas naturae est a natura et hoc dicit auctoritate apostoli
ex quo habetur quod est in homine libertas gratiae et naturae, nam
bonum potest velle sed non efficere in statu peccati sine
gratia nec perficere sine gratia adiuvante.
Ex hoc gratia operans est et cetera. Hic dicit quod gratia

dicit sed gratia operans et cooperans. gratia operans est que op
atur in bonum voluntatem cooperans que cum li. ar. operatur
ut bonum volitum operetur et hoc confirmat per aug.
vel dicitur gratia operans que liberat voluntatem cooperans que iuvat
voluntatem ad operandum et medicina. unde voluntas sine gratia
est voluntas sed non libera ad bonum sed bona. quia sine cum
gratia bona est ita cum gratia meretur quod ostendit auctoritatibus
infra ostensis. hoc ostendit quod sic voluntas illa que sic
liberat et dicit super aug.^m quia voluntas est cum motus
nullo cogente ad quod non ad vivendum sed ad
peccandum quia ad irritat nullus et adipiscet volun
non habet a gratia preveniente et subsequente sine op
ante sine cooperante et hoc confirmat ex verbis apli
dicentis non est volentis neque currentis sed miserantis dei
tom. 2. deus attribuit et velle perficere ex quo constat
quod gratia dei prevenit hominis voluntatem ut efficiatur ve
lit et iuvat ut perficiat. unde et ho. concedit gratia
lo. s. secundum illum modum secundum quem dicitur unus dignum et
commutari in melius et hoc confirmat auctoritate auctoritate
aug. hec ad gratiam que prevenit voluntatem est quedam cum sine
efficientibus et quod huius gratia prevenit voluntatem sit fides
ostendit pluribus rationibus.

Sed cum quedam dona preveniat etc. et infra pre
sic precedit. cum li. arbitrium sit quod gratia preve
nit voluntatem nostram voluntas quedam dei non prevenit sed
tamen omnia et hoc ostendit auctoritatibus aug. et dicit quod precedit
quedam dei dona sed non omnia precedit. n. bona volun
donum simpliciter et ligatur per donum. i. augmentum gratie
et primum et gratiam operantem et consequentem. quedam tamen
venit bona voluntatis sed concedit sic fides. contra hoc
obicit auctoritate aug. qui dicit quod credere non potest nisi
volens. ergo voluntas precedit credere. hic idem ostendit
auctoritate ad et ratione quia sine ideo dicta sunt. quia non si p
cet fidem. quia non est fides in eo qui vult credere ex
tunc hec bona voluntas precedit fidem et non et tamen non
tempore. Item quod bona voluntas precedit probat ratione
te aug. qui dicit quod nullus credit nisi quod cogita
vit esse credendum ex quo videtur quod cogitatio precedit fi
dem et rationem per distinctionem cogitationis. est n. quedam
cogitatio que est li. ar. sine gratia et hec non recte v
nit tamen sit per gratiam. et hec bene precedit fidem. est
alia cogitatio que est per gratiam et voluntatem caritate et hec
recte vivit et hec non bona est et hec non precedit gratiam
vel fidem. prima cogitatio non sufficit ad salutem. sed ha
prima cogitationem precedit recte sine cogitatio bona. un
de et hoc ostendit auctoritate aug. sine cogitatione bona ex
primum dominum cogitando et ex desiderio suo delectando
ut concupiscentia et hec bona voluntas et admissione
est. hic videtur pro quod cogitatio bona precedit concupiscentiam
cor et ipsa concupiscentia et delectatio que hec bona voluntas

et hec bona voluntas non precedit fidem sine hac gratia. sed est fidei
comes et sine hac gratia li. ar. fuit sic dicit aug.
Hoc viso quomodo intelligitur una et eadem gratia sit o
perans et cooperans et ratione quia sic sed pro diversos ef
fectus variatur et vocatur. dicitur n. operans in quantum
prevenit hominis voluntatem ad hoc quod velit bonum ef
ficiatur cooperans in quantum adiuvat ne frustra
velit nunquam omnis gratia concepta est.

[I]deo queritur quid illa gratia etc. hic tangit
plures questiones et primo quid gratia meretur an
gere et utrum sit virtus et utrum actus et quia
ad hoc solutio non quedam distinctio bonorum distin
guntur bona sunt. n. quedam que magna vocantur. alia
sunt ut bona media. quedam minima ut potentie anime.
Cum queritur in quibus sit li. ar. et ratione super aug. quod
in mediis bonis. mediis. n. bona sunt quibus vti bene et ma
le possimus et virtus et cetera. Sed videtur con
trarium ei quod supra dictum quod bonus usus mediorum bonorum
medior est quia virtus. sed. n. est opus virtus non
est virtus. non ad est virtus ad est opus virtus et hec
solutio. Hoc viso dicit quod est virtus per aug.
et dicit ex illa diffinitione que ponitur in verbis quod virtus a so
lo deo est et hanc conclusionem confirmat per auctoritatem que dicit
quod virtus a solo deo est et sic. n. ex ubi fides
est. vero di. ut dicitur sed donum dei est et sic in
telligendum est de aliis virtutibus.

Sed gratia et liberat. hic solvit questionem utrum
gratia sit virtus et invenit omnis que est virtus. quia hanc
deus sine nobis operatur non tamen ex li. ar. est gratia
in quo iunxit alterius questionis solutionem utrum gratia sit
actus et ostendit quia non quia ex li. ar. est actus et modo in
tus. ergo non sunt ex li. ar. quod oppositum per aug. ergo
ergo non est actus. actus tamen ex gratia et li. ar. ex
bonus effectus cum et deum bonus opus. sic ex plu
via gratia et fructus bonus et quod dicit quod ex gratia
est bonum opus potest intelligi de gratia gratis data. s. de
deo. sed quia non est magnum dicere quod a deo sit bonum
opus a quo sunt omnia possunt intelligi quod a gratia gratis
data et gratum faciente sit opus etiam ex li. ar.
si preveniat attribuitur gratie et hoc ostendit auctoritate aug.
qui vult quod gratia ex li. ar. generat in mente bonos
effectus vel bonos mores. quia est virtutum dei. unde ipsa
virtus ex gratia aliorum bonorum augmentum
reperit et in futuro bona eterna et sic innuit
hec gratia meretur augmentum. unde motus bonus elicitus
a gratia et li. ar. sicut ex fide credere fides. n. et cre
dere virtus quidem tamen gratia bonum actum elicit sicut ipsa
est actus cum non sit ex li. ar. et iste est virtus
sic caritate sic sicut magister dicit. unde et gratia facit
ut sancti vivant ipsum tamen vivere non est ex li. ar.

sed ipsum sit aliquod donum dei sicut ostenditur per augustinum. Sed
deo recompensatur quod debitum sit dei. quod patet quia ... mee
augustinus gratia et quod gratia non est actus liberi arbitrii quod
procedat sed ex solo deo et quia ipsum liberum arbitrium est a gratia
preveniente et ab ipso deo. et hoc ostenditur auctoritate apostoli et
augustini. Hoc habito ponit opinionem aliorum qui
dicunt virtutes esse actus meliores sive motus actus
scilicet mentis meliores motus ... potentie affectus
... act... non excedere non sunt virtu
tes. unde dicit augustinus quod opus virtutis non est virtus
... potentie. sed contra ... actu cum non dicit
quod usus liberi arbitrii est ... sed ... de usu ...
... et confirmant auctoritate augustini. Sed contra
illi dicunt virtutes non esse actus sed motus et illis
... respondet dicentes fides est credere quod non videtur
... fides ... quam credere quod non videtur et sic de a
liis et hanc rationem confirmat per augustinum et ideo ...
virtutem operatur deus in nobis sine nobis. sed non est ac
tus cum actus sit liberi arbitrii. ergo illud non est actus
quod dicit istorum sit ... lectoris examini relin
quitur. Unde notandum quod virtutes non sunt actus et illa
opinio quod dicit quod sunt actus erronea est. quia si esset
... et ... voluntatis actus cum ...
... non sit virtus nec non esset virtus quia est ...
... est dignus vita eterna si virtutes
habet ... usus ... pac
tu suo et religiosus ... dubio utrum sit sa
na et libera ipsius voluntas gratia sit una ... im
pleat

Ideo ... Hic dicit quod sine
gratia non sufficit homo saltem mereri
quod est ... ut patet ...
dicunt ... pelagiani quod sine gratia homo potest
mereri ... ad mereri sed ad facilius mereri
et tangit errores istorum dicebant enim caritatem
esse a nobis et tamen esse caritatem donum dei. Hic est pri
mus error. Secundus error quod dicebant ...
... Tertius quod dicebant parvulos nasci sine
originali. Quartus quod dicebant gratiam esse ex meri
tis et sine gratia posse hominem mereri et implere dei man
data. Hoc deinde ponit eorum rationem. Probat
nemo peccat in eo quod vitare non potest. sed homo
peccare potest. ergo vitare potest. ergo sine
gratia potest vitare et ... quod ... potest vitare
peccatum ergo sine gratia potest. Secunda ratio est talis et est
sumpta ab augustino. Nemo iudicandus est reus si non
facit quod facere non potest. iste sine gratia dei precepta
implere non potest. ergo non est reus iudicandus si non implet
... ergo sine gratia implere potest. Et ad hoc ...
... dicit augustinus. non est iudicandus reus si non facit
quod facere non potest. loquitur contra manicheos qui dicebant

mala ... non posse facere bona ducere ad ...
quia non posset bonum facere non est ... propter hoc dicit quod
... quod non implet mandata potest implere sine gratia ...
iudicandus est reus si non impleverit quod implere potest ... non
sine gratia. Tertia ratio est liberum arbitrium est flexibile ad u
trumque. ergo potest de malo currere ad bonum et a malo
liberari ... quod potest ... potest fugere ad bo
num. ergo sine gratia ... potest ...
ergo sine cultello ... non potest sine gratia ergo non potest
sic ... potest ... sine cultello ergo non potest ...
solo augustino ... quando dicit cum potest liberum arbitrium ...
... de malo ad bonum ... potest homo ... mutare
... non habet sine gratia ... pessimum.
Quarta ratio est talis a nobis est credere et velle. dicit
augustinus. cum ergo ... sit bonum et meritorium ... sine
gratia ... augustinus ... dicit
quod adeo est credere et velle sicut operari bonum ...
... in nobis ... in nobis ...
Quinta ratio est talis dicit augustinus quod posse habere fi
dem est bonum nec sic posse habere caritatem bonum est a
... ergo sine gratia potest homo habere ...
... posse habere fidem et caritatem ... est bonum
...
... sine gratia ex libero arbitrio ...
dicit quod ... de gratia est ... quia sine gratia non potest
homo vitare peccatum et quod sine gratia potest homo vitare
tamen peccare ... habet.

Consideramus etc. Quod ... homo ante peccatum
indiguit gratia operante et cooperante ...
quod sic. sed non indigebat gratia operante ... ad
... suum actum non indigebit ... libera
... per gratiam operantem ... peccatum ... et hanc
rationem confirmat augustinus auctoritate. Sed queritur utrum
homo ante peccatum habuit virtutes et ponit opi
nionem aliorum dicentium quod non ... discretio
... virtutes ... non habuit ...
... et sic de singulis aliis ... quod qui
peccavit has virtutes non habuit ante tamen habuit ...
... auctoritatibus ... Hoc habito dici
at de pena ... post peccatum primi hominis
... dicit quod primus homo in penam peccati ...
... est a paradiso et prohibitus est ne aliquid vite
... sumeret et in eternum viveret. nam illo
... non erat dignus ... et ideo ne ad
lignum accederet posuit deus cherubin et flame
um gladium ad custodiendum lignum vite viam ...
quod ad vitam eternam non est redire nisi per caritatem et
tollerantiam penarum temporalium. Hoc queritur
habito utrum de ligno vite sumpserunt primi parentes
ante peccatum et videtur quod sic. augustinus queritur ergo non ...

immortales. et videtur quod lignum vite habet virtutem
non hebetari in eo frequenter sumentes. potuit esse
quod de ligno illo frequenter non sumpserunt. sed tamen non
non sunt immortales
te. ii. p querit de p
Post predicta insinuatur de peccato originali. et primo
utrum peccatum ade fuit actuale et ponit opinionem
quorundam dicentium quod peccatum illud fuit peccatum in
obedientie secundum apostolum et non originale. sed est quia adam ex ...
cadi dedit. non quod transfudit peccatum tunc opinio
nis fuit pelagianorum heretica sicut dicit augustinus. unde
dicunt parvulos nasci sine peccato originali et ita de
originali nichil esse. sed dicit magister quod si peccatum ade
non per originem sed solum per imitationem ne commiserit ut
ipsi dicunt non esset adam princeps peccati. sed diabolus per
quem intravit peccatum in mundum et declarat quod adam
fuit princeps peccati. sed diabolus extrinsecus et ideo
peccatum ad originale dicitur non diaboli. Sed hic dicit quod de
originali peccato quidam in ada senserunt dicentes. id est quidam
quod peccatum originale est reatus. id est obligatio ad pe
nam sine debitum et non est culpa sed pena sed quod culpa
convincitur multis auctoribus. Quarto dicit quod pec
catum originale non sit motus ut coruscus ut
aliqui et ita non sit actus dicit et concupiscentia sit fo
mes sive concupiscentia. quod diversis nominibus nominatur. sicut
patet in littera et quod nomine concupiscentie peccatum intelligitur
dicit auctoritate augustini qui innuit quod peccatum originale sit
vicium concupiscentie et in dicit natos concupiscentia tenuit
per adam dicens. id est peccaverunt in adam ut in non solum eo
quo ut dicunt pelagiani per imitationem dicit peccaverunt secundum a
postolum. id est in eo peccato. nam ab illo uno peccato
est in hominibus necessitas ad peccandum nisi per baptismum
absolvatur. sed quod unum est originale

Que est originale. hic dicit quod originale peccatum ab
adam in posteros demigravit per tobe
diam. quia in ipso adam peccatum originale fuit. et
hoc dicit auctoritate augustini in libro contra iulianum hereticum
volentem probare quod peccatum originale non transfudit
a primo parente in posteros sicut patet in littera. Sed hic
queritur utrum omnes homines fuerint in adam et ponit obiectionem
quorundam qui dicunt quod caro que ab adam traduc
ta est mixto maris [illegible] est quod fuit ade cor
pus non ergo omnes homines in adam fuerunt et videtur quod in eo
fuerunt in semine quia id quod est a primo parente descendit
et multiplicatum est opinio magistri et ideo solum
et fomite sit actibus que non [illegible]
[illegible] que per propagationem descendit in adam
quod transmisit modicum id est suam per de
cisionem in corpora filiorum et accretionem filiorum in corpore
posteriorum et sic multiplicando augmentatum
est sine additione alterius rei et quod est in adam

creatum non est umquam plus per quantitatem comedisset et rede
tur. patet quod parvulus moriens et resurgens in illa
statura corporis quam haberet si vixisset ut est ad xxx
annos efficiet solum sine multiplicatione istius. ergo
additio extrinseca et multiplicatione huiusmodi corporis sicut
costa de qua facta est mulier. illa multiplicata est et
panes quod evangelista tunc decem et sic multiplicata
est solum de substantia humane nature et ita sola resurgit
Unde sed est. te. hic querit quomodo peccatum
originale transfunditur. ponit sed secundum opinionem aliquorum
quorundam dicentium quod anime sunt ex traduce sicut
et caro. unde dicunt quod sicut ex carne patris ex
caro corrupta filio. ita ex anima patris est anima
filii corrupta ex originali peccato. sed quod anima sit ex
anima. sed est contra fidem catholicam et ideo dicit est quod
peccatum originale secundum animam et ideo est transfusum appetenti
bus sed secundum carnem et sic dicit auctoritate augustini. caro. non
corrupta est et ideo illa caro que ex illa accepta
filii corrupta est et cum anima carni sit con
iuncta in eam pollutam et contrahit originale peccatum
in carne. id est originale peccatum causaliter vicium in
sit. est causaliter in sed et sic confirmat auctoritate ambrosii
et augustini. Hoc hic ponit utrum illa in carne que
est in carne et que est originale peccati sit culpa vel pena
vel ad ad. culpa non est quia sic est culpa non in re
pena in re. sed. id est. culpa esset dicit esset actus vel ori
ginale originalis non actualis. immo ipsa caro est
causa originalis peccati. ergo est pena. Sed contra est quod
nomen pena sit. et videtur quod illa pena est dic
ta alibi dicit appetit concupiscentia que vicium corr
uptionis in carne patet quod virtute eius ita in fundi
sibi et maculatur. quod dicit possunt filii originalem ...
contrahe apparentibus nuptiis in modo dicit augustinus
per [illegible] quod [illegible] generat infideles et prole
a decreto procreato natura. sicut et peter [illegible]
sit mundus ab originali qui non generant secundum istam generatio
nem sed mundus. sed procreant per illam qui generat.
Sed deinde epilogat ea que dicta sunt addit quod
id peccatum dicitur originale. quia originale continet
libidinosa concupiscentia et sic ad conclusionem quod
sic sicut ab adam descendit. scilicet contraxit concu
piscentiam et sic dicit auctoritate augustini. Quare contra predicta
opponit. quod in ipso acceptant dicit anima philosophi
cos et sine morte. ergo est peccatum non sit nisi in
anima et in eo acceptum est peccatum. ergo non transfu
sum dicitur originale ad posteros. videtur quod in eo non dicitur
peccatum dicere. sed causaliter. id est. est in ipso peccatum
Unde sed est. te. hic contrahit anima.
querit utrum sine concupiscentia tollatur pena
que est culpa per baptismum et quod est pena et

opponit sic concupiscentia non tollit baptismus originale peccatum tollit. ergo originale non est concupiscentia quam non tollit. et quod concupiscentia maneat ostenditur auctoritate aug. qui dicit quod manet post baptismum sed minuitur per gratiam. sed certum est quod pena sed ante baptismum et est culpa et est pena et sicut quod concupiscentia sit originale in quantum culpa tollitur per baptismum manet tamen in quantum pena minuitur duobus modis per baptismum uno modo sic diminuitur quod reatus in baptismo abo letur et hoc ostenditur auctoritate aug. alio modo diminuitur in quantum pena quod debilitatur et extenuatur et hoc con firmat sibi multis auctoritatibus aug. ex hoc ergo patet quomodo originale dicitur cum sit idem quod concupiscentia in baptismo quo ad culpam. sed post baptismum remittitur quantum ad concupiscentiam.

Item queritur utrum feditas quam
ex carne contrahit ex originali in baptismo deleatur et possunt esse hic due opiniones. dicunt enim quidam quod sicut anima ... absolvitur. ita et caro a feditate per baptismum abstergitur quod sic ex duobus constituitur scilicet aqua et spiritu sancto duo purgantur scilicet corpus et anima et visibile. Alii dicunt quod anima purgatur in toto sed caro hoc obicitur quia si remanet feditas in carne certum est magis corrupta caro plus quam peccatum ex duplici causa. quia ex carne vitium generatur et ex concupiscentia in qua concipitur. ideo quidam illi respondent quod caro plus sit fedita contrahit ex illa duplici causa non causa magis quam caro. unde ratio sciatur contrahit quia ex pluribus causis una vite sic feditate quod apostolus non potest sic peccatum contrahitur scilicet in aqua apostolus humanitati non potest. Alia est ad hoc ratio. quia licet caro plus sit magis fedita quam peccatum non tamen magis dicitur corrumpitur. quia modicum aqua a diabolo fedatum humidum facit peccatum sicut vitium. Hoc dicto queritur utrum concupiscentia que remanet post baptismum sit a deo et videtur quod sic. in quantum pena sed in quantum culpa est ab homine vel diabolo. Hoc habito queritur quomodo anima contrahit culpam. cum sit munda creatione et videtur quod hoc est sine ratione. quia delectatur carnis. sed si hoc esset non id peccatum esset originale sed actuale. propter hoc alii dicunt quod hoc est quia iungitur corpori corrupto. et ex ista ratione contrahit originale quod ostenditur auctoritate aug. ideo queritur utrum sit aliqua ratio ex parte anime quare contrahit peccatum originale. quia si nulla videtur quod magis debeat dici peccatum necessarium quam voluntarium. et videtur quod voluntarium potest dici quod

ex parte hominis nomine est actum necessarium quia vitari non potest. queritur utrum deus sit aliquo modo causa huius peccati cum iungit animam innocentem corpori corrupto et videtur quod sic. quia cum hanc coniunctionem faciat deus non iniuste contra ex alterius iudicio suorum punit et hoc propter modum humane conditionis fundatur quod apostolus constituit et illum immutare non vult propter peccata hominum. Item ostendere potest dicere inquirit anima quia creata est in corpore corrupto et corpus inmundum est sine peccato. dicitur ergo baptismus non quod est sine pollutione peccati creatur munda in suo carnis non tamen recipit in corpore tale sed coniunctio sic alio humana magis inmundos dicitur posuit mundus cum hoc non sit mundus. Ultimo queritur utrum dicit anima sit calor in domibus inhibetur et res dicit immo ergo alius peccatum id est sanguinis tamen scilicet decedit ante baptismum peccatum esse in potentia sed post baptismum sed potest esse in corpore.

Redditus adiaceat et est. hic queritur utrum peccata priorum parentum transeant in posteros sicut peccatum ade et planiter sic auctoritate et ratione tali. parvuli dum baptizantur in remissionem peccatorum. ergo habent plura peccata. ergo solum peccatum ade contrahunt sed peccatum precedentium et videtur dicendum quod aug. peccata priorum non transire attendo sed magis quodammodo aliquid. ante quod esset sibi ipsi dicitur qui dicit soles parvulos contrahere originale et ideo pena multiplex purgatur. nam peccatum patris contrahent et esset peccatum actuale pena generalia puniuntur ad hoc quod obicitur quod baptizantur parvuli in remissionem peccatorum et in quantum contrahunt sicut dicit propter unum primo plurali pro singulari et alibi scriptum est sicut mortui sunt qui querebant animam pueri cum loquitur de solo herode. Hoc habito inquirit utrum peccatum patrum peccatum sit generalius accidit peccatis et ponit opiniones quasdam dicentium quod sic et probatum duo auctoritate et ratione quia ex prima auctoritate fortius sic patet in fine quanto gradus altior tanto casus gravior. sed adam cecidit de gradu altiori et hoc habet. ex auctoritate aug. ergo casus fuit gravior. Item ex alia auctoritate sic potest argui ... minor causa impellit eius est maius peccatum. in adam fuit minimus impellens et sic habet in auctoritate aug. ergo et ceterum. Item ratio corpus ... non est malus nisi quod nocet. ergo quod magis nocet est magis malum. et sic maius est peccatum et videtur post quod non fuit gravius peccatum quod peccatum in s. s. quod ... hic nec in futuro ...

cilo venir^t id pccm cora is^t huiz cor
rupit et ei maior pena debet^r repulsi n
cu maior etnal infra. ll. pcca ma^l
pena tinuerit etna. Qur qrit an ex
pccm dictu sit pinis pentibz et rndet
qr p puinz et h9 qfirmat p aug^m

Et licz pctis penti. H dt. p^o qr
pena redudat a pentibz i filios. i
exo. dt dns se visitare iniqtate
prm i filios. Sz huic vr qriu qr iz ez.
19. filius n portabit iniqte patris et ipi et
tas ipi9 sr ipm erit vn9 tn vr qualr
pentz ali9 pinre. Et rndz s jom qr cu
dns dt se visitare iniqta. pa. in. h iclli
de filijs q i malo pret ne imitata n qr
pret pfentit. hz e qfirmat auctre au
g. sr ps. qur qr qr filij usqz ad. 3. r. 4.
gnidz dur pcca ptrare et qr po9 dur
portare pcca pentu q alior hom.
et rndz q pret gnali. noidint qr h
li pcpue soler petet viue q videat
filios ter3 i 4 gnione imitates pret
iur gnuali. pt telli ut ps dicit pn9
mor9 su cogitaco filius qsent et delea
coz cogitadis. nepor su e i gnio opit
opter p nepos seu 3 gnio de pccato gli
acio deie i. 3. e pctis visiter. qui n
solu pm moru s coggne op9 et glia
coz pnnt. g^o mod9 n pnnt etnali.
chain vidr pudite patris n e male
der. s chanaa filius ei9 sic di i gn.

Ost pcdentia et e. hic dt qr ci mali
e p ex bona et hz pbat. qui qr qn
qt ect malu n erat n bonu. g^o
a bono cecit huit malu. i tanto bono
malo magid certu e ex bono i h dt
auctre aug q iulianu dnte qr mala
notas an et hois ca e sanra maloz. h
et dt auctre aug tenchi. hoc hiro
ichnr n sit mal tam q i illo et pbat q
i bono. qr mal e pnd boni. et corrup
h si n e bon n e cor9 erde. g^o mal n
e ni i re bona. si mal toe bon corp
g^o mal e i bono. l pt arm sic for
m. sine boin n e cor9 boi. g^o n mul
lu bonu erit n e mal. mal g^o mal
e i bono q a mal sit cor9 l pnd p
bat p sile i morbo corli qr nc ad e
q pnd et cor9 boi corl. ex q^o hz qr e
di aliq malu nl ad di qr q bon e ma
lu qr q qfirmat auctre n tn bon ga
malu rone vicij. bu deficit vr il
larod diu cor q dt nulli illa iter qtria
cu. tr bon et malu sit qtria n solu
sur iter p^ntis imo n ect e vr malu
e bonu et si malu n eet bonu no
eet qr vr pret i q eet vr ex q^o.
Ex q^o pz q sit origo mali et e qn
sic. Et sz aliq opponit si bon mallu
sit vr qr illa maledicto 3 y^sa. ve
vm9 vey dicut i bonu mal et e. et
rndz qr e i tellud de bono et malo
qbz hoies se bon et mali n de ipis
rebz q p illos sunt fiut bon et male
vn ista maledco3 igrit q dt adul
ciu ee bon et ceam te mala. h n iq t
q dt hoies mal bon i q^m e hd i ca^m

Ost h q^uid et c. ll diffit pccz
et assignat diffoes tres s aug^m
duas. s amb. vna et ex diffoib9
visu e aliqbz qr pccm e mala vo
tm aliq a qr mala notas et mal9 ac
tus aliq a qr n e mala notas in ma
lus act9 et poit rom pmar dicet. ois
ca icior q exterior e ad acto mali
sit pccm n e. g^o nz actus icior nz
exterior e pccm. Op 1o sic ot mltis
auctatibz aug et deciar qr pccm e
actus icior et exterior sit pcpue i ac
tu exteriori sit tuo te qfutat ut e pcca
actus i q^m actus. h i q^m mal9 ut q
da ponit ois e acto mala s q acto
e bo e s illos. et h pbat dui rone
pa e clir. oe qr e in q^m e bon9 ex
mal9 act9 su mala acto e g^o et c. p
a e qr oe q e i q^m e bon e pbat ea
auctre q pret i ista pccm e acto n
mala st i q^m acto. h i q^m mala. g^a
ro e malu e i bono. si ca oi malu in
actu. g^o actus mal9 i q^m act9 e bon9
pma pbat auctre aug. Sz q oppo
h ois act9 i q^m act9 e bon9 et ado fur
tu et hoicidiu se actus. g^o se a deo. g
q faciut ista faciut bo. et rndz qr hic
dnr act9 i ntra rone actus bo se i
a deo rone vicij n. Itre q eos sic op
po n ode i tm et n ne ad exte3 pcca se
et n se actus cu dicat pnoz pina. g^o
n oe pccm e mali act9. et rndz q
h n dicat pma pnoz. ponit. n. cocte

seu pro^m n̄ cōdi l' n̄ ccēdi ł h̄ ē ad. q2 h̄c
declīare ā malo ē ad mīorari ita de
clīare ā bono ē ad ꝛ dimīorari ꝛ ita
peccm̄ ē mal⁹ act⁹. ꝛ ita v^m ē q dr̄
aug. q peccm̄ ē dcm̄ l' fcm̄ l' ocupitū
cōtra qm̄ ab eis ꝛ cō legē dei.
ē. h̄ poit p^o q peccm̄ n̄ sit corr^o i
q^n peccm̄ corr^o pena ē nulla peccī
pena g^o peccm̄ n̄ ē corr^o. q^o dr̄ peccm̄
n̄ sit pena. h̄ pbat. q2 oīs pena ē adō
nullū pecc̄ ē adō qr̄ nlli pecc̄ ē pena.
ꝛ ad h̄ rn̄dz i q^m ē act⁹ q peccm̄ n̄ ē
corr^o l' pnō boni. h̄ i q^m peccm̄ n̄ cū i
q^m pena q̄ sit adeo vn̄ ē corr^o actiue
q̄ ē pena corr^o dr̄ passiua n̄ ē pena q̄ ē
pena. h̄ cē ē qō cū peccm̄ nr̄ sit i q^ms
cor. qm̄ posset corrūpe ꝛ rn̄ dz f̄m
g^n q bn̄ pt h̄ē abstinēcia a cibo cor
cor⁹ corrūpie cū tn̄ n̄ sit ad. h̄ hi
to qrit cū peccm̄ sit aīe corr^o i q̄ cor
rūp^r aīa p peccm̄. et rn̄di q ipa cor
r aīcā i ipā ꝑphaciē qrmīacō ꝛ
adnuatorē seu obnubilacōe i ipā
ut iīce⁹ memō i hi⁹ ꝛ ē i clacōe. p^r h̄
dr̄ q hō cōgnat⁹ adeo n̄ p loci distanc⁹
q̄ moz ē de⁹ h̄ p recessū ab eo⁹ silit
q sit p peccm̄. Vlt⁹ qrit ut^m pena
sit corr^o boni ꝛ rn̄dz q pena ē corr^o pas
siua q̄ ē effēc culpe n̄ corr^o actiua.
Circa⁹ tn̄ ē ꝛ c. h̄ or̄ q q̄dā sr̄ pc
cata ꝛ pena pecc̄ hr̄ uō aug. i gg
or̄ mltis auctoritatibz q̄ ponit
i lrā. Cīra. qrit ut^m p io sit peccm̄
ꝛ pena ꝛ pbat q n̄ eli rōne oīs pena
ē iusta ꝛ adō q or̄ aug auctē ꝛ sic pc
catū adō cēt ꝛ rn̄dz f̄ opiōz q̄rndaz
dnglu peccm̄ i q^u peccm̄ pena ē ꝛ h̄
icllud ē n̄ cēuli. si ēili. ꝛ nūto ne
nā nūto pecc̄ pcdit corrūpt⁹ bō n̄
q̄ corr^o bō ē dr̄ dr̄ sic pena sic igni i
fm dr̄ cruciat⁹ ꝛ pena repbor nū q ig
nis sit pena cēili si cīliē exigere. n̄.
ē pena ꝛ cruciat⁹ ꝛ q sic sit icllud
pbat auctē. h̄ decō ocludit q pc
catū i q^m pene posse cē adeo q oīs
pecc̄ pena iusta ē n̄ tn̄ peccm̄ adeo
ē. s. iniqtai. s. pena. Quo dēo o
biciē dr̄ peccm̄ diceē q si cē peccm̄ cēt
pena pecc̄. g^o pena pcedit peccm̄. g^o
āū pecc̄ ē aliq pecc̄ q ē pm̄. g^o ē ꝛ h̄

q oē peccm̄ sit pena. ꝛ rn̄dz cū dr̄ oīs
pena ē pena pecc̄. h̄ dz cū dr̄ peccm̄ ē
pena v^m ē eili. In h̄ē dr̄ q istud pc
catū dr̄ cē pena ꝛ culpa f̄ diuisas rōnes
q̄ id pcedis pecc̄ dr̄ pena ꝛ id sequis dr̄.
Cēū aut cīuiā ꝛ c. or̄ q cē q̄ cēpu
dā auctē pbubata q q̄dā pecc̄ sr̄
pena cēili. alij dnt q n̄ f̄ col cā
h̄ ꝛ h̄ mlt dicē illa uo^cm sicr̄ cū dicat
pecc̄ cē pena cēili p̄ij qcodi. nā pecc̄
sr̄ sic pudet boni q̄ bn̄ pene sr̄ ꝛ q pena
sr̄ pene pbat dn^a rōne. pma rōe ē
ꝛ ē aug. q̄dā pecc̄ sr̄ ab hoīe ꝛ ipō in
uito q or̄ auctē apli dnis. q odi mal
h̄ ago h̄ q̄ oz sr̄ pecc̄ ab hoīe ipō i uito
sr̄ pene p pecc̄. g^o remoto pmo pecc̄
n̄ fiēt mala ipō i uito. g^o q̄dā sr̄ pene
cēili. Sā rō rlis ē i uidia ꝛ ita peccant
g^o pecc̄ q̄dā sr̄ pene ꝛ q sit pene pz p
h̄ q or̄ aug q oīs pur⁹ pena ē ꝛ ido a
lia passio ē peccm̄ ꝛ ita redit q q̄dā pc
cata sr̄ pena. Hoc hito pot q̄oz i cidē
tē ce vbō aug. dr̄. n. q q̄dā pecc̄ sr̄ ab
hoīe ipō iuito ꝛ ex necitē cō qrīt cēt
dr̄ io^a art. n. i cēdacōe fidi dn⁹ illor ca
re q̄ dnt ioh. n̄ posse peccm̄ uitare cū
aug. cū dr̄ q hō inst⁹ ꝛ nec pcat. Et
rn̄di q aug lo^r f. statu iō corrupte i
q^o necē ē ut pcet ueiab. io⁹ dr̄ de pecc̄
moralibz q̄ sn̄ dubio uitare pt h̄ē qm̄
aduiit⁹ l' lo^r f. statu inocēcē i q^o potat
uitare peccm̄. h̄ decō recalat q̄ dcā sr̄
dicē q f. illor q̄ dnt or̄ act⁹ cē bonos
pcemit⁹ ē ꝛ ad bnūbrē reducat bonor
actuū sui boni distinacōz. nā ē q̄dā boñ
cē q̄dā ē boni ex gnē ut pascē eīuri
ētē. 3^m uo ē abītc boni. q. s. ex bona
uote pueit ꝛ boñ finē meīt ut pas
cē pauper p amore dei.
Ut alij plimi ꝛ c. h̄ic dnt q alii q
sr̄ q̄ dnt peccm̄ cē actū ꝛ malā
uolūtatē in sr̄ i a deo qmall⁹ act⁹ p
ꝛ mala uolūtas sr̄ nc peccm̄ ꝛ cū dr̄ peccm̄ n̄
ē h̄ n̄ dr̄ q nr̄ sit. h̄ q a uō ente sepat
ꝛ h̄ or̄ auctē cīb⁹ ꝛ aug. ꝑm i q^m hr̄ bo
na n̄ sr̄ nr̄ adeo ē illi ad io aug. oē qd
ē i q^m ē boni ē ꝛ q pbat alii oēs actos
i q^m acto ē bona cē ꝛ rn̄dz dicē q ē d
bn̄ aug. itelli de re⁹ nāis q̄ i q^m sr̄ bone
sr̄ n̄ de actōibz q̄ h̄ sit n̄ in bone sr̄ nec

a deo. nec uoluntas ne sit. et si uoluit ordinare pro
augustinum. dicit. n. quod non est ideo in rebus illis po
nere quod sit aliquid res inter que sit a deo non sit.
Contra ponit obiectiones istorum quod prima opinio quod
mala in quantum mala non esse nec a deo. si in quantum sunt
actus. dicit. n. sic malum in quantum malum est sic
privatio non ens est. ut sic ut deus quod dicitur est actu
ubi. et ergo est deus actor dicitur non est actor mali.
et quod est actor omnium distribuit non per ma
lis sed per bonis et dicit. omnia bona que non pervertit bo
nitatem dicit bona que sit ut ipse sic et contra
ea sciuit. unde sed istos nec interpretatur sunt. na
sine pravis et contra scivit certis et peccatis
quod sit non probat bono. Ex quo patet contra me sit.
sed peccatum uero nullo modo est sed. et ideo in his primo
prior modo nullo memoratur in quo dicit contra
etiam. quod sit melior opinio arbitrio duorum
relinquitur in eo in sed dicat quod malum non est a deo
sed de illo est de malo culpe et sic dicit magister.

Consequenter potest et c. hic dicit quod esse sicut ergo
notitia uoluntas sit recta et sicut augustinus
et est sicut bone uoluntatis. Ideo sed uita eterna
sic sit male uoluntatis dilectio mala et sic
dicit auctoritas prophete. dicit consummatione et ordinati
contra in fine sed sic bone uoluntatis et est caritas
quod dicit est sic et ipsi quod ad regnum p
venit non sit ultimo pervenit. ex quo ultimo ordi
nat quod sit bone uoluntatis est patris et filii et spiritus sancti.
quod sit unus sit non tres sicut. Si ex his ostendit
quod ultimo omnium bonarum uoluntatum unus est sic ut
cum plures sunt sicut propter et propter hanc diverse
uoluntates. sed stant contra si opponitur auctoritate augustini
quod videtur dicere quod diverse uoluntates et diversos in ipso
ordinat non debent hic in nobis diversos sed
necessitatem sed unum tamen sed regnum dei.
Et respondet quod nulla contrarietas est. omnium. n. uo
luntatum unus est finis. sed ultimus primum et proximus
fines esse. modo sic ultimus sit unus in quantum dicit
aliquis ordinem sic declarat. quod sed omnia faciunt
propter finem ultimum quod est deus. unde cum suadet ne
diversos nobis constituamus sed intelligit de ultimo
vero ad alterum non refertur. sed cum dicit apostolus omnia
propter regnum dei sed agenda non propter incolumitatem ec
clesie. sed quod est propter regnum sunt non propter se. sed
propter dominum sequitur ut sic semper unus ultimus finis.
sed sicut tamen est peccatum temporalia appetere dum modo
quod est ultimus finis sed omnia referuntur.

Solet et quod et c. hic ponit quorum inter
uoluntatem in se. dicit quod uoluntas est quando uo
lumus ad res propter ad propter quod uolumus. secundo
uero accipitur aliquid propter ipsum uolo aliquid propter
finem bone uoluntatis et est sicut dilectio boni et ma
li quod res tendit assequi et sic dicit magister
auctoritatibus augustini. unde sic uoluntas quod uolumus
et id propter quod uolumus uoluntas quod uolumus et hoc
esse fiat in unum. Contra querit an intentio et
uoluntas sit idem sic cum dico uolo reficere
esurientem ut habeam vitam eternam et sic unum
sit et uoluntas et tendit quod intentio et dicitur esse
uoluntas. non uoluntas quod uolo reficere esurien
tem et uoluntas est quod propter quod uolo habere vitam e
ternam et sic est intentio videtur esse uoluntas sed uoluntas
videtur aliud et autem esse ab intentione tum quia et
ordinentur propter refertur ad diversos motus ut
sic. n. quod quidam possumus quibus ad primum
unde sic autem uoluntas vero sed sequentur et autem sic
videtur sequentes ita dicit quod autem est uoluntas quod
uolo pauperi subvenire et autem quod uolo habere
vitam eternam. Alii dicunt quod una est uoluntas
nec dicit plures uoluntates nec sit propter pluralitatem obiectorum
quod diversorum sit unum magis non differt sed bonum
dicit quod uoluntas peccatur ex suo fine vel ultimum sit
tertia vel prima et quod aliquid intentio esse sic aliquid uoluntas.

Secundum quod et c. hic querit magister cum
peccatum omnino sit consumatur ubi et uoluntatem
sed ibi hoc quod dicunt esse mala et
peccatum in minimo et tollere sed innuitur non tamen
dicit peccata et respondet sed illorum quod dicunt quod quando
sit bona sed quod uoluntas in quantum peccatum non est sed in
quantum contra. Sed contra est quod animo ut videtur
Iterum sicut peccatum quod sit inordina
ta sic uoluntas est peccatum quod est inordinata.
et respondet sed istorum quod uoluntas in quantum potest sit non dicit
peccatum sed bone actus inordinati. et quod non
potest aliquid significat actus inordinatus. quod quia
actus inordinatus sit peccatum et non actus alter
pro. et respondet quod sed est quod actus uoluntatis cum sit
ad ad adipiscendum non esse potest de malo et quando sit
malus. et ideo uelle malum est malum. sed tollere
malum non est malum cum dicat actus ita ut possit
sed iterum et uenerit posse esse malum et peccatum
sic uoluntas. Sed dicto ponit rationes sed aliorum
quod uoluntas in quantum est quod ille magis est peccatum
actus uero est cum non sit de illis est peccatum.
hoc dicto declarat uoluntatem in quantum est inter et in quantum est
debilitat et ponunt quorum omnium haberet ex verbis
apostoli querit ut ultimum id sit motus uoluntatis plures
et debilitate cum iste sibi uolt bonum et uolt propter
quod est ultimum sit eadem uoluntas in id motus uoluntatis
et sic sunt due uoluntates quando est uoluntas quod quo libet

cum homo iustificatur et iuvatur. Secundum quosdam quod duo sunt motus quibus iste vult vel ille vult bonum. Breve et non bonum est motus ne inste et aliis qui vult inferioribus delectari et est peccatum tunc et ille motus creatur in homine antequam veniat in hominem adveniente gratia recedit et motus vult homo bonum et adiuvatur ut efficiatur velit bonum. Nam ante gratiam velle bonum poterat sed non efficaciter. Alii dicunt quod unus est motus quo vult velut homo et quo inferioribus delectatur.

p Nunc de actibus adiciendum est. Sed queritur utrum omnia sint bona vel mala ex fine, bono vel malo, et ostendit quod sic auctoritate Augustini ab ... et cetera. Sed tunc est quod utrum omnia opera sint bona vel mala ex fine sive effectu. Et potest post hoc sententia dupliciter opinionum. Dicunt enim quidam quod omnia opera sint indifferentia et quod sint bona vel mala secundum finem vel intentionem. Alii dicunt contraria esse quia opera quedam sunt ita mala quod bona esse non possunt. Quedam ita bona quod mala esse non possunt et hii duo genera non sunt pensanda ex fine. Alia sunt opera indifferentia ex intentione et sunt bona vel mala et respondet Augustinus quod non opera omnia sunt iudicanda ex fine sed illa que per se posita sunt indifferentia. Nam contraria si bona intentione habeant et bono fine fiant, numquam tamen sunt bona, dando ... frangit ut contrahendo ut pauperibus provideatur. Non est bonum licet bono fine fiat et bonum causam habeat. Illa vero que per se peccatum non sunt ex fine iudicanda sunt, ut bona sunt si bono fine fiant, mala si malo. Et sic quidam dicunt ... sed actio iudeorum qui Christum crucifixerunt quod mala fuit in se ... tamen recte fieri per ... obsequium prestare deo omnis actio bona si bono fine fiat bona est. Sed omnis actio mala ex fine iudicanda est. Est enim quedam actio mala que si bono fine fiat bona est, sicut iterum non est mala per se ut furari et huiusmodi que numquam possunt bono fine et hoc confirmat per Augustinum. Sed Augustinus referens quod hoc non posset sed bona terre esse et sic simpliciter. Sed non negat dum possit bono fine appetitur quod bonum non est simpliciter et est ... ac intentione quod videtur et non est contrarium.

Utrumque intendo ut supra. Hic queritur utrum omne opus infidelium sit peccatum, et ostendit quod sic quia ubi non est fides nec intentio bona vel semper est peccatum. Sed in opere infidelium semper quod deficit ergo et cetera. Quod quidam concedunt per apostolum qui dicit quod omne quod non est ex fide peccatum est ... et per Augustinum. Contra quod sic obicitur: contemplatione fidelis sit bonum opus et si fides fiat sic dicit Augustinus. Sed in ratione Pauli sic fides ergo non fides non est ... esse bonum opus. Respondet illi quod certa motione Pauli sit bonum ex gratia que non continuatur peccato. Unde omne opus infidelium peccatum est licet aliquid sit bonum ex gratia. Alii dicunt quod non omne opus infidelium est peccatum. Immo aliquod opus est bonum sicut quod faciunt ad nostrum subsidium et ad ea que aliis videntur. Dicere quod nullum opus bonum sit sine fide et bona intentione dicunt quod bonum vel accipitur pro utili, premiabili, pro signo boni, pro spe boni, pro licito. Dicunt ergo quod nullum opus infidelium est remunerabile eterna vita et tamen aliquod opus eorum bonum sit dictis pro aliis bonis. Hoc viso queritur utrum omne peccatum ... sit a vitio aut ab ... et ostendit quod est ab auctore omne peccatum a deo est voluntarium, quod si non est voluntarium non est peccatum secundum Augustinum, et non ... Augustinum dicit quod licet est verum in peccato originali quod fuit voluntarium in primo homine et in peccatis per ignorantiam quod licet ... ignorantia fiant et si non est ... ibi in multo magis in ... aliis probatis quod omnia sunt a voluntate et ad hoc adducit multas auctoritates Augustini in libro de civitate dei. Et sic ostendit quod generaliter peccatum ... sit a voluntate et voluntarium et hoc ostendit per auctoritatem Augustini.

o Utrum voluntas et cetera. Hic queritur postea utrum ita peccatum et actus sit idem peccatum vel plura et ponit ... duas opiniones. Quidam enim dicunt quod est unum peccatum. Alii quod duo et isti qui dicunt quod sunt duo sic opponunt contra illos qui dicunt quod est unum: quod actus et voluntas sunt duo diversa, ergo duo diversa peccata dicuntur. Contra duo diversa non sunt peccata quibus alii respondent sed duo diversa esse non peccata sed peccatum unum quod omnis exceptus et ... et obedientia est ... Sed adhuc opponunt quod primos non efficit homo reus gehenne in peccato. Sed sed non est ... peccatum actionis quam voluntatis, ergo non est magis ... peccato actionis quam voluntatis. Ad hoc respondent per quod ... est duplex non sit homo reus pro alio peccato quam pro voluntate, quod licet per primum tempus fortior et sic unum est quod non pro alio peccato fortior iudicatur sit homo reus actu quam pro voluntate vel per tempus ... et sic est ... quia pro alio ... id est pro actu sit homo reus actu quam pro voluntate. Sed quod sic obiciunt qui dicunt peccatum actus et voluntatis esse duo peccata contra illos qui dicunt unum esse peccatum diversa sunt peccata quorum diversis preceptis prohibentur. Sed diversis sunt prohibitionibus actus peccati et voluntatis quod actus prohibetur cum dicitur non furtum facies, voluntas vero cum dicitur non concupisces. Ergo peccatum actus et voluntatis sunt diversa. Respondent primi quod diversis sunt prohibitionibus. Quia per

hibic9 respicit motū l actū ⁊ ad ē mo
cū volūtas ⁊ eius mot9 exterioris opis ⁊ tn̄ v
nū pc̄cm. q̄r vna p̄hōm sic ex diu̅sa
sr̄ mād̄ata carit̄is qb3 pcip̄s de9 dilig̅i
⁊ p̄ximus vna tn̄ ē caritas. H3 illud q̄
rit de cumulu pc̄ti vtrum possit p̄pt̄u
fuit pc̄cm cū uolūtas ⁊ ag̅endi ī actu
cūsiderit ⁊ an̄ p̄mā pc̄tū id renaneat ⁊
rūdet q̄ pc̄cm dr̄ ēē ī aliq̄o dupl̄r. s. actu
⁊ reatu. actu q̄n pc̄at. reatu q̄n iā p̄
cat̄ mūd̄ cū penitunt. sil̄r dr̄ cūsire d̄r
actu ⁊ reatu q̄n delet̄ totali. q̄o ad cul
pā ⁊ q̄o ad penā. aliū tn̄ cūsicat act9 ⁊ re
manet reat9 ut q̄n cūsit ⁊ votar pc̄ādi
redim. ✓ Inste dr̄ q̄ reat9 accipit' m̄l̄
.s. p culpa. p pena. p obligōne ad pe
nā eternā ad q̄ obligat mortale. ad
t̄p̄ale ad q̄ obligat veniale. ⁊ eo mōe
l3 dr̄ q̄ ē q̄dā pc̄cm mortale ⁊ q̄dā ve
niale. ē. n. mortale q̄ meret̄ mortē eter
nā. veniale d̄ q̄ n̄ meret̄ mortē eternā
sz tn̄ penā aliq̄m.

Oīu pc̄tōr ⁊c. hic assignat
diōn3 pc̄ti. aug. n. dīdit pc̄cm
ī pc̄cm ex timore ⁊ pc̄cm ex amore.
alii dnt̄ q̄ sit t̄r. s. cogitacōne. locucōne
⁊ ope. id ē t̄r. 3. post. aliū. n. addun9
pc̄cm ex o̅mi̅sse. Ite dr̄ pc̄cm. ī pc̄tū
id in d̄e ⁊ ī p̄ximū. l diīdit ī. vii. pc̄ta
p̄ncip̄a q̄ dnt̄ capitalia. q̄r oīa mala
ex eis oriunt̄ sic dr̄ greg. q̄ ē radix oīm
malor. s. q̄ sup̄bia n̄ sit radix. q̄nt plat
q̄r s ap̄lm cupiditas ē radix oīm ma
lor n̄ g̅ sup̄bia. s3 p9 sup̄bia. q. ex radi
ce p̄cedit. ⁊ rūdet q̄ vtrāq3 ē radix oīm
malor. s3 p̄hs q̄ dico oīm ē distribu
cō p ḡnib3 singlor ⁊ n̄ p singlis gene
rū. nullū. n. pc̄cm ē q̄ n̄ oriat̄ ex sup̄
bia. nā ip̄a cupiditas ex ip̄a orit̄. sil̄r
dē pc̄cm ex cupite p̄cedit. aliū ē sup̄
bia ex cupite ⁊ h̄ dr̄ aucte aug.

Oīt q̄dā ḡnis pc̄ti. hic dr̄ q̄ ē q̄dā
pc̄cm ḡnal̄. s. pc̄cm ḡnal̄ sciunt
q̄ sit ḡnal9 confirmat aucte ewan
g. de hoc q̄rit q̄ sit pc̄cm in sp̄m scm̄ ē e
ductō l desp̄acō sui obstinacō. ēē ē obs
tinacō idurate m̄tis p̄tinacia p q̄
fit hō ip̄enitet̄ desp̄acō q̄ dr̄ diffidit
de volūtate dei. tenuē h̄ q̄rit vtrum oīs ob
stinacō l desp̄acō sit pc̄cm ī sp̄m scm̄ ⁊

posit sr̄ h̄ duas opiones. dnt̄ n. q̄dā q̄
sic. h3 mḡr obiciat ī c̄trariū. q̄r ēē id pc̄tū
irremissibile ēēt. cū alii multi obstinati
l desp̄ati cōuertant̄ s aug. n̄ g̅ oīs des
pacō ⁊ obstinacō ē pc̄cm ī sp̄m scm̄ ⁊
ad h̄ rūdet̄ q̄ pc̄cm ī sp̄m scm̄ dr̄ irremissibile
n̄ q̄r remittat̄. s3 q̄r vix l raro remit
tant. ⁊ ita obstinacō l desp̄acō q̄ vix
remittunt̄ posit ēē pc̄cm ī sp̄m scm̄. s3
tn̄ alii dnt̄ n̄ q̄lib3 desp̄acō ⁊ obstinacō
ēē pc̄cm ī sp̄m scm̄. s3 tn̄ ista oriunt̄
ī p̄ma q̄ ī penā dnt̄. pc̄cm ī sp̄m scm̄
⁊ h̄ confirmat aucte aug. Ceterum q̄rit vtrum
obstinacō ⁊ ip̄enitā sit ī obstinato diuisa
pc̄ta an id̄ ⁊ dr̄ mḡr q̄ s h̄ op9 est
distinctōe. i. n. dnt̄ q̄ pc̄cm ī sp̄m scm̄
nūq̄ remittit̄ ⁊ h̄ confirmat aucte aug
⁊ Io. aug9 n̄ dr̄ q̄ pc̄cm ī sp̄m s. ē m
pugnacō vitut̄ ⁊ invidē ḡ p9
reconsiliacōn3 ⁊ dr̄ h̄ pc̄cm irremissibile q̄r
sic pc̄ant̄ humilitate p̄nie subire n̄ p̄t
h̄ pc̄cm suū cognoscit sic iudas ⁊ p̄ta
li dr̄ aug9 n̄ ēē orād. s3 h̄ postea re
c̄tauit dicēs q̄ de nemie desp̄ād ē
q̄ ē ī via ⁊ q̄ p quol3 ē orād. Ite dr̄
q̄ n̄ ē orād p pc̄ante ī sp̄m scm̄ ī illu
dū ē si ī ista p̄sitē vitā finierit. s3
dū vivit p̄sum9 p eo orare. ābro9 n̄o
dr̄ illos pc̄are ī sp̄m scm̄ q̄ dicebāt n̄
ī deo s3 ī belzebuth p̄ncipe eicere demonia ⁊
aug9 q̄ dr̄ q̄ pc̄cm ī sp̄m scm̄
ē ig̅r ip̄ugnacō gr̄e. q̄. n. opa sp̄s sci
q̄ fiūt ēē sp̄m sc̄i. belzebuth attribuit
⁊ odit gr̄e ⁊ bonitati dei ⁊ ip̄ugnat im
pugnat ⁊ sic pc̄at ī sp̄m sc̄i. q̄r p id
sp̄s s. m9 offendit̄ n̄ pāt ⁊ filius cū v
na sit offensa tn̄ p̄donat. s3 dr̄ ēē p̄c
cāt ī sp̄m scm̄. q̄r sit p c̄tā maliciā
diuiat̄ bonitati q̄ appropriat̄ sp̄ui s. pc̄tū
vo ī p̄atrē ē appropriat p̄t p īfirmitē pc̄tū
vo ī filiū q̄ appropriat̄ sapiā ē q̄ sit p

Oīt pc̄tā confiō. hic q̄rit ig̅r utrum
p9 vtrum p̄t pc̄ādi sit a deo. ⁊
posit opiōn3 sil̄r dicentiū q̄ n̄ ē
⁊ tal' id vr mōm de p̄t pc̄ādi ⁊ de
pc̄ādi. s. votas pc̄ādi n̄ ē a deo. g̅ nec
p̄t pc̄ādi h3 votas bn̄ faciādi sit a deo
mḡr rūdet hinc rōi. S3 posit sr̄ hoc
opiōn3 veram. dr̄. n. q̄ p̄tas oīs a deo ē.
pc̄at ī maloz. hoc g̅ supposito q̄rit

qrit utrum hīs peccati sit resistēd'. ↄ oṫ q nichil
rōe. ei qd' ē adeo n̄ ē resistēd'. sꝫ ꝯ agꝫ
q dt q peccati resistit dei ordinacōi resistit.
Sꝫ g possim' resistē dyabolo ⁊ fugiet a nob
vꝫ q peccati dyabl' q̄ maior ē resistēd'. Et
r̄ndꝫ q sic. ⁊ q dt ap°. q resistit peccati re
sistit dei ordinacōi. intelligend' ē de potestate ec
cl'arū ut de rege l' de p̄ncipe q n̄ ē resist
peccati. tn̄ ip̄ale tq̄m mala ē resistend'. sꝫ
oē peccatum tq̄m a deo ē n̄ ē resistend'.

Explicit s̄ma s̄nīar sr̄ p̄mi ⁊ 2m. incipit sr̄ 3m ⁊ 4m.

Cum venit plenitudo temp̄is
q° declarare intendit ē q filius dei
carnē assūpsit. ⁊ hꝰ oṫ auc̄te
apli dicentis. cū venit plenitudo temp̄is etc. ⁊ tanc
tem ip̄m exponit dicens. q ple
nitudo temp̄is est tempus grāe.

Inquirēt vō ē auctorād'. hꝫ qrit ma
gr̄ q̄re filius dei carnē assūpsit et
n̄ p̄r l' sp̄c s. ⁊ reddit rōnē. q erat ↄ
gruū q ille q i sapiā sua mūd' ↄdidit i
illo oīa i sapiā fecisti ecad' q i cel' sint
⁊ q i t'ris repararet. s. i filio ān sapiā appla
tꝰ. Itē filius missus ē vō p̄r q ↄuenit
ↄvenit mitti illi q ē ab a° q ei q ē aul
lo. Itē ut q erat filius i deitate eēt filius
i hūanitate. si. n. p̄r n̄ filius incarnatus p̄te
rat filii ad a° trāsfer̄ ⁊ sic eēnt duo fi
lii q̄dīt q ē icōnu. Deīn q̄rit utrum p̄r
l' sp̄c s. potuīt incarnari ⁊ dt q sic sic ⁊
filius. ⁊ q dixit q filius carnē assūpsit
n̄ p̄r l' sp̄c sc̄s. id q hꝫ obicit. q opa trinī
tatis sūt indiuīsa. si filius assūpsit carnē. g
p̄r ⁊ sp̄c s. Et r̄ndꝫ q tota trinitas assūp
cōnē carnis opata ē n̄ sibi sꝫ filio. ⁊ hꝫ
oṫ auc̄te aug. ⁊ q̄busdā exēplis.

Tunc i hoīe. hꝫ agit de assūpto ⁊
dt q solꝰ filius assūpsit totū hoīem hu
manā q oṫ auc̄te aug. id' q noīe
hūane n̄c sīi hūanitatis intelligit aīa ⁊ corp.
qd reprobat errorē q̄rundā q dicebāt no
mīe hūanitatis solā intelli tn̄ carnē. ⁊ q er
rant ondit diuīs auctoritate. Hoc hito
accedit ad sēm p̄tē i q oṫ q caro assūp
ta ē a filio dei mediāte aīa. i. media
ite... vō dei filius assūpsit intellectum p aīaꝫ
⁊ p aīaꝫ carnē ⁊ appellat hꝫ carnē ītem
oīe p̄tē r̄lnt q ad aīa ↄiungit corp ⁊ adam

quinc. intell' vō nolat s̄riorē p̄tē rōnis p
q ↄiūgit aīa ad ↄteplād' eterna. sꝫ q dicit
q de' p̄us assūpsit intellectum q carnē ↄsit
rōl' potētis ⁊ diligētis possꝫ tn̄ alic
q n̄ debebit de potētē sepius. id n̄ tenet.

Venit de carne. hꝫ qrit utrum filius as
sūpsit carnalē carnē q̄ erat an
assūpcōnē ⁊ dt q n̄. sꝫ purgata fuit
⁊ n̄ solū caro v. sꝫ ↄ tota caro v mīr. ⁊ hꝫ
ↄfirmat auc̄te ewan'. dam' ⁊ amb'. p̄ il
lā vō purgacōnē dedit de' potē n̄ solū re
ceptōnē ⁊ actīaꝫ. vt sīn ↄmixtione sēmīs
virgo ex suis p̄issis sanguīb' gigneret.

Nā illa caro. hic q̄rit utrum l' decima
fuit i lumbis abrahe sic ⁊ levi. ⁊ dt q
nō. q lꝫ fuīt i adā ⁊ habraꝫ sic alii n̄
tn̄ eod' mō oīo sic alii q sunt i eo l' ut. a
lii n̄o ↄ ⁊ ↄ rōm seialē s. q ot alii pdierīt
⁊ n̄o deciati ↄ n̄ xpi. Deīn dt q n̄ dꝫ dl
caro v caro peccati. sꝫ filius carni peccati. Q
vō deīn ē sup carnē vl sit eē acceptā ⁊
assūptā obicit ⁊ postea soluit.

Cum vō incarnacōnē. obi. hꝫ dt mgr̄
q lꝫ a tota trinitate sit fc̄a incarnacō
tn̄ dī eē appti. s. q caritas q ap̄pat
sp̄ūi sc̄o sunt plim mouet ad hāc incarcōnē
Deīn q̄rit tn̄ dicat ↄcepꝰ de sp̄ū sc̄o
utrum debeat dl filius eius ⁊ dt q n̄. q n̄ de
q nascit creacō ē filius eius. Vltīo expō
qd. dt apls ex eo fc̄m ex muliere ⁊ ex semie
dd' dicens q ē fc̄m virtute sp̄c sc̄i n̄ mix
ex mixtione sēmīs sic nos id dt fc̄m ex
muliere n̄ natū dt alit ex semie dd'.

Restat i q̄ri oz. hꝫ oṫ mgr̄ q p assūp
sit ↄ ⁊ hꝫ ↄfirmat multis auctib'.
Deīn oṫ plibꝫ auctibꝫ q n̄ assūpsit
ↄ ⁊ accedit isti ut. Qnli q̄rit utrum di
na n̄ debeat dl caro fc̄a ⁊ r̄ndꝫ q si sepe
inuenit possꝫ ↄcedi. sic ⁊ hꝫ dīna n̄ incar
nata. ⁊ tn̄ ↄ mīnā ↄposicionē n̄ ↄcedi.
Vltīo q̄rit utrum dīna n̄ debeat dl hō ⁊ r̄n
dꝫ q n̄. p̄pe tn̄ ab aliq' ↄcedi q dīna n̄
ē caro fc̄a q ē hō.

Cum q p̄s hoīē assūpsit. declaratꝰ dubi
nibi eē n̄ dūaꝫ i hac p̄te. ponit
dubitacōes eē p̄ q. oṫ q n̄ ē assūpta
⁊ p° declarat intētē. 2° opponit i contrii. et
pbat q assūpta r̄bꝫ rōnibꝫ. Prima
rō ē. filius dei assūpsit aīaꝫ. sꝫ aīa ē p̄
g° ⁊ ē. ⁊ r̄ndꝫ q ↄ si aīa separata sit p

n̄ tn̄ mutat· filius dei n̄ assumpsit aliquam uni
tatem· et id n̄ assumpsit personam. Ad 2m dicendum quod personas
sumpsit homines· pro homines dicit tollit animam et corpus sin
gulare n̄· n̄ dicit ypostasim sed personam hominis.
alioquin non esset unum.

Ex premissis eliguntur questiones. Hic querit ma
gister de illis locutionibus deus factus est homo et homo factus
est filius dei utrum dicantur ad accepisse
uel ad cepisse esse deus et ponit super hoc tres o
piniones et auctores multas. et dicit primo quod omnes
tibi deus et homine questio utrum plus n̄ incipit per id deus
factus est ad et homo factus est deus. Quidam dicunt quod uno
modo sumat ipse concurrentibus anima et carne et deus
et illa dicit factus est ad et homo factus deus. quia n̄
est sua forma per partes. Tertia dicit quod uno
est actualis habitus. scilicet ad habere et secundum istam deus homo est
deus et n̄ est factus ad. secundum aliquo modo se habet et phi
bet h. opinio quod christus ex anima et carne n̄ unita
uelud indumento uestiretur. unde secundum istam opinionem
deus factus est homo sed habitu deus factus est induit car
ne tamen. Sed hec est falsa homo factus deus. quia hoc dicit
tam dicat quod homo sit uestitus n̄ tamen dicit di
uestimentum est homo et hec opinio dampnata est ab
alexandro papa tamquam heretica.

Cum prima uero et c. esse exponit prime
opinionis sic procedit dicens quod deus cepit
esse aliquid tamen totum quod alium non fuit et opponit
contra hoc. quia secundum hoc aliquid sola est deus quod n̄ fuit per deum
et hic concedit illa opinio sentencias auctoribus augustini
origenis. Ex sic opinio sic procedit primo declarat
eam et respondet ad ea que obiciuntur contra eam. probe
bat dicit hec opinio primo quod persona dei n̄ assumpsit homo
sed christus est unus homo ex ex duabus naturis et duabus
naturis et contra hoc ponit auctores et respondet ad illas.
quod ponit quod christus erit una persona composita co
modo intelligitur compositio. contra quod opponit et solut
et dicit quod sic solucio est per auctorem hillarii. sicut
sicut patet in illo capitulo ex parte hillarii. 3o adducit
auctores ad omnia que christus est uerus et eciam duo in
exponit sicut patet in littera. Cum opponit
in hoc contra id quod dicit quod christus erat compositus. quia deus
n̄ est pars partis. ergo persona n̄ est composita ex deo et
homine et respondet quod hic est tamen dicitur loco partis
pocius nomine dei persona significatur. Ex tertia opinione
procedit sic. quia inuenit hoc opinio quod cum dicitur deus
est homo pertinens habitus persona humanitas sed n̄ sua quod acce
dit. Sed tamen dicit quod n̄ est dicendus diuinus
sicut incarnatus. In hec reuelat dicendum dicendum
id n̄ sufficienter distinguere ad hanc questionem.
Ut predicatum dici quod hic querit magister

utrum diuina n̄ debeat dici nata de uirgine et ad
ducit rationes pro et contra quod sit de hoc tractandum
sumit hic uidetur quod per se n̄ diuina n̄ debet dici
nata de uirgine. sed postea diuina nata est de uirgi
ne et de patre. Insuper preterea querit utrum filius
dei debeat dici bis natus et dicit auctoritate augustini
et damasceni quod n̄ debet dici bis natus.

Recitat questionem 4or. hic querit magister utrum
caro dei sit adoranda adoracione la
trie. Et respondet quod secundum quosdam quod uera adoratio
mente dulie n̄ latrie. sed dicit quod ea sit duplex
species dulie. una que creature est exhibita patet et eciam
quod soli humanitati ipsi exhibenda est non alii creature.
scilicet dulia quia est humanitas secundum omnem creaturam di
gnitate et ueneranda est n̄ tamen adeo ut cultus dei
tantum debitus ei exhibeatur quod cultus in dilectione
et sacrificii exhibicione atque reuerentia consistit que
latrie dicitur pietas. grece autem theosebia. id est dei
cultus. uel eusebia. id est bonus cultus. Similiter
alii dicunt quod eadem adoracione cum uerbo adoranda
est n̄ propter se sed propter idem uerbi cui unita est et hoc
dicunt auctoribus multis.

Mouet autem utrum christus secundum quod homo utrum secundum quod
homo sit persona uel aliquid compositis rationibus ad u
tramque partem. respondet per distinctionem hic quod dico
secundum quod aliquando exprimit conditionem seu proprietatem
diuine nature uel humane. aliquando unitatem personae. aliquando
notat habitum. aliquando causam. et sic argumenta solu
it sicut patet in littera. Ad quod est utrum sit filius
dei adoptiuus dicit magister quod n̄ et racionem as
signat. quia numquam fuit n̄ filius propria ponit
quod sit filius adoptiuus. Et respondet augustinus quod
fuit filius uirginis talis et ex gratia sicut eo quod
in uirgine et de uirgine hominem accepit in unitate
persone et hoc confirmat auctoritate augustini. n̄ tamen est filius
adoptiuus nec hominis nec patris et hoc multis aucto
ritatibus confirmat. Ad quod est utrum christus est corpus
destinatus et respondet quod racione humane nature pre
destinatus. id est humana n̄ est predestinata ut in uerbo
patris esset unitatis. monet magister.

Ultimo est questio hic 2a questio. primo dicitur utrum
debeat dici christus creatura et respondet quod n̄.
et concedit simpliciter tamen quod christus sit crea
tura. et hoc dicit per augustinum. Item dicit quod opponit
dicit contra declaracionem in illo capitulo. augustinus contra scilicet quod
secundum quod homo factus est uel secundum carnem creatura. Tertio
dicit declaracionem suam opponit sic. si christus secundum quod homo
est creatura. ergo secundum quod homo est n̄ est deus. ergo et ad n̄
simul. Et respondet quod n̄ sequitur quia ex temporalibus
nobis n̄ recta argumentacionis progressio.

sa est an ille ho esse incepit et ostendit qp
dicta ratione qr deus nunqm incepit esse in quantum deus
sz in quantum ho incepit esse. vnde dr qr ad questionem
istam non est data vna resolutio sz distinguenda.
Olet autem queri. hic querit magister. vtrum
potuit assumere aliquem hominem vel aliquem
qui de genere ade. et dr qr sic. qr ostendit
mat p aug. sz melius et magis congruum
fuit de ipso genere ade qr melius fuit assu
me hominem, q p qr ho vincer et inimicum. Sed
querit vtrum ille ho potuit peccare et dicit
dt. qr si agatur de p non potuit peccare
vt deus non esse si ad de si agatur distinguendum
qr aut de ea vnita vbo et sic non potuit.
aut de ea qr non vnita et sic potuit. Sz
contra si obiciat qr non vnita vbo habuit liberum
arbitrium sicut ho ille. ergo potuit peccare. Et
rndz qr non potuit propter gratie habundantiam. Ite
ponit ad obiectionem. qr pt tunc diu et non fuit
tamen de xpo capite eccli. et rndz pt tunc
dicit et c. intelligitur de membris et non de xpo capite.
3o querit vtrum pt assumere naturam humanam inter
in mulieribus. et dr sz auctoritate aug. et dr qr
sic. sz decenter cuius debebat nascere et
vtrum assumeret vt ita vtrumque sexum liberaret
ostenderetur quod ut assumeret in mulieris. sz oportet autem
Ostea querit sol. et hac parte te aug.
agit de sapientia et scientia xpi. et dt qr sic
xpus habuit plenitudinem gratie ab instanti
conceptionis sue et plenitudinem scientie et sz oportet auctoritate
pauli. Sed contra sz opponit ex vbis evangelii
vbi dr qr jhesus proficiebat etate et gratia
et sapientia apud deum et homines. ergo non videtur
accepisse plenitudinem sapientie vel scientie. et rndet
quod illud evangelium intelligitur quod aliorum profectum fuia
ebat et sz ostendit auctoritate gregorii. 2o contra id
opponit auctoritate ambrosii qr dt sensu hominis
proficiebat et rndz qr non proficiebat in eo sensu hominis
sz vniuersaliter sz condicione taciorum opinionum
Ic queri oportet est. hito de scientia xpi. hic
agit de ea in comparatione ad deum comparan
do ad dei sapientiam sive equalis. Primo ergo
querit magister vtrum anima xpi debeat equalem
scientiam scientie dei. et vtrum sciat omnia que deus sciat
Secundo ponit opinionem quorundam qui dicebant qr
non. et colligit eorum rationes et auctoritates quibus
fulciebant et postea ipse rndz et dt quod anima
xpi p gratiam omnia sciat omnia que deus. sz non
ita clare. et ita est equalis scientie dei quantum ad
numerum scitorum non tamen quantum ad limpiditatem. Et

rndet ad auctoritates inductas contra et tum rationes suas
confirmat auctoritate apli et fulgencii. Quarto po
nit opinionem quorundam que dicit quod anima xpi sciat omnia
que deus. ergo sciat creare mundum et restituere. Et
rndz qr hic scientiam eorundem sz non potentiam. Et
non agit de potentia et quantum ad potentiam et dt po
qr deus dedit anime xpi omnium scientiam sz non potentiam ne
opere putaretur. Contra sz auctoritatem ambrosii op
ponit qui dt da filius hominis in hac erat accep
tus esse tpis non sz rellit de p illius hominis sic
opponendo dt. quia illa semper vnit potentiam. ergo tunc
de non humana. sz non ita tantum nec. ergo sic anima. Et
rndz qr intelligitur de p non in quantum persona dei. sz in quantum
hominis persona et hanc distinctionem dt necessarium esse
Illud quoque et c. Hic determinat multis rationibus
qr xpus habuit animam passibilem et carnem passi
bilem. et sz confirmat auctoritate aug. assumpsit
defectus nostros non culpe sz pene. Sed
ostendit qr non omnes defectus xpus assumpsit ignorantiam que
pena est non culpa sz qr ipse ostendit p augustinum.
3o ponit quorundam opinionem dicentium ignorantiam
semper esse penam et defectum secutam ex peccato qr re
mouit dicit. qr in statu innocentie potuit
habuisse p parentes ignorantiam non tamen habebit
aliquam penam vel defectum cum tamen ex peccato qr
si in eis esset pena. nam pena precedit cul
pam. In fine vero concludit quod xpus omnes defectus
nostros assumpsit preter peccatum quod ei decebat et
nobis expediebat. suscepit cum non necessitate
condicionis sz miseratione nostre.
T quia non nulli et c. ponit verba aug.
quibus videtur dicere qr xpus vere dolorem non ha
buit nec vere timuit sz illa verba exponit
dicit. qr in xpo fuit timor et tristitia vere sz non ve
assumpta nec necessitate in ipso fuit propassio
et non passio. Et in parte sic procedit. po
ponit primum verborum hylarii quibus videtur dicere qr
in xpo vera passio non fuit. vbi vero n. dicit hylarius
qr ictus et vulnera et multa nullum dolorem
passionis xpo intulerit sicut cultum telum p
aquam vel ignem vel aerem nullum dolorem ingerunt
Et rndz magister qr p tanto dt hylarius nullum
dolorem vel passionem fuisse in xpo passio ali
qua a carne contracta sicut est in nobis que necessitate
assumpta propter nos suppositio expediat qr xpus
passiones nostras assumpsit.
Ic oritur questio. querit magister vtrum in xpo
fuit necessitas patiendi siue moriendi et probat
qr sic. ergo mori vel ad quod dicit pt. dicit quod
maxime fuit necessitas patiendi siue moriendi tamen

vote n necte odonis. tertio ls osmat
aucte i sr eplaz sic pz i bra. quo ade
planacoz eo q dicat. q xe assumpsit
necte pdi t modi distingt qdplice sen
ti hois aiam petm de quo xe accept in
tate peti q osinat aucte aug ps pe
3 am gram de quo accept gre plen nec
gha de qua accept n posse peccare l gra
di ocoplor. ls po qrit ut xe ad
est pdeu volut l orault q fez
n fuit. Et rndz q i xo fuit due
votes s duas nas. dia. s. 3 hua. hua
e dul. s. rois. ssualis. vote rois volt id
q de dia vote s n vote ssualis volt
id q de vote dina hac vote nolt ca
lice tnsferri. 3 q i xo fuit du vo otas
multis auctatibz scoz 3 biblie. qui
redz duas dubees qe vna oritur he ex
vbs amb ad exods hill. vi amb dice
q de po dubitavit q dt si pole e. Et
rndz magr q pe tanto dr xe dubitasse
de po s amb. q ad mod dubitis sclu
bunt l q pupuidela dubitasse hoibs
n q xe dubitaret. 9 dubd oritur bz
ex vbs hill. q vi dice q xe n tium
it i morte q mors ipm eet clarifica
tur. vn cu tureat ad me calix iste n
p se sz p suis timuit 3 n decimt magr
3 i hic dt q i hus vbs pa testis or nesit
lecton vaia mortis.
Rubus ex. ls poit opioz qrada di
cetru q xe tm sibi nuit tu sibi
nuit hoibz redeptioz a diab apecto
a pena 3 reg apcoz 3 sibi nuit ipas
sib 3 inmortalis glia 3 ls dt aucte bblie
3 scoz. sz am aia bnit ipassibile ut. c
cu sepulta fuit a carne. angm vm
caz glore n huisse scit n dt sz dt q in
vto obed ipassibile nipit 3 exaltari.
posst at ede q nl mruit xe ls dubtoz
remor. qur dt q ab ipm acepr nec
tm meruit q m pt i ipa passione ss
psiat xe vnto quo ad se s quo ad mbra 3
h ot p aug. 3 gg. postqua dt q n
sol nuit ipassibiltez 3 imortale. sz 3 nois
exaltacoz iste huane nc q exaltacoz
nuit vnto obe. sine. n. hd ille ita
exaltar q fili dei dice n q n eet
fili dei an. s q dr ee ver fi eu imortal
cit 3 ps roz imortuit. q eet fili di ipe

unum passionis comta e vnr amb. q qbz
datu e deo n hoz. Et rndz magr q
amb telleit de fili do actoe. aug no
de dotoe rone vniti. Vltio qrit ut
pt hic su inito nea gloria 3 ipassibile
3 nois exaltacoz. Et rndz q n nea glo
sa assumit pt 3 nois clarifi ne hic. s
ex quo hd passibl fuit n pt su vnto p
sequ passionis ad ms iustice 3 equitatis
aliar ilctur su vnto passionis n tm
ut p passione q s a vnqie p lituge
Dc ergo. ls qa an v s magr z.
mors not s suffictes vtuter ha
bilis ad ncend. Et mor qrnt ut
ipm imitarem 3 pa 3 obedia 3 alus
vtutibz 3 ut cet ca qis libacois nee a
peccd 3 a diabo et ut paend iamul ap
net. 20 ot quo p passioz eo iania
nob apta e di. q ipe s bia hoisc
exeqat dr nullu hoiez tam apadi
su n a hoie eata exilet hissitas
q oibz suffice posst. sic s bia p hois
oibz nocuit. s e a tue q i quo eet q
sumata hulitas ut x q mlto plus hui
hat e paend q ille pendat s bne
do. sd xe sic se hulid nob vite ia
nua aput 3 deletu e cyrogsu nec
sic. n. dt amb. tm sunt pcoz ipm ut
salluari n posse n vnigeti di fili
more p debitorib morus p mor
te q e licuit nob redire ad patia
sic p morte sum potifias ad plare
mente heebit.
at gd qua. ls ot quo mors x
nos a diabo apecco a pena liba
uit. 3 h ordiant adiunce. q pena se
peccm 3 pecz suggestioz diab 3 eo q
nos apcco libauit sol e ab hoste qui
nos vincelis pccoz tenebat. vn ait to
lu p passioz libati sumus a malo culpe
sz e ab hoste. ut hostis no pualeat
3 recepd ps morte x ut ait. Cur ot
q iuste n viole set e hoies libacd ab
hoste. ui i passione x ut hd dim
ymic. 3 id diab iure debut hoes pde
q tenebat. sz optut q ille hd de eet
i nl inciz dirie dignu morte 3 sic
cu ipo detinet i quo nic nulli licebit q
tenebat iure pdidit. Vltio ot q
ot pena tepali 3 etna passio x nos

libaunt. nã ꝙ tlaps' pena tẽpal' q̃ p pcco
ꝯmisso debet' pels' laxat p uirtutẽ h;
a passione ẽ ꝙ ẽ ipũa nunnorã.
Sicẽ ipe ũo dr̃ mũdi redẽptor. h'
pᵒ agit de mõ libatis nr̃e s̃cẽ p.
xᵐ ꝙ qᵐ ẽ mediator ꝙ dr̃ q' solꝰ ad'
ẽ mediator. pᵒ. ii. dt q' solꝰ filiꝰ est
redẽptor. pp ex.
humilitas ꝙ obe' vsũ h; pr̃ redẽptor pᵒ
sec d' ꝙ s. s. fili. pp vsũ pietis. ꝗd dt
qᵒ filiꝰ dr̃ mediator. q. q. medieꝰ tar
bie fuit ad ponẽd' pacẽ t ad reꝯciliãd'
hoiẽs ad q' tñ ad reꝯciliãdã alio'r fuci
ẽdã ñ ĩtqꝗeꝰ. h; amicꝰ fuit hoĩs imo
plus amq' nos ẽẽm'nos dilexit. h;
nos p peccm hẽbãs cũ eo inimicitias
ipe d' peccã delẽdo nos ad reꝯciliaũt
ꝙ h; totã caritas nos reꝯciliaũt. ꝯtis
vsũ pccã delẽdo nos tñ filiꝰ dr̃ medi
tor ꝙ ipe nos reꝯciliaũit ex cõplacõe obe'
q' aplenit ñ huã. Et ꝯcludit q' nᵒ
dr̃ filiꝰ s'm ꝙ bũitz. ũ s' diuinã mẽte q̃ nos
reꝯciliaũit. ꝙ dr̃ mediator p' dm ĩmor
ꝙ hoĩs morẽ ẽ deus hõ ꝙ ĩh' rõdũz er
rorẽ ꝯtrãa dñcm ĩ xᵒ fuisse ñr̃ vnã
rõ cũ ipo fuit ñ diuina ẽ reꝯciliati su
mꝰ ĩ xᵒ. ꝙ ĩõ mediator ẽ sic dt br̃ pe
Ilᵒ q̃re'. te. hito de ꝗa icano' tria
q̃ste nr̃e redẽptõis. hic agit ma
g' de ꝯq̃ste ipe. q' h; fuit aliꝰ
mᵒ poss' nr̃e libacõis iste tñ ꝯgruẽs
dr̃. ꝙ pᵒ mõ dubitã. vtr̃ deꝰ potuit
nos libare alr̃ q' p mortẽ. ꝙ rñdz q'
dñs ꝙ aĩm dr̃. q' ali. poit nos libare
h; iste modꝰ fuit ꝯgruẽs ꝙ ad h' assig
nat duas rõnes. Prima ẽ q' sic lib
ãdo abstulit desꝑacõẽ de mĩa. ꝙ h; sꝑ
alicet mĩas. Alia rõ ẽ q' sic deus d'
na mĩa q' sic ꝑpatꝰ ẽ ñ poẽ q' ista
ẽ. vñ ex pᵃ rõe pe tollit ex s'a ad ma'
mitudꝰ ꝑuocam. Quarto pbat q'ꝰ
modꝰ fuit ad poss' i. s. ii. tres. i ñ dr̃
q' diabolꝰ iuste tenebit hoiẽs ꝙ hõ iste
tenebat. ꝙ iõ xᵉ q' iustũ erat ab
alterꝰ iuria rescussẽ pt hoiẽs libare
ꝑuisione sola. s; meliꝰ ĩuti noluit sꝑ
humilitas pp dẽm cãs.
Ps ꝗo sacerdos idẽ hostia. h; dt q'
pr̃ obtulit xᵐ p nob' ĩ ara diuĩ
amo rõ caritas. ꝙ ipe filiꝰ seipz obtu

lit. ꝙ ĩtẽm ipm iudas tradidit ꝙ iudei. h; ac
tus iudei ꝙ iudeor fuit maꝰ ꝙ mala notãs
ꝙ mala ĩtẽcõ. opꝰ ũo pãts ꝙ filij boñ ꝙ bo
na ĩtẽcõ ꝙ notat ꝙ dt q' ĩcõd' s'co dñs de
iudas ꝙ iudei. h; disꝯueniũt ĩ ĩtẽcõe. nã deꝰ
xᵐ ĩ fine tradidit iudas cupiditate. ꝙ sic adit
q' h; passio ẽ sit vna. tñ diũsi actꝰ iude
ꝙ iudeor fuiũt mali q̃b; opãti sũt passi
onẽ q' ẽ opꝰ boñ ꝙ opꝰ dĩ. In sic reci
dñs q' passio ẽ opꝰ iudeor fuit ꝙ ꝯfirmat
auctẽ aug'. ꝙ ꝯtrã magr̃ cũ iudas ꝙ iu
dei opãti sũt passiõẽ q' sic deꝰ nr̃ opꝰ bo
sit ad' ꝙ rñdz q' opꝰ q' opãti sũt fuit boñ
s; tñ eor ĩtẽcõ fuit mala ꝙ ñ fuit bona
Ost pdcã ꝯsiderand' ẽ. hic poit er
rorẽ ꝯtrãa q' dicebãt q' sic ĩ mor
te x' aĩa sepata ẽ a corꝑe ꝙ ita et
deitas a carne. et ẽtrõ eor dicit. q' mẽte
aĩa deitas vnita ẽ carni. ꝗo sepata aĩa
a carne ꝙ h; ꝯfirmat auctẽ amb'. ꝙ dt' ma
gr̃ q's. auctẽ illa abutũt' ꝙ exponit
. q. rñdo eis ꝙ expoiz suã ꝙ ꝯfirmat auc
te sepẽ. Cũ poit auctẽ athanasij p
q' ipi nitũt' sic phare q' a carne recessit
deitas ĩ morte. q' dt anathemaꝰ q' deũ nõ
accepit hoiẽz. ꝗo ĩ sꝑ i' deposuit illũ ꝙ i'
corꝰ ꝙ aĩaz. ꝙ sꝑ sepata ẽ deitas a carne
rñdz de vno assũpsisse hoiẽz qm vnitas
dr̃ hoĩ ĩ rõne ipẽ. ii. loꝯ q' quosdã qui
putabãt xᵐ hoiẽs morte deuitasse ꝙ rõm
ꝯfirmat auctẽ aug'. q' exponit id ego
pono aĩaz meã dt q' caro posuit aĩaz ꝙ
assũpsit poẽ deitas. s; a vbo nec aĩa sepata ẽ
nec caro. Qũt accedit magr̃ ad sum
ptẽ pticlẽ ĩ q' dt q' aĩa sepata ẽ a car
ne. h; deitas ñ sit sepata nũ ꝙ caro ẽ
mortꝰ pp sepacõz aĩe ab ipa ꝙ deꝰ mortuꝰ
ẽ q' carnẽ q̃ mortua ẽ fuit idẽtitas vñ
q' q'. passus ẽ deꝰ ĩ rõne humane nãe pas
sus ẽ ũa vbis pria h; ĩ se ñ pot. ꝙ dt auc
te aug'. ex quo pt d' q' mortuꝰ ꝙ ñ mor
tuꝰ passus ꝙ ñ passus s. alleluia ꝙ alleluia s'
h; ꝯfirmat auctẽ amb'.
Ic q' utrũ ĩ illo triduo. q'rit magr̃ utrũ
ĩ illo triduo hõ fuit ꝙ ostẽdit pᵒ q' nõ.
q' sic hõ mortuꝰ. ꝗo ñ fuit hõ. ꝙ rñdz
q' xᵉ ĩ triduo fuit hõ ñ pp vnionẽ aĩe
ad carnẽ s; pp vnionẽ tã aĩe q' carnis
ad deitatẽ. vñ alia rõne xᵉ ẽ hõ aꝰ mar
tius ꝙ iohẽs. marcꝰ. ii. dr̃ hõ p ꝯiuc

corpus anime ad corpus. sed xpus homo fuit in triduo quia
coniunctionem utriusque ad deitatem. contra non fuit unio
illa qua deum faceret hominem deum cum ergo illa non
defecit nec xpus desiit esse homo. Quod queritur
in morte aliquis fuit homo et utrum sit homo sic.
Et respondeo quod non vere erat homo [illegible] est
quod homo est. sed per communicationem idiomatum ubique tunc tamen verum
quod est homo. quia sicut est ubique unitus homini sic verum
est homo esse in illo tempore mortis usque erat per
deum sed fuit anima in inferno et per corpus in sepulcro. Sed
contra hoc obicitur. quia si esset tantum corpus vel tantum anima as-
sumptum tunc non fuisset homo sed assumptum hoc unum
ergo cum in morte sit unita non fuit tunc
non fuit homo. Et respondeo quod immo fuit homo quia
ex hiis assumpsit neutrum deposuit ex quibus con-
[illegible] quod deitas unita fuit anime in inferno et
corpori in sepulcro. Tertio queritur utrum xpus vere fuit totus
quod tangit non per modum compositionis sed per modum ex-
planationis dicens quod ubique erat totus sed
non per totum. quod [illegible] est perfectum. sed anima vel corpus non
erat [illegible] totus. ad primum dicendum quod non est v-
nita [illegible] totum quia ad nomen quia non est unita non [illegible]
Quarto queritur utrum ille homo descendit de celo
et respondeo dicendo quod si dicitur ratione ad personam est
unitam suppositum et hominis sane dici potest hic de
filius dei et de [illegible] vel filius hominis. si dicitur ratione ad
[illegible] [illegible] est quod unita sit persona dei
hominis et communis suppositum quia dicitur de filio dei
et filio hominis. unde verum est dicere filius dei descendit
filius hominis descendit. filius dei crucifixus est filius
hominis crucifixus est.

Non vero sine [illegible] sit. hic dicit magister
quod non est [illegible] ut [illegible] huius
fidei et spei cum fuit plenus gratia dei et sic ut
[illegible] de illis se [illegible] [illegible] et
primo de fide. Et primo dicit quod fides est eorum que
visum [illegible] non est tamen de omnibus que non
[illegible]. [illegible] fidem in id quod creditur et in id
quo creditur et [illegible] et [illegible] dicuntur [illegible]
[illegible] per augustinum. et dicit quod fides caritate informata
est [illegible] qua credimus in deum. sed caritate [illegible]
[illegible] est [illegible] et mala [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] distinguit credere deum [illegible] deum
et [illegible] dicitur patet in littera. Secundum queritur [illegible]
fides [illegible] adveniente [illegible] et for-
[illegible] ille habitus informis [illegible] et [illegible]
habitus cum caritate informat. Et respondeo quod [illegible]
[illegible] [illegible] quod habitus informis re-
manet et caritate adveniente informatur. et hec
fides dicitur [illegible] tamen una est fides. et sic dicit [illegible]

te apostoli rome credita. quia unum et idem est quod credi-
si vero sumatur fides pro habitu sic pro eo quo credi-
tur est una fides specie non numero. et hic confirmat per
Quando quorum. hic dicit quod fides (augustinus)
non est de apparentibus. et hic ponit auctoritatem
augustini. gregorii et apostoli sicut patet in littera non
credi non quod unum potest unum thomas ad vidit
et aliud credidit. vidit hominem et deum credidit.
augustinus cum dicit quod hec fides sit invisibilis ipsa
cum fidem videt homo in corde sic intellectualiter non
corporaliter vel ymaginarie et distinguit in littera tria genera
visionis. Secundum movetur dubium esse difficile
quod dat apostolus quare [illegible] [illegible] diffinitionem dat
spei. Et respondeo quod potest concedi quod dat speciei
nulla [illegible] [illegible] dicit fides et spes [illegible]
Sed respondeo quod potest dici quod dat soli fidei quia so-
la fides est [illegible] vel fundamentum non quia sola fides
sit virtus absque spe et caritate sed est necessario. sed
quia alias virtutes precedit quo ad actum. sed ac-
tus precedit fidei actum aliarum virtutum. sed [illegible]
per quosdam habitus [illegible] [illegible] sit fundamentum vel [illegible] [illegible]
virtutes non tamen causaliter potius [illegible] quia caritas
est magna virtutum sine qua nulla virtus est. Sed
contra hoc obicitur auctoritate gregorii. sed [illegible] quod vi-
detur quod fides precedit caritatem. Et respondeo
quod gregorius hic tellvit de fide informi quia non est virtus
vel de actu fidei quod forte [illegible] precedit actum
caritatis. et hoc confirmat auctoritate gregorii.

